

Revistă de Cultură și Spiritualitate / Zeitschrift für Kultur und Spiritualität

Nr. 32 / 2024

deisis

deisis

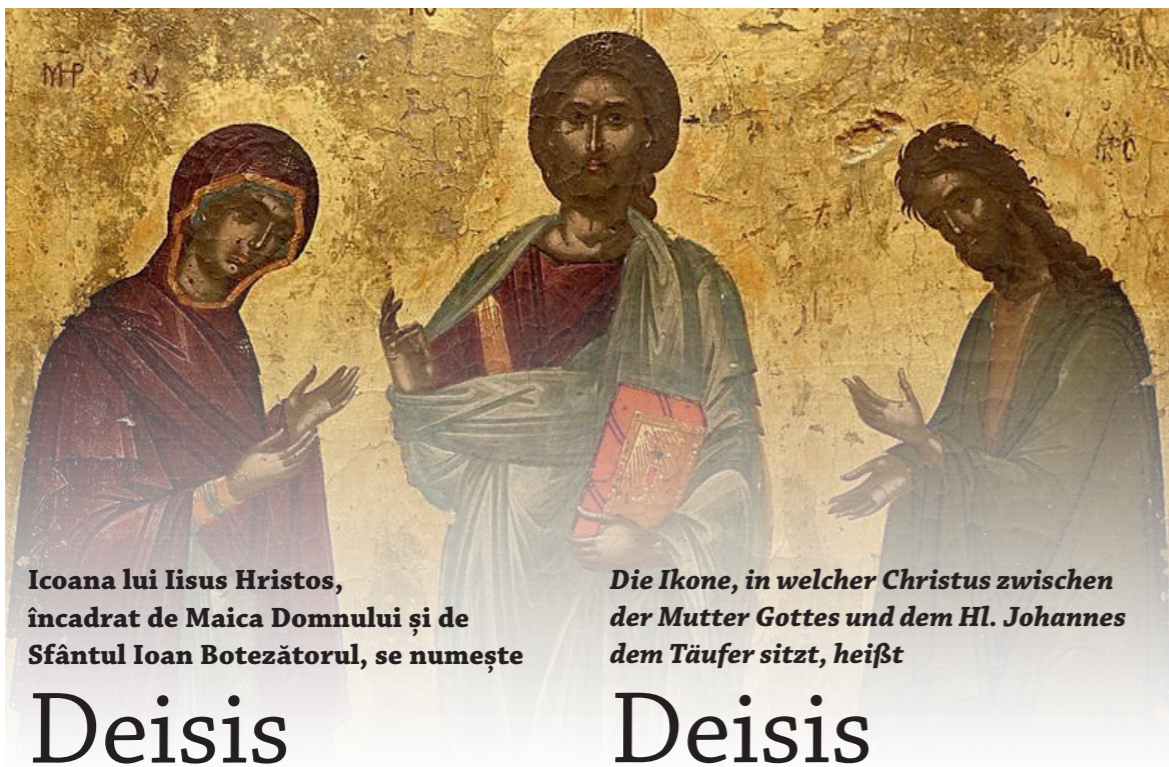

Revistă de Cultură și Spiritualitate
editată de Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania,
Europa Centrală și de Nord

Nr. 32/2024

Zeitschrift für Kultur und Spiritualität
herausgegeben von der Rumänischen Orthodoxen Metropole
für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa

Icoana lui Iisus Hristos, încadrat de Maica Domnului și de Sfântul Ioan Botezătorul, se numește

Deisis

adică rugăciune stăruitoare de mijlocire. Este imaginea bisericii rugându-se. Hristos ca Judecător ține Sfânta Evanghelie în mână, semn că judecata Lui este după cuvântul evanghelic. Dar prezența Maicii Domnului și a Sfântului Ioan Botezătorul arată cum judecata lui Hristos ține seama și de limitele sau de nevoile oamenilor, mijlocite de către Maica Domnului și de Sfântul Ioan. **DEISIS** este icoana în care se răsfrânge viziunea lui Dumnezeu asupra persoanei umane. Mai mult, Fecioara Maria și Sfântul Ioan întruchipează ideea divină despre masculin și feminin, astfel încât credinciosul care privește icoana se judecă pe sine raportându-se la această idee sau model. **DEISIS** mai arată și înțelepciunea lui Dumnezeu în expresiile Sale graduale. În centru este totalitatea conținutului Cuvântului întrupat în Hristos, Dumnezeu și om. Apoi, aceeași înțelepciune, descoperindu-se treptat, iese din Hristos și se manifestă în întruchipările Sale istorice, umane și pilduitoare: în Fecioara Maria și în Sfântul Ioan.

Die Ikone, in welcher Christus zwischen der Mutter Gottes und dem Hl. Johannes dem Täufer sitzt, heißt

Deisis

also inbrünstiges, vermittelndes Gebet. Es ist das Bild der Kirche im Gebet. Christus hält als Richter das Evangelium in der Hand, ein Zeichen dafür, dass sein Urteil nach dem Wort des Evangeliums getroffen wird. Die Anwesenheit seiner Mutter und des Hl. Johannes des Täufers aber zeigt, dass Christus in seinem Urteil die von der Gottesmutter und dem Hl. Johannes vermittelnden Grenzen und Bedürfnisse der Menschen berücksichtigt. **DEISIS** ist die Ikone, in der die Vision Gottes über die menschliche Person ihren Ausdruck findet. Mehr noch verkörpern die Jungfrau Maria und der Hl. Johannes die göttliche Vorstellung von „männlich“ und „weiblich“, so dass der Gläubige, der die Ikone betrachtet, gemäß dieser Vorstellung oder dieses Modells über sich selbst nachdenkt. **DEISIS** zeigt auch die Weisheit Gottes in ihren stufenweisen Verwirklichungen. Im Zentrum steht die Ganzheit des fleischgewordenen Logos in Christus, Gott und Mensch. Dieselbe Weisheit, sich stufenweise offenbarend, von Christus her kommend, manifestiert sich in Seinen geschichtlichen, menschlichen und modellhaften Gestalten: in der Jungfrau Maria und im Hl. Johannes.

Mitropolia Ortodoxă Română
pentru Germania, Europa Centrală
și de Nord

**Rumänische Orthodoxe
Metropolie für Deutschland
Zentral- und Nordeuropa**

Fürther Straße 166–168

D-90429 Nürnberg

Telefon +49 911-326910

Fax +49 911-3236912

E-Mail mitropolia@mitropolia-ro.de

Site <http://www.mitropolia-ro.de>

Episcopia Europei de Nord

**Rumänische Orthodoxe Diözese
von Nordeuropa**

Hässlingbyvägen 7

136 91 Haninge – Stockholm, Suedia

E-Mail secretariat@episcopiascandinavia.se

Telefon +46 853 035 600

Fax +46 853 035 601

Site <http://www.episcopiascandinavia.se>

Centrul Bisericesc München

Kirchzentrum München

Kastelburgstraße 84–88

D-81245 München

Telefon +49 89-66060884

Fax +49 89-54572058

E-Mail secretariat@cbrom.de

Site <http://www.cbrom.de>

Contact Redacția Revistei

Kontakt zur Redaktion

deisis@cbrom.de

Impressum

Coperta față / Umschlag Vorderseite:

„Rugul Aprins”, compoziție picturală, realizată la Atelierele „Sf. Cuvioasă Teofana Basarab” de la Centrul Bisericesc din München.

„Der brennende Dornbusch”, Bildkomposition, entstanden bei den Werkstätten „St. Theofana Basarab“ im Münchner Kirchzentrum.

Coperta spate / Umschlag Hinterseite:

Imagine de la intronizarea Înaltpreasfințitului Părinte Serafim ca Mitropolit al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania, Europa Centrală și de Nord, la 5 iunie 1994, în biserica evanghelică St. Lukas din München.

Foto von der Inthronisierung Seiner Eminenz Vater Serafim als Metropolit der Rumänischen Orthodoxen Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa, am 5. Juni 1994 in der Evangelischen Kirche St. Lukas, München.

Colegiu de redacție / Redaktionskollegium:

Înaltpreasfințitul Mitropolit Serafim
Preasfințitul Episcop Macarie al Europei de Nord
Preasfințitul Episcop-vicar Sofian Brașoveanul
(Redactor responsabil / Verantwortlicher Redaktor)

Colaboratori / Mitarbeiter:

Pr. Prof. Dr. Daniel Benga
Pr. Teodor Cristian Ștefan
Ierom. Dr. Ioan Popoiu
Pfr. Dr. Jürgen Henkel
Bianca Deaconu
Alexandra Ștefan
Sibylle Ciripoi
Dorica Roth
Maria Schmidt
Christoph Warning
Günter Pflanzner

Tehnoredactare / Gestaltung:

Udo Zerbes

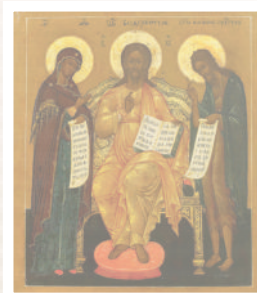
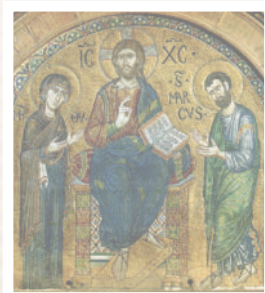
Tipărit și legat la / Druck und Bindung:

Tipografia Cărților Bisericești
Intrarea Miron Cristea nr. 6, 040162 București
Tel.: 021.335.21.29; 0727.320.602
E-mail: secretariat.tipografie@patriarhia.ro
tipografia@patriarhia.ro; cartibisericesti.ro

Așteptăm cu interes întrebări, opinii, articole sau comentarii spre publicare la adresa /

Wir freuen uns über Ihre Meinung, über Fragen und Artikel an: deisis@cbrom.de

Cuprins Inhalt

<p>† Daniel Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române</p> <p>Mesaj Aniversar..... 5</p>	<p>† Daniel Patriarch der Rumänisch-Orthodoxen Kirche</p> <p>Mesaj Aniversar..... 7</p>
<p>† Mitropolitul Augoustinos al Germaniei, Exarh al Europei Centrale și Președintele Conferinței Episcopilor Ortodocși din Germania (OBKD)</p> <p>Scrisoare către Mitropolitul Serafim..... 9</p>	<p>† Metropolit Augoustinos von Deutschland, Exarch von Zentraleuropa und Vorsitzender der Orthodoxen Bischofskonferenz in Deutschland (OBKD)</p> <p>Brief an den Metropoliten Serafim ..... 11</p>
<p>Pr. Prof. Dr. Daniel Benga</p> <p>Interviu cu IPS Părinte Serafim, Mitropolitul Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord..... 13</p>	<p>Pfr. Prof. Dr. Daniel Benga</p> <p>Interview mit SE Serafim, Metropolit der Rumänisch-Orthodoxen Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa ..... 19</p>
<p>Pr. Prof. Dr. Nicolae Dura</p> <p>Temeluirea și devenirea mitropoliei noastre ..... 26</p>	<p>Pfr. Prof. Dr. Nicolae Dura</p> <p>Die Grundsteinlegung und die Entwicklung unserer Metropolie ..... 38</p>
<p>Pr. Emanuel Ștefan Nuțu</p> <p>Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Germaniei, Austriei și Luxemburgului și unitățile ei în teritoriu ..... 50</p>	
<p>Protos. Dr. Ioan Popoiu</p> <p>Evenimente remarcabile de-a lungul celor 30 de ani de existență a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord..... 99</p>	<p>Protos. Dr. Ioan Popoiu</p> <p>Bemerkenswerte Ereignisse in den 30 Jahren des Bestehens der Rumänischen Orthodoxen Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa..... 114</p>
<p>Părintele Episcop Macarie</p> <p>15 ani cu Hristos în Scandinavia..... 129</p>	<p>Bischof Macarie Drăgoi</p> <p>15 Jahre mit Christus in Skandinavien ..... 131</p>

Dr. Cristina Benga Puterea tinereții – sursa formării pentru viață și pentru implicarea în misiunea Bisericii..... 133	Dr. Cristina Benga Die Kraft der Jugend – die Quelle der Ausbildung für das Leben und die Beteiligung an der Sendung der Kirche 138
Pr. Prof. Dr. Ioan Moga Credința care mută munții – a fi preot în Diaspora 143	Pfr. Prof. Dr. Ioan Moga Ein Glaube, der Berge versetzt – Priester sein in der Diaspora 149
Arhiepiscopul Cardinal Dr. Cristoph Schönborn Cuvinte de încurajare 157	Erzbischof Kardinal Dr. Cristoph Schönborn Ermutigende Worte 159
Episcop regional probst Dr. Dr. h.c. Johann Schneider Biserica Evanghelică din Germania Centrală Experiențe personale cu credincioși și comunități ortodoxe în diaspora românească în Germania 162	Regionalbischof Probst Dr. Dr. h.c. Johann Schneider Evangelische Kirche in Mitteldeutschland Persönliche Erfahrungen mit orthodoxen Gläubigen und Gemeinden der rumänischen Diaspora in Deutschland 165
Dr. Alexandra Ștefan Interviu cu Preasfințitul Părinte † Sofian Brașoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei și Luxemburgului 168	Dr. Alexandra Ștefan Interview mit dem Hochgeweihten Vater † Sofian von Kronstadt, Weihbischof der Rumänischen Orthodoxen Erzdiözese für Deutschland, Österreich und Luxemburg..... 177
Prof. Mihaela Toader și Mihaela-Simona Ichim Mărturii ale credincioșilor despre apropierea de Dumnezeu în diaspora – un interviu și o mărturie 188	Prof. Mihaela Toader und Mihaela-Simona Ichim Zeugnisse der Gläubigen aus der Diaspora darüber, Gott näherzukommen – ein Interview und ein Zeugnis 193
Pr. Prof. Dr. Daniel Benga Trăirea Dumnezeieștii Liturghii în diaspora între iubirea Domnului și mulțumirea omului..... 199	Pr. Prof. Dr. Daniel Benga Die Göttliche Liturgie in der Diaspora zwischen der Liebe Gottes und der Dankbarkeit des Menschen..... 204

Trei decenii în slujba Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord a Revistei Deisis¹

† Daniel Patriarhul României

1 Cuvântul înainte al Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la numărul aniversar al Revistei Deisis, la 30 de ani de la înființarea (1994-2024) Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord.

În cuvântul nostru pastoral rostit acum treizeci de ani, la instalarea Înaltpreasfințitului Părinte Serafim ca primul mitropolit al românilor din Germania, Europa Centrală și de Nord, în data de 5 iunie 1994, în *biserica Sfântul Luca* din München, adresam, în numele vrednicului de pomenire Patriarhul Teoctist și al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, un cuvânt de binecuvântare către preoții și credincioșii români care și-au exprimat dorința să se așeze, după rânduială, după căderea regimului opresiv comunist, sub omoforul Bisericii-Mame.

Ne adresam la acea vreme noului mitropolit, exprimându-ne bucuria că Sfântul Sinod, prin această numire, apreciază darurile duhovnicești ale păstorului trimis să cheme la Dumnezeu comunitatea cea împrăștiată a românilor ortodocși din țările Europei Centrale, anume dragostea față de rugăciune, capacitatea de a îmbina misiunea pastorală cu deschiderea către dialog cu alte comunități creștine.

La treizeci de ani de la rostirea acestor cuvinte, avem bucuria de-a vedea roadele acestor daruri revărsate într-una dintre cele mai active eparhii românești din punct de vedere pastoral și misionar. Aceste roade au fost reflectate pe larg în paginile Revistei mitropolitane *Deisis*, publicată fără întrerupere de trei decenii.

La începutul anilor 1990, efectele secularizării în Occident a societăților europene erau prea puțin vizibile. Europa Centrală și de Est ieșea dintr-o perioadă greu încercată de comunism. Apoi criza economică, amenințarea războiului și migrația, la care s-a adăugat și consumismul din ce în ce mai prezent, au sărăcit duhovnicește țările occidentale. Cu toate acestea, zelul misionar și dragostea de rugăciune a ierarhilor și preoților români din Occident au găsit un ecou firesc în inimile credincioșilor români stabiliți în țările Europei Occidentale, în America și în Australia, astfel încât, în prezent,

Preafericitul † Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Dumnezeu este preaslăvit la aproape 1.500 de altare, unde se săvârșesc Sfânta Liturghie, celelalte Sfinte Taine și rugăciuni ale Bisericii Ortodoxe Române. Sfânta Liturghie și sărbătorile, împreună cu tradițiile strămoșești sunt forțe duhovnicești care au puterea să înnoiască pe toți cei ce se bucură de ele, să le dea putere în lupta cu greutățile vieții și să devină ei înșiși urmași ai Sfinților Apostoli în misiunea creștină de azi.

Suntem încredințați că românii ortodocși, prin ierarhii, preoții și toți credincioșii care participă la activitățile liturgice, culturale și filantropice, pot fi o mărturie a vieții autentice trăite după învățăturile evanghelice, în fața unei lumi din ce în ce mai lipsie de repere duhovnicești. Criza spirituală a omului contemporan poate fi depășită numai prin trăirea vie a Evangheliei și urmarea exemplului sfinților, care ne feresc de pericolul decăderii morale.

Într-o lume care se confruntă din nou cu dezbinări, războaie și ură interreligioasă – realități

care păreau să fie depășite pentru totdeauna – este important ca românii ortodocși să fie făclii vii ale adevăratei iubiri unificatoare întru Hristos. Binecunoscuta ospitalitate românească își arată, în Occident, printre străini, deschiderea pentru cunoașterea altor culturi și tradiții, fără a le pierde pe cele proprii, dar și pentru dialog cu creștinii din alte comunități creștine, fără a-și dilua sau diminua propria credință.

Biserica Ortodoxă Română este binecunoscută atât pe plan panortodox, cât și în dialogul intercreștin și interreligios, pentru promovarea dialogului, dublat de seriozitate și responsabilitate în propovăduirea Cuvântului lui Dumnezeu. Participarea constantă a ierarhilor și a preoților la dialogul cu reprezentanții celorlalte culte, în special cu creștinii occidentali romano-catolici și luterani, în cuprinsul eparhiei, a fost deosebit de importantă

pentru viața fragilă a nou-înființatelor comunități ortodoxe românești, pornite, cel mai adesea, de la o bază materială modestă. Datorită înțelegerii și sprijinului creștinilor și păstorilor occidentali, românii au primit biserici în care să se roage în limba română și să-și aline dorul de cei lăsați acasă. Pe lângă acestea, este o mare bucurie să binecuvântăm, în fiecare an, sfințirea de noi lăcașuri de cult românești, care dau multă speranță pentru viitorul Bisericii noastre și al neamului românesc.

La acest popas aniversar, ne rugăm Domnului nostru Iisus Hristos, Arhiepiscopul Cel veșnic, să dăruiască și de acum înainte ierarhilor, preoților și credincioșilor din *Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord*, ajutorul și binecuvântarea Sa, pentru înmulțirea iubirii față de Dumnezeu și față de oameni, precum și pentru mărturisirea credinței ortodoxe.

Drei Jahrzehnte im Dienst der Rumänischen Orthodoxen Metropole für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa des Deisis Magazins¹

† Daniel Patriarch der Rumänisch-Orthodoxen Kirche

1 Vorwort Seiner Heiligkeit Daniel, Patriarch der Rumänisch-Orthodoxen Kirche, in der Jubiläumsausgabe des Magazins Deisis anlässlich des 30. Jubiläums der Gründung (1994–2024) der Rumänischen Orthodoxen Metropole für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa.

In unserer pastoralen Ansprache, die wir vor dreißig Jahren bei der Weihe Seiner Eminenz Seraphim als ersten Metropoliten der Rumänen in Deutschland, Mittel- und Nordeuropa am 5. Juni 1994 in der *St. Lukas Kirche* in München gehalten haben, wendeten wir uns mit einem Segenswort an die rumänischen Priester und Gläubigen. Sie hatten ihren Wunsch zum Ausdruck gebracht, sich nach dem Sturz des repressiven kommunistischen Regimes, gemäß der Ordnung, unter das Omphorion der Mutterkirche zu stellen. So geschah die Weihe im Namen des erinnerungswürdigen Patriarchen Teoctist und der Heiligen Synode der Rumänischen Orthodoxen Kirche.

Damals haben wir gegenüber dem neuen Metropoliten unsere Freude darüber zum Ausdruck gebracht, dass die Heilige Synode durch diese Ernennung die geistlichen Gaben des Hirten würdigt. Er wurde gesandt, um die zerstreute Gemeinschaft der orthodoxen Rumänen in den Ländern Mitteleuropas zu Gott zu rufen, durch die Liebe zum Gebet und die Fähigkeit, die pastorale Mission mit der Offenheit für den Dialog mit anderen christlichen Gemeinschaften zu verbinden.

Dreißig Jahre nach diesen Worten haben wir die Freude, die Früchte dieser Gaben in einer der pastoral und missionarisch aktivsten rumänischen Diözesen reifen zu sehen. Über diese Früchte wurde ausführlich in den Seiten des metropolitenen Magazins Deisis berichtet, das seit drei Jahrzehnte ununterbrochen erscheint.

Anfang der 1990er Jahre waren die Auswirkungen der Säkularisierung der europäischen Gesellschaften im Westen kaum sichtbar. Mittel- und Osteuropa hatten gerade eine Zeit der Not hinter sich, in der sie vom Kommunismus auf die Probe gestellt wurden. Dann ließen die Wirtschaftskrise,

die Bedrohung durch Krieg und Migration, verbunden mit wachsendem Konsum die westlichen Länder geistig verarmen. Der missionarische Eifer und die Liebe zum Gebet der rumänischen Hierarchen und Priester im Westen haben jedoch ein natürliches Echo in den Herzen der rumänischen Gläubigen gefunden, die sich in den westeuropäischen Ländern, in Amerika und in Australien niedergelassen haben, so dass Gott heute an fast 1.500 Altären verehrt wird, wo die Heilige Liturgie, die anderen Heiligen Mysterien und die Gebete der Rumänischen Orthodoxen Kirche gefeiert werden. Die Heilige Liturgie und die Feiertage sind zusammen mit den Traditionen der Vorfahren geistliche Kräfte, die die Macht haben, alle, die sich an ihnen erfreuen, zu erneuern, ihnen Kraft im Kampf mit den Schwierigkeiten des Lebens zu geben und selbst Nachfolger der heiligen Apostel in der heutigen christlichen Mission zu werden.

Wir sind davon überzeugt, dass die orthodoxen Rumänen durch ihre Hierarchen, Priester und alle Gläubigen, die an den liturgischen, kulturellen und philanthropischen Aktivitäten teilnehmen, ein Zeugnis des authentischen Lebens sein können, das nach den Lehren des Evangeliums gelebt wird, angesichts einer Welt, in der es immer weniger geistliche Orientierungspunkte gibt. Die geistliche Krise des heutigen Menschen kann nur überwunden werden, wenn wir das Evangelium authentisch leben und dem Beispiel der Heiligen folgen, die uns vor der Gefahr des moralischen Verfalls bewahren.

In einer Welt, die wieder einmal mit Spaltungen, Kriegen und interreligiösem Hass konfrontiert ist – Realitäten, die für immer überwunden zu sein schienen – ist es für die orthodoxen Rumänen wichtig, lebendige Leuchter der wahren, ei-

nigenden Liebe in Christus zu sein. Die bekannte rumänische Gastfreundschaft zeigt unter Fremden die Bereitschaft, andere Kulturen und Traditionen kennenzulernen, ohne ihre eigenen zu verlieren, und auch die Offenheit für den Dialog mit Christen aus anderen christlichen Gemeinschaften, ohne den eigenen Glauben aufzuweichen oder zu schmälern.

Die Rumänische Orthodoxe Kirche ist sowohl auf panorthodoxer Ebene als auch im interchristlichen und interreligiösen Dialog dafür bekannt, den Dialog zu fördern, der durch Ernsthaftigkeit und Verantwortung bei der Verkündigung des Wortes Gottes verdoppelt wird. Die ständige Teilnahme von Hierarchen und Priestern am Dialog mit Vertretern anderer Konfessionen, insbesondere westlicher römisch-katholischer und lutherischer Christen, innerhalb der Diözese war besonders wichtig für das fragile Leben der neu gegründeten rumänischen orthodoxen Gemeinden, die meist von einer

bescheidenen materiellen Basis ausgingen. Dank des Verständnisses und der Unterstützung westlicher Christen und Pastoren erhielten die Rumänen Kirchen, in denen sie in rumänischer Sprache beten und ihre Sehnsucht nach den in Rumänien Gebliebenen lindern konnten. Darüber hinaus ist es eine große Freude, jedes Jahr die Weihe neuer rumänischer Kirchen und Kapellen zu segnen, die viel Hoffnung für die Zukunft unserer Kirche und des rumänischen Volkes geben.

Bei diesem feierlichen Anlass beten wir zu unserem Herrn Jesus Christus, dem ewigen Hierarchen, dass er den Hierarchen, Priestern und Gläubigen der *Rumänischen Orthodoxen Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa* seine Hilfe und seinen Segen schenken möge, um die Liebe zu Gott und zu den Menschen sowie zum Bekenntnis zum orthodoxen Glauben zu vermehren.

Übersetzung ins Deutsche: Maria Schmidt

Înaltpreasfinția Voastră, iubite frate în Hristos Serafim,

Mitropolitul Augoustinos al Germaniei, Exarh al Europei Centrale, Președintele Conferinței Episcopilor Ortodocși din Germania (OBKD)

În septembrie 1987 am avut ocazia unică de a vizita România, însoțindu-l pe fostul Patriarh Ecumenic Dimitrios, iar amintirile acelei vizite, care a avut loc în cele mai întunecate vremuri ale persecuției bisericesti comuniste, m-au însoțit de atunci. Printre acestea s-au numărat slujbele la care au participat mii de oameni, discuțiile bisericesti și teologice cu episcopii și profesorii Bisericii Ortodoxe Române, dar mai ales nenumăratele întâlniri neașteptate cu credincioșii care, recunoscând delegația noastră, ne-au abordat, cerându-ne binecuvântarea și, totodată, după cum am perceput, alinarea.

Această credință profundă a poporului român, care m-a făcut să îmi amintesc de devotamentul față de biserica propriei mele patrii cretane, nu îmi era necunoscută în activitatea mea de slujire din Germania, deoarece în acele vremuri întunecate ale comunismului, creștinii ortodocși de origine română căutau sprijinul și protecția bisericească a Patriarhiei Ecumenice.

Înființarea Mitropoliei Ortodoxe Române în Germania și venirea dumneavoastră în Germa-

nia acum 30 de ani, iubite Mitropolit Serafim, a marcat începutul unei povești de succes, pentru care doresc astăzi să vă felicit. La fel cum s-a întâmplat cu două-trei decenii în urmă în cazul migrației forței de muncă din Grecia, ați avut de-a face cu o creștere exponențială a numărului de credincioși. Nici pentru acești oameni nu era clar ce însemna această emigrare – temporară (?) – în Germania pentru viața lor duhovnicească, pentru credința și apartenența lor bisericească. Să le oferiți un „acasă” prin Biserică a devenit de atunci misiunea dumneavoastră de-o viață; aceasta am putut-o observa noi, creștinii ortodocși, la fel ca și frații noștri din alte biserici, cu mare respect și admirație, în ultimii ani. Încă din primul moment al activității dumneavoastră în Germania și în țările învecinate ați înțeles că nu este suficient, ba chiar adesea nu este posibil să transpuneți în mod identic relațiile și structurile bisericesti din țara natală în contextul german. Acest lucru se datorează nu numai componenței diferite a credincioșilor din sânul Bisericii, ci și a condițiilor

Înaltpreasfințitul Părinte Augustinos

economice ale migrației acestora. De asemenea, este evident că situația multiconfesională de aici este cu totul diferită față de cea din țările noastre natale. Tocmai acest aspect ecumenic, după părerea mea, s-a dezvoltat într-unul din principalele accente ale activității dumneavoastră; puteți fi recunoscut în cadrul mișcării ecumenice din întreaga Germanie, fără nicio exagerare, ca o voce blândă și, în același timp, elocventă a misticismului și spiritualității ortodoxe.

În calitate de președinte al Conferinței Episcopilor Ortodocși din Germania (OBKD), pe care am înființat-o la 27 februarie 2010, nu întâmplător, la sediul Mitropoliei Române din Nürnberg, îmi permit să exprim nu doar felicitările mele personale cu ocazia jubileului de 30 de ani al ocrotitei de Dumnezeu Mitropolii a Voastre, dar și felicitările celorlalți frați ai Episcopiei, ale clericilor și credincioșilor din eparhiile ortodoxe din Germania, dar și să vă mulțumesc pentru angajamentul activ în cadrul Conferinței noastre Episcopale. Alături de Episcopul Sofian și alți reprezentanți ai Mitropoliei dumneavoastră, adu-

ceți vocea credincioșilor români din această țară în adunările membrilor și a diverselor comisii, însușindu-vă ceea ce a reprezentat scopul primar al înființării acestora și a altor conferințe episcopale: necesitatea absolută a mărturiei comune a Bisericii noastre în contextul local. Această mărturie comună este *condiția sine qua non* pentru credibilitatea noastră într-un mediu pastoral, care, așa cum știți, nu este simplu.

Unul dintre punctele culminante ale activității bisericești în ultimele trei decenii a fost – și acest lucru este valabil atât pentru dumneavoastră, cât și pentru mine! – participarea și colaborarea noastră la Sfântul și Marele Sinod al Bisericii Ortodoxe din Creta, în vara anului 2016. Atunci, în cadrul punctului de pe ordinea de zi „Diaspora Ortodoxă”, am putut să le relatăm celorlalți părinți ai sinodului despre dificultățile, dar și despre realizările efortului nostru comun pentru Biserica Ortodoxă din Germania. În acest sens, îmi exprim recunoștința și încurajez în continuare împreună-lucrare pentru Biserica lui Hristos, alături de cele mai bune și sincere urări pentru viitor!

Verehrte Eminenz, lieber Mitbruder Serafim,

Metropolit Augoustinos von Deutschland, Exarch von Zentraleuropa, Vorsitzender der Orthodoxen Bischofskonferenz in Deutschland (OBKD)

im September 1987 hatte ich die einmalige Gelegenheit, in der Begleitung des damaligen Ökumenischen Patriarchen Dimitrios Rumänen zu besuchen, und die Erinnerungen an diesen Besuch, der in den dunkelsten Zeiten der kommunistischen Kirchenverfolgung stattfand, begleiten mich seitdem. Da gab es die von vielen tausend Menschen besuchten Gottesdienste, die kirchlichen und theologischen Gespräche mit Bischöfen und Professoren der Rumänischen Orthodoxen Kirche, vor allem aber die unzähligen spontanen Begegnungen mit den Gläubigen, die unsere Delegation erkannten und ansprachen, um unseren Segen und, wie ich zu erkennen meinte, unseren Trost baten.

Diese tiefe Gläubigkeit des rumänischen Volkes, die mich an die Kirchentreue meiner eigenen kretischen Heimat erinnerte, war mir natürlich aus meinem pastoralen Dienst in Deutschland nicht unbekannt, da in den besagten dunklen Zeiten des Kommunismus die orthodoxen Christinnen und Christen rumänischer Provenienz den kirchlichen Beistand und Schutz des Ökumenischen Patriarchats gesucht hatten.

Die Gründung der rumänischen orthodoxen Metropole in Deutschland und Ihr Kommen nach

Deutschland vor 30 Jahren, lieber Metropolit Serafim, wurde dann zum Beginn einer Erfolgsgeschichte, zu der ich Ihnen heute gratulieren möchte. Ähnlich wie dies zwei – drei Jahrzehnte zuvor bei der Arbeitsmigration aus Griechenland geschehen war, hatten sie es mit einem exponentiellen Anstieg der Gläubigenzahlen zu tun. Diesen Menschen war ebenfalls nicht klar, was diese – vorübergehende (?) – Auswanderung nach Deutschland für ihr geistliches Leben, für ihren Glauben und ihre Kirchlichkeit bedeutete. Ihnen eine kirchliche Heimat zu geben, haben Sie seitdem zu Ihrer Lebensaufgabe gemacht; dies konnten wir als orthodoxe Mitchristen, ebenso wie die Geschwister aus den anderen Kirchen, voller Hochachtung und Bewunderung in den vergangenen Jahren immer wieder konstatieren. Vom ersten Moment Ihrer Tätigkeit in Deutschland und seinen Nachbarländern an haben Sie verinnerlicht, dass es nicht ausreicht, ja, dass es vielfach gar nicht möglich ist, kirchliche Verhältnisse und Strukturen, die es in der Heimat gibt, eins zu eins in die deutsche Wirklichkeit zu übertragen. Das liegt nicht nur an der unterschiedlichen Zusammensetzung des Kirchenvolkes oder an den ökonomischen Voraussetzungen seiner Migration. Auch ist natürlich die multikonfessionelle Situation

Bischöfe, Professoren, Kleriker, Studenten und Gäste in der Bibliothek der Ausbildungseinrichtung für Orthodoxe Theologie der LMU München

hierzulande ganz anders als in unseren Heimatländern. Gerade dieser ökumenische Aspekt hat sich, wie ich meine, zu einem besonderen Schwerpunkt Ihrer Arbeit entwickelt; Sie sind, dies lässt sich ohne jede Übertreibung sagen, inzwischen in der Ökumene in ganz Deutschland bekannt als sanfte und gleichzeitig beredete Stimme orthodoxer Mystik und Spiritualität.

Als Vorsitzender der Orthodoxen Bischofskonferenz in Deutschland (OBKD), die wir am 27. Februar 2010 nicht von ungefähr am Sitz der rumänischen Metropolie in Nürnberg gegründet haben, darf ich deshalb nicht nur meine eigene Gratulation zum 30-jährigen Jubiläum Ihrer von Gott behüteten Metropolie sowie den Glückwunsch der übrigen Mitbrüder im Bischofsamt, der Geistlichen und der Gläubigen der orthodoxen Diözesen in Deutschland aussprechen, sondern Ihnen auch für Ihren aktiven Einsatz in unserer Bischofskonferenz danken. Gemeinsam mit Bischof Sofian und anderen Vertretern und Vertreterinnen Ihrer Metropolie bringen Sie die Stimme der rumänischen Gläubigen unseres Landes in die Mitgliederversammlung und die diversen Kommissionen ein und machen sich dadurch zu eigen, was die Vor-

aussetzung für die Gründung dieser und anderer Bischofskonferenzen war: die unbedingte Notwendigkeit des gemeinsamen Zeugnisses unserer Kirche im hiesigen Kontext. Diese gemeinsame *Martyria* ist *conditio sine qua non* für unsere Glaubwürdigkeit in einem pastoralen Umfeld, das, wie Sie wissen, nicht einfach ist.

Einer der Höhepunkte kirchlicher Tätigkeit in den vergangenen drei Jahrzehnten war – und das gilt für Sie wie für mich! – unsere Teilnahme und Mitarbeit am Heiligen und Großen Konzil der Orthodoxen Kirche im Sommer 2016 auf Kreta. Wir konnten damals – insbesondere beim Tagungsordnungspunkt „Orthodoxe Diaspora“ – den übrigen Konzilsvätern von den Schwierigkeiten, aber auch von den Erfolgen unseres gemeinsamen Einsatzes für die orthodoxe Kirche in Deutschland berichten. In diesem Sinn verbinde ich den ausgesprochenen Dank mit der Ermutigung zu weiterem gemeinschaftlichem Wirken für die Kirche Jesu Christi und mit den besten und aufrichtigen Wünschen für die Zukunft!

Übersetzung ins Deutsche:
Pfr. Dr. Teodor Cristian Ștefan

„Mitropolia noastră s-a zidit pe jertfa rugăciunii, a iertării și a iubirii”

Interviu cu IPS Părinte Mitropolit Serafim la împlinirea a 30 de ani de existență a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord

Interviu realizat de Pr. Prof. Dr. Daniel Benga

1. IPS Voastră, părintele Dumitru Stăniloae mărturisește că l-a cunoscut pe Dumnezeu mai întâi în oamenii din satul natal. Dumneavoastră cum l-ați cunoscut pe Dumnezeu?

Pe vremea copilăriei mele, viața la sat avea în centru Biserica: slujbele din duminici și sărbători, tradițiile legate de botez, de cununie și înmormântări, obiceiurile de Paști, de Crăciun și de Bobotează sau pelerinajele pe jos (30 km) la Mănăstirea Brâncoveanu de la poalele Carpaților. În sat, nu se știa de oameni care să nu meargă la biserică, de înjurături, de divorțuri sau de scandaluri provocate de băutură. Viața era simplă, se muncea mult, chiar și copiii, care pășteau de obicei animalele. Mai târziu, mi-am dat seama că oamenii erau fericiți, cu toate greutățile vieții, pentru că erau mulțumiți cu puținul pe care-l aveau. Mi-au rămas în amintire câteva chipuri de credincioși în vârstă, mai ales femei, cu fețe luminoase, despre care se știa că se roagă mult.

2. Ce v-a determinat să alegeți calea monahală, iar mai apoi să acceptați slujirea preoțească și pe cea de arhieru?

Copil fiind, mergeam la biserică și mă rugam din obicei, cum făceau toți copiii, fără să conștientizez importanța credinței în Dumnezeu și a rugăciunii. Pe vremea aceea, catehizarea era interzisă. La vârsta de 17 ani, Dumnezeu, în marea Sa milostivire, mi-a scos în cale două surori, nepoate ale Părintelui Dumitru Stăniloae (născut în Vlădeni, nu departe de satul meu natal): pe Maica Filoteia (dată afară din mănăstire, împreună cu alți peste 5000 de călugări și călugărițe, prin decretul 510 din 1959) și pe Rebeca, profesoară de matematică și fizică. Acestor două ființe le datorez totul în viața mea duhovnicească.

La mormântul Părintelui Paisie Olaru – cinstirea marilor duhovnici ai României

Ele m-au luat, an de an, în pelerinaje la mănăstirile din țară. Așa am cunoscut pe marii noștri duhovnici din a doua jumătate a secolului XX, începând cu Părinții Paisie, Cleopa și Ioanichie de la mănăstirea Sihăstria, apoi Iachint de la Putna, Sofian și Adrian de la Antim, Arsenie de la Techirghiol, Dometie de la Râmeț (cu a cărui binecuvântare am început teologia la Sibiu), Macarie de la Pasărea, Ilarion de la Cernica, Gamaliil de la Cozia și mulți alții. Ca să nu mai vorbesc de Părinții de la mănăstirea Brâncoveanu: Serafim și Teofil, pe care i-am cunoscut de mic. În total, peste 50! La mulți dintre ei m-am și spovedit. Toți aceștia m-au ajutat în credință și la alegerea căii slujirii lui Dumnezeu ca preot.

3. După studiul teologiei la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Sibiu ați continuat studiile la Institutul Saint Serge din Paris, iar apoi ați revenit în țară. V-ați gândit, la întoarcerea în România, că veți reveni vreodată înapoi în Occident?

La începutul anilor '70 ai secolului trecut, Biserica a cunoscut o perioadă de oarecare libertate și a putut trimite tineri teologi în Apus cu burse oferite de Vatican și de Biserica Evanghelică din Germania. Așa am fost și eu trimis să continui studiile la Institutul Sf. Serghe din Paris, unde am scris o teză despre „Tradiția isihastă în Țările Române”. Apoi mi s-a cerut să țin un curs de „Istoria Bisericilor Ortodoxe locale”. Am predat timp de trei ani, până în 1989, când, de dorul Țării, m-am întors acasă. A urmat imediat schimbarea de regim și în ianuarie 1990 am fost ales episcop vicar la Sibiu, însărcinat cu misiunea și cu lucrarea socială în Eparhie. Paralel, am ținut și un curs de Spiritualitate la Facultatea de Teologie. Nu m-am gândit niciodată că voi reveni în Occident.

11 septembrie 2011 – Cuvântare la punerea pietrei de temelie a bisericii Centrului Bisericesc din München

4. Ne-ați putea relata cum ați trăit personal evenimentele care au condus la întemeierea Mitropoliei Germaniei?

Pe timpul dictaturii comuniste în România a existat un exil politic în Occident și în America, format cu deosebire din intelectuali, care în mare parte au refuzat jurisdicția canonică a Patriarhiei Române, pe motivul colaborării ei cu regimul comunist. Puținele parohii românești din acea vreme țineau de jurisdicțiile altor Biserici Ortodoxe. După dezghețul din anii '70, Patriarhia a putut trimite un arhiepiscop la Paris, care a întemeiat mai multe parohii în Occident. În 1993, Sf. Sinod a hotărât, la cererea unui grup de 6 preoți din Germania, crearea unei noi Eparhii, cu titulatura: „Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei și Europei Centrale”. Și pentru că nu se găseau candidați pentru titularul ei, la rugămintea Patriarhului de vrednică pomenire Teoctist, am acceptat să fiu ales de Consiliul eparhial al noii Eparhii ca mitropolit. Am primit această alegere cu oarecare mâhnire sufletească, pentru că trebuia să mă despart de Sibiul meu drag, unde am făcut teologia și unde am fost hirotonit preot și arhieru. Dar m-am gândit că este voia lui Dumnezeu, Care m-a trimis la Paris pentru ca să cunosc Occidentul cu realitățile lui spirituale și să fiu de folos românilor stabiliți aici.

5. Poporul român a înțeles din Legenda Meșterului Manole că nimic nu poate fi clădit fără jertfă. Care este jertfa pe care s-a întemeiat și dezvoltat Mitropolia din Germania?

Într-adevăr, niciun lucru bun nu se face fără osteneală, fără jertfă. Cu atât mai mult lucrul lui Dumnezeu, când te angajezi, dezinteresat, în slujirea lui Dumnezeu și a oamenilor. Un cuvânt al Părinților din Pateric spune: „când vrei să slujești lui Dumnezeu, să te aștepți la ispite”. Iar o vorbă din popor zice: „Diavolul nu face biserici, ci le distruge”. Să dai viață unei Eparhii existente doar pe hârtie, fără nici o bază materială, pare un lucru de domeniul imaginarului sau chiar al nebuniei. Dar, uneori, trebuie să ai și o doză de nebunie pentru ca să pornești la lucru! Iar Dumnezeu face imposibilul posibil! Jertfa mea și a celor, mulți sau puțini, pe care numai Dumnezeu îi știe, a fost în primul rând jertfa plecării genunchilor la rugăciune, căci

Catedrala Mitropolitană din Nürnberg

numai rugăciunea stăruitoare ne întărește în purtarea crucii ispitelor și a necazurilor. Tot prin rugăciune am putut răbda criticile și judecățile din partea unora care n-au înțeles sinceritatea cu care ne-am angajat, eu și o mână de preoți, la o lucrare atât de sfântă, ca să adunăm „oile cele pierdute” în staulul Bisericii în care au primit Botezul. Dar nu numai să răbdăm, ci să și iertăm și să iubim. Căci numai prin iertare și iubire îi câștigăm pe oameni pentru Dumnezeu. Aș putea zice, cu toată smerenia, că Mitropolia noastră s-a zidit pe jertfa rugăciunii, a iertării și iubirii, toate daruri ale lui Dumnezeu pentru noi, nevrednicii!

6. O mare contribuție au avut-o preoții din Diaspora. Cunoașteți cel mai bine jertfa pe care fiecare a adus-o lui Dumnezeu. Ați putea să ne spuneți câteva gânduri legate de aceasta?

Misiunea în Diaspora este, cu adevărat, o misiune apostolică. Ca și Apostolii, noi, toți slujitorii Mitropoliei, am pornit la misiune „fără toiag, nici traistă, nici pâine, nici bani” (Luca 9, 3). La început, Mitropolia n-a avut o biserică proprie sau

un sediu episcopal, după cum nici parohiile bisericii lor sau case parohiale. Și nici salarii! Dar acest lucru s-a dovedit a fi o mare binecuvântare. Căci atunci când n-ai nimic, ai totul! Dumnezeu mișcă inima credincioșilor ca să-ți vină în ajutor, fie pentru plata chiriei bisericii, fie pentru înzestrarea ei cu obiectele de cult necesare sau chiar pentru a zidi sau cumpăra o biserică. De asemenea, ne-au venit în ajutor și frații noștri catolici și evanghelic.

7. În anul 2007 a fost înființată Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord, cu sediul la Stockholm – Suedia, ca Eparhie sufragana a Mitropoliei, în fruntea căreia se află, din 2008, Preasfințitul Părinte Episcop Macarie. Care au fost elementele ce au condus la întemeierea unei noi eparhii și ce rol joacă aceasta în misiunea Ortodoxiei românești în Scandinavia?

Înființarea Episcopiei Europei de Nord a fost o necesitate demult resimțită, datorită creșterii neîncetate a numărului de români care s-au stabilit în această zonă a Europei, dar nu s-a realizat decât prin venirea la cârma Bisericii Ortodoxe Române a

Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, care a dat un impuls nemaicunoscut până atunci misiunii Bisericii, atât în interiorul țării, cât și în afara ei. Dacă până în 2008 am avut în Scandinavia doar 8 parohii, acum, prin elanul misionar deosebit al PS Macarie, avem peste 50 și 3 mănăstiri.

8. Pe lângă Centrul Mitropolitan de la Nürnberg, ne bucurăm azi de existența unui foarte frumos Centru Bisericesc Românesc în München, capitala Bavariei, ridicat prin osteneala Preasfințitului Părinte Sofian Brașoveanul. Cum vedeți misiunea acestuia în contextul pastoral actual din Germania și Austria?

Bavaria este landul cel mai religios din Germania, în sensul că bavarezii sunt foarte atașați tradiției creștine, frecventează în număr mare slujbele bisericești și respectă obiceiurile seculare. Toate acestea sunt rădăcini care îi ancorează în trecut, le dau stabilitate și siguranță pentru prezent și viitor. Nu-i de mirare că Bavaria este cel mai dezvoltat land. În Bavaria, românii reprezintă comunitatea etnică cea mai numeroasă. PS Sofian a reușit, cu ajutorul credincioșilor din Germania și, în primul rând, din München, dar și cu ajutorul statului român și al Bisericilor Evanghelică și Catolică, să ridice un Centru bisericesc reprezentativ. Pe lângă slujirea liturgică în toată Arhiepiscopia, PS Sa este și președintele Asociației tinerilor ortodocși români din Germania și Austria, care desfășoară o foarte frumoasă activitate misionară, cu întâlniri locale și generale și cu angajare în lucrarea socială a Arhiepiscopiei.

9. Care au fost cele mai dificile momente pe care le-ați trăit în istoria de 30 de ani a Mitropoliei?

Acestea au fost toate de natură sufletească. Mai cu seamă în anii de început ai Mitropoliei, când unii români, refugiați politic, crezând că sunt agent al Securității, trimis ca să distrug Exilul românesc, s-au luptat pe toate căile să descurajeze pe credincioși să se apropie de parohiile noastre. Într-un moment de mare cumpănă, mă gândeam chiar să abandonez misiunea și să mă retrag într-o mănăstire. Însă duhovnicul mi-a zis: „dacă Hristos cobora de pe cruce, ar mai fi mântuit lumea?”. După ispitele „din afară”, au început ispitele „di-

năuntru”, adică din interiorul Mitropoliei, prin criticile sau neascultarea unora sau altora. Acestea au fost și mai dure, dar ele m-au întărit în credința că numai prin ispите putem înainta în viața duhovnicească. „Ridică ispita și nu se va mai mântui nimeni”, zic Părinții. Pentru că ispitele și necazurile ne duc la rugăciune.

O mare încercare sufletească a fost, pentru mine și pentru toată Mitropolia noastră, trecerea la Domnul, în 1998, a Părintelui Profesor Constantin Mihoc, parohul nostru de la Berlin, care, pregătind începerea zidirii bisericii, a murit într-un accident de lucru. Pe această jertfă, credincioșii din Berlin au zidit, fără nici un ajutor din afară, cea mai frumoasă biserică românească din tot Occidentul! Dureri am avut și am de fiecare dată când apar probleme în parohii, fie din cauza preotului, fie a unor credincioși. M-am convins că numai Dumnezeu le poate rezolva, cu timpul, dacă le punem înaintea Lui în rugăciune stăruitoare.

10. Care au fost cele mai mari bucurii cu care Dumnezeu v-a binecuvântat în anii de slujire arhierescă în Europa?

Bucuria procurării unui sediu propriu, la Nürnberg, centrul geografic al Arhiepiscopiei, la numai cinci ani de la întemeierea Mitropoliei, și a zidirii unui Centru bisericesc, sediu pentru episcopul nostru vicar, la München; bucuria de a vedea angajarea multor preoți și credincioși pentru a-și construi sau cumpăra biserici pentru parohie; bucuria de a vedea cum se înmulțesc, an de an, parohiile noastre; bucuria de a întâlni peste tot tineri evlavioși cu familii numeroase, cu copii care zburdă prin biserică în momentul împărțirii; bucuria pentru preoții care fac catehizare, dar și durerea pentru cei care nu se ocupă de copii.

11. Din câte ne relatați, totul a fost un plan al lui Dumnezeu, pe care v-ați luptat să îl înțelegeți și acceptați. Cum ați înțeles și simțit planul lui Dumnezeu în viața dumneavoastră?

După mulți ani de slujire, am înțeles maxima Părinților tradiției ascetice a Bisericii că „totul este har”. Într-adevăr, în viața noastră, totul este har, totul este pronie divină, adică totul se petrece cu voia lui Dumnezeu, până la cele mai mici amănunte din viața de

zi cu zi. „La voi și perii capului, toți sunt numărați” (Luca 12, 7). Cu alte cuvinte, în viața fiecărui om „nimic nu este întâmplător, ci totul este proniator”, pentru că Dumnezeu vrea să ne mântuiască cu orice preț. Datoria noastră este să ne încredințăm mereu voii lui Dumnezeu și să vedem în cele bune, adică în sănătate și reușitele din viață, darul exclusiv al lui Dumnezeu, fără vreun merit al nostru, iar în cele rele, în boli și necazuri de tot felul, consecința păcatelor noastre, dar nu ca pedeapsă a lui Dumnezeu, ci ca semnale de întoarcere la pocăință. Dumnezeu lucrează minunat în viața fiecărui om, iar dacă noi ne dăm seama de aceasta, nu ne vom tulbura niciodată, oricât de greu ar fi crucea pe care o purtăm, și nu ne vom pierde nădejdea și curajul de a ne lupta cu greutățile vieții până la capăt. Iar dacă Dumnezeu este neîncetat cu noi, și noi trebuie să fim cu El prin rugăciunea de toată vremea, la biserică, acasă, pe drum, la lucru... și mai ales prin facerea de bine semenilor noștri aflați în suferință. Numai prin rugăciune și suferință ne câștigăm o inimă bună sau o inimă compătimitoare, cum zice Sf. Isaac Sirul.

12. Ce priorități vedeți în momentul de față în pastorația românilor din Germania, Austria și Nordul Europei?

Fiindcă numărul românilor din Mitropolia noastră nu încetează să crească, întrecând acum cu

mult milionul - ceea ce este o durere imensă pentru mine și pentru toți cei care simt românește, pentru că țara noastră se pustiește prin plecarea până acum a peste opt milioane de români -, prioritatea cea mai mare este înființarea de noi parohii. La ora actuală, avem, în medie, o parohie la aprox. 8 mii de credincioși, ceea ce este cu totul insuficient. De aceea, mulți credincioși trebuie să parcurgă zeci de kilometri până la parohia cea mai apropiată. O altă prioritate este îmbunătățirea cunoștințelor preoților prin cursuri de teologie și spiritualitate, ceea ce prevede Statutul Bisericii Ortodoxe Române. Apoi grija față de copiii pe care-i botezăm și de care ne îngrijim prea puțin, din motive legate în special de lipsa spațiilor de catehizare și activității specifice lor, dar uneori și din neglijență. De asemenea, trebuie să ne organizăm mai bine parohiile, pentru ca ele să-și poată întreține preoții. Altfel, aceștia nu au timpul necesar să se îngrijească de slujire și de misiune.

13. Cum credeți că noi, ortodocșii, ne putem integra în societatea occidentală, multiconfesională, fără să ne pierdem identitatea proprie?

Fiecare om aparține unui neam și are o identitate proprie, de care țin limba, cultura, religia... specifice neamului său. Aceste caracteristici deose-

Înaltpreasfințitul Părinte Serafim împreună cu tineri din ATORG - Münster 2023

besc neamurile, care apar ca un buchet de flori de diferite culori. Frumusețea stă în diversitate, nu în monotonie. Nimeni nu poate renunța la identitatea proprie, care este înscrisă în genele sale, decât cu prețul unor suferințe adânci, care ne desfigurează. De fapt, nimeni nu ne cere aceasta. Eu vorbesc mereu de identitatea deschisă, adică de o identitate care-și păstrează valorile moștenite de la înaintași, dar se deschide spre valorile celorlalți și se îmbogățește cu ele. Noi, ca români ortodocși, încercăm să ne păstrăm limba, cultura și credința oriunde am trăi în lume. Dar nu ne închidem în noi înșine, nu formăm ghetouri, ci ne integrăm în societatea în care trăim, ne îmbogățim prin limba și cultura țării respective, muncim cinstit și aducem aportul nostru societății.

14. Care credeți că poate fi aportul Ortodoxiei în Occidentul majoritar catolic sau protestant?

Fiecare credincios angajat conștient în credință este atașat de valorile Bisericii sale, care i-au creat ethosul sau felul de a fi și de a trăi. Există un ethos ortodox, un ethos catolic, un ethos protestant ș.a.m.d. Dar ethosurile sunt complementare, se pot îmbogăți unele prin altele. Spiritualitatea ortodoxă

care și-a pus pecetea pe ființa noastră este o spiritualitate a inimii. Frumusețea slujbelor Bisericii, cu ritualul lor bogat în simboluri și cu un profund conținut mistic, ca și frumusețea icoanelor și a cântării corale, fac ca rugăciunea să ne atingă inima, în care se concentrează ca într-un focar toate puterile (energiile) noastre fizice și psihice și unde este locașul de preferință al lui Dumnezeu. Iar unde este Dumnezeu sunt și oamenii, semenii noștri, cu necazurile și nevoile lor. Dar fără asceză, adică fără post și înfrânare de la plăcerile care ne leagă pătimaș de lumea aceasta, rugăciunea nu poate coborî în inimă ca s-o transforme din inimă de piatră în inimă de carne (cf. Iezechiel 36, 26), adică o inimă sensibilă la nevoile semenilor, ci va rămâne doar o rugăciune a buzelor sau a minții reci. De aceea, Ortodoxia este o Biserică prin excelență ascetică. Singura opoziție față de societatea de consum în care trăim este asceza, înfrânarea de la mâncare și băutură, așa cum ne recomandă Biserica, spre sănătatea noastră fizică și psihică. De asemenea, numai prin asceza postului ne putem păstra curăția trupului și a inimii.

Cred, deci, că Ortodoxia poate fi un exemplu pentru creștinii din Occident în ce privește mistica rugăciunii și asceza înfrânării. Idealul nostru comun este „să gândim cu inima, să vorbim cu inima și să lucrăm cu inima”!

Sfânta Liturghie – Centrul Bisericesc din München

„Unsere Metropolie ist gegründet auf dem Opfer des Gebets, der Vergebung und der Liebe“

Interview mit Metropolit Serafim zum 30jährigen Bestehen der Rumänischen Orthodoxen Metropolie von Deutschland, Zentral- und Nordeuropa

Interview: Pfr. Prof. Dr. Daniel Benga

1. Eure Eminenz, Vater Dumitru Stăniloae bezeugt, dass er Gott zuerst in den Menschen seines Geburtsdorfes begegnet ist. Wie sind Sie Gott begegnet?

Während meiner Kindheit bildete die Kirche die Mitte des dörflichen Lebens: die Gottesdienste an den Sonntagen und Feiertagen, die lebendigen Traditionen und das christliche Brauchtum in Verbindung mit Taufe, Trauung und Trauerfeiern, die Bräuche zum Osterfest, zu Weihnachten und zu Epiphantias, oder auch das Pilgern zu Fuß zu dem 30 Kilometer entfernten Kloster Brâncoveanu am Fuße der Karpaten. In unserem Dorf kannte man niemand, der nicht zur Kirche geht, niemand wußte von Flüchen, Ehescheidungen oder jungen Leuten, die unverheiratet zusammenlebten, oder auch von Skandalen, die von übermäßigem Alkoholkonsum hervorgerufen wurden. Das Leben war einfach, die Menschen arbeiteten viel und hart, auch die Kinder halfen mit, vor allem beim Hüten der Tiere. Später wurde ich mir dessen bewusst, dass die Menschen glücklich waren, trotz aller Beschwerden des Alltagslebens, weil sie zufrieden waren mit dem wenigen, das sie hatten. Ich erinnere mich heute an das lichtstrahlende Antlitz von hochbetagten Gläubigen, vor allem von Frauen, von denen bekannt war, dass sie viel beten.

2. Was hat Sie dazu veranlasst, der monastischen Berufung zu folgen und später in den priesterlichen und bischöflichen Dienst zu treten?

Als Kind ging ich zur Kirche und betete aus Gewohnheit, wie es alle Kinder tun, ohne mir über die Bedeutung des Glaubens an Gott und des Gebets bewusst zu sein. Zu jener Zeit war die

SE Erzbischof und Metropolit Dr. Serafim Joantă

kirchliche Katechese untersagt. Im Alter von 17 Jahren ließ Gott der Herr in Seiner großen Barmherzigkeit zwei Schwestern meinen Weg kreuzen, beides Nichten von Vater Dumitru Stăniloae (der in Vlădeni nicht weit von meinem Geburtsort das Licht der Welt erblickte): zum einen die Nonne Filoteia (die gemeinsam mit rund 5000 weiteren Mönchen und Nonnen infolge des Dekrets 410 von 1959 aus den Klöstern verjagt wurden), zum anderen Reveca (Rebekka), eine Mathematik- und Physiklehrerin. Diesen beiden Personen verdanke ich alles in meinem geistlichen Leben. Diese beiden haben mich Jahr für Jahr zu Pilgerwallfahrten in Klöster unseres Landes mitgenommen. So habe ich unsere großen geistlichen Väter der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts kennengelernt, beginnend mit den Vätern Paisie, Cleopa und Ioanichie vom Kloster Sihăstria, dann Iachint von Putna, Sofian und Adrian von Antim, Arsenie

von Techirghiol, Dometie von Râmets (mit dessen Segen ich begonnen habe, in Sibiu/Hermannstadt Theologie zu studieren), Macarie von Pasărea, Ilarion von Cernica, Gamaliil von Cozia und viele andere mehr. Ganz zu schweigen von den Vätern des Brâncoveanu-Klosters: Serafim und Teofil, die ich von klein auf kannte. Insgesamt waren es über 50 geistliche Väter! Bei vielen von ihnen habe ich auch die Beichte abgelegt. All diese haben mich im Glauben gestärkt und geprägt und bei meiner Entscheidung auf dem Weg zum Priesteramt gestärkt.

3. Nach dem Studium der Theologie an der Fakultät für Orthodoxe Theologie in Sibiu/Hermannstadt haben Sie Ihre Studien am Institut St. Serge in Paris fortgesetzt und sind anschließend in Ihr Heimatland Rumänien zurückgekommen. Haben Sie bei Ihrer Rückkehr damit gerechnet, irgendwann in den Westen zurückzukehren?

Anfang der 70er Jahre des vergangenen Jahrhunderts erlebte die Kirche eine Periode einer gewissen Freiheit und konnte junge Theologen zum Studium in den Westen schicken mit Stipendien des Vatikans und der Evangelischen Kirche von Deutschland. So wurde auch ich gesandt, um meine Studien am Institut St. Serge in Paris zu vertiefen. Dort erarbeitete ich eine Doktorarbeit zum Thema „Tradiția isihastă în Țările Române“ (dt. „Die hesychastische Tradition in den Rumänischen Fürstentümern“).¹ Danach wurde ich gebeten, eine Vorlesung zum Thema „Geschichte der Orthodoxen Ortskirchen“ zu halten. Das habe ich bis 1989 drei Jahre lang getan, bis ich aus Sehnsucht nach dem Heimatland nach Hause zurückgekehrt bin. 1989 kam es zur politischen Wende und zum Regimewechsel. So wurde ich im Januar 1990 zum Weihbischof des Erzbistums von Sibiu gewählt, beauftragt mit der Inneren Mission und der Sozialarbeit im Bistum. Parallel dazu habe ich auch eine Vorlesung über Spiritualität an der Theologischen Fakultät gehalten. Ich habe nie damit gerechnet, noch einmal in den Westen zurückzukehren.

4. Können Sie uns schildern, wie Sie persönlich die Ereignisse erlebt haben, die zur Gründung der Metropole für Deutschland geführt haben?

Während der Zeit der kommunistischen Diktatur in Rumänien existierte ein politisches Exil in Westeuropa und in Amerika, das vor allem aus Intellektuellen bestand, die zum größten Teil die kanonische Jurisdiktion des Rumänischen Patriarchats wegen des Vorwurfs der Kollaboration mit dem kommunistischen Regime abgelehnt haben. Die wenigen rumänischen Pfarrgemeinden jener Zeit gehörten zur Jurisdiktion anderer Orthodoxer Kirchen. Im Zuge der Entspannung ab den 1970er Jahren konnte das Patriarchat einen Erzbischof nach Paris entsenden, der mehrere Pfarrgemeinden im Westen gegründet hat. 1993 beschloss die Heilige Synode auf Antrag einer Gruppe von sechs Priestern aus Deutschland die Gründung einer neuen Eparchie mit der Titulatur: „Rumänische Orthodoxe Metropole für Deutschland und Zentraleuropa“. Nachdem keine Kandidaten gefunden werden konnten für das Amt des Hierarchen dieser neuen Metropole habe ich der Bitte des Patriarchen Teoctist – ewiges Gedenken! – entsprochen und es akzeptiert, vom Bistumsrat des neuen Bistums zum Metropoliten gewählt

SE Erzbischof und Metropolit Serafim, zusammen mit SE Bischof Macarie von Nordeuropa und mit SE Bischof Sofian von Kronstadt, dem Vikarbischof der Rumänisch-Orthodoxen Erzdiözese von Deutschland, Österreich und Luxemburg

zu werden. Ich habe diese Wahl mit einer gewissen Betrübnis zur Kenntnis genommen, musste ich mich doch von der mir so lieben Stadt Sibiu/Hermannstadt trennen, wo ich Theologie studiert habe und zum Priester und Bischof geweiht wurde. Aber ich habe mir gedacht, dass dies der Wille Gottes ist, der mich schon nach Paris geschickt hat, um den Westen mit seinen spirituellen Wirklichkeiten kennenzulernen, und ich so den hier ansässigen Rumänen von Nutzen sein sollte.

5. Das rumänische Volk hat aus der Legende des Meisters Manole gelernt, dass nichts aufgebaut werden kann ohne Opfer. Was ist das Opfer, auf dem die Metropole von Deutschland sich gründet.

In der Tat kann nichts Gutes entstehen ohne Anstrengung und ohne Opfer. Das gilt umso mehr für alles, was im Dienst des Herrn und an den Menschen geschieht, wenn du dich ohne Eigeninteresse einbringst. Ein Wort der Väter aus dem „Paterikon“ besagt: „Wenn du dem Herrn dienen willst, rechne mit Versuchungen“. Und ein Wort aus dem Volksmund besagt: „Der Teufel baut keine Kirchen, er zerstört sie.“ Einer Eparchie, die bis dato nur auf dem Papier existiert und keinerlei materielle Basis hat, Leben zu geben, scheint eine Vorstellung aus der Traumwelt zu sein oder sogar ein Wahnsinn. Aber manchmal braucht man auch ein wenig Verrücktheit, um etwas Neues zu starten! Und Gott macht das Unmögliche möglich! Mein Opfer und das vieler – oder weniger – anderer, die nur Gott kennt, war in erster Linie das Opfer der zum Gebet gebeugten Knie, denn nur das beharrliche Gebet stärkt uns zum Tragen des Kreuzes unserer Versuchungen und Leidenserfahrungen. Ebenfalls durch das Gebet konnte ich die Kritik und die Vorwürfe mancher ertragen, die die Aufrichtigkeit nicht verstanden haben, mit dem wir, ich selbst und eine Handvoll Priester, uns für diese so heilige Sache engagiert haben, um die „verlorenen Schafe“ in den Schoß der Mutterkirche zurückzubringen, in der sie die Taufe empfangen haben. Aber wir sollen nicht nur Geduld haben im Ertragen, sondern auch vergeben und lieben. Denn nur mit Vergebung und Liebe gewinnen wir die Menschen für Gott. In aller Bescheidenheit erlaube ich mir zu sagen, dass unsere Metropole

sich auf dem Opfer des Gebets, der Vergebung und der Liebe gründet – alles Gaben Gottes für uns Unwürdige!

6. Einen großen Beitrag haben die Priester aus der Diaspora geleistet. Sie kennen am besten das Opfer, das jeder von ihnen Gott dargebracht hat. Können Sie uns dazu ein paar Eindrücke schildern?

Die Mission in der Diaspora ist in der Tat eine apostolische Mission. Wie die Apostel haben wir alle uns als Diener dieser Metropole auf den Weg zu unserer Mission gemacht „ohne Stab noch Tasche noch Brot noch Geld“, wie es bei Lukas heißt (9,3). Am Anfang hatte unsere Metropole keine eigene Kirche und keinen Bischofssitz, auch die Pfarrgemeinden hatten weder eigene Kirchen oder Pfarrhäuser. Und es gab keine Gehälter! Dies erwies sich aber als großer Segen! Denn wenn du nichts hast, hast du alles! Gott bewegt das Herz der Gläubigen, um dir zu Hilfe zu kommen, sei es für die Bezahlung der Miete für Kirchen, sei es für die Kirchenausstattung mit Liturgischen Geräten und Vasa Sacra oder sogar für den Bau oder Kauf einer Kirche. Auch sind uns unsere katholischen und evangelischen Brüder im Glauben zu Hilfe gekommen.

7. Im Jahr 2007 wurde das Rumänische Orthodoxe Bistum für Nordeuropa mit Sitz in Stockholm als Suffraganeparchie der Metropole gegründet. Seit 2008 steht an dessen Spitze Seine Exzellenz Vater Bischof Macarie. Was hat zu der Gründung einer neuen Eparchie geführt und welche Rolle spielt diese bei der Mission der rumänischen Orthodoxie in Skandinavien?

Die Gründung des Bistums für Nordeuropa war eine seit langem empfundene Notwendigkeit aufgrund der unaufhörlichen Zunahme der Zahl von Rumänen, die sich in dieser Region Europas niedergelassen haben. Dies konnte aber erst durch die Amtsübernahme Seiner Seligkeit Vater Patriarch Daniel als Oberhaupt der Rumänischen Orthodoxen Kirche konkretisiert werden, der unserer Kirche einen bis dato unbekanntem Impuls zur Mission gegeben hat, sowohl zur Inneren Mission in unserem Land, als auch zum Gemeindeaufbau

im Ausland. Hatten wir bis 2008 in Skandinavien nur acht Pfarrgemeinden, so haben wir jetzt dank des missionarischen Elans Seiner Exzellenz, Bischof Macarie, über 50 und drei Klöster.

8. Neben dem Metropolitanzentrum in Nürnberg freuen wir uns heute auch über die Existenz eines sehr schönen Rumänischen Orthodoxen Kirchenzentrums in München, der Landeshauptstadt Bayerns, das durch die Bemühungen Seiner Exzellenz Vater Sofian von Kronstadt (Braşoveanul) aufgebaut wurde. Wie sehen Sie dessen besonderen Auftrag im aktuellen pastoralen Kontext von Deutschland und Österreich?

Bayern ist das am meisten religiös geprägte Bundesland in Deutschland in dem Sinne, dass die Bayern der christlichen Tradition sehr verbunden sind und in großer Zahl an den kirchlichen Gottesdiensten teilnehmen, gleichzeitig aber respektieren sie auch die zivilen Feste. All dies sind Wurzeln, die sie in der Vergangenheit verankern und gleichzeitig Stabilität und Sicherheit für die Gegenwart und die Zukunft vermitteln. Es ist kein Wunder, dass Bayern das bestentwickelte Bundesland in Deutschland ist. In Bayern stellen die Rumänen heute die größte ethnische Minderheit dar. Bischof Sofian hat es geschafft, mit der Hilfe der Gläubigen aus ganz Deutschland, vor allem aber aus München, aber auch mit Unterstützung des rumänischen Staates sowie der Evangelischen und der Katholischen Kirche ein äußerst repräsentatives Kirchenzentrum aufzubauen. Neben seinem liturgischen Dienst im gesamten Erzbistum ist Bischof Sofian auch Präsident der „Vereinigung der rumänischen orthodoxen Jugend in Deutschland und Österreich“ (Asociația tinerilor ortodocși români din Germania și Austria), die eine segensreiche missionarische Aktivität entwickelt mit lokalen und überregionalen Veranstaltungen und Treffen sowie einem besonderen Engagement für die Sozialarbeit des Erzbistums.

9. Was waren die schwersten Momente, die Sie in dieser 30jährigen Geschichte der Metropolie erlebt haben?

Das waren immer Momente seelischer Natur. Vor allem in den Anfangsjahren der Metropolie,

als einige Rumänen, meist politische Dissidenten, geglaubt haben, dass ich ein Agent der Securitate wäre und hierhergeschickt worden sei, um das rumänische Exil zu zerstören; sie kämpften mit allen Mitteln und auf allen Ebenen darum, die Gläubigen davon abzuhalten, sich unseren Pfarrgemeinden anzunähern. Auf einem Höhepunkt dieser Kampagnen habe ich sogar überlegt, meinen Auftrag zurückzugeben und mich in ein Kloster zurückzuziehen. Doch mein Geistlicher Vater hat mir gesagt: „Wenn Christus vom Kreuz herabgestiegen wäre, hätte Er dann die Welt noch erlöst?“ Neben diese externen Prüfungen „von außen“ traten die Versuchungen „von innen“ durch manche unberechtigte Kritik oder auch Ungehorsam bei den einen oder anderen. Dies war noch schmerzlicher, doch haben mich diese Versuchungen im Glauben gestärkt, denn nur durch Prüfungen und Versuchungen können wir uns im geistlichen Leben weiterentwickeln. „Nimm die Versuchungen weg, und es ist keiner, der Rettung findet“, sagt der heilige Antonius der Große, der Wüstenvater und Vater des Mönchtums. Denn Versuchungen und Leidenserfahrungen bringen uns zum Beten.

Ein großer seelischer Schmerz und eine Prüfung war für mich und für unsere ganze Metropolie der Heimgang zum Herrn von Vater Professor Constantin Mihoc im Jahr 1998, unseres Gemeindepfarrers in Berlin. Bei der Errichtung der Kirchenmauern zum Bau unserer Kirche dort kam er bei einem Unfall auf der Baustelle ums Leben. Auf der Grundlage dieses Opfers haben die Gläubigen von Berlin ohne jede fremde Hilfe die schönste rumänische Kirche im ganzen Abendland erbaut! Schmerzen empfand und empfinde ich außerdem immer, wenn es in einer Pfarrgemeinde zu Problemen kommt, sei es aufgrund des Priesters, sei es aufgrund der Gläubigen. Ich bin zu der Überzeugung gelangt, dass nur Gott mit der Zeit diese Probleme wirklich lösen kann, wenn wir sie im Gebet vor Ihn bringen.

10. Welches waren die größten Momente der Freude, die Ihnen Gott in diesen Jahren des Hirtendienstes in der Diaspora hier in Mitteleuropa geschenkt hat?

Da war die Freude über den Erwerb einer eigenen Kirche und eines eigenen Sitzes nur fünf

„Nur das beharrliche Gebet stärkt uns zum Tragen des Kreuzes unserer Versuchungen und Leidenserfahrungen“

Jahre nach der Gründung der Metropolie in Nürnberg, der geographischen Mitte des Erzbistums, und über den Bau eines Kirchenzentrums als Sitz für unseren Weihbischof in München; da ist die Freude, wenn ich sehe, wie sehr sich viele Priester und Gläubige um den Bau oder Kauf eigener Kirchen für die Pfarrgemeinden bemühen; die Freude zu sehen, wie die Zahl unserer Pfarrgemeinden von Jahr zu Jahr wächst; die Freude, überall viele junge fromme Menschen und zahlreiche Familien zu erleben mit ihren Kindern, die während der Kommunion in der Kirche herumtoben; die Freude über Priester, die Katechese machen, wobei es auch schmerzt zu sehen, wenn sich Priester nicht um die Kinder und die Jugend kümmern.

11. So wie Sie uns dies hier schildern, war alles ein Plan Gottes. Sie haben darum gerungen, diesen Plan zu verstehen und zu akzeptieren. Wie haben Sie den Plan Gottes in Ihrem Leben wahrgenommen und verstanden?

Nach so vielen Jahren des priesterlichen und bischöflichen Dienstes habe ich die Maxime der

Väter der asketischen Tradition der Kirche verstanden, die besagt: „Alles ist Gnade.“ In der Tat ist alles in unserem Leben Gnade, alles ist göttliche Vorsehung, das heißt alles geschieht mit dem Willen Gottes bis zu den kleinsten Kleinigkeiten in unserem Alltagsleben. „Auch die Haare auf eurem Haupt sind gezählt“, sagt Christus (Lukas 12, 7). Mit anderen Worten: im Leben eines jeden Menschen „ist nichts zufällig, sondern alles Vorsehung“, denn Gott will uns um jeden Preis erlösen. Es ist unsere Pflicht, uns in allem dem Willen Gottes zu fügen, das heißt in unserer Gesundheit und unseren Erfolgen im Leben ausschließlich Gaben Gottes zu sehen, ohne irgendein eigenes Verdienst daran zu haben. Im Bösen wiederum, das uns in Form von Krankheiten oder allerlei Unglücksfällen widerfährt, gilt es, eine Folge unserer Sünden zu sehen, dies allerdings nicht als Strafe für unsere Sünden, sondern als Signale, die uns zur Umkehr und Buße aufrufen sollen. Gott wirkt auf wunderbare Weise in jedem Menschen; wenn wir uns darüber Rechenschaft geben, dann werden wir niemals verzweifeln, wie schwer das Kreuz auch ist, das wir zu tragen haben; und wir werden nie-

mals die Hoffnung und den Mut verlieren, bis zum Ende mit den Beschwernissen unseres Lebens zu kämpfen. Und wenn Gott unaufhörlich mit uns ist, dann müssen auch wir immerzu bei Ihm bleiben: in der Kirche, zu Hause, unterwegs, bei der Arbeit... usw., vor allem aber durch gute Taten an unseren Nächsten, die leiden. Nur durch das Gebet und Leidenserfahrungen erlangen wir gutes Herz beziehungsweise ein „mitleidsvolles Herz“, wie der heilige Isaak der Syrer sagt.

12. Welche Prioritäten sehen Sie im Moment für die Pastoral und die Seelsorge an den Rumänen in Deutschland, Österreich und Nordeuropa?

Nachdem die Zahl der Rumänen unserer Metropole unablässig wächst und eine Million bereits weit übersteigt – was freilich für mich und alle, die „rumänisch“ denken und fühlen, auch einen immensen Schmerz mit beinhaltet, ist doch unser Land durch die Auswanderung von mehr als acht Millionen Rumänen zunehmend entvölkert –, ist die wichtigste Priorität derzeit die Gründung neuer Pfarrgemeinden. Zum jetzigen Zeitpunkt haben wir eine Pfarrei für durchschnittlich 8.000 Gläubige, was völlig unzureichend ist. So müssen viele Gläubige Dutzende Kilometer zur nächstgelegenen Pfarrei fahren. Eine weitere Priorität ist die Weiterbildung unserer Priester durch Kurse in Theologie und Spiritualität, was auch das Statut der Rumänischen Orthodoxen Kirche vorsieht. Eine weitere Priorität ist die Sorge um die Kinder, die wir taufen und um die wir uns viel zu wenig kümmern, vor allem aufgrund des Mangels an Räumlichkeiten für die Katechese und jugendspezifische Aktivitäten, manchmal aber auch aus purer Nachlässigkeit. Auch müssen wir unsere Pfarrgemeinden besser organisieren, damit diese ihre Priester unterhalten können. Sonst haben diese nicht die notwendige Zeit, um sich um den Dienst am Altar und um die Mission zu kümmern.

13. Wie glauben Sie können wir uns als Orthodoxe in die westliche, multikonfessionelle Gesellschaft integrieren, ohne unsere eigene Identität zu verlieren?

Jeder Mensch gehört zu einem Volk und hat eine eigene Identität, die von der Sprache, der

Kultur und der Religion geprägt ist, die seinem Volk entsprechen. Diese Charakteristika unterscheiden die Völker, die wie ein Blumenstrauß in verschiedenen Farben erscheinen. Diese Schönheit besteht in Diversität, nicht in Monotonie. Niemand kann auf eine eigene Identität verzichten, die in seine Gene eingezeichnet ist, höchstens um den Preis tiefen Leidens, das uns entstellt. Tatsächlich fordert dies aber niemand von uns. Ich spreche immer wieder von einer offenen Identität, also von einer Identität, die die von den Ahnen ererbten Werte bewahrt, gleichzeitig aber offen ist für die Werte der anderen und sich auch an ihnen bereichert. Wir als orthodoxe Rumänen versuchen, unsere Sprache, unsere Kultur und unseren Glauben überall auf der Welt zu bewahren, wo wir auch leben. Doch wir verschließen wir uns nicht in uns selbst, wir bilden keine Ghettos, sondern wir integrieren uns in die Gesellschaft, in der wir leben, wir bereichern uns an der Sprache und Kultur des jeweiligen Landes, wir arbeiten ehrlich und leisten unseren Beitrag zur Entwicklung der Gesellschaft.

14. Worin kann Ihrer Meinung nach der spezifische Beitrag der Orthodoxie im mehrheitlich katholischen oder protestantischen Westen bestehen?

Jeder praktizierende Christ, der bewusst seinen Glauben lebt und sich kirchlich engagiert, ist den Werten seiner Kirche innerlich tief verbunden, die sein Ethos oder auch die Art und Weise, zu sein und zu leben, geformt hat. So gibt es orthodoxes Ethos, ein katholisches Ethos, ein protestantisches Ethos und andere mehr. Doch diese konfessionellen Formen des Ethos sind komplex und können sich gegenseitig bereichern. Die orthodoxe Spiritualität, die ihre Mitte auf den Menschen als Person setzt, ist eine Spiritualität des Herzens. Die Schönheit der Gottesdienste der Kirche mit ihrem an Symbolen reichen Ritual und ihrem tief mystischen Inhalt wie auch die Schönheit der Ikonen und der liturgischen Gesänge sorgen dafür, dass das Gebet unser Herz anrührt, in dem sich alle unsere physischen und psychischen Kräfte (also Energien) wie in einem Fokus konzentrieren und wo die bevorzugte Stätte ist, an der Gott in uns wohnt. Und wo Gott ist,

da sind auch die Menschen, unsere Nächsten, mit all ihren Leidenserfahrungen und Bedürfnissen. Doch ohne Askese, also ohne Fasten und Selbstbeschränkung an den Vergnügungen, die uns auf leidenschaftliche Weise an diese Welt binden, kann das Gebet nicht in unser Herz hinabsteigen, um unser Herz aus einem Herz aus Stein in ein Herz aus Fleisch zu verwandeln (vgl. Hesekiel 36,26), also in ein Herz, das für die Nöte der Nächsten sensibel ist. Sondern es bleibt lediglich ein Gebet auf den Lippen oder ein Gebet mit kühlem Verstand. So ist die Orthodoxie eine asketische Kirche par excellence. Die einzige „Opposition“ gegenüber der Konsumgesellschaft, in der wir leben, ist

die Askese, also der selbstaufgelegte Verzicht auf Essen und Trinken, wie es uns die Kirche zu unserer physischen und psychischen Gesundheit empfiehlt. Nur durch die Askese des Fastens können wir die Reinheit unseres Leibes und des Herzens bewahren.

Ich persönlich glaube, dass die Orthodoxie ein Vorbild sein kann für die Christen im Westen, was die Mystik des Gebets und die Askese betrifft. Unser gemeinsames Ideal ist es, „mit dem Herzen zu denken, mit dem Herzen zu sprechen und mit dem Herzen zu arbeiten“!

Übersetzung: Pfr. Prof. h. c. Dr. Jürgen Henkel, Selb

Temeluirea și devenirea mitropoliei noastre

Preot Nicolae Dura, Viena

Începuturile Bisericii pe pământ românesc
Biserica Ortodoxă Română este de origine apostolică, întemeiată prin lucrarea misionară a Sfântului Apostol Andrei, care a predicat cuvântul Evangheliei și în fosta provincie romană Scythia Minor, teritoriul dintre Dunăre și vestul Mării Negre (Dobrogea de astăzi, Sud-Estul României). Unii episcopi ai Tomisului (Constanța de azi) au participat la Sinoade ecumenice: Teofil (Niceea 325), Timotei (Efes 431), Alexandru (Calcedon 451). Scythia Minor a fost patria unor mari teologi: Sf. Ioan Casian (†431) și Sf. Dionisie cel Mic (†570), cel care a calculat, pentru întâia oară, numărarea anilor de la nașterea Mântuitorului Iisus Hristos. Structurile bisericești existente au fost recunoscute de către Patriarhia ecumenică din Constantinopol: la 1359, Mitropolia Ungrovlahiei, la 1401, Mitropolia Moldovei. În Transilvania exista o Mitropolie menționată din 1377 (Sf. Ghelasie de la Râmet). La început, limba serviciilor divine a fost limba vorbită de popor, adică latina populară. Limba slavonă s-a impus în cult începând din secolul X. Diaconul Coresi s-a angajat foarte conștient, prin traducerea și tipărirea cărților de cult (1560-1581, Brașov), pentru reintroducerea limbii înțelese de popor în serviciul divin, „pentru ca să fie popilor rumânești să înțeleagă”. Cuvântul lui Dumnezeu a fost tipărit în limba română: în anul 1581, Palia de la Orăștie (primele cinci cărți ale Bibliei). Introducerea limbii române în Liturghie s-a continuat hotărât, în secolul XVII, prin tipărirea Cazaniei lui Varlaam (Iași, 1643), a Noului Testament de la Bălgrad (Alba Iulia, 1648), a Liturghierului (1679 și 1683) și a Bibliei de la București (1688).

La 25 aprilie 1885, Biserica Ortodoxă Română a devenit autocefală (de sine stătătoare), iar la 25 februarie 1925 a fost ridicată la rangul de Patriarhie, fiind în comuniune dogmatică, liturgică și canonică cu toate celelalte Biserici Ortodoxe Surori. Biserica Ortodoxă Română s-a angajat în Mișcarea ecumenică și este, începând din anul 1961 (New Delhi), membră în Consiliul Mondial al Bisericilor. De asemenea, este membră și în Conferința Bisericilor Europene.

Patriarhia Română cuprinde:

- în țară: 6 Mitropolii, împărțite în Arhiepiscopii și Episcopii, cu 13.527 parohii și filii, deservite de 14.513 preoți și diaconi, care slujesc în 16.403 lăcașuri de cult;

- pentru românii ortodocși de la granițele României și din diaspora există 4 Mitropolii (constituite din 4 Arhiepiscopii și 9 Episcopii) în Europa, America și Australia. În diaspora se săvârșește Sf. Liturghie în peste 1.500 de biserici în tradiția și limba română.

Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române este Preafericitul Patriarh DANIEL, ales la data de 12 septembrie 2007.

Potrivit rezultatelor recensământului din anul 2021, făcute cunoscute în decembrie 2022, 16.397.300 de persoane din totalul populației României (19.053.815) s-au declarat ortodocși (85,3%), iar alți 2.656.515 de români nu și-au declarat apartenența religioasă.

Diaspora

Cuvântul diasporă provine din limba greacă (ΔΙΑΣΠΟΡΑ) și înseamnă împrăștiere. În decursul istoriei s-a folosit noțiunea de diasporă cu sensul de comunitate etnică și religioasă care trăiește în alte locuri decât cele de origine. Cea dintâi diasporă era cea iudaică, înțelegând toate comunitățile evreiești din afara Palestinei în urma captivității babilonene (secolul 6 î.H.). Mențiuni exprese despre existența unei diaspore iudaice găsim în revelația nou-testamentară: în Evanghelia după Ioan 7, 35, iar despre o diasporă creștină în epistolele Sf. Iacov (1, 1) și Sf. Ap. Petru (I, 1, 1). Între alte diaspore, de asemenea foarte vechi, putem aminti pe cea greacă și pe cea armeană. În Evul Mediu s-au constituit mai multe diaspore. S-ar putea afirma, în mod general, că ambele continente americane sunt produsul și împlinirea diasporei. *Diaspora este grupul de oameni împrăștiați sau plecați de acasă, care nu se lasă asimilați de spațiul în care locuiesc și de poporul cu care trăiesc, ci își păstrează identitatea religioasă, etnică și de limbă.*

Pr. Prof. Dr. Nicolae Dura

Sfântul Apostol Petru, inspirat de Duhul lui Dumnezeu, definea pe creștinii din diasporă ca „*cei care trăiesc împrăștiați printre străini... alesi după cea mai dinainte știință a lui Dumnezeu Tatăl și prin sfințirea de către Duhul spre ascultare și stropirea cu Sângele lui Iisus Hristos*” (I, 1, 1-2). Deci starea, trăirea diasporală este o vocație și are un sens special înaintea lui Dumnezeu, poate avea o menire spre împlinirea omului. Când membrii diasporei trăiesc în comuniune cu Dumnezeu și păzesc poruncile divine, atunci ei sunt niște alesi ai lui Dumnezeu, sunt ajutați întru viețuirea și desăvârșirea lor de harul sau puterea Duhului Sfânt și în această situație ne putem convinge mai bine și direct de cuvintele dumnezeiești că: „*nu avem aici cetate stătătoare, ci o căutăm pe aceea ce va să fie*” (Ev. 13, 14).

Diaspora a apărut ca un fenomen al împrăștierii în lume, ori din cauza prigonirilor, ori din motive de ordin economic. Ea este comunitatea integrată într-o altă comunitate, dar nu asimilată. În România au trăit și trăiesc, de asemenea, comunități diasporale: ungare, germane, iudaice, grecești, ucrainene, armenie, lipovene, sârbe, turce, tătare, bulgare, slovace ș.a.

Plecarea de acasă și împrăștierea în lume poate fi o șansă, dar și o capcană, poate fi o realizare sau o prăbușire. Omul se poate împlini sau crește spiritual și material, dar poate și să se rătăcească

sau să se piardă. Orice nivelare generală sau uniformizare atât pentru persoana umană în parte, cât și pentru comunități nu este prielnică pentru dezvoltarea personalității. Uniformitatea reprezintă moartea creativității, fiindcă omul este o ființă activă și creatoare, zidită astfel de Dumnezeu. Trebuie să se păstreze calea unei sinteze, un echilibru între identitatea primară și integrarea în societatea în care trăim.

Diaspora ortodoxă română

Ea respectă principiul etnic (național). Această stare se bazează pe canonul 2 al Sinodului 2 ecumenic (din anul 381, de la Constantinopol) și pe canonul 34 apostolic, căci „*episcopii erau ai fiecărui neam*”. Credincioșii ortodocși trăitori în diasporă au păstrat legătura prin „*comuniune spirituală cu Bisericile autocefale, naționale*”. Biserica mamă se ocupă de propriile ei unități diasporale. În 2009, Patriarhia Română a instituit „Duminica migranților români”, prăznuită în prima duminică de după sârbătoarea Adormirii Maicii Domnului, când mulți dintre cei din diasporă se află în România.

Prezențe românești în spiritualitatea și cultura universală au o îndelungată istorie, începând cu Nicolae Olahus (1493-1568), Nicolae Milescu Spătarul (1636-1708), Dimitrie Cantemir (1673-1723) ș.a. Plecarea sau ruperea de acasă înseamnă și o traumă. Cu toate acestea, oameni de cultură și simțire românească, cu spirit robust și puternic, au creat și s-au afirmat în diasporă. Să amintim aici la loc proeminent tripticul de personalități române-universale: Mircea Eliade, Eugen Ionescu și Emil Cioran. Opera acestora aparține convingător și definitiv patrimoniului cultural mondial.

În legătură cu începutul diasporei române americane s-a scris despre cel dintâi preot ortodox român, Samuilă Dămian, plecat din Transilvania și care a ajuns în America în anul 1750. El a purtat corespondență cu Benjamin Franklin. Biserica a fost cea dintâi instituție a românilor ortodocși din America de Nord. Începând cu anul 1900 au fost trimiși slujitori bisericești de acasă pe pământul american: arhimandritul Evghenie Ungureanu, preoții Zaharia Oprea, Moise Balea (a întemeiat 15 parohii), Lazăr Gherman ș.a. Biserica Ortodoxă Română din Statele Unite și Canada, prin reprezentanții clerici și mireni ai parohiilor care o compun, s-a constituit la Congresul bisericesc în-

trunit în Detroit, la 25 Aprilie 1929, în Episcopie Misionară, supusă canonic Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. În prezent funcționează pe continentul american 187 de parohii ortodoxe române, organizate într-o Mitropolie și două episcopii.

Românii plecați și risipiți prin lume, din diferite motive economice, politice sau sociale, au dus cu ei și credința străbună, au purtat în suflet biserica de acasă, s-au străduit să trăiască spiritualitatea și credința ortodoxă și acolo unde s-au așezat spre viațuire. Diaspora română și comunitățile bisericești din Europa Centrală și Occidentală pot fi urmărite în timp de multe decenii.

Diaspora română din Centru și Apusul Europei

Arhimandritul Ioasaf Snagoveanu împreună cu alți participanți la Revoluția din 1848 au temeliut comunitatea ortodoxă română din Paris. În toamna anului 1853 s-a înființat o Capelă ortodoxă românească, iar în 1882 Guvernul român a cumpărat o biserică în Cartierul Latin din Paris. Visarion Puiu, fost Mitropolit al Bucovinei (1935–1940) și al Transnistriei (1942–1944), a or-

ganizat „Eparhia românilor din străinătate 1945”. Ca arhieru vicar al acestei eparhii a fost ales Arhimandritul Teofil Ionescu, pe care Mitropolitul Visarion, împreună cu încă doi episcopi, l-a hirotonit arhieru în decembrie 1954, în Biserica rusă Sf. Nicolae din Versailles. Din 1958, la conducerea acestei Eparhii a urmat Episcopul Teofil Ionescu. Episcopul Teofil nu a reușit să unească din punct de vedere spiritual diaspora românească din Europa apuseană, aceasta rămânând împărțită sub diferite jurisdicții bisericești. Din 1972, la cerere, Episcopul Teofil Ionescu a fost primit sub jurisdicția Bisericii Ortodoxe Române.

La Baden-Baden, în partea de apus a Germaniei, Prințul Mihail Sturdza, fostul domnitor al Moldovei, a zidit între anii 1864–1866 o biserică românească în care se adunau la serviciile divine românii din împrejurimi sau chiar din partea de răsărit a Franței. Intelectuali români și studenți, stabiliți sau în interese de studii în Strasbourg, Heidelberg, Freiburg sau Karlsruhe frecventau serviciile divine ale capelei, care din 1882 a fost pusă de însuși ctitorul ei sub jurisdicția canonică a Mitropoliei Moldovei, sub a cărei oblăduire spirituală se găsește și astăzi.

Pr. Prof. Dr. Nicolae Dura

2002 Adunarea eparhială de la Nürnberg, 2002 – de la stânga la dreapta: Dl. Arhitect Ion Ionescu, Pr. Teofil Herineanu, Pr. Simion Felecan, Pr. Nicoale Dura, Prof. Nicolae Stroescu, IPS Serafim, Pr. Teofil Părăian, PS Sofian (pe atunci Ierom. Serafim), Pr. Nicolae Basarab, Dl. Grigorie Andreica, Dl. Haralampie Căpățînă

Dacă sfârșitul secolului XIX, până la reîntregirea neamului în 1918, a fost marcat de o puternică emigrare românească, în special din Bucovina, Transilvania și Banat spre centrul Europei și chiar în America, după 1918 fenomenul emigrației a cunoscut un adevărat reflux. Speranțele românilor legate de România de după primul război mondial au constituit cauzele stopării emigrărilor. În perioada interbelică, comunitățile din Viena, Paris și Baden-Baden (1863) și-au continuat existența. Lor li s-a adăugat comunitatea românească din Berlin (1940), care a avut o existență de numai câțiva ani.

Între românii care au venit imediat după cel de-al doilea război mondial în apusul Europei au fost și preoți și chiar și un ierarh român, Visarion Puiu. În a doua jumătate a secolului XX, datorită creșterii diasporei, viața bisericească a românilor ortodocși din Europa apuseană a luat forme tot mai concrete. Pe lângă parohiile românești ortodoxe mai vechi: Viena, Paris, Düsseldorf, au fost întemeiate și altele noi: Londra (1964), Stockholm (1971), Geneva (1973), Hamburg, Offenbach am Main, Milano, Torino și Florența (1975), München, Salzgitter, Salzburg și Strasbourg (1976), Madrid (1978), Bari (1981). Toate aceste parohii aparțineau Eparhiei Ortodoxe Române pentru Europa Centrală și Occidentală cu sediul la Paris. Alături de aceste parohii aflate sub jurisdicția ca-

nonică a Bisericii Ortodoxe Române au existat și câteva parohii în jurisdicția Patriarhiei ecumenice sau a Bisericii ruse din afara frontierelor.

Din 1974, eparhia de la Paris a fost ridicată la rangul de arhiepiscopie, cu titulatura: „Arhiepiscopia Ortodoxă Română pentru Europa Centrală și Occidentală”, iar din 2001 a fost înălțată la rangul de Mitropolie, sub titulatura: „Mitropolia Ortodoxă Română pentru Europa Occidentală și Meridională”, cu două eparhii sufragane: Episcopia Italiei și Episcopia Spaniei și Portugaliei (2007).

Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania și Europa Centrală

În Austria, existența Comunității ortodoxe din Viena este dovedită istoric din secolul XVIII. La început, românii au fost împreună cu grecii și cu sârbii, iar de la sfârșitul secolului XIX s-au organizat independent, reușind în 1906 să închirieze un spațiu (170 m², în centrul Vienei, în Palatul Dietrichstein). În Germania, prezența spiritual-religioasă românească este legată de negustorii români stabiliți în Leipzig, pentru care a funcționat între anii 1858 și 1881 o capelă. Primul preot a fost arhimandritul Ghenadie Țeposu (1852–1863), ajuns episcop la Argeș, Buzău și București (1865–1877).

Începuturile unei eparhii pentru diaspora ortodoxă română europeană se pot găsi în strădaniile

Mitropolitului Visarion Puiu, care, începând din anul 1945, a stăruit pentru fondarea și organizarea „Eparhiei Ortodoxe Române pentru Germania și Austria”, devenită apoi, din 1949, „Eparhia Românilor din Străinătate”. Numai așa înțelegem mulțimea de scrisori și legături cu preoți sau credincioși români ortodocși din Viena, Lochau, Salzburg, Berlin, Düsseldorf ș.a.

După schimbările din decembrie 1989 în România și după retragerea Arhiepiscopului Adrian Hrițcu de la Paris (30.04.1992), Patriarhia Română a lăsat reorganizarea diasporei române pe seama parohiilor din străinătate. Sfântul Sinod a încredințat îndrumarea organizării diasporei europene Mitropolitului Nicolae Corneanu, al Banatului. În aceste împrejurări și la cererea unui grup de preoți din Germania, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa din 22-23 ianuarie 1993, a acordat „binecuvântarea de organizare a unei eparhii” cu titulatura „Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania și Europa Centrală”. În același timp, adresa amintită menționa că Arhiepiscopia Ortodoxă Română pentru Europa Centrală și Occidentală „își va continua activitatea, urmând ca la inițiativa preoților și credincioșilor ei să se reorganizeze...”. Organizarea noii Mitropolii a continuat în tot cursul anului 1993, prin alegerea unui Consiliu eparhial, prin anunțarea ei la autoritățile de stat germane și prin alegerea (la Aachen, 16 octombrie 1993) ca mitropolit a PS Serafim Joantă, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului.

În ședința Sfântului Sinod din 12 ianuarie 1994 a fost recunoscută alegerea mitropolitului, fapt comunicat apoi preoților din străinătate. Câteva luni mai târziu, în ședința sa din 22-23 martie 1994, Sf. Sinod a definit granițele Mitropoliei, de care aparțin parohiile ortodoxe române din Germania, Austria, Luxemburg, Suedia, Norvegia și Danemarca. Prin acest act a luat ființă Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania și Europa Centrală, iar ÎPS Serafim a fost instalat ca Mitropolit, la München, în 5 iunie 1994. La întemeierea Mitropoliei, un rol însemnat l-au avut și câțiva români inimoși și stăruitori, coagulați în jurul postului de radio „Europa liberă” din München. Dintre aceștia amintim pe: Constantin Nagacevschi (1916-1993, doctor la Universitatea din Bonn, profesor la universitățile din Saarbrücken și München, la catedra de limbi romanice, și director al Academiei Universității din München începând cu 1966, unul din-

tre inițiatorii Institutului Român de la Freiburg), Nicolae Stroescu-Stînișoară (1925-2014, doctor la Universitatea din München, jurnalist și scriitor român, director al secției române a postului Radio Europa Liberă între 1988-1994), Constantin Xifta, Ioan Cicală și alți oameni de seamă.

După instalarea Mitropolitului nostru, în prezența reprezentanților autorităților bisericești și de stat, ÎPS Părinte Serafim și-a început activitatea în condiții materiale foarte modeste. Pe lângă ajutorul primit din partea parohiilor, activitatea ÎPS Sale a fost susținută de Biserica Romano-Catolică, care i-a oferit, în cadrul Institutului pentru Bisericile Orientale din Regensburg, un spațiu locativ, iar Biserica Evanghelică a oferit, în mai multe rânduri, subvenții pentru activitățile pastorale ale Înaltpreasfinției Sale.

Din anul 2001, cu eforturi și jertfe deosebite, s-a trecut de la starea de provizorat a începutului la o situație de statornicie, sediul Mitropoliei fiind transferat de la Regensburg la Nürnberg, Führter Straße 166-168, prin cumpărarea bisericii „Epifaniaskirche” (fostă evanghelică), împreună cu două clădiri, monumente istorice, care au fost amenajate pentru a servi drept Centru Eparhial și adăpost al Mănăstirii Sf. Martiri Brâncoveni și al școlii de pictură Sf. Luca (înființate în 2001). Biserica a fost mărită, prin prelungirea altarului și a pronaosului și ridicarea unei cupole. Ea a fost pictată în tehnica fresco de maestrul Prof. Grigore Popescu (București). În curtea bisericii a fost ridicată o sală de întruniri de 200 locuri. Cheltuielile de cumpărare și restaurare a bisericii și clădirilor s-au ridicat la peste un milion euro – sumă adunată în proporție de peste 75 la sută de la credincioși și prieteni ai Mitropoliei, dar și cu sprijin din partea Patriarhiei Române și a Bisericilor Evanghelică și Catolică. Catedrala mitropolitană servește și ca locaș de închinare pentru parohia ortodoxă română Sf. Dimitrie din Nürnberg, înființată în 1976. Aici se țin slujbe zilnice, după rânduiala tradițională a mănăstirilor. Sfințirea catedralei mitropolitane s-a făcut în anul 2006, de către un sobor de arhieriei, preoți și diaconi, în frunte cu Patriarhul Teoctist.

Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania, Europa Centrală și de Nord

Prin hotărârea Adunării eparhiale din 2003, Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania

și Europa Centrală și-a schimbat titulatura, devenind: Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania, Europa Centrală și de Nord, compusă din anul 2007 din Arhiepiscopia Germaniei, Austriei și Luxemburgului și din Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord (întemeiată în 2007, cu sediul la Stockholm) pentru comunitățile ortodoxe românești din Regatele Suediei, Norvegiei și Danemarcei, păstorită de către Preasfințitul Părinte Episcop Dr. Macarie Drăgoi.

1. Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Germaniei, Austriei și Luxemburgului

Centrul Bisericesc din München.

În 11 mai 2003, Patriarhul de vrednică pomenire Teoctist, înconjurat de un sobor de arhieriei, a hirotonit întru arhieriu pe Preasfințitul Părinte Sofian Brașoveanu ca episcop-vicar al Arhiepiscopiei Germaniei, Austriei și Luxemburgului. Prin hotărârea Consiliului Eparhial (10 septembrie 2004) s-a stabilit sediul episcopului vicar la München, avându-se în vedere numărul mare al credincioșilor români din această metropolă germană. Astfel, a fost închiriat un spațiu de locuit (Paul-Heyse-Str. 19), în care s-au amenajat chilii pentru PS Sofian

și pentru colaboratorii săi, precum și o sală, care a fost amenajată drept capelă de rugăciune. Capela și sediul au fost puse sub ocrotirea Sfântului Siluan Athonitul, un monah rus care a trăit la Muntele Athos (1892-1938).

În 2011, după strădaniile prelungite, s-a reușit punerea pietrei de temelie a unui așezământ – Centrul Bisericesc Ortodox Român din München (CBROM) – de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, înconjurat de mai mulți ierarhi români și străini, de preoți și diaconi și de sute de credincioși din întreaga Arhiepiscopie. Așezământul a fost construit între anii 2017-2021, după planurile arhitecților Șerban Sturdza, Matei Stoean și Tudor Elian. Praznicul Adormirii Maicii Domnului din 2021 a constituit momentul în care sfintele slujbe au început a fi ținute în Sala Crucilor, situată la subsolul bisericii nou construite. Tot de la acea dată s-a început organizarea diverselor activități cu caracter catehetic, cultural și educativ. La 11 septembrie 2022 a avut loc slujba de sfințire a altarului Sălii Crucilor, oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Serafim, împreună cu Preasfințitul Părinte Macarie al Europei de Nord și Preasfințitul Părinte Sofian

Patriarhul Miron Cristea – Primul Patriarh al României (1925-1939)

Brașoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Germaniei, Austriei și Luxemburgului.

Centrul Bisericesc Ortodox Român din München s-a realizat ca un monument reprezentativ al Arhiepiscopiei noastre, prin susținerea financiară din partea parohiilor și credincioșilor Arhiepiscopiei, dar și cu sprijin din partea României, a Bisericii Catolice și Evanghelice din München. La sediul episcopal se trăiește în regim mănăstiresc, la care sunt bineveniți toți cei care iubesc rugăciunea și legătura mai apropiată cu Dumnezeu. Pentru frumusețea și funcționalitatea întregului ansamblu, ce „poartă amprenta arhitecturii bizantine de expresie românească”, s-a acordat arhitecților – Șerban Sturza, Matei Stoean și Tudor Elian – Premiul pentru arhitectură din anul 2022.

2. Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința sa de lucru din data de 22 octombrie 2007, analizând solicitările venite din partea comunităților ortodoxe românești din Regatele Suediei, Norvegiei și Danemarcei, a aprobat înființarea

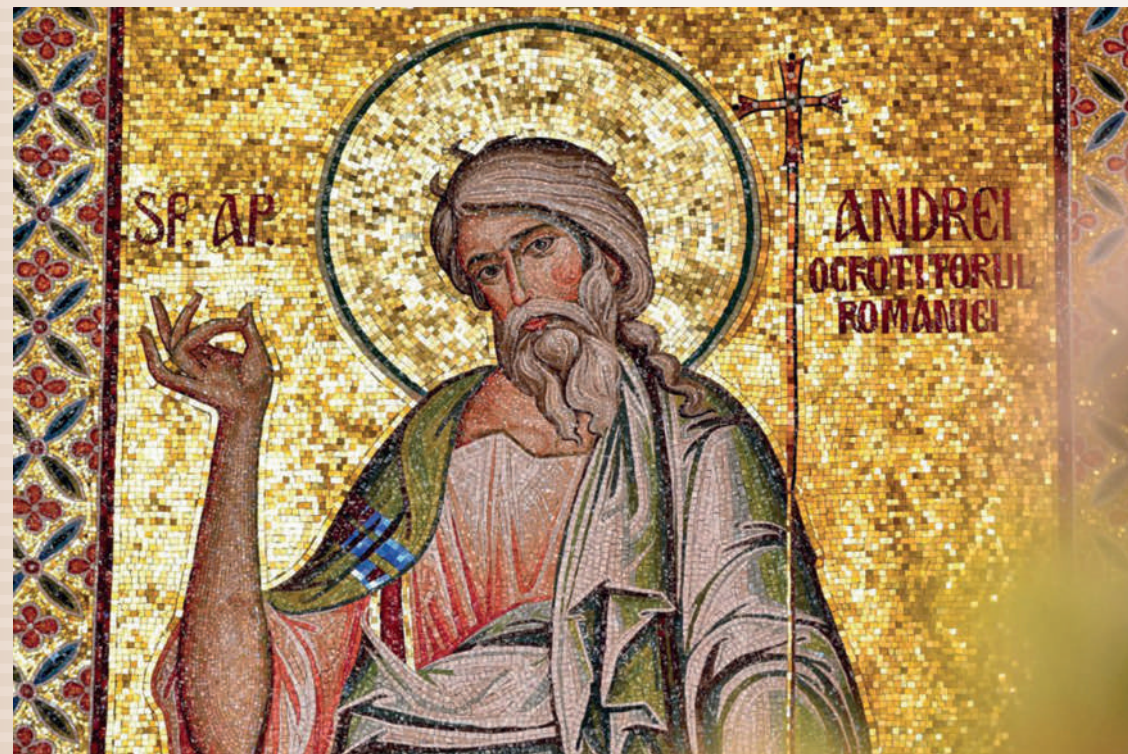
Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord, cu sediul la Stockholm (Suedia), ca Eparhie sufragană a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord. Ca prim episcop al noii Eparhii a fost ales, la 5 martie 2008, Părintele protosinghel Macarie Drăgoi, eclesiarhul Catedralei mitropolitane din Cluj-Napoca. Părintele Macarie a fost hirotonit întru arhiereu la sărbătoarea Izvorului Tămăduirii din 2 mai 2008, în Catedrala mitropolitană din Cluj-Napoca, iar instalarea oficială a avut loc Duminică, 6 iulie 2008, la Stockholm.

■ ■ ■

Bisericile noastre: locuri ale întâlnirii cu Dumnezeu, cu noi înșine și cu cei dragi

Zidirea unei biserici proprii este un ideal sfânt și drag românilor atât de acasă, cât și din diaspora. După zidirea duhovnicească a comunității parohiale ca templu viu, cu enoriașii ca pietre duhovnicești, se purcede la zidirea bisericii de zid, cum îndemna Sf. Ap. Petru: „*voi înșivă, ca pietre vii, zidiți-vă casă duhovnicească, preoție sfântă*” (I, 2, 5).

Biserica-locăș era concepută ca o citadelă a credinței și a limbii strămoșești, două comori ale

Sf. Apostol Andrei, ocrotitorul României – detaliu mozaic catedrala Mântuirii Neamului din București

fiecărui neam. La 9 mai 1909, în cadrul Adunării generale a românilor ortodocși din Viena, era frumos prezentată necesitatea unui „*locăș sfințit, unde să putem alerga, când zile de dureri și restriște trec peste capetele noastre, să putem pleca genunchii înaintea atotputerniciei Celui de Sus, dătător de viață și mângâiere, să ne putem plânge și căi în limba noastră și să ne căpătăm și alinarea în aceeași limbă a mamei și a țării noastre, care singură ne poate mângâia pe deplin*”. Abia după o sută de ani de stăruință s-a zidit – cu harul lui Dumnezeu și sprijinul oamenilor inimoși – prima biserică ortodoxă românească la Viena, iar acum mai avem încă două.

După modelul și mărturia catedralei mitropolitane din Nürnberg și a Centrului Bisericesc din München, și în alte orașe s-au zidit ori s-au cumpărat și reamenajat biserici proprii la: Berlin, Bonn, Chemnitz, Crailsheim, Gotha-Erfurt, Hamburg, Heilbronn, Leipzig, Mannheim, München (Buna Vestire), Offenbach am Main, Sögel, Passau, Salzgitter, Stuttgart, Traunreut (în Germania 18) și în Viena: Sf. Ap. Andrei, Sf. Antonie și Sf. Ștefan cel mare, de asemenea în Gleisdorf, Klagenfurt, Knittelfeld, Salzburg și Wiener Neustadt (în Austria 8). În prezent, 26 de parohii din Arhiepiscopia noastră din cele 177 de parohii existente au propria lor biserică. Alte parohii au primit în concesiune biserici în folosință exclusivă.

Copiii și tinerii de azi – enoriașii de mâine

În Austria, începând din 1993, dar și în unele regiuni (Landuri) din Germania se poate frecventa un învățământ ortodox organizat în școlile publice. Este o bună șansă și o încurajare pentru cunoașterea credinței și tradiției noastre ortodoxe. Întrucât copiii ortodocși români trăiesc în spațiul de limbă germană, unde prima Împărtășanie (la șapte ani), respectiv Taina Mirungerii (Confirmarea, la 14 ani), reprezintă un eveniment special și sărbătoros în viața copiilor de confesiune catolică, respectiv evanghelică, parohiile Arhiepiscopiei și-au propus organizarea regulată, anual, a programului catehetic „Prima Spovedanie”. Am început la Viena, din anul 2007, și apoi și în alte parohii din Arhiepiscopia noastră, cu elevii de șapte ani, pregătiri în zile de sâmbătă din martie până în iunie, pentru a-i ajuta pe aceștia să înțeleagă îndeosebi Taina Sfintei Spovedanii și a Sfintei Împărtășanii și, de asemenea, aspecte legate de credință și învățătura Bisericii Ortodoxe. La sărbătoarea Rusaliilor, după ce

s-a făcut spovedania, are loc împărtășirea „festivă” a copiilor care au participat la pregătirea catehetică. Prin aceasta se poate trăi un moment mai sărbătoros, dar și o marcă prin această trecere într-o nouă etapă a credinței și a responsabilității în familie, în școală și în Biserică a copiilor din parohie.

În unele comunități funcționează școli parohiale, unde se organizează cursuri de religie, limba, istoria și geografia română.

În pastorația din diaspora, un rol însemnat trebuie să-l joace și atenția și însoțirea tinerilor. Se organizează întâlniri lunare cu tineri din parohii, iar în anul 2008 a fost înființată, la Nürnberg, Asociația Tinerilor Ortodocși Români din Germania. Cu acel prilej, președintele ei, PS. Sofian Brașoveanul, afirma: „*Tineretea, fiind vârsta formării, are nevoie mai mult decât toate celelalte vârste de călăuzire, de dialog, de iubire, de comuniune. Pentru un tânăr din diaspora, acest cadru are o importanță și mai mare, deoarece aici întâlnirea cu cei care au aceleași idealuri este îngreunată de risipirea în care trăim, iar întâlnirea cu alteritatea religioasă, etnică și culturală este o continuă provocare, căreia el este chemat să-i răspundă, și va putea face acest lucru doar înțelegându-se pe sine, crescând în armonie*”. Scopul acestei asociații este asigurarea pentru tinerii noștri din întreaga Arhiepiscopie a unui cadru pentru a se putea cunoaște unii cu alții, pentru a organiza acțiuni împreună, pentru a reuși să-și înțeleagă, cultiva și afirme identitatea creștin-ortodoxă, românească și europeană. La aceste întâlniri, organizate de obicei în luna octombrie, sunt invitați mari oameni de cultură din societatea românească, care pot deveni adevărate modele pentru tinerii noștri. În Austria s-au organizat, de asemenea, începând din anul 2012, întâlniri anuale panortodoxe, la care participă câteva sute de tineri din cele șase Biserici ortodoxe autocefale ce au parohii în Austria.

Activități filantropice și sociale

O importantă misiune a preoților români din diaspora este cea filantropică și socială pentru semenii noștri care se află în situații sociale precare. Dacă fiecare parohie se străduiește să ajute la nevoie enoriași sau oameni nevoiași care ajung pe aici, de asemenea, s-au organizat activități caritative sistematice de întraajutorare și pe linia eparhială.

La începutul anului 2013, împreună cu Consiliul eparhial, ÎPS Părinte Mitropolit a inițiat

proiectul „Burse pentru copii săraci din Moldova”. Au fost găsiți oameni inimoși și în România care ajută la implementarea acestui proiect și, astfel, el a devenit cu timpul cel mai important proiect filantropic al Mitropoliei noastre. Prin colectele făcute în biserici cu ocazia vizitelor arhieresti pastorale, ca și prin apelurile la ajutor în parohiile din Germania, Austria și Luxemburg, cât și prin campania susținută pe pagina de internet și de Facebook ale Mitropoliei și pe pagina de Facebook „Burse pentru copiii din Moldova”, s-a ajuns la sufletele multor credincioși, așa încât numărul de copii ajutați a crescut mereu, astăzi ajungând la 800 (actualizat 2023). Acești copii primesc lunar bonuri valorice de 30 de euro, cu care cumpără alimente, caiete, cărți sau îmbrăcăminte. Pe lângă aceștia, pentru 50 de copii se plătește o masă caldă pe zi, motiv pentru care s-a evitat adeseori abandonul școlar.

Centrul Bisericesc Român Ortodox München a fondat „Asociația Sfântul Vasile – Ajutorul aproapelui” ca o expresie clară a angajării sociale. Începând de la 1 Martie 2012, sunt sprijinite prin această asociație persoane care, din motive de boală, bătrânețe, însingurare, necunoașterea limbii germane sau a modului de funcționare a administrației și a instituțiilor publice, sau din cauza altor dificultăți sociale, necesită ajutorul caritativ.

Arhiepiscopia în date

Până în 2014 au trăit în Germania 300.000-400.000 de români, iar acum trăiesc peste un million. De asemenea, și în Austria numărul românilor a crescut de nouă ori după intrarea României în Comunitatea europeană (2007), astăzi trăiesc peste 150.000 de români. Această creștere însemnată a dus la înmulțirea parohiilor din aceste două țări, fapt ce reiese clar din statistica alăturată din anul 2022:

	Botezuri	Cununii	Înmormântări
Germania	4.695	611	184
Austria	786	106	48
Luxemburg	54	5	-
Total	5.535	1439	464

Iată o statistică din Arhiepiscopia noastră detaliată și comparativă pe ani:

Anul	Parohii	Filii	Botezuri	Cun.	Înmorm.
2010			856	129	67
2011	53	15	1.040	161	87
2013	56	20	1.551	212	109
2016	87	18	2.878	347	104
2018	106	23	4.062	507	160
2020	140	17	5.421	457	234

Statistică de asemenea grăitoare doar din Comunitatea ortodoxă română din Viena:

Anul	1993	2009	2011	2013	2015
Botezuri	36	165	184	250	282
Cununii	7	26	34	35	44
Înmormântări	4	11	16	10	13

Anul	2018	2020	2021	2022
Botezuri	288	306	293	270
Cununii	38	37	26	44
Înmormântări	13	10	17	23

Arhiepiscopia noastră cuprinde în anul 2023 un număr de 200 de unități bisericești (177 parohii, 21 filii și trei mănăstiri), din care 148 parohii, 19 filii și 3 mănăstiri în Germania, respectiv 28 parohii și 2 filii în Austria și 1 parohie în Luxemburg.

Mitropolia editează două publicații. „Deisis” este o temeinică revistă de spiritualitate și cultură, ce conține articole în limbile română și germană. Informațiile spirituale și știrile din Mitropolie au fost publicate lunar în „Scrisoarea duhovnicească”, iar din 2018 în revista „Apostolia”, împreună cu „Mitropolia Ortodoxă Română pentru Europa Occidentală și Meridională”, cu sediul la Paris. Multe din parohiile Mitropoliei noastre editează, de asemenea, buletine parohiale și broșuri referitoare la diferite teme teologice, de cultură și de istorie românească. Arhiepiscopia, Centrul Bisericesc de la München, ca și majoritatea covârșitoare a parohiilor noastre au pagini actualizate de comunicare digitală, de folos pentru cei care aparțin sau trăiesc în anumite zone din spațiul canonic al eparhiei noastre.

Mitropolia a fost recunoscută, începând cu anul 2006, în Germania, prin eforturile stăruitoare ale ÎPS Mitropolit Serafim, de către autoritățile publice drept „Körperschaft des öffentlichen Rechtes” (Personalitate/ Corporație de drept public) în ur-

mătoarele Landuri: Bavaria, Baden Württemberg, Saarland, Hessen, Nordrein-Westfelen și Berlin. De asemenea, în Austria, Comunitatea Ortodoxă Română a fost recunoscută drept „Körperschaft des öffentlichen Rechtes” din anul 1967.

Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Germaniei, Austriei și Luxemburgului își desfășoară activitatea în sediul mitropolitan din Nürnberg. Ea este condusă de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Serafim Joantă, sprijinit de Preasfințitul Episcop-vicar Sofian Brașoveanul. Organele deliberative ale Arhiepiscopiei sunt Adunarea eparhială și Consiliul eparhial, iar cele executive sunt Administrația eparhială și Cancelaria eparhială.

Mitropolia este membră în „Comunitatea de lucru a Bisericilor creștine” din Germania (Arbeitsgemeinschaft christlicher Kirchen, AcK), iar pe plan regional, prin parohiile locale, este activă în toate „Comunitățile de lucru ale Bisericilor creștine” din fiecare regiune germană și austriacă și ia parte la Dialogul teologic dintre Biserica Evanghelică din Germania și Biserica Ortodoxă Română. ÎPS Mitropolit Serafim este conducătorul delegației române în acest dialog. Prin activitatea ecumenică a Mitropoliei suntem convinși că aducem o contribuție la o mai bună înțelegere între Bisericile noastre și între creștinii din societățile în care trăim.

■ ■ ■

Mântuirea este mai greu de realizat în diaspora, căci creștinul nu este acasă, adesea este cuprins de mari neliniști, nesiguranță într-un deșert duhovnicesc, dar prin Harul lui Dumnezeu și stăruința personală, mântuirea este posibilă peste tot. De aceea, se cere o accentuare și o prioritate pastorală a duhovniciei, a creșterii spirituale a enoriașilor. Preotul slujitor în diaspora adesea practică o pastorație fragmentară, fiind angajat să muncească în spațiul social. Într-o lume pluriconfesională și adeseori indiferentă sau chiar potrivnică credinței se cere practicarea unei „diplomații bisericești” echilibrate, fără de care nu se poate supraviețui drept comunitate ortodoxă într-o țară occidentală.

Slujitorii sfințelor altare – întreaga ierarhie bisericească: arhieriei, preoți și diaconi – sunt persoane trimise, prin care Dumnezeu lucrează în vederea mântuirii oamenilor. Slujirea preoțească în

diaspora cere o chemare specială, un tact pastoral deosebit, răbdare, dar și mult har și ajutor divin. În acest context diasporal se cuvine asumarea credincioșilor de către preot: să te bucuri cu cei care se bucură și să plângi cu cei care plâng (cf. Rom 12,15), ba chiar o identificare cu cei încredințați spre mântuire, după cuvântul inspirat al lui Moise: „Rogu-mă acum, de vrei să le ierți păcatul acesta, iartă-l; iar de nu, șterge-mă și pe mine din cartea Ta, în care m-ai scris” (Ieș. 32, 32). Această identificare între preoți și credincioși conduce la redescoperirea conștiinței de enoriași ai Parohiei și hrănirea lor din apele limpezi și întremătoare ale dumnezeieștilor Scripturi, ale spiritualității ortodoxe și ale tradiției noastre sfinte.

Comunitățile diasporale ortodoxe românești au fost și sunt sanctuare de păstrare a credinței și limbii, locuri de retrăire a bucuriilor și sentimentelor din casa părintească. Biserica noastră strămoșească de acasă a susținut și susține și pe românii de pretutindeni, căci cu toții suntem părți constitutive ale trupului Bisericii lui Hristos. Biserica se roagă de-a pururi, în duhul liturgic al comuniunii, nu doar pentru cei de acasă, ci lămurit se roagă, precum auzim mereu în timpul sfințelor noastre slujbe, „pentru binecredinciosul popor român de pretutindeni...”. Ierarhii, preoții și toți credincioșii ortodocși români de acasă și din diasporă se străduiesc să-și întărească conștiința apartenenței la Biserica și Neamul românesc, prin păstrarea și cultivarea credinței, spiritualității și limbii bunilor și străbunilor noștri.

În întreaga activitate pastoral-misionară din Mitropolia noastră au intervenit multe greutăți, specifice oricărui început, mai ales în diaspora. Preoții din diasporă trebuie adeseori să facă și alte activități decât cele pastorale bisericești. Preotul trebuie să fie angajat într-o muncă extrabisericească pentru susținerea familiei lui. El trebuie uneori să însoțească pe unii români la autorități, să fie translator, adesea șofer, să mijlocească pentru unii, din cauza cărora trebuie să roșească și să se rușineze.

Pentru că multe din parohiile diasporei noastre s-au organizat în vremea Patriarhului Justinian (1948-1977), sunt potrivite cuvintele pe care le-a scris în testamentul său ca o constatare și convingere puternică: „adânc convins că nu există alt cheag duhovnicesc mai trainic pentru consolidarea și unita-

Patriarhul † Daniel – Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române

tea sufletească a românismului de pretutindeni decât Biserica Ortodoxă Română a părinților noștri care ne-a ocrotit în cursul veacurilor”. Această convingere a Patriarhului (de pioasă amintire) Justinian se adevărește și în aceste timpuri, când numărul parohiilor noastre a crescut atât de mult. Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, a afirmat, de curând, cu tărie, convingere și mult realism: „Deși departe de locurile natale, românii din diaspora sunt aproape de țara lor prin fiecare Sfântă Liturghie săvârșită în limba română, unde ascultă Sfânta Evanghelie și se împărtășesc cu Hristos Domnul”.

Misiunea în diasporă este una dificilă, dar nu imposibilă. Într-o societate care evoluează foarte rapid, tot mai secularizată și mai îndepărtată de Dumnezeu, s-a afirmat că trecem prin cea mai mare criză a Creștinismului din toată istoria sa, datorită materialismului, nihilismului și individualismului societății industriale, ca și moralei liberale care duce la sclavie spirituală. Lumea noastră sărăcește duhovnicește pe măsura dezvoltării ei tehnice și materiale. Fiecare preot rânduit la noile parohii a

avut de înfruntat mari provocări: stăpânirea limbii germane, adunarea românilor ortodocși, găsirea locurilor de săvârșire a slujbelor noastre, promovarea unei pastorații speciale.

Enoriașii – în general –, consilierii parohiali, cântăreții și preoții – în special – sunt chemați de Dumnezeu pentru a fi sufletul, „lumina lumii” (Mt. 5, 14) și sarea pământului. Cu toții reprezentăm „aluatul” care trebuie să dospească întreaga societate, transfigurând-o și însoțind-o spre Împărăția lui Dumnezeu și în procesul de bună creștere a „copiilor (fiilor) lui Dumnezeu” (In. 1, 12; 1 In. 3, 10). La împlinirea celor trei decenii de activitate și dănuire a Mitropoliei noastre, potrivit canonului 17 al Sinodului IV ecumenic (Calcedon, 451), jubileu de deplină maturitate și împlinire, se cuvine să aducem mulțumiri și slavă preabunului și milostivului Dumnezeu, Cel în Treime preacinstit. De asemenea, alege felicitări și recunoștință tuturor preoților, preoteselor și enoriașilor noștri din Arhiepiscopie, care se străduiesc în aceste condiții pastorale speciale și complexe să însoțească, să hrănească și să întărească ortodocșii români pe căraea mântuirii.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- ANANIA Bartolomeu, Arhiepiscopul Clujului, *Amintiri despre Patriarhul Justinian*, în vol. *Biserica în misiune...*, p. 544.
- BESSE Jean-Paul, „L’Eglise orthodoxe roumaine de Paris”, Paris 1994.
- DURA Pr. Dr. Nicolae, *Biserica trăită departe. Viața religioasă a românilor din Austria*, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București 2005, p. 450.
- DURA Pr. Prof. Dr. Nicolae, *Pastorația în diaspora: priorități și șanse*, în vol.: *Pastorația românilor din afara României: responsabilitate eclesială și unitate etnică*, Ed. Basilica, București 2022, p. 61–69.
- FLOCA Arhid. Prof. Dr. Ioan, *Diaspora ortodoxă și organizarea ei canonică. Problemă pe agenda Sfântului și Marelui Sinod, în Teologie, slujire, ecumenism*, Sibiu 1996, p. 218.
- GÂRDAN Pr. Prof. Dr. Gabriel-Viorel, *Episcopia Ortodoxă Română din America parte a Ortodoxiei americane*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2007, p.569.
- JIVI Pr. Prof. Dr. Aurel, *Începuturile vieții bisericești la românii ortodocși din America*, în vol. *Teologie, slujire, ecumenism...*, Sibiu 1996, p. 282.
- JOANTĂ Mitropolitul Serafim, *Coordonatele misiunii creștine în Europa de astăzi* (Caraiman, 29.07.2019), <http://www.mitropolia-ro.de/index.php/ro/publicatii/cuvinte-de-invataura/1577-coordonatele-misiunii-crestine-in-europa-de-astazi-caraiman>.

BIBLIOGRAFIE DIGITALĂ

- JOANTĂ Mitropolitul Serafim, *Die rumänische Diaspora in Europa: eine informative Bilanz – Interview mit Seiner Eminenz Vater Metropolit Serafim von Priestermönch Dr. Ioan Dumitru Popoiu*, in: *Zeitschrift Deisis unserer Metropolie* 29/2021, p. 89–103.
- MOGA Pr. Conf. Univ. Dr. Ioan, *Pastorația în diaspora: sensuri și contrasensuri*, în *Mitropolia Ardealului* nr. 2/2021, p. 103–119.
- NAN Pr. Dr. Alexandru, *Ortodoxia din Germania, ieri și azi. Diaspora românească și specificul pastorației ei astăzi* (I), în *Mitropolia Ardealului* nr. 2/2021, p. 136.
- PĂCURARIU Pr. Prof. Dr. M., *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, Ed. IBMBOR, București 1981, p. 428.
- STAN Pr. Prof. Dr. Liviu, *Diaspora Ortodoxă*, în rev. *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 11–12/1950, p. 603 și *Ortodoxia și diaspora. Situația actuală și poziția canonică a diasporei ortodoxe*, în *Ortodoxia*, nr. 1/1963, p. 3–38.
- WOROBKIEWICZ E., *Die orthodox-orientalische Kirche in Lemberg und ihre Geschichte in Lemberg und Galizien*, Lemberg 1896.
- <https://patriarhia.ro/biserica-ortodoxa-romana-scurta-prezentare-150.html> (12.09.2023)
- <https://basilica.ro/factbox-biserica-si-diaspora-romaneasca-de-azi/> (7.10.2023)
- <https://mitropolia-ro.de/archiepiscopia/> (13.09.2023)
- <https://www.cbrom.de/index.php/despre-noi/istoric> (18.09.2023)
- <https://www.atorg.de/> (16.09.2023)
- <http://www.rumkirche.at/istoria-bisericii-ortodoxe-romane/#> (10.09.2023)
- <https://www.hotnews.ro/stiri-esential-25994251-primele-rezultate-ale-recensamantului-2022-populatia-romaniei-scazut-19-053-815-locuitori.htm>; (19.09.2023)
- <https://www.g4media.ro/recensamant-numarul-ateilor-a-crescut-cu-175-fata-de-2011-s-au-declarat-atei-57-205-romani> (12.09.2023)

Die Grundsteinlegung und die Entwicklung unserer Metropole

Pfr. Prof. Dr. Nicolae Dura

Die Anfänge unserer Kirche auf rumänischer Erde

Die Rumänische Orthodoxe Kirche ist apostolischer Abstammung. Sie wurde durch die Missionsarbeit des Hl. Apostel Andreas gegründet, der das Evangelium in der einst römischen Provinz Scythia Minor verkündete, dem Gebiet zwischen dem Unterlauf der Donau und der Westküste des Schwarzen Meeres. Einige Bischöfe von Tomis (der heutigen Stadt Constanta) nahmen an den ökumenischen Konzilen teil: Teofil (Nicăa 325), Timotheus (Ephesos 431) und Alexander (Chalcedon 451). Scythia Minor war das Heimatland einiger großer Theologen: Hl. Johannes Cassian (gestorben 431) und Hl. Dionysus Exiguus (gestorben 570), der zum ersten Mal die Jahre seit Jesus Christus Geburt errechnete. Die vorhandenen kirchlichen Gliederungen wurden in den folgenden Jahrhunderten vom Ökumeni-

schen Patriarchat von Konstantinopel anerkannt: im Jahre 1359 die Metropole Ungrowalachei und 1401 die Metropole Moldau. In Transsilvanien gab es eine Metropole, die im Jahr 1377 erwähnt wird (Hl. Ghelasio von Ramet). Die Sakralsprache war am Anfang die Volkssprache, und zwar das Sprechlatein (oder Vulgärlatein). Das Kirchenslawisch setzte sich ab dem 10. Jahrhundert durch. Der Diakon Coresi engagierte sich sehr bewusst durch die Übersetzung und Veröffentlichung der Kultbücher (1560–1581, Brasov) für die Wiedereinführung der gesprochenen Volkssprache im Gottesdienst, „damit die rumänischen Priester diese verstehen“. Das Wort Gottes wurde in der rumänischen Sprache gedruckt: im Jahr 1581 Palia von Orastie (die ersten fünf Bücher der Bibel). Die Einführung der rumänischen Sprache in die Liturgie wurde im 17. Jahrhundert entschieden fortgesetzt durch die Herausgabe der Cazania des

Die Amtseinführung von SE Serafim als Metropolit – 05.06.1994

Varlaam (Jassy, 1643), des Neuen Testaments von Balgrad (Alba Iulia, 1648), des Liturgie-Buches (1679 und 1683) und der Bibel von Bukarest (1688).

Die Rumänische Orthodoxe Kirche wurde am 25. April 1885 autokephal (eigenständig) und am 25. Februar 1925 im Rang eines Patriarchats erhöht. Sie befindet sich in dogmatischer, liturgischer und kanonischer Einheit mit allen anderen Orthodoxen Schwester-Kirchen. Die Rumänische Orthodoxe Kirche engagiert sich in der ökumenischen Bewegung und ist seit 1961 (New Delhi) Mitglied im Weltkirchenrat. Sie ist auch Mitglied der Konferenz Europäischer Kirchen.

Das Rumänische Patriarchat umfasst:

- In Rumänien: 6 Metropolien, unterteilt in Erzdiözesen und Diözesen, mit 13.527 Kirchengemeinden und Filialkirchen, mit 14.513 Priestern und Diakonen, die in 16.403 Gotteshäusern dienen.
- Für die orthodoxen Rumänen im Grenzgebiet um Rumänien und in der Diaspora gibt es 4 Metropolien (bestehend aus 4 Erzdiözesen und 9 Diözesen) in Europa, Amerika und Australien. In der Diaspora feiert man die Heilige Liturgie in der rumänischen Sprache und Tradition in über 1500 Kirchen.

Das Oberhaupt der Rumänischen Orthodoxen Kirche ist Seine Heiligkeit Patriarch DANIEL. Er wurde am 12. September 2007 gewählt.

Gemäß dem Zensus vom Jahre 2021, publiziert im Dezember 2022, haben sich 16.397.300 Personen aus der Gesamtzahl Bevölkerung Rumäniens (19.053.815) als orthodox bekannt - 85,3 %; weitere 2.656.515 Rumänen haben ihre religiöse Zugehörigkeit nicht angegeben.

Die Diaspora

Das Wort Diaspora kommt aus dem Griechischen und bedeutet Zerstreuung. Im Laufe der Geschichte wurde das Wort Diaspora für ethnische und religiöse Gemeinschaften verwendet, die woanders als im Herkunftsland leben. Die jüdische Diaspora war die erstbekannte. Sie schließt alle hebräischen Gemeinschaften ein, die als Folge der babylonischen Gefangenschaft (6 Jahrh. v. Christus) außerhalb Palästinas leben mussten.

Die Metropolitankathedrale in Nürnberg

Explizite Überlieferungen über die Existenz einer jüdischer Diaspora finden wir in der Offenbarung des Neuen Testaments: im Johannesevangelium 7, 35, und über eine christliche Diaspora im Apostelbrief Hl. Jakob (1,1) und Hl. Apostel Petrus (1, 1, 1). Erwähnenswert sind auch die sehr alte griechische und armenische Diaspora. Im Mittelalter entstanden mehrere Diasporen. Diaspora ist eine Gruppe von Menschen, die ihre Heimat verlassen haben und zerstreut in der Fremde leben, die sich im neuen Lebensgebiet nicht assimilieren lassen, sondern ihre religiöse, ethnische und sprachliche Identität bewahren.

Der Hl. Apostel Petrus, vom Heiligen Geist erfüllt, nannte die Christen aus der Diaspora „die als Fremde in der Zerstreuung leben... von Gott, dem Vater, von jeher ausersehen und durch den Heiligen Geist geheiligt, um Jesus Christus gehorsam zu sein und mit seinem Blut besprengt zu werden“ (1, 1, 1–2). Der Zustand und das Leben in der Diaspora ist eine Berufung und hat einen besonderen Sinn vor Gott und ihre Bestimmung kann die Vervollkommnung des Menschen sein. Wenn die Mitglieder der Diaspora in Gemeinschaft mit Gott leben und die göttlichen Gebote achten, dann sind sie Auserwählte Gottes, denen im täglichen Leben und beim geistlichen Wachstum von der Kraft und der Gnade des Hl. Geist geholfen wird. Überzeugend wirken hier die göttlichen Worte: „Denn wir haben hier keine Stadt, die bestehen bleibt, sondern wir suchen die künftige“ (Hebräerbrief 13, 14).

Die Diaspora, die Zerstreuung in der Fremde entsteht nach einer Verfolgung oder hat wirtschaftliche Ursachen. Sie ist eine integrierte, aber

nicht assimilierte Gemeinschaft in einer anderen Gesellschaft. Auch in Rumänien leben seit langem Diaspora-Gemeinschaften: ungarische, deutsche, jüdische griechische, ukrainische, armenische, lipowenische, serbische, türkische, kasachische, bulgarische, slowakische u.a.

Das Verlassen der Heimat und die Zerstreuung in der Fremde kann eine Chance, aber auch eine Gefahr sein, eine Errungenschaft oder ein Absturz. Der Mensch kann Erfüllung finden und geistig und materiell wachsen, aber er kann sich auch verirren und verlieren. Jede generelle Gleichmachung, für den einzelnen Menschen wie auch für die Gemeinschaften, ist nicht hilfreich für die Entwicklung der Persönlichkeit, weil sie den Tod der Kreativität bedeutet. Der Mensch ist aber von Gott als ein aktives und schöpferisches Geschöpf erschaffen. Es ist notwendig, den Weg einer Synthese zu bewahren, ein Gleichgewicht zwischen der primären Identität und der Integration in der Gesellschaft, in der wir leben.

Die rumänische orthodoxe Diaspora

Sie respektiert das ethnische (nationale) Prinzip. Dieser Zustand fußt auf dem 2. Kanon des 2. Ökumenischen Konzils (aus dem Jahr 381 in Konstantinopel) und auf dem 34. Apostolischen Kanon, „weil die Bischöfe ein jeder ihrem Volk gehören“. Die praktizierenden orthodoxen Christen in der Diaspora haben die Verbindung gehalten durch spirituelle Kommunion mit den autokephalen, nationalen Kirchen. Die Mutterkirche kümmert sich um ihre eigenen Diaspora Einheiten. Das rumänische Patriarchat hat 2009 den „Sonntag der rumänischen Migranten“ festgelegt, der am ersten Sonntag nach dem Hochfest „Entschlafung der Gottesgebälerin“ gefeiert wird, wenn traditionell viele Rumänen aus der Diaspora in der Heimat sind.

In der universellen Spiritualität und Kultur gab es im Laufe der Geschichte rumänische Gelehrte, wie Nicolae Olahus (1493–1568), Nicolae Milescu Spatarul (1636–1708) und Dimitrie Cantemir (1673–1723) u.a. Die Heimat zu verlassen, bedeutet auch ein Trauma. Trotzdem haben rumänische Künstler und Gelehrte, mit kühnem und schöpferischem Esprit, außergewöhnliche Werke erschaffen und sind bedeutende Persönlichkeiten in der Diaspora gewesen. An erster Stelle stehen die drei

großen rumänischen Universalgelehrten: Mircea Eliade, Eugen Ionescu und Emil Cioran. Ihre erschaffenen Werke gehören zweifellos und für immer dem universellen kulturellen Erbe an.

Der Anfang der rumänischen Diaspora in Amerika ist eng verbunden mit dem ersten rumänisch-orthodoxen Priester Samuila Damian aus Transsilvanien, der im Jahr 1750 in Amerika angekommen ist. Er führte sogar einen Briefwechsel mit Benjamin Franklin. Die erste Institution der orthodoxen Rumänen in Nordamerika war die Kirche. Ab 1900 wurden kirchliche Diener aus der Heimat nach Amerika geschickt: Archimandrit Evghenie Ungureanu, wie die Priester: Zaharia Oprea, Moise Balea (hat 15 Kirchengemeinden gegründet), Lazar Gherman u.a. Die Rumänische Orthodoxe Kirche in den USA und Kanada wurde am 25 April 1929 in Detroit von den Gesandten, Gläubigen und Klerikern der dortigen Kirchengemeinden als missionäre Erzdiözese kanonisch der Hl.Synode der Rumänischen Orthodoxen Kirche unterstellt. Aktuell gibt es auf dem amerikanischen Kontinent 187 rumänisch-orthodoxe Kirchengemeinden, organisiert in einer Metropole und zwei Bistümern.

Die ausgewanderten und aus verschiedenen ökonomischen, politischen oder sozialen Gründen in der Welt zerstreuten Rumänen haben den ererbten Glauben mitgenommen, haben die Heimatkirche in ihrer Seele getragen und waren bestrebt, die Spiritualität und den orthodoxen Glauben auch in der Fremde zu leben. Die Geschichte der rumänischen Diaspora und der kirchlichen Gemeinschaften in Zentral- und Westeuropa kann durch mehrerer Jahrzehnte nachverfolgt werden.

Die rumänische Diaspora in Zentral- und Westeuropa

Der Archimandrit Ioasaf Snagoveanul zusammen mit anderen Teilnehmern der Revolution von 1848 haben das Fundament der rumänisch-orthodoxen Kirchengemeinde in Paris gelegt. Im Herbst 1853 wurde eine rumänisch-orthodoxe Kapelle gegründet, und 1882 kaufte die rumänische Regierung eine Kirche im Quartier Latin in Paris. Visarion Puiu, ehemals Metropolit von Bukowina (1935–1940) und Transnistrien (1942–1944), hat „Die Eparchie der Rumänen im Ausland 1945“

Bischof Sofian – die Weihe zum Bischof – 11.05.2003

organisiert. Zum Bischofsvikar dieser Eparchie wurde der Archimandrit Teofil Ionescu gewählt. Er wurde vom Metropolit Visarion zusammen mit noch zwei anderen Bischöfen zum Bischof, im Jahr 1954, in der russischen Kirche St. Nikolaus in Versailles geweiht. Ab 1958 leitete diese Eparchie Bischof Teofil Ionescu. Es gelang ihm nicht, die rumänische Diaspora aus Westeuropa spirituell zu vereinen, und sie blieb unter unterschiedlichen kirchlichen Jurisdiktionen geteilt. 1972 wurde Bischof Teofil Ionescu, auf seinen Antrag hin, unter der Jurisdiktion der Rumänischen Orthodoxen Kirche aufgenommen.

In Baden-Baden, in Westdeutschland, baute Prinz Michael Sturdza, ehemals Fürst von Moldau, zwischen den Jahren 1864–1866 eine rumänische Kapelle. Rumänische Intellektuelle und Studenten, die hier lebten oder beim Studium in Straßburg, Heidelberg, Freiburg oder Karlsruhe sich befanden, nahmen oft an den Gottesdiensten der Kapelle teil. Seit 1882 wurde die Kapelle von ihrem Stifter unter der kanonischen Jurisdiktion

der Metropole von Moldau gestellt, unter derer Schutz sie auch heute steht.

Das Ende des 19. Jahrhunderts war gekennzeichnet durch eine starke Emigration von Bukowina, Transsilvanien und Banat in Richtung Zentraleuropa und sogar Amerika. Nach der Vereinigung Rumäniens 1918 fand eine regelrechte Remigration statt, verursacht durch die Hoffnungen, die Rumänen nach dem ersten Weltkrieg auf ihr Heimatland setzten. Zwischen den zwei Weltkriegen blieben die Gemeinschaften in Wien, Paris und Baden-Baden (1863) weiter bestehen. Ihnen schloss sich die rumänische Gemeinschaft in Berlin (1940) an, die aber nur ein paar Jahre existierte.

Zwischen den Rumänen, die gleich nach dem zweiten Weltkrieg nach Westeuropa kamen, waren auch Priester und sogar ein Bischof, Visarion Puiu. In der zweiten Hälfte des 20. Jahrhunderts, weil die Diaspora sehr gewachsen war, wurde das kirchliche Leben der orthodoxen Rumänen immer umfangreicher. Neben den alten rumänisch-orthodoxen Kirchengemeinden in Wien, Paris und

Düsseldorf wurden neue gegründet: in London (1964), Stockholm (1971), Offenbach am Main, Milano, Torino und Florenz (1975), München, Salzgitter, Salzburg und Straßbourg (1976), Madrid (1978) und Bari (1981). Alle diese Kirchengemeinden gehörten zur Rumänischen Orthodoxen Erzdiözese für Zentral- und Westeuropa mit dem Sitz in Paris. Neben diesen Kirchengemeinden, die unter der kanonischen Jurisdiktion der Rumänischen Orthodoxen Kirche standen, gab es auch einige Kirchengemeinden, die unter der Jurisdiktion des Ökumenischen Patriarchats oder der Russischen Orthodoxen Auslandskirche standen.

Im Jahr 1974 wurde die Diözese von Paris im Rang eines Erzbistums mit dem Namen „Rumänisches Orthodoxes Erzbistum für Zentral- und Westeuropa“ erhöht und 2001 im Rang einer Metropolie mit dem Titel: „Rumänische Orthodoxe Metropolie für West- und Südeuropa“, mit zwei Suffraganbistümern: das Erzbistum Italiens und das Erzbistum von Spanien und Portugal (2007).

Die Rumänische Orthodoxe Metropolie für Deutschland und Zentraleuropa

Historisch nachgewiesen gibt es die orthodoxe Kirchengemeinschaft in Wien, Österreich, schon im 18. Jahrhundert. Anfangs waren die Rumänen mit den Griechen und Serben zusammen. Zu Beginn des 19. Jahrhundert organisierten sie sich unabhängig, es gelang ihnen im Jahr 1906, einen Raum zu mieten (170 m² im Palais Dietrichstein im Zentrum Wiens). In Deutschland ist die rumänische spirituall-religiöse Präsenz eng verbunden mit den, in Leipzig niedergelassen, rumänischen Händlern, die zwischen den Jahren 1858–1881 eine Kapelle hatten. Der erste Priester war der Archimandrit Ghenadie Teposu (1852–1863), der spätere Bischof von Arges, Buzau und Bukarest (1865–1877).

Man kann den Beginn einer Diözese für die rumänisch-orthodoxe Diaspora in den Anstrengungen des Metropoliten Visarion Puiu sehen, der ab 1945 beharrlich auf die Gründung und Organisation einer „Rumänischen Orthodoxen Diözese für Deutschland und Österreich“ hinwirkte. Sie wurde ab 1949 „Die Diözese der Rumänen im Ausland“. Nur auf diese Weise können wir die Vielzahl der Briefe und Verbindungen mit Priestern und rumänisch-orthodoxen Gläubigen aus Wien, Lo-

chau, Salzburg, Berlin, Düsseldorf u.a. verstehen und nachvollziehen.

Nach der Wende im Dezember 1989 in Rumänien und dem Rückzug des Erzbischofs Adrian Hritcu von Paris (30.4.1992) überließ das rumänische Patriarchat die Reorganisation der rumänischen Diaspora den Kirchengemeinden im Ausland. Der Metropolit vom Banat, Nicolae Corneanu, wurde von der Hl. Synode mit der Beratung der Organisation der europäischen Diaspora beauftragt. Unter diesen Umständen und auf Wunsch einer Gruppe von Priestern aus Deutschland erteilte die Hl. Synode der Rumänischen Orthodoxen Kirche in der Sitzung von 22./23. Januar 1993 die „Segnung für das Organisieren einer Diözese“ mit dem Namen „Rumänische Orthodoxe Metropolie für Deutschland und Zentraleuropa“. Gleichzeitig wurde angemerkt, dass die Rumänische Orthodoxe Erzdiözese für Zentral- und Westeuropa *„ihre Tätigkeit fortsetzen wird und später, auf Wunsch der Priester und Gläubigen, sich neu strukturieren wird...“*. Die Gestaltung der neuen Metropolie setzte sich das ganze Jahr 1993 durch die Wahl eines Bistumsrates fort, außerdem durch die Anmeldung bei den deutschen Behörden und durch die Wahl (am 16. Oktober 1993 in Aachen) von SE Serafim Joanta, Vikar-Bischof von Sibiu, als Metropolit.

Die Wahl des Metropoliten wurde in der Sitzung der Hl. Synode vom 12. Januar 1994 bestätigt und den Priestern im Ausland gegenüber kommuniziert. Einige Monate später, in der Sitzung vom 22./23. März 1994, definierte die Hl. Synode die territorialen Grenzen der Metropolie, zu der die rumänisch-orthodoxen Kirchengemeinden in Deutschland, Österreich, Luxemburg, Schweden, Norwegen und Dänemark gehören. Dadurch wurde die Rumänische Orthodoxe Metropolie für Deutschland und Zentraleuropa gegründet und S E Serafim am 5. Juni 1994 in München als Metropolit installiert. Eine wichtige Rolle bei der Gründung der Metropolie spielten auch einige beharrliche Rumänen, die um den Radiosender „Free Europe“ in München zusammenstanden. Zwischen ihnen waren: Constantin Nagacevschi (1916–1939), Doktor an der Universität Bonn, Professor für romanische Sprachen an der Universität Saarbrücken und München, Direktor der Akademie der Universität München ab 1966 und einer der Initiatoren des Rumänischen Instituts in Freiburg; Nicolae Stroescu-Stanisoara

(1925 -2014), Doktor an der Universität München, Journalist und rumänischer Schriftsteller, Direktor der rumänischen Abteilung des Senders „Free Europe“ zwischen den Jahren 1988–1994; Constantin Xifta, Ioan Cicala und andere bekannte Persönlichkeiten.

Nach der feierlichen Amtseinführung in Anwesenheit der staatlichen und kirchlichen Amtsträger begann der Metropolit Serafim das geistliche Dienstamt unter sehr bescheidenen Bedingungen. Neben der Unterstützung der Kirchengemeinden wurde er in seiner Tätigkeit auch von der römisch-katholischen Kirche durch die Überlassung von Räumlichkeiten im Ostkirchlichen Institut in Regensburg und von der Evangelischen Kirche durch Subvention für Pastoralreisen unterstützt.

Dank außergewöhnlicher Anstrengungen und Opfer konnte man im Jahr 2001 vom provisorischen Status zum gefestigten Status übergehen. Durch den Kauf der „Epifaniaskirche“ (frühere evangelische Kirche) zusammen mit zwei unter Denkmalschutz stehenden Gebäuden in Nürnberg, Führter Strasse 166–168, wurde der Sitz der Metropolie von Regensburg nach Nürnberg verlegt. Der Gebäudekomplex wurde als Bistumszentrum, Kloster der „Heiligen Märtyrer Brancoveni“ und St. Lukas Schule der Ikonenmalerei (gegründet 2001) ausgestattet. Durch das Verlängern des

Altars und des Pronaos sowie das Errichten der Kuppel wurde die Kirche vergrößert. Sie wurde meisterhaft in der Fresko Technik von Prof. Grigore Popescu (Bukarest) gemalt. Im Kirchenhof wurde ein Tagungssaal für bis 200 Personen errichtet. Die Kosten für den Kauf und die Restauration der Kirche und des Gebäudekomplexes überstiegen eine Million Euro. Über 75 % davon wurden von den Gläubigen und Freunden der Metropolie gespendet, es kam aber auch Unterstützung durch das Rumänische Patriarchat, die Römisch-katholische und die Evangelische Kirche. Die Metropolitan Kathedrale ist gleichzeitig die Pfarrkirche der rumänisch-orthodoxen Kirchengemeinde Hl. Demetrios (gegründet 1976) in Nürnberg. Täglich finden hier Gottesdienste nach der traditionellen klösterlichen Ordnung statt. Die Metropolitan Kathedrale wurde im Jahr 2006 von einer Vielzahl von Hierarchen, Priestern und Diakonen, angeführt vom Patriarchen Teoctist, geweiht.

Rumänische Orthodoxe Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa

Im Jahr 2003 benannte sich die Rumänische Orthodoxe Metropolie für Deutschland und Zentraleuropa durch den Beschluss der Bistumsversammlung in Rumänische Orthodoxe Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa um.

Das Rumänisch-Orthodoxe Kirchenzentrum in München

Sie besteht seit dem Jahr 2007 aus dem Rumänischen Orthodoxen Erzbistum von Deutschland, Österreich und Luxemburg und dem Rumänischen Orthodoxen Bistum von Nordeuropa (gegründet 2007, mit Sitz in Stockholm).

Der Vorsteher der rumänisch-orthodoxen Gemeinschaften in Nordeuropa (Schweden, Norwegen und Dänemark) ist SE Dr. Bischof Macarie Dragoi.

1. Rumänisch-orthodoxes Erzbistum von Deutschland, Österreich und Luxemburg

Das Kirchenzentrum in München

Am 11. Mai 2003 weihte der selige Patriarch Teoctist, zusammen mit einer Vielzahl von Hierarchen, den Hochgeweihten Vater Sofian von Kronstadt (Brasov, eine Stadt im Zentrum Rumäniens) zum Bischof, und zwar als Vikar-Bischof des Erzbistums für Deutschland, Österreich und Luxemburg. Als Sitz des Vikar-Bischofs wurde durch den Beschluss der Bistumsrats (10. September 2004) und wegen der großen Zahl der in der bayerischen Hauptstadt lebenden rumänischen Gläubigen, München bestimmt. Ein Wohnraum wurde gemietet (Paul-Heyse-Str. 19), in dem die Räumlichkeiten für den Bischofsvikar und seine Mitarbeiter eingerichtet wurden sowie ein Saal, der zur Gebetkapelle umgestaltet wurde. Die Kapelle und der Bischofsitz wurden unter den Schutz des Hl. Siluan Athoniten gestellt, eines russischen Mönches, der auf dem Heiligen Berg Athos (1892–1938) gelebt hatte.

Im Jahr 2011, nach fortwährenden Anstrengungen, konnte der Grundstein des Rumänisch Orthodoxen Kirchenzentrums München (CBROM) durch den Seine Heiligkeit Daniel, den Patriarchen der Rumänischen Orthodoxen Kirche, zusammen mit einer Vielzahl von rumänischen und ausländischen Hierarchen, Priestern, Diakonen und hunderten von Gläubigen aus der ganzen Diözese, gelegt werden. Das Zentrum wurde nach den Bauplänen der Architekten Serban Sturdza, Matei Stoean und Tudor Elian zwischen den Jahren 2017–2021 gebaut. Das Hochfest Maria Entschlafung im Jahr 2021 war der Moment, als die Heiligen Gottesdienste im Kreuzsaal, im Untergeschoss der neu gebauten Kirche, anfangen. Es war gleichzeitig auch der Beginn der verschiedenen katechetischen, kulturellen und pädagogischen Aktivitäten in neuen Kirchenzentrum. Am 11. September 2022 wurde durch SE

Metropolit Serafim zusammen mit SE Bischof Macarie von Nordeuropa und SE Sofian von Kronstadt, Vikar-Bischof der Erzdiözese für Deutschland, Österreich und Luxemburg die feierliche Altarweihe des Kreuzsaals zelebriert.

Das Rumänische Orthodoxe Kirchenzentrum in München wurde wie ein repräsentatives Denkmal unserer Erzdiözese durch die finanzielle Unterstützung der Kirchengemeinden und der Gläubigen der Erzdiözese, aber auch mit Unterstützung Rumäniens und der Katholischen und Evangelischen Kirche in München, verwirklicht. Am Bischofssitz lebt man nach der klösterlichen Ordnung und alle, die das Gebet lieben und die engere Bindung zu Gott suchen, werden willkommen heißen. Für die Schönheit und die Funktionalität des gesamten Zentrums, das „den Fingerabdruck der byzantinischen Architektur rumänischer Prägung trägt“, wurde in Rumänien den Architekten Serban Sturdza, Matei Stoean und Tudor Elian der Preis für Architektur im Jahr 2022 verliehen.

2. Das Rumänische Orthodoxe Bistum von Nordeuropa

Die Hl. Synode der Rumänischen Orthodoxen Kirche fasste in der Sitzung vom 22. Oktober 2007, nach der Prüfung der Anträge der rumänisch-orthodoxen Kirchengemeinden aus Schweden, Norwegen und Dänemark, den Beschluss zur Gründung des Rumänischen Orthodoxen Bistums von Nordeuropa mit Sitz in Stockholm (Schweden) als Suffraganbistum der Rumänischen Orthodoxen Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa. Am 5. März 2008 wurde der erste Bischof des neuen Bistums gewählt – Protosingel Macarie Dragoi, der Eclesiarch der Metropolitan Kathedrale aus Cluj-Napoca. S E Macarie wurde am Hochfest „Die Lebenspendende Quelle“ am 2. Mai 2008 in der Metropolitan Kathedrale zum Bischof geweiht und die offizielle Einführung wurde am Sonntag, den 6. Juli 2008 in Stockholm gefeiert.

Unsere Kirchen: Treffpunkt mit Gott, mit uns selbst und mit unseren Lieben

Der Bau einer eigenen Kirche ist ein heiliges und geliebtes Ideal der Rumänen aus der Heimat

† Bischof Macarie – die Weihe zum Bischof (zusammen mit SE Serafim) 2.05.2008

wie auch der Diaspora. Nach dem geistlichen Aufbauen der Kirchengemeinde als lebendiger Tempel mit Gläubigen als geistlichen Steinen, beginnt man mit dem Bau der Kirche aus Mauern, wie der Hl. Apostel Paulus ermutigte: „Ihr selbst, wie lebendige Steine, baut euch geistliches Haus, heiliges Priestertum“ (I, 2, 5).

Das Gotteshaus war und ist konzipiert wie eine Festung des Glaubens und der Vorfahrensprache und beide sind wahre Schätze jedes Volkes. So, wie es schon anlässlich der Generalversammlung der orthodoxen Rumänen in Wien am 9. Mai 1909 formuliert wurde: „Ein geweihtes Haus, wohin wir eilen können, wenn Schmerzen und Not über uns hereinbrechen, wo wir die Knie beugen können vor der Allmacht des Himmelsfürsten, der Leben- und Trostspendender, wo wir in unserer Sprache weinen und bereuen können und den Herzenstrost in derselben Heimat- und Muttersprache empfangen, die als Einzige uns vollkommen zu trösten vermag“. Erst nach hundert Jahren des Beharrens konnte – mit der Gnade des Heiligen Geistes und der Unterstützung der tüchtigen und beherzten Menschen – die erste rumänisch-orthodoxe Kirche in Wien gebaut

werden, inzwischen haben wir noch zwei weitere Kirchen.

Nach dem Vorbild und dem Zeugnis der Metropolitan Kathedrale aus Nürnberg und des Kirchenzentrums in München wurden auch in anderen Städten eigene Kirchen gekauft oder umfunktioniert, wie zum Beispiel in Berlin, Bonn, Chemnitz, Crailsheim, Gotha-Erfurt, Hamburg, Heilbronn, Leipzig, Mannheim, München („Maria Verkündigung“), Offenbach am Main, Sögel, Passau, Salzgitter, Stuttgart, Traunreut (zusammen in Deutschland 18) und in Wien: Hl. Ap. Andreas, Hl. Antonius und Hl. Stefan der Große wie auch in Gleisdorf, Klagenfurt, Knittelfeld, Salzburg und Wiener Neustadt (zusammen in Österreich 8). Aktuell haben 26 von 177 vorhandenen Kirchengemeinden aus unserer Erzdiözese ihre eigene Kirche. Andere Kirchengemeinden haben eine Kirche zur ausschließlichen Nutzung pachten können.

Die Kinder und Jugendlichen von heute – die Kirchenmitglieder von morgen

In manchen Bundesländern in Deutschland und seit 1993 in Österreich kann man in den

Staatsschulen am orthodoxen Religionsunterricht teilnehmen. Das ist eine Ermutigung und eine gute Chance, um unseren Glauben und unsere Tradition kennenzulernen. Weil die rumänisch-orthodoxen Kinder im deutschsprachigen Raum leben, wo die Erstkommunion (mit sieben Jahren) und die Konfirmation (mit 14 Jahren) ein besonderes, feierliches Ereignis im Leben der katholischen oder evangelischen Kinder darstellt, haben unsere Kirchengemeinden das regelmäßige, jährliche katechetische Bildungsprojekt „*Erste Beichte*“ geplant. Wir haben 2007 in Wien angefangen, danach auch in anderen Kirchengemeinden unserer Erzdiözese, die 7-jährigen Schüler samstags, von März bis Juni, zur Vorbereitung besonders für das Sakrament der Beichte und der Heiligen Kommunion, aber auch Glaubensbildung und orthodoxe Grundlagen für das Glaubensleben zu unterrichten. Am Pfingstfest, nach der Beichte, wird den Kindern, die an der katechetischen Vorbereitung teilgenommen haben, feierlich die Heilige Kommunion ausgeteilt und von diesen empfangen. Dadurch können diese Kinder ein festliches Moment erleben, aber auch einen Übergang in ein neues Stadium des Glaubens und der Verantwortung in der Familie, Schule und Kirche. In manchen Kirchengemeinden bieten Gemeindeschulen auch Unterricht für Religion, rumänische Geschichte und Geografie, sowie rumänische Sprache.

Eine wichtige Rolle in der religiösen Betreuung in der Diaspora muss die Aufmerksamkeit und die Begleitung der Jugendlichen spielen. Man organisiert monatliche Treffen mit den Jugendlichen aus den Kirchengemeinden und im Jahr 2008 wurde der Verband der Rumänischen Jungen Orthodoxen in Deutschland (ATORG) gegründet. Zu diesem Anlass erklärte dessen Präsident, SE Weihbischof Sofian von Kronstadt: „*Die Jugend, das Alter der Persönlichkeitsentwicklung und Reife, benötigt, mehr als andere Altersstufen, Anleitung, Dialog, Liebe und Gemeinschaft. Für einen Jugendlichen in der Diaspora hat dieser Rahmen eine größere Bedeutung, weil sein Zusammensein mit den Gleichgesinnten durch die Zerstreuung, in der wir leben, erschwert wird. Die Begegnung mit religiösem, kulturellem und ethnischem Anderssein bildet eine permanente Herausforderung und der Jugendliche kann sie nur dann überwinden, wenn er sich selbst versteht und seine innere und äußere Harmonie wächst*“. Das Ziel dieses Verbandes ist

die Bereitstellung eines Rahmens für die Jugendlichen unserer Erzdiözese, wo sie sich gegenseitig kennenlernen und gemeinsame Aktivitäten organisieren, um ihre christlich-orthodoxe, rumänische und europäische Identität verstehen, aufbauen und bekennen können. Diese Treffen, jährlich organisiert, meist im Oktober, laden als Gäste anerkannte Persönlichkeiten der rumänischen Kultur ein, die wahre Vorbilder für unsere Jugend werden können. In Österreich werden jährlich, seit 2012, pan-orthodoxe Treffen mit hunderten von jungen Menschen aus den sechs orthodoxen autokephalen Kirchen aus Österreich organisiert.

Philanthropische und soziale Aktivitäten

Eine wichtige Mission der rumänischen Priester in Diaspora ist das philanthropische und soziale Engagement als Tat der Nächstenliebe für diejenigen, die sich in prekären sozialen Situationen befinden. Jede Kirchengemeinde strengt sich an, bedürftigen Kirchenmitgliedern oder armen hier lebenden Menschen zu helfen. Gleichfalls gibt es auch seitens der Diözese systematische karitative Aktivitäten.

SE Metropolit Serafim initiierte Anfang 2013 zusammen mit dem Bistumsrat das Projekt „*Stipendien für arme Kinder in der Moldau*“. Dieses Projekt wird auch von hilfsbereiten Menschen aus Rumänien unterstützt und ist mit der Zeit das wichtigste philanthropische Projekt unserer Metropole geworden. Durch die Kollekten bei den bischöflichen pastoralen Visiten in den Kirchen, durch die Appelle zur Hilfe in unserer Erzdiözese und durch die Aufrufe auf der Internet- und Facebookseite der Metropole wurde das Herz von vielen Gläubigen bewegt, dass die Zahl der unterstützten Kinder kontinuierlich gestiegen ist und inzwischen 800 erreicht hat (im Jahr 2023). Diese Kinder erhalten monatliche Gutscheine in Wert von 30 € für Lebensmittel, Schulsachen oder Kleidung. Zusätzlich wird 50 Kindern eine warme Mahlzeit am Tag bezahlt, aus diesem Grund konnte das Aufgeben des Schullebens öfter vermeiden werden.

Das Rumänische Orthodoxe Kirchenzentrum hat den Verein „Hl. Basilius Christliche Nächstenhilfe e.V.“ als klares Bekenntnis des sozialen Engagements im Jahre 2007 gegründet. Seit dem 1. März 2012 wird dadurch Menschen geholfen, die

wegen Krankheit, Alter, Vereinsamung, Unkenntnis der deutschen Sprache, der Funktionsweise der öffentlichen Verwaltung oder anderen sozialen Problemen karitative Hilfe benötigen.

Die Erzdiözese in Zahlen

Bis 2014 lebten in Deutschland 300.000-400.000 Rumänen, jetzt sind es über eine Million. In Österreich ist die Zahl der Rumänen seit dem Beitritt zur Europäischen Union (2007) neun Mal höher als vorher, heute leben über 150.000 hier. Diese bedeutende Zunahme hat als Wirkung die Vermehrung der Kirchengemeinden in diesen Ländern, wie man in der folgenden Statistik sehen kann:

	Taufen	Trauungen	Begräbnisse
Deutschland	4.695	611	184
Österreich	786	106	48
Luxemburg	54	5	-
Total	5.535	1439	464

Detaillierte und vergleichende Statistik unserer Erzdiözese über mehrere Jahre:

Jahr	Kirchengemeinden	Tochterkirchen	Taufen	Trauungen	Begräbnisse
2010			856	129	67
2011	53	15	1.040	161	87
2013	56	20	1.551	212	109
2016	87	18	2.878	347	104
2018	106	23	4.062	507	160
2020	140	17	5.421	457	234

Die Statistik der rumänisch-orthodoxen Gemeinschaft aus Österreich:

Jahr	1993	2009	2011	2013	2015
Taufen	36	165	184	250	282
Trauungen	7	26	34	35	44
Begräbnisse	4	11	16	10	13

Jahr	2018	2020	2021	2022
Taufen	288	306	293	270
Trauungen	38	37	26	44
Begräbnisse	13	10	17	23

Im Jahr 2023 umfasst unsere Erzdiözese 200 kirchliche Einheiten (177 Kirchengemeinden, 21 Filialen und 3 Klöster). Davon sind 148 Kirchengemeinden, 19 Filialen und 3 Klöster in Deutschland und 28 Kirchengemeinden und 2 Filialen in Österreich und eine Kirchengemeinde in Luxemburg.

Unsere Metropole editiert zwei Publikationen: „*Deisis*“ ist eine gründliche zweisprachige (Deutsch und Rumänisch) Zeitschrift für Spiritualität und Kultur. Die geistlichen Mitteilungen und die Nachrichten wurden im „*Geistlichen Brief*“ monatlich publiziert und seit 2018 in der Zeitschrift „*Apostolia*“ zusammen mit der „Rumänischen Orthodoxen Metropole für West- und Südeuropa“ mit Sitz in Paris. Viele unserer Kirchengemeinden geben selbst gemeindliche Mitteilungen und Hefte mit theologischen, kulturellen und geschichtlichen Themen heraus. Unsere Erzdiözese, das Kirchenzentrum in München und die große Mehrheit unserer Kirchengemeinden haben aktualisierte Seiten in der digitalen Kommunikation, die intensiv aufgerufen werden.

Die Metropole wurde, durch beständige Anstrengungen des SE Metropoliten Serafim, von den Staatsbehörden im Jahr 2006 als „Körperschaft des öffentlichen Rechts“ in folgenden Bundesländern anerkannt: Bayern, Baden-Württemberg, Saarland, Hessen, Nordrhein-Westfalen und Berlin, wie auch in Österreich im Jahr 1967.

Die Rumänische Orthodoxe Erzdiözese für Deutschland, Österreich und Luxemburg entfaltet ihre Aktivität am metropolitanschen Sitz in Nürnberg. Sie wird von SE Erzbischof und Metropolit Serafim Joanta geleitet, der vom Hochgeweihten Bischof-Vikar Sofian Brasoveanul unterstützt wird. Die Entscheidungsorgane des Bistums sind: Bistumsversammlung und Bistumsrat, die Exekutivorgane sind: Bistumsverwaltung und Bistumskanzlei.

Die Metropole ist Mitglied der „Arbeitsgemeinschaft christlicher Kirchen“ (AcK) in Deutschland und regional ist sie durch die lokalen Kirchengemeinden aktiv in allen „Arbeitsgemeinschaften christlicher Kirchen“ in jeder Region in Deutschland und Österreich. Auch nimmt sie am theologischen Dialog zwischen der Evangelischen Kirche Deutschland und der Rumänischen Orthodoxen Kirche teil. SE Metropolit Serafim leitet die rumänische Delegation in diesem Dialog. Wir sind über-

zeugt, dass die ökumenische Aktivität unserer Metropole zum besseren Verständnis zwischen unseren Kirchen und unseren christlichen Gläubigen beiträgt.

♦ ♦ ♦

Die Errettung der Seele ist in der Diaspora schwerer zu erreichen, weil der der rumänisch-orthodoxe Gläubige hier nicht zuhause ist. Er ist oft befallen von Unbehagen in einer geistlichen Wüste, aber durch die Gnade Gottes und durch persönliche Kraftanstrengung ist die Errettung der Seele überall möglich. Deswegen ist eine nachdrückliche und vorrangige pastorale Seelsorge, das spirituelle Wachsen der Kirchenmitglieder notwendig. Der dienende Priester in der Diaspora praktiziert oft eine fragmentäre Begleitung und Seelsorge, weil er für sein Lebensunterhalt arbeiten muss. In einer multikonfessionellen Welt, die meistens auch gleichgültig oder sogar feindlich gegenüber dem Glauben steht, ist es erforderlich, eine ausgewogene „kirchliche Diplomatie“ zu praktizieren, ohne die ein Überleben als orthodoxe Gemeinschaft in einem westlichen Land nicht möglich ist.

Die Diener der heiligen Altäre, die gesamte kirchliche Hierarchie: Bischöfe, Priester und Diakone – sind beauftragte Personen und durch sie wirkt Gott, um die Menschen zu erretten. Das priesterliche Dienen in der Diaspora verlangt eine spezielle Berufung, ein besonderes pastorales Fingerspitzengefühl, Geduld und Liebe, aber auch viel Gnade und göttliche Hilfe. In diesem Kontext hat der Priester den Gläubigen gegenüber eine besondere Verantwortung: „Freut euch mit den Fröhlichen, weint mit den Weinenden“ (Römer 12, 15). Er hat sogar die Aufgabe, sich mit denen zu identifizieren, die ihm zum Seelenheil anvertraut wurden, wie Moses Wort sagt: „Ich bete, jetzt nimm ihre Sünde von ihnen! Wenn nicht, dann streich mich aus dem Buch, das du angelegt hast“ (Exod. 32, 32). Diese Identifizierung zwischen Priestern und Gläubigen führt zur Wiederentdeckung des Bewusstseins, ein Mitglied der Kirchengemeinde zu sein und die Speisung dieser Kirchenmitglieder aus den klaren und stärkenden Wässern der Heiligen Schrift, der orthodoxen Spiritualität und unserer heiligen Tradition.

Die rumänisch-orthodoxen Gemeinschaften in Diaspora waren und sind wahre Heiligtümer des

Glaubens sowie der Sprache und Orte, wo man die Gefühle und die Freuden des Elternhauses wieder erlebt. Unsere Ahnenkirche von zuhause trägt die Rumänen von überall stetig, weil wir alle Bestandteile des Leibs der Kirche Christi sind. Die Kirche betet in aller Ewigkeit im liturgischen Geist der Kommunion, nicht nur für die Rumänen in der Heimat, sondern explizit, wie wir immer hören, während unserer Heiligen Liturgien „für das rechtgläubige rumänische Volk von überall...“. Die Hierarchen, Priester und alle rumänisch-orthodoxen Gläubigen in der Heimat und in der Diaspora sind bestrebt, das Bewusstsein ihrer Zugehörigkeit zur Kirche und zum rumänischen Volk zu befestigen, durch die Bewahrung und Pflege des Glaubens, der Spiritualität und der Sprache unserer Ahnen und Urahnen.

Die gesamte pastoral-missionarische Aktivität unserer Metropole war mit vielen Schwierigkeiten verbunden, ganz besonders in der Diaspora. Die Priester in der Diaspora müssen außer den pastoral-kirchlichen oft auch andere Aktivitäten tätigen. Der Priester muss in einer außerkirchlichen Arbeit angestellt sein, um seine Familie zu stützen. Er muss manchmal rumänische Bürger zu den Behörden begleiten, Dolmetscher sein, öfters Fahrer, er muss sich mitunter schämen für Einige, für die er vermittelt.

Viele unserer Kirchengemeinden haben sich während der Zeit des Patriarchen Justinian organisiert (1948–1977), und passend sind die Worte seines Testaments, die seine felsenfeste Überzeugung offenbaren: „zutiefst überzeugt, dass es keinen solideren geistlichen Grundstein für die Konsolidierung und seelische Einheit des rumänischen Geistes von überall gibt als die Rumänische Orthodoxe Kirche unserer Väter, die uns entlang der Jahrhunderte geschützt hat“. Diese Überzeugung des Patriarchen Justinian bewahrheitet sich auch heutzutage, wenn die Zahl unserer Kirchengemeinden so stark wächst. Seine Heiligkeit Vater Daniel, der Patriarch der Rumänischen Orthodoxen Kirche, hat vor Kurzen mit Nachdruck, Gewissheit und viel Realismus versichert: „Obwohl weit weg von der Heimat sind die Rumänen in der Diaspora ihrem Heimatland durch jede in rumänischer Sprache gefeierte Heilige Liturgie nahe, wo sie dem Heiligen Evangelium lauschen und durch die Kommunion mit Jesu Christi in der Heiligen Eucharistie“.

Der Bischofssitz in Stockholm

Die Mission in der Diaspora ist schwierig, aber nicht unmöglich. Die Gesellschaft verändert sich immer schneller, sie wird immer säkularisierter und entfernt sich immer mehr von Gott. Es wird behauptet, dass wir die größte Krise des Christentums in seiner Existenz durchleben, als Folge des Materialismus, Nihilismus und Individualismus der industriellen Gesellschaft und der freien Moral, die zur spirituellen Sklaverei führt. Unsere Welt verarmt geistlich, je mehr sie sich technisch und materiell entwickelt. Jeder Priester in den neuen Kirchengemeinden muss große Herausforderungen bewältigen: die deutsche Sprache lernen, die orthodoxen Rumänen aufsuchen und zusammenbringen, ein Gotteshaus finden, um die Gottesdienste zu feiern zu können, die Förderung einer speziellen Pastoration.

Die Kirchenmitglieder allgemein, die Pfarrgemeinderäte, Sänger und Priester insbesondere, sind von Gott gerufen, die Seele, „das Licht der Welt“ (Matthäus 5, 14) und das Salz der Erde zu

sein. Wir alle gemeinsam stellen „den Teig“ dar, der die ganze Gesellschaft zum Wachsen bringen muss und auch im Prozess des guten Heranziehens der „Kinder (Söhne) Gottes“ (Joh. 1, 12; 1 Joh. 3, 10) die Gesellschaft verwandeln und begleiten zum Reich Gottes. Nach drei Jahrzehnten des Bestehens und Aktivität unserer Metropole, gebührt es sich, zu einem Jubiläum der völligen Reife und Erfüllung, gemäß des Kanons 17 der IV ökumenischen Synode (Chalcedon, 451), dem barmherzigen und gnädigen Gott zu danken und Ihn zu loben und in der Heiligen Dreieinigkeit zu preisen. Zugleich sprechen wir unsere Gratulation und Dankbarkeit allen unseren Priestern, Priesterfrauen und Kirchenmitgliedern in unserer Erzdiözese aus, die unter diesen speziellen und komplexen pastoralen Bedingungen bestrebt sind, die orthodoxen Rumänen zu begleiten, zu nähren und zu bestärken auf dem Weg des Seelenheils.

Übersetzung ins Deutsche: Dorica Roth

Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Germaniei, Austriei și Luxemburgului și unitățile ei în teritoriu – Istoric pe scurt și situație actuală

Pr. Emanuel Ștefan Nuțu, consilier cultural

Mitropolia noastră sărbătorește anul acesta 30 de ani de la înființarea ei. Jubileul ne cheamă la o privire realistă asupra timpului așezat pe umerii vlădicilor și ai slujitorilor sfințiți, a anilor încărcăți cu bucurii, dar și cu sentimente de neîmplinire, cu eforturi mari depuse de către Ierarhi și clerici, dar și cu gândul că se cuvenea și putea realiza mai mult. Încercăm să evaluăm acest timp nu cu intenția de a lăuda sau critica, ci de a învăța și încuraja pe calea ce ne stă înaintea ca păstori suflați sau credincioși ai acestei Mitropolii.

Ne dorim ca prin aceste scurte însemnări să aducem o imagine a evoluției administrative și duhovnicești a Mitropoliei, cu mențiunea că mai multe informații, însoțite de fotografii despre fiecare parohie în parte, vor apărea în Albumul Omagial dedicat celor 30 de ani.

Ne exprimăm mulțumirea față de Părinții care au trimis informații despre parohiile păstorite, ceea ce ne oferă șansa de a descoperi și lăsa urmașilor noștri mărturie despre implicarea și eforturile mari, în primul rând ale ÎPS Părinte Mitropolit Serafim, întâiul Ierarh al acestei Mitropolii, ajutat de către PS Părinte Episcop Vicar Sofian Brașoveanul, apoi ale preoților rânduiți de a purta grija și de a fi alături de suflații credincioșilor români, ajunși în număr tot mai mare în țările în care Arhiepiscopia își desfășoară misiunea.

După toate cele citite despre felul în care s-au pus începuturile Mitropoliei și Parohiilor, este ușor de concluzionat că doar dragostea jertfelnică și necondiționată a Ierarhilor și a preoților, precum și implicarea lor și a familiilor lor cu toată ființa în slujirea oamenilor au făcut posibil ca astăzi să avem atâtea locuri de slujire, pentru ca Sfânta Liturghie să aducă mângâiere și curaj, nădejde și alinare românilor trăitori departe de locurile în care s-au născut, iar limba română și tradițiile sfințe să nu dispară în negura timpului.

În cele ce urmează, vom face doar scurte mențiuni, cu precizarea că parohiile înființate în acești

30 de ani sunt imaginea zelului misionar, a atenției și implicării ÎPS Mitropolit Serafim, care a hirotonit și rânduit slujitori pentru ele. Precizăm, de asemenea, că parohiile primesc regulat vizita ierarhilor noștri și se bucură de atenția și grija părintească a ÎPS Mitropolit Serafim și a PS Episcop Sofian Brașoveanul.

După înlăturarea dictaturii comuniste din România (decembrie 1989), Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în ședința din 22–23 ianuarie 1993, la cererea unui grup de 6 preoți din Germania împreună cu parohiile lor, acordă „binecuvântarea de organizare a unei eparhii” cu titulatura de „Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania și Europa Centrală”. La scurt timp, noua instituție bisericească este înregistrată oficial la autoritățile germane, își alege un Consiliu eparhial, iar Adunarea eparhială întrunită la Aachen în 16 octombrie 1993 alege pe întâiul ei stătător în persoana episcopului vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, Serafim Joantă. Sf. Sinod recunoaște alegerea și definește granițele Mitropoliei, sub jurisdicția căreia vor intra parohiile din Germania, Austria, Luxemburg, Suedia, Norvegia și Danemarca.

Prin hotărârea Adunării eparhiale din 2003, Mitropolia își schimbă titulatura, devenind „Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania, Europa Centrală și de Nord”, compusă – din 2007 – din „Arhiepiscopia Germaniei, Austriei și Luxemburgului” și din „Episcopia Ortodoxă Română a Europei de Nord” pentru comunitățile din Regatele Suediei, Norvegiei și Danemarcei.

După instalarea sa, la 5 iunie 1994, ca Mitropolit, ÎPS Serafim își începe activitatea în condiții materiale foarte modeste. Pe lângă ajutorul primit din partea puținelor parohii existente la acea vreme, misiunea ÎPS Sale este susținută de Biserica Romano-Catolică, care-i oferă în cadrul Institutului pentru Bisericile Orientale din Regensburg câteva camere, precum și de Biserica Evanghelică, printr-un ajutor financiar anual.

Din anul 2001, sediul Mitropoliei s-a transferat la Nürnberg, unde s-a cumpărat o proprietate a parohiei evanghelice „Epifaniaskirche”, constând din biserică și două clădiri, monumente istorice, care au fost amenajate pentru a servi drept Centru Eparhial și adăpost al Mănăstirii „Sf. Martiri Brâncoveni” și al Școlii de pictură Sf. Luca. Biserica, mărită și restaurată fundamental, a fost pictată în tehnica fresco de pictorul Grigore Popescu (București). În curtea bisericii a fost ridicată o sală de întruniri de 200 locuri. Cheltuielile de cumpărare și restaurare s-au ridicat la peste 1 milion de Euro, sumă adunată în proporție de peste 75% de la credincioșii Mitropoliei, precum și cu sprijin din partea Patriarhiei Române și a Bisericilor Evanghelice și Catolică.

Mitropolia este membră în „Comunitatea de lucru a Bisericilor creștine” din Germania (AcK), iar pe plan regional este activă în toate „Comunitățile de lucru ale Bisericilor creștine” din fiecare Land și ia parte la Dialogul teologic dintre Biserica Evanghelică din Germania și Biserica Ortodoxă Română. Mitropolia este recunoscută drept „Körperschaft des öffentlichen Rechtes” în landurile Bavaria, Baden Württemberg, Saarland, Hessen, Nordrein Westfalen și Berlin. Ea dispune de două publicații: „Deisis” este magazinul anual de spiritualitate și cultură, cu articole în limbile română și germană, iar din septembrie 2016 revista lunară „Apostolia” a Mitropoliei Ortodoxe Române a Europei Occidentale și Meridionale” a devenit periodicul ambelor Mitropolii românești din Occident. Multe din parohiile Mitropoliei editează buletine parohiale și broșuri care reflectă activitatea parohiei.

În anul 2013, Mitropolia a inițiat proiectul social „Burse pentru copii săraci din Moldova”, de care se bucură astăzi 800 de copii, cu un ajutor lunar de 30 euro, sub formă de bonuri valorice pentru alimente sau îmbrăcăminte. Alți 50 de copii primesc zilnic o masă caldă la liceul din Negrești, cu scopul de a evita abandonul școlar.

În anul 2023 a fost înființat Grupul Catehetic al Mitropoliei, care editează săptămânal, bilingv, pe două categorii de vârstă, foaia „Vestea cea Bună”, ca suport pentru activitățile catehetice din parohii. Tot din 2023 activează Centrul de Pelerinaje „Sf. Gheorghe Pelerinul” al Arhiepiscopiei.

Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Germaniei, Austriei și Luxemburgului își desfășoară activitatea în sediul mitropolitan din Fürther Str. 166-168,

Pr. Emanuel Ștefan Nuțu

90429 Nürnberg și este condusă de Înaltpreasfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Serafim, ajutat în Administrația Eparhială de PS Episcop Sofian Brașoveanul, Pr. Dr. Nicolae Dura – Vicar pentru Austria, Pr. Teofil Herineanu – Consilier economic, Protos. Dr. Ioan Popoiu - Consilier administrativ-bisericesc, Pr. Emanuel Nuțu – Consilier cultural, Protos. Chiril Socaciu – Inspector eparhial, Diac. Dumitru Dura – Secretar eparhial. Arhiepiscopia noastră cuprindea la 31.12.2023 un număr de 216 unități bisericești (185 parohii, 29 filii și 3 mănăstiri), din care 154 parohii, 25 filii și 3 mănăstiri în Germania, respectiv 31 parohii și 4 filii în Austria și o parohie în Luxemburg. În cadrul Arhiepiscopiei există 13 protopopiate. Mitropolia se bucură, în proiectele școlare și de construcție, de susținerea Departamentului pentru Românii de Pretutindeni și a Secretariatului de Stat pentru Culte.

Centrul Bisericesc München „Înălțarea Sfintei Cruci” și „Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica”

Istoria Centrului Bisericesc din München începe cu stabilirea în acest oraș, la sfârșitul anului 2004,

a sediului episcopului-vicar al Mitropoliei, Sofian Brașoveanul. Astfel, s-a închiriat în zona centrală a orașului un spațiu de locuit, în care s-au amenajat chilii pentru episcopul-vicar și pentru colaboratori, precum și o sală, amenajată drept capelă de rugăciune, pusă sub ocrotirea Sfântului Cuvios Siluan Atonitul. Urmare a creșterii numărului credincioșilor participanți la slujbele duminicale, începând cu data de 24 septembrie 2007, acestea s-au săvârșit în biserica „St. Nikolai”, iar de la Crăciunul anului 2011 în biserica „Alte Haidhauser Kirche”, ambele biserici fiind puse la dispoziție prin bunăvoința Arhiepiscopiei de München și Freising. Mai târziu, s-a cumpărat un teren, în cartierul Aubing, pentru construirea unui Așezământ bisericesc care să cuprindă biserică și reședință episcopală. La 11 septembrie 2011, Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, înconjurat de mai mulți ierarhi români și străini, de mulți clerici și de sute de credincioși din întreaga Arhiepiscopie, din România și din alte locuri, a săvârșit Slujba Punerii Pietrei de temelie a viitoarei biserici.

Așezământul a fost construit între anii 2017-2021, de firma bucureșteană CONCELEX, după planurile arhitecturale elaborate de arhitecții Șerban Sturdza, Matei Stoean și Tudor Elian, din cadrul biroului de arhitectură PRODID din București. Praznicul Adormirii Maicii Domnului din 2021 a constituit momentul din care sfintele slujbe au început a fi ținute în Sala Crucilor, situată la subsolul bisericii nou construite. Tot de la acea dată s-a început organizarea diverselor activități cu caracter catehetic, cultural sau educativ. La 11 septembrie 2022 a avut loc slujba de sfințire a altarului Sălii Crucilor, oficiată de Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Serafim, împreună cu Preasfințitul Părinte Macarie al Europei de Nord și Preasfințitul Părinte Sofian Brașoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Germaniei, Austriei și Luxemburgului.

Mănăstirea „Sf. Siluan Atonitul”, gândită ca o oază duhovnicească de expresie românească, cuprinde, alături de reședința episcopului-vicar și spațiile aferente acesteia (secretariat, birou, arhivă), mai multe chilii, atât pentru călugărițele mănăstirii, cât și pentru clerul slujitor. Alte spații adăpostesc Atelierele „Sf. Cuv. Teofana Basarab”, în care funcționează atelierul de pictură și cel de croitorie, trapeza și alte dependințe administrative. La parterul clădirii funcționează și Serviciul

de Colportaj al Arhiepiscopiei. Centrul parohial-comunitar este chemat să devină tot mai mult un centru cultural, social și misionar, o inimă a comunității. Pelerinii, credincioși aflați în trecere prin oraș sau oameni aflați în diferite situații dificile pot găsi aici adăpost, în cele cinci camere de oaspeți situate la etajul superior al clădirii. La parter se găsește atât sediul Asociației caritative „Sf. Vasile – Ajutorul aproapelui”, cât și Biblioteca denumită în cinstea donatorului ei principal, „Nicolae Stroescu-Stânișoară”, cunoscutul director al postului de radio „Europa Liberă”. Tot aici funcționează și un magazin cu obiecte bisericești. Activitățile cu caracter catehetic și cultural se desfășoară la parterul și subsolul centrului parohial-comunitar, atât în spațiile amenajate special în acest sens, cât și în bibliotecă.

În cadrul Centrului Bisericesc se desfășoară în mod regulat activități catehetice, culturale, creative, diferite ateliere și tabere. Prin Asociația caritativă „Sf. Vasile – ajutorul aproapelui” s-a reușit implementarea mai multor proiecte prin care s-a venit în sprijinul unor persoane aflate în situații dificile, atât din țară, cât și din Comunitate. De asemenea, sunt organizate activități și evenimente artistice, conferințe și pelerinaje.

Între slujitorii din cadrul Centrului Bisericesc amintim: PS Episcop-vicar Sofian Brașoveanul, 2004-prezent, Pr. Prof. Dr. Ioan Moga, 2005-2010, Pr. Dr. Ciprian Burlăcioiu, 2008-2020, Pr. Mihai Christian Baku, 2014-prezent, Pr. Dr. George Saner, 2015-prezent, Pr. Prof. Dr. Daniel Benga, 2017-prezent, Pr. Drd. Petru Deaconu, 2020-prezent, Diacon Romulus Valentin Băluță, 2021-prezent.

PROTOPOPIATULUI

ORTODOX ROMÂN AL BAVARIEI DE SUD

Pentru intensificarea activității pastoral-misionare a Arhiepiscopiei Germaniei, Austriei și Luxemburgului, în cadrul Adunării eparhiale din 2-3 mai 2014 s-a luat hotărârea înființării a 6 protoierii pentru Germania, pe teritoriul Austriei parohiile existente funcționând în cadrul unui Vicariat. Ședința de constituire a Protoieriei (Protopopiatului) Bavariei a avut loc pe data de 24 octombrie 2014, la parohia „Nașterea Domnului” din München. Datorită numărului mare de români

veniți în Germania și a creșterii firești a numărului parohiilor, pentru o și mai bună organizare, Consiliul eparhial al Arhiepiscopiei a hotărât, în toamna anului 2022, înființarea de noi protopopiate. Astfel, începând cu data de 1 ianuarie 2023, parohiile din Bavaria au fost împărțite în Protopopiatul Bavariei de Sud și în Protopopiatul Bavariei de Nord. Prin hotărârea aceluiași Consiliu, la recomandarea ÎPS Părinte Mitropolit Serafim, pr. dr. Alexandru Nan a rămas în funcția de protopop al Protopopiatului Bavariei de Sud.

Altötting / Trostberg

Parohia cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”

Paroh: Pr. Dr. Cristian Ștefan
Adresa: Neuöttinger Str. 24,
84503 Altötting
An de întemeiere: 2020

Credincioșii Parohiei se întâlnesc pentru a participa la sfintele slujbe oficiate în fiecare duminică, la Praznice și Sărbători în biserica de cimitir „St. Michael”, închiriată pentru activitățile religioase și culturale ale Parohiei. Din anul 2023, Parohia găzduiește o parte din Sfintele Moaște ale Sf. Cuv. Irodion de la Lainici. Pentru copiii de până la 14 ani se organizează ore de religie, muzică bisericească, ore de limba română și ateliere de creație; pentru tineri și adulți cateheze tematice.

Augsburg

Parohia cu hramul „Sf. Arhidiacon Ștefan” și „Icoana Maicii Domnului Prodromița”

Paroh: Pr. Ciprian Suci
Adresa: Antoniuskapelle, Dominikanergasse 5,
86150 Augsburg
An de întemeiere: 1995

Primul paroh care s-a implicat în organizarea Parohiei a fost Pr. Florin Chelemen, care săvârșește la 26 decembrie 1995 prima Sf. Liturghie. În anul 1999, orașul Augsburg a pus la dispoziția comunității actuala biserică, Antoniuskapelle. În anul 2014, parohia a fost preluată de Pr. Ciprian Suci, iar urmare a bunelor relații cu comunitatea

catolică, Parohia primește drept de slujire în biserica catolică „Don Bosco”.

Dachau

Parohia cu hramul „Acoperământul Maicii Domnului” și „Sf. Alto”

Paroh: Pr. Alexandru Onea
Adresa: Münchner Str. 39,
85232 Bergkirchen, Dachau
An de întemeiere: 2022

După îndelungi demersuri și căutări, pr. prot. dr. Alexandru Nan a reușit să obțină pentru noua Parohie biserica evanghelică „Gnadenkirche” din Dachau. Prima vecernie s-a săvârșit la data de 25 iunie, iar prima Sf. Liturghie în data de 25 septembrie 2022. La data de 1 octombrie 2022 a fost numit ca paroh Pr. Nicolae Canciu, pentru o perioadă scurtă de timp, iar în 26 decembrie 2022 a fost numit actualul paroh, Pr. Alexandru Onea. Din data de 9 aprilie, Sf. Liturghie în fiecare duminică și sărbători, precum și celelalte Sf. Taine sunt săvârșite în biserica „Unsere Frau in Moss” din satul Bergkirchen.

Donauwörth

Parohia cu hramul „Sfânta Treime”, „Sf. Cuv. Teodora de la Sihla” și „Sf. Mc. Afra”

Paroh: Pr. Cătălin Pintilie
Adresa: Kapellstr. 1, 86609 Donauwörth
An de întemeiere: 2016

La 8 octombrie 2016 se oficiază prima slujbă religioasă, după care, în anii care urmează, activitățile se intensifică. Din 2019 au loc slujbe și în filia de la Nördling. În cadrul Școlii Parohiale „Simion Mehedinți”, copiii parohiei sunt ajutați să asimileze informații importante despre credința lor ortodoxă și despre identitatea lor, prin cursuri de limba și literatura română, geografia României și istoria României. De asemenea, școala de limbă germană din Parohie oferă curs de integrare pentru toți cei ce au asemenea nevoi.

Erding

**Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Nectarie” și
„Sf. Ier. Corbinian”**

*Paroh: Pr. Gheorghe Voinea
Adresa: Burgstraße 24, 85604 Zorneding
An de întemeiere: 2019*

Parohia înființată pentru românii ortodocși din districtul bavarez Ebersberg a fost găzduită la început de biserica „Sf. Koloman”, închiriată de la comunitatea catolică din Würth. Începând din octombrie 2022, slujbele au loc în biserica „Sf. Gheorghe” din Pöding. Din martie 2021 se săvârșesc slujbe și în filia din Kirchseeon.

Freising

**Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Nectarie” și
„Sf. Ier. Corbinian”**

*Paroh: Pr. Sergiu Rusu
Adresa: Pullinger Hauptstr. 26, 85354 Freising
An de întemeiere: 2015*

Primele slujbe pentru românii din Freising au fost săvârșite de Pr. Sergiu Rusu în biserica „St. Maria” din cimitirul central al orașului bavarez, iar din 2023 au loc într-o biserică mai încăpătoare, situată în cartierul Eggershofen (Ulrichskirche).

Fürstenfeldbruck

**Filia cu hramul
„Sf. Apostoli Petru și Pavel”
a Centrului Bisericesc Român Ortodox
din München**

*Responsabil: Pr. Mihail Baku
Adresa: Stockmeierweg 5,
82256 Fürstenfeldbruck
An de înființare: 2008*

Primul îndrumător al credincioșilor din Fürstenfeldbruck a fost Pr. Prof. Ioan Moga, care a slujit din anul 2008 până în anul 2010. L-a urmat la slujirea filiei Pr. Marius Turcu. În iulie 2012 a fost chemat la misiunea din Fürstenfeldbruck Pr. Mihail Baku, care slujește până în prezent. Slujbe-

le se oficiază regulat, în biserica evanghelică „Erlöserkirche” din Fürstenfeldbruck, care se află la aproximativ 15 kilometri depărtare față de Centrul Bisericesc din München.

Garmisch-Partenkirchen

**Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Nectarie” și
„Sf. Ier. Corbinian”**

*Paroh: Pr. Dumitru Aman
Adresa: Münchner Str. 1
82467 Garmisch-Partenkirchen
An de întemeiere: 2018*

Prima Sf. Liturghie a fost oficiată în ziua sărbătorii Nașterii Domnului din anul 2018. Slujbele se săvârșesc regulat în Biserica „Sf. Sebastian”, singura deosebire fiind Slujba Învierii, săvârșită în biserica mare a parohiei catolice din localitate. Din luna decembrie 2020, activitatea parohiei este mutată într-o sală parohială a Comunității catolice „St. Andreas” din Farchant.

Günzburg

**Parohia cu hramul
„Sf. Arh. Mihail și Gavriil”**

*Paroh: Pr. Iulian Zalinski
Adresa: 86331 Augsburgstr. 31, Burgau
An de întemeiere: 2019*

Prin osteneala și jertfa părintelui paroh, alături de câțiva ostenitori și colaboratori, s-a reușit să se închirieze pentru început o bisericuță în satul Leinheim. După un an, activitățile parohiei se mută în biserica catolică „Nagelkreuz Hofkirche”. Nu după mult timp, credincioșii sunt nevoiți să se mute din nou, în localitatea Burgau.

Ingolstadt

**Parohia cu hramul
„Sf. Ierarh Calinic de la Cernica” și
„Sf. Willibald din Eichstätt”**

*Paroh: Pr. Iulian Mihai
Adresa: Regensburger Str. 192
85055 Ingolstadt
An de întemeiere: 2001*

Landshut

**Parohia cu hramul
„Sf. Ioan Valahul”**

*Paroh: Pr. Dr. Adrian Vasilache
Adresa: Marienplatz 9, 84036, Landshut
An de întemeiere: 2002*

Prima Sf. Liturghie a fost oficiată în mai 2002, în biserica „Maria Loreto” a mănăstirii franciscane din Landshut, și a coincis cu preluarea în folosință exclusivă a bisericii, capelei și sacristiei de la mănăstirea franciscană. Capela a fost pictată și sfințită în anul 2004. În 2008, după împodobirea cu icoane pictate pe lemn și realizarea catapetesmei, biserica a fost sfințită. În biserică se găsește expusă o colecție de peste 60 de icoane pictate. În cadrul parohiei funcționează o școală duminicală pentru copii și o bibliotecă.

Memmingen

**Parohia cu hramul
„Nașterea Maicii Domnului” și
„Sf. Ier. Rupert din Salzburg”**

*Paroh: Pr. Cristian Căjvăneanu
Adresa: Kirchengässchen 1,
87766 Memmingerberg
An de întemeiere: 2022*

Pe lângă slujbele duminicale și la sărbători, sunt organizate și alte activități, precum seri duhovnicești sau întâlniri interconfesionale.

Miesbach

**Parohia cu hramul
„Intrarea în biserică a Maicii Domnului” și
„Sf. Mc. Alexander Schmorell”**

*Paroh: Pr. Simion Toc
Adresa: Münchener Straße 5, 83714 Miesbach
An de întemeiere: 2023*

Prima slujbă religioasă s-a oficiat pe data de 18 iunie 2023, de către Pr. Prot. Dr. Alexandru Nan. La 30 iulie a fost hirotonit și instalat ca paroh Pr. Simion, care oficiază regulat sfintele slujbe în Biserica „Sf. Francisc”, pusă la dispoziție de comunitatea romano-catolică.

Primul paroh a fost Pr. Dr. Adrian Vasilache, iar din anul 2016 parohia a fost încredințată Pr. Iulian Mihai, care reușește să primească, prin închiriere de la Comunitatea romano-catolică, biserica „Marienkirche”, unde Sf. Liturghie este oficiată în fiecare duminică și sărbători, precum și alte sfinte slujbe. Din anul 2017, prin darul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, o părticică din moaștele Sf. Calinic de la Cernica ocrotește comunitatea credincioșilor din Ingolstadt. În cadrul Școlii Parohiale sunt organizate activități pentru copii și tineri: pictură de icoane, cateheze, oră de religie, muzică bisericească.

Kempton

**Parohia cu hramul
„Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava” și
„Sfântul Apostol Bonifatie”**

*Paroh: Pr. Iulian Scripciuc
Adresa: Akosweg, 87435 Kempton (Allgäu)
An de întemeiere: 2015*

Primul păstor al acestei parohii a fost Pr. Cristian Căjvăneanu, care a slujit până în 2022 în biserica catolică „St. Michael”. Din 21 mai 2023, Sfintele Liturghii se săvârșesc în biserica „Maria Hilf” în der Eich.

Landsberg am Lech

**Parohia cu hramul
„Nașterea Maicii Domnului” și
„Sf. Mc. Afra”**

*Paroh: Pr. Petru Scripciuc
Adresa: Peter-Thoma-Weg 3, 86929 Penzing
An de întemeiere: 2017*

Pe lângă slujbele oficiate în duminici și sărbători, se derulează programele filantropice „Nașterea și Învieria Domnului – Bucuria tuturor”, „Milostenia – cale către ra”, precum și programul catehetic „Și cei mici au nevoie de Dumnezeu”. Din august 2023 se săvârșesc slujbe și în filia înființată la Kaufbeuren, iar în noiembrie 2023 a fost hirotonit întru preot Christian Napholz, un fiu al parohiei, care este responsabil pentru organizarea nou-înființatei Parohii „Acoperământul Maicii Domnului” și „Sf. Ier. Ulrich” din Starnberg.

München**Parohia cu hramul
„Buna Vestire”**

*Paroh: Pr. Dr. Alexandru Nan (protopop)
Adresa: Fasangartenstr. 127a, 81549 München
An de întemeiere: 1979*

Parohia a fost înființată la 22 septembrie 1979, de un grup de români azilanți în Germania, unii stabiliți în München și împrejurimi încă din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. La început, s-a oficiat Sf. Liturghie în prima duminică a fiecărei luni, preoți slujitori fiind Dumitru Popa, de la Freiburg, și Dr. Viorel Mehedintu, de la Frankfurt. Parohia s-a consolidat și a înflorit între anii 1988-2017, când a fost păstorită de Pr. Simion Felecan. În 2008 a fost achiziționat terenul pe care s-a ridicat o biserică de lemn în stil maramureșean, iar gara dezafectată situată aici a fost transformată în centru parohial. În 2018, după pensionarea Pr. Simion Felecan, parohia a fost păstorită timp de doi ani de către Pr. Conf. dr. Radu Preda, iar după întoarcerea acestuia în țară a urmat o perioadă de interimat sub conducerea Protos. Atanasie Ulea (oct. 2021 – octombrie 2022). Din noiembrie 2022, Pr. dr. Alexandru Nan, protopop al Bavariei de Sud, a fost numit nou paroh, continuând prodigioasa activitate a pr. Simion Felecan. În cadrul parohiei s-au desfășurat încă de la început numeroase activități culturale și catehetice, notabilă fiind existența de mai mult de 40 de ani a corului parohial „Agapia”.

München**Parohia cu hramul
„Nașterea Domnului”**

*Paroh: Pr. Nicolae Canciu
Adresa: St. Willibrord, Blumenstraße 36,
80331 München
An de întemeiere: 1976*

Parohia a fost înființată în 1976, de către un grup de credincioși din München, sub îndrumarea Pr. prof. dr. Mircea Basarab, și s-a aflat permanent sub jurisdicția canonică a Patriarhiei Române. De la început, parohia a făcut parte din Arhiepiscopia Ortodoxă Română pentru Europa Centrală și

Meridională, cu sediul la Paris. Până în decembrie 2012, parohia a fost condusă de către pr. prof. dr. Mircea Basarab, iar din 13 ianuarie 2013 noul paroh Pr. Alexandru Nan. După transferul acestuia la Parohia „Buna Vestire”, în decembrie 2022 a fost numit paroh Pr. Nicolae Canciu. În cei aproape 50 de ani de existență, parohia a susținut diverse activități, constând în întruniri interortodoxe, participări ecumenice, conferințe, întruniri internaționale, articole publicate în reviste teologice din țară și străinătate etc. Încă din 2004 activează corul parohial „Armonia”. Între anii 1977 și 1995, sub directă îndrumare a pr. Mircea Basarab, a apărut revista parohială „Renașterea”, revistă de credință și cultură. Revista a reapărut în serie nouă între anii 2013 și 2022, în timpul păstoririi pr. Alexandru Nan. Chiar dacă diverse activități cu copiii au fost desfășurate de-a lungul existenței sale, începând cu anul 2009, în parohie a fost organizată constant „Ora de Religie” – cursul săptămânal de cateheză pentru copii. Întrucât numărul copiilor a crescut constant în ultimii ani, în vara anului 2015 s-a extins „Ora de Religie”, care a devenit „Școala parohială”. Activitățile acesteia sunt organizate pe categorii de vârstă. În timpul păstoririi părintelui Alexandru Nan a fost derulat de două ori programul catehetic Prima Spovedanie.

Neuburg**Parohia cu hramul
„Sf. Împărați Constantin și Elena”**

*Paroh: Pr. Constantin Chira
Adresa: Bahnhofstraße 104,
86633 Neuburg an der Donau
An de întemeiere: 2023*

Parohia este în formare, desfășurându-și activitatea în biserica „Sf. Wolfgang”, oferită de Decanatul catolic din Neuburg.

Passau-Vilshofen**Parohia cu hramul
„Acoperământul Maicii Domnului”**

*Paroh: Pr. Marius Jidveian
Adresa: Aidenbacher Str. 92,
94474 Vilshofen an der Donau
An de întemeiere: 2017*

Primul spațiu de slujire s-a situat la mansarda clădirii „Jugendamt” din Passau, ulterior slujbele fiind săvârșite în câteva săli ale mănăstirii Schweiklberg din Vilshofen. Cu ajutorul primarului orașului Vilshofen, Florian Gams, s-a achiziționat un teren de 2500 mp în Vilshofen, pentru construirea unei biserici și a unui centru parohial. Acesta din urmă fiind deja construit, este utilizat din august 2022 ca paralis. În 2023 s-a construit o sală pentru agape și activități parohiale. La 14 octombrie 2023 s-a pus piatra de temelie a bisericii de către ÎPS Părinte Mitropolit Serafim și PS Macarie, Episcopul Europei de Nord.

Pfaffenhofen an der Ilm**Parohia cu hramul
„Pogorârea Sfântului Duh”**

*Paroh: Pr. Constantin Chirilă
Adresa: Hauptplatz 34, 85276 Pfaffenhofen
An de întemeiere: 2018*

Prima Sf. Liturghie a fost oficiată în 22 iulie 2018, slujbele fiind săvârșite în momentul de față în biserica „Spitalkirche”, cu sprijinul Primăriei orașului. În cadrul parohiei activează și o Școală parohială pentru copii.

Pfarrkirchen**Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Iosif de la Partoș”**

*Paroh: Pr. Daniel Alb
Adresa: Franziskaner Klosterkirche 1,
84307 Eggenfelden
An de întemeiere: 2022*

Prima slujbă a fost oficiată în anul 2022, la Praznicul Învierii Domnului, în biserica „Filialkirche Aunham” din Bad Birnbach, pusă la dispoziție de Comunitatea romano-catolică. Din 13 noiembrie 2022, Sf. Liturghie se săvârșește în biserica „Franziskaner Klosterkirche” din Eggenfelden. De asemenea, în Parohie se desfășoară ore de religie și ore de cor pentru copii, care participă activ la strană, dând răspunsurile liturgice.

Rosenheim**Parohia cu hramul
„Întâmpinarea Domnului”**

*Paroh: Pr. Dumitru Mureșan
Adresa: Fürstätt 24, 83024 Rosenheim
An de întemeiere: 2009*

Credincioșii parohiei participă la slujbele oficiate regulat în una din cele mai vechi biserici catolice din Oberbayern, „Sf. Quirinius”, construită în secolul al XV-lea, în care s-a reușit proiectarea și realizarea unui iconostas care a schimbat fundamental aspectul interior al bisericii și, odată cu el, întreaga atmosferă liturgică din sânul comunității.

Schrobenhausen**Parohia cu hramul
„Sfinții Apostoli Petru și Pavel”**

*Paroh: Pr. Ciprian Burlăcioiu
Adresa: Lenbachstr. 30, 86529 Schrobenhausen
An de întemeiere: 2021*

Parohia a fost înființată în luna martie 2021, pentru credincioșii din zona Schrobenhausen-Neuburg an der Donau. Slujbele sunt oficiate în biserica „Frauenkirche” a parohiei catolice din centrul orașului Schrobenhausen.

Traunreut-Traunstein**Parohia cu hramul
„Sf. Trei Ierarhi și Sf. Ierarh Andrei
Șaguna”**

*Paroh: Pr. Constantin Reinhold Bartok
Adresa: Siebenbürgenerstraße 2,
83301 Traunreut
An de întemeiere: 2009*

Prin jertfelnicia părintelui paroh și a credincioșilor din Traunreut s-a construit, pe un teren concesionat de primăria orașului, o biserică de lemn. Piatra de temelie a fost sfințită în 21 mai 2016, iar la 10 mai 2018 preoți, autorități locale, credincioși și oaspeți ecumenici au fost martorii sfințirii de către ÎPS Serafim și PS Sofian a noii biserici. Un alt moment de referință din istoria comunității a fost cel din 19 septembrie 2021, când ÎPS Părinte Ioan, Mitropolitul Banatului, și ÎPS Mitropolit Serafim au binecuvântat lucrările la noua sală culturală construită în incinta complexului parohial.

Ulm / Neu-Ulm**Parohia cu hramul
„Sfinții Apostoli Petru și Pavel”**

Paroh: Pr. Dr. Sebastian Suci
Adresa: Weihungstr. 26, 89079 Ulm-Wiblingen
An de întemeiere: 1995

La început, slujbele s-au oficiat, prin bunăvoința comunității ortodoxe sârbe, în locașul de cult al acesteia, de două ori pe lună, duminică. Primul paroh, Pr. Florin Chelemen, a slujit din anul 1995 până în anul 2014, ajutat fiind de Pr. Ciprian Suci între 2010-2014. În anul 2014, Parohia a fost încredințată spre păstorie Pr. Dr. Sebastian Suci, care oficiază sfintele slujbe într-un nou spațiu închiriat, adecvat comunității în creștere. Parohia desfășoară regulat activități catehetice, culturale și filantropice.

Waldkraiburg**Parohia cu hramul
„Toți Sfinții”**

Paroh: Pr. Marius Turcu
Adresa: Salesianer Don Bosco Kirche,
Waldwinkelstr.1, 84544 Aschau/Inn
An de întemeiere: 2010

Primul responsabil cu misiunea pastorală în Waldkraiburg a fost Pr. Dumitru Mureșan, care slujește prima Sf. Liturghie la 14 noiembrie 2010, în sediul grădiniței Bisericii Evanghelice, apoi slujbele fiind ținute în biserica „Holzkirche”. Din anul 2012, Parohia este condusă de Pr. Marius Turcu, care slujește în biserica romano-catolică „Maria Himmelfahrt” a salesienilor din Aschau. În parohie sunt organizate ora de religie, activități cultural-educative cu copiii, miniateliere de creație, concerte de muzică religioasă. De asemenea, parohia susține mai multe asociații religioase și laice din România, orientate pe activități antiavort, protecția copilului și a familiilor destrămate, precum și asociații germane pentru ajutorarea copiilor flămânzi și bolnavi.

Bad Tölz / Wolfratshausen**Parohia cu hramul
„Nașterea Sf. Ioan Botezătorul” și
„Sf. Mucenic Sebastian”**

Paroh: Pr. Constantin Bălăucă
Adresa: Franziskanergasse 1, 83646 Bad Tölz
An de întemeiere: 2021

Prima slujbă religioasă a avut loc în 22 decembrie 2019, iar din 12 decembrie 2022 se slujește Sf. Liturghie în Bad Tölz. Deși începuturile comunității coincid cu dificila perioadă a pandemiei de coronavirus, s-a putut sluji alternativ în cele două localități. Parohia este în reorganizare după retragerea pr. Constantin, la sfârșitul anului 2023.

PROTOPOPIATUL BAVARIEI DE NORD

Protopopiatul condus de PC Pr. Marius Tăut este format din 21 de parohii, având 27 de slujitori, dintre care 23 preoți și 4 diaconi. Protopopiatul derulează încă de la înființare o bogată activitate liturgică, prin organizarea de împreună-slujiri a Sfintei Liturghii sau a Sfântului Maslu, precum și prin organizarea de conferințe și seri duhovnicești la nivelul întregului protopopiat.

Amberg**Parohia cu hramul
„Sfânta Treime” și
„Sf. Ier. Nicolae”**

Paroh: Pr. Theodor Moise
Adresa: Pfistermeisterstraße 1, 92224 Amberg
An de întemeiere: 2017

Ierom. Ioan Popoiu a format comunitatea în decursul a patru ani, reușind să aducă împreună românii din orașul Amberg și din localitățile apropiate. Din toamna anului 2021, parohia este încredințată Pr. Theodor Moise, care oficiază sfintele slujbe cu regularitate în Capela de cimitir „Sf. Treime”. De asemenea, sunt organizate cateheze pentru credincioși, aceștia având posibilitatea să adreseze întrebări și să se lămurească pe diverse teme duhovnicești.

Ansbach**Parohia cu hramul
„Sfânta Treime”**

Paroh: Pr. Ioan Pop, alături de care slujește și
Pr. Dr. Lucian Boloș
Adresa: Kirchenstr. 2, 91522 Ansbach
An de întemeiere: 2016

Înființarea parohiei a fost posibilă prin amenajarea unei capele, în anul 2012, într-o casă care aparține asociației caritabile „Diakonie Neuen-dettelsau”, între 2012–2016 comunitatea fiind afiliată Parohiei „Sf. Mc. Dimitrie” din Nürnberg. Din decembrie 2014, slujbele se săvârșesc în biserica evanghelică din Obereichenbach, iar din 1 octombrie 2016 comunitatea a devenit parohie de sine stătătoare. Încă de la început, parohia are doi preoți slujitori, având o activitate bogată, iar copiii Parohiei participă la catehizare în fiecare duminică, prin bunăvoința unor credincioase inimoase și instruite în munca cu cei mici.

Aschaffenburg**Parohia cu hramul
„Întâmpinarea Domnului” și
„Sf. M. Mc. Ecaterina”**

Paroh: Pr. Daniel Buzaș
Adresa: Spitalkapelle, Lamprechtstr. 2,
63739 Aschaffenburg
An de întemeiere: 1996

De la început, slujbele au fost oficiate în biserica „Spitalkirche”, aflată în proprietatea Primăriei orașului, de Pr. Constantin Hăbelea, care slujea alternativ la Aschaffenburg și Würzburg. Din 2007, parohia este păstorită de Protos. Ghelasie Păcurar. Eforturile și demersurile sale și ale credincioșilor români pe lângă autoritățile locale au contribuit la obținerea, în 2015, a dreptului de folosință exclusivă a bisericii pentru comunitatea românească. Au urmat ample lucrări de amenajare a bisericii în stil bizantin: a fost pictat interiorul în întregime, a fost realizat un iconostas sculptat și s-au montat 8 candelabre, a fost recondiționată pardoseala; biserica a fost dotată cu străni și mobilier sculptat, cu sfinte vase noi și cu toate cele necesare slujbelor, fiind astfel pregătită pentru sfințirea care a avut loc la 12 iunie 2016. Din ianuarie 2020, parohia este păstorită de Pr. Daniel Buzaș. În aceasta perioadă s-a realizat construcția lângă biserică și utilarea didactică a unei săli pentru copii.

Bad Windsheim-Uffenheim**Parohia cu hramul
„Sf. Cuv. Parascheva de la Iași” și
„Walburga din Heidenheim”**

Paroh: Pr. Daniel Pinte
Adresa: Würzburger Str. 19, 97215 Uffenheim
An de întemeiere: 2017

După mai multe încercări de obținere a unui loc de închinare, la finele anului 2017, cu ajutorul prelatului catolic Gerd - Richard Neumeier, parohia a primit în folosință biserica „Marienkirche”, sfințită în anul 1893, care păstrează părțile din Moaștele Sfinților mucenici Felix (+247), Iustin Martirul (+165) și Iulia (+440). După 4 ani, s-a reușit cumpărarea de către comunitatea românească a bisericii, iar între timp s-au realizat lucrări de renovare și amenajare a lăcașului și curții. În 2023 s-a refăcut și izolat podeaua, s-a zidit masa Altarului, care se află în pregătire pentru sfințire, s-a realizat și montat iconostasul bisericii și s-a început pictura icoanelor aferente. Anual, începând cu 2018, copiii și părinții se bucură de tabere organizate, excursii ocazionale, serbări și activități sociale.

Bamberg**Parohia cu hramul
„Sf. Cuv. Parascheva” și
„Sf. Mc. Kilian, Kolonat și Totnan”**

Paroh: Pr. Ionuț Păun
Adresa: Andreas-Hofer-Str. 21, 96049 Bamberg
An de întemeiere: 2013

Încă din 2012 se fac eforturi pentru găsirea unui loc de slujire adecvat. Slujbele Parohiei Ortodoxe Românești se săvârșesc în biserica „Sf. Ioan Botezătorul” a comunității greco-catolice ucrainiene. Biserica este amenajată cu icoane bizantine, iar Sfântul Altar este pictat în frescă. Pe lângă slujbele religioase s-au dezvoltat activități pe diferite planuri și implementarea unor proiecte ce au drept scop păstrarea și cultivarea credinței și a identității noastre.

Bayreuth**Parohia cu hramul
„Nașterea Maicii Domnului”**

*Paroh: Pr. Radu Tăut
Adresa: Föhrenweg 4, 95463 Bindlach
An de întemeiere: 2021*

Parohia are ca loc de slujire biserica catolică din satul Bindlach, situat la 4 km de centrul orașului Bayreuth. În parohie, pe lângă slujbele regulate și activitățile catehetice, au loc evenimente culturale, precum proiectul „Lada de zestre – 2023”, festivalul folcloric „Zamm Kum Doch” și altele.

Cham

**Parohia cu hramul
„Sfinții Doctori fără de arginți”**

*Paroh: Pr. Emanuel Crainic
Adresa: Klosterstrasse 2, 93413 Cham
An de întemeiere: 2016*

Slujbele se săvârșesc în biserica fostei mănăstiri franciscane.

Coburg

**Parohia cu hramul
„Sf. Cuv. Teofana Basarab” și
„Sf. Ier. Kilian”**

*Paroh: Pr. Mihai Popia
Adresa: Am Moos 1, 96465 Neustadt bei Coburg
An de întemeiere: 2022*

Pentru noua comunitate românească din Coburg s-a găsit pentru slujire, prin bunăvoința Arhiepiscopiei romano-catolice din Bamberg, biserica „Sf. Otilia” din Neustadt, prima slujbă fiind oficiată în 2 aprilie 2022. Pe lângă Sfânta Liturghie săvârșită cu regularitate, sunt organizate diferite activități cu copiii. Ca proiect de viitor, parohia își propune înființarea unei grădinițe.

Erlangen

**Parohia
„Sfinții Apostoli Petru și Pavel”**

*Paroh: Protos. Chiril Socaciu (inspector eparhial)
Adresa: Forchheimer Str. 27, 91056 Erlangen
An de întemeiere: 2017*

În orașul Erlangen, credincioșii români s-au

bucurat de slujbele ortodoxe încă de la mijlocul anilor '90. Printre cei care au slujit în capela organizată la „Martin Luther Bund” se numără Pr. Prof. Daniel Benga, Protos. Arsenie Drăgan și Pr. Ionuț Păun. Din toamna anului 2017, Parohia „Sf. Apostoli Petru și Pavel” de la Erlangen și-a început activitatea în forma actuală, paroh fiind numit Ierom. Chiril Socaciu. Comunitatea a fost găzduită în biserica „Petru și Pavel” a comunității catolice din cartierul Bruck. În anul 2022, parohiei i s-a pus la dispoziție biserica Mănăstirii Carmelitelor din cartierul Büchenbach. Sf. Liturghie este săvârșită duminical, iar una dintre activitățile de succes ale parohiei a fost umblatul cu colindul. Un grup de credincioși, care între timp s-a organizat într-un cor, au mers din casă în casă, vestind Nașterea Domnului, reactivând în felul acesta în inimile românilor bucuria sărbătorilor de acasă. În ultimii ani, colindatul a trecut în grija celor mai tineri membri ai parohiei, care s-au bucurat și au bucurat, la rândul lor, pe cei colindați. O sâmbătă pe lună se slujește Sf. Liturghie în limba germană.

Fürth

**Parohia cu hramul
„Sf. Cuv. Parascheva”**

*Paroh: Pr. Cătălin Gherghe
Adresa: Forchheimer Str. 27, 91056 Erlangen
An de întemeiere: 2023*

Inițiativa înființării unei noi parohii în zona metropolitană Nürnberg datează de la hirotonia, în februarie 2021, a Pr. Cătălin pentru viitoarea Parohie din Fürth. După numeroase căutări a unui spațiu adecvat de slujire, prima slujbă are loc la 17 decembrie 2023, în sala parohială a comunității din Zirndorf (Markgrafenstr. 1).

Hersbruck

**Parohia cu hramul
„Sfântul Ierarh Nicolae” și
„Sfântul Cuvios Gheorghe de la Cernica și
Căldărușani”**

*Paroh: Ierom. Arsenie Bejan
Adresa: Hans Pirner Strasse 65, Ottensoos
An de întemeiere: 2019*

Prima slujbă a avut loc pe 25 decembrie 2019, în capela evanghelică „Învierea Domnului” din orașul Hersbruck. La 23 mai 2022 au fost aduse spre închinare Moaștele Sfântului Cuvios Gheorghe de la Cernica și Căldărușani, ocazie pentru organizarea mai multor manifestări culturale, la care au luat parte un număr mare de români din mai multe orașe ale Bavariei. Tot în 2022 a fost hirotonit ca diacon teologul Cezar Aldea. În parohie se desfășoară proiecte precum: cateheze duminicale pentru adulți, pe baza subiectelor din „Învățătura de Credință Ortodoxă”, cateheze pentru copii, după schemele elaborate de Grupul Catehetic al Mitropoliei, cateheze la botez și cununie. De asemenea, sunt în desfășurare proiecte sociale și culturale, cum ar fi „Școala de pictură” sau cursurile de limbă și integrare pentru românii din parohie.

Neumarkt in der Oberpfalz

**Parohia cu hramul
„Sf. Mc. Marina”**

*Paroh: Pr. Flavius Stai
Adresa: Pfarrer A.-Lang-Platz 3,
92318 Neumarkt
An de întemeiere: 2019*

Prima slujbă s-a săvârșit la 1 decembrie 2018, în capela evanghelică „Sf. Marina” din Woffenbach, de Ierom. Ioan Popoiu, când s-a înființat noua comunitate ca filie a Parohiei Amberg. Activitatea bisericească s-a intensificat în anul următor, fiind preluată de Ierom. Arsenie Bejan. La 15 decembrie 2019, filia devine parohie, prin instalarea Pr. paroh Flavius. Sfintele slujbe se săvârșesc în biserica „St. Willibald” Woffenbach. Parohia se bucură de un cor mixt, care înfrumusețează cântarea la strună, iar copiii iau cunoștință cu tradițiile și obiceiurile românești prin participarea la diferite activități culturale.

Nürnberg

**Parohia cu hramul
„Sf. M. Mc. Dimitrie Izvorătorul de Mir”**

*Paroh: Pr. Teofil Herineanu (consilier eparhial)
Adresa: Fürther Str. 166, 90429 Nürnberg
An de întemeiere: 1997*

Comunitatea ortodoxă românească din Nürnberg, înființată în 1977, a funcționat la început ca filie a Parohiei „Nașterea Domnului” din München, păstorită de Pr. Dr. Mircea Basarab. La 15 iunie 1997, aceasta a devenit parohie, prin instalarea ca paroh a Pr. Teofil Herineanu. Din 1996, Părintele Teofil a slujit Sf. Liturghie în fiecare duminică în „Peterskapelle” din Nürnberg. În toamna anului 1999, pastorul evanghelic Ulrich Kleinhempel a propus comunității românești cumpărarea bisericii evanghelice „Epiphania” de pe Fürther Strasse. După mai multe vizite ale ÎPS Mitropolit Serafim la Nürnberg, Consiliul Eparhial a hotărât în anul 1999 cumpărarea bisericii și a complexului alăturat cu scopul de a deveni Centru eparhial. Lucrările de renovare au durat până în anul 2006, când biserica a fost sfințită de către PF Părinte Patriarh Teoctist, înconjurat de un sobor mare de ierarhi, preoți și numeroși credincioși. Vechea biserică a fost mărită prin prelungirea altarului și a pronaosului, adăugarea unui balcon pentru cor și ridicarea unei cupole, urmând planurile Arhit. Ion Ionescu, ale Ing. Ioan Boghian (care au lucrat gratuit), cu implicarea directă a viețuitorilor Centrului Mitropolitan și în mod deosebit a părintelui diacon Dumitru Dura, a unor membri ai parohiei și a firmei de construcție a dlui Mihai Teutschlender, care a executat întreaga lucrare în condiții foarte avantajoase. Pictura bisericii a fost realizată de către maestrul Grigore Popescu-Muscel, împreună cu echipa sa din București. O mare parte din icoanele de pe iconostas au fost pictate de Monahia Marina Muntean, alături de Grigore Popescu. Biserica este concomitent sediu al Parohiei „Sf. Mc. Dimitrie”, catedrală mitropolitană și lăcaș de slujbe zilnice ale mănăstirii „Sf. Martiri Brâncoveni”. Pe lângă slujbele desfășurate zilnic, dimineața și seara, potrivit programului mănăstiresc, la Catedrala din Nürnberg se desfășoară activități culturale (conferințe, simpozioane, expoziții și concerte), catehetice (în cadrul școlii parohiale „Emaus”) și filantropice.

Nürnberg II – Langwasser

**Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Vasile cel Mare”,
„Izvorul Tămăduirii” și
„Sf. Cuv. Sebalduș”**

*Paroh: Protos. Dr. Ioan Popoiu (consilier eparhial)
și Diac. Costel Gliga*

Adresa: Königshammer Str. 56, 90469 Nürnberg
An de întemeiere: 2021

Având în vedere creșterea numărului de români în metropola Nürnberg, a fost înființată această nouă Parohie în partea de sud-est a orașului (zona Langwasser), prima Sfântă Liturghie fiind săvârșită duminică, 14 noiembrie 2021, în sala parohială a Parohiei catolice „Sf. Rupert”. În cei doi ani de activitate, în noua Parohie din capitala Franconiei s-au desfășurat – pe lângă slujbele duminicale – programe catehetice (Programul zilnic „Evanghelia zilei”, seminariile online de exegeză „Evanghelia după Luca”, „Evanghelia după Marcu”, „Faptele Sfinților Apostoli” și conferințele „Valoarea duhovnicească a bătrâneții”, organizate în Anul omagial al pastorației persoanelor vârstnice – 2023).

Regensburg **Parohia cu hramul** **„Sfânta Treime”**

Paroh: Pr. Alexandru Câmpeanu,
alături de care slujesc Pr. Petru Florin Zaiț și
Arhid. Georg Hahn și Diaconul Andrei Ciobanu
Adresa: St. Matthias-Kirche, Ostengasse 29–31,
93047 Regensburg
An de întemeiere: 1988

Primele slujbe în limba română au fost oficiate în capela „Protestantisches Alumneum Regensburg”, parohia bucurându-se de la început de sprijinul monseniorului Dr. Albert Rauch, directorul Institutului pentru Bisericile Răsăritene (OKI), care a oferit aici un spațiu pentru primul sediu al Mitropoliei (1994-2001), precum și burse de studii pentru teologi români. În 2003, parohia a primit vizita Preafericitului Părinte Teotist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu un sobor de înalți ierarhi. Prin bunăvoința și sprijinul constant al Mgr. Dr. Albert Rauch, parohiei din Regensburg i s-a încredințat ca locaș de slujire biserică „Sf. Matthias”, precum și capela fostului Institut sus-amintit, cu prerogativul juridic „Alleinnutzer” (singurul beneficiar). Credincioșii parohiei, împreună cu preotul paroh, au împodobit biserică cu o catapetasmă din lemn masiv, Sfântă Masă sculptată, două iconostase, strană și alte obiecte necesare după tradiția ortodoxă. Acestea au fost sfințite de către ÎPS Mitropolit

Serafim la 8 septembrie 2019. Cu acest prilej a fost hirotonit Pr. Petru Zaiț.

Schwabach-Roth **Parohia cu hramul** **„Sf. Calinic de la Cernica”**

Paroh: Pr. Prot. Marius Tăut (protopop)
Adresa: Ostring 36, 91126 Schwabach
An de întemeiere: 2018

În cei cinci ani de activitate, în parohie s-a săvârșit săptămânal și la marile praznice Sfânta Liturghie în biserică romano-catolică „Sf. Elisabeta”, primită în folosință exclusivă printr-un contract de concesiune încheiat în 2023. Pe lângă slujbele religioase au loc activități catehetice, culturale, tabere, concerte, conferințe sau simpozioane.

Straubing-Bogen **Parohia cu hramul** **„Sfinții Împărați Constantin și Elena”**

Paroh: Pr. Vasile Reuț
Adresa: Theresienplatz 46, 94315 Straubing
An de întemeiere: 2010

De la înființare și până în 27 ianuarie 2018, sfintele slujbe s-au oficiat în capela Cimitirului (Friedhofskapelle) din Straubing. Din 28 ianuarie 2018, parohia și-a mutat spațiul de slujire în biserică iezuiților („Jesuitenkirche”). În cei 13 de ani de existență, comunitatea parohială a susținut permanent diverse activități, constând în acte caritabile pentru copii și bătrâni cu nevoi din România, precum: cadouri, lemne de foc, produse alimentare și altele cu diferite ocazii, construcția unei case pentru doi bătrâni din localitatea Belcești (jud. Iași), campania „Pui pentru pușori”, acțiunile „Primul Ghiozdan”, „343 de zâmbete dăruite de 1 iunie - Jurnalul unei zile fericite”, precum și acțiuni caritabile pe timpul pandemiei: echipament sanitar pentru Spitalul Județean de Urgență Suceava, mâncare pentru persoane defavorizate din mai multe zone ale țării, ajutoare pentru copii săraci etc. De asemenea, s-au organizat și diferite activități educative pentru copii și concerte de muzică religioasă sau patriotică, susținute la evenimente importante din an. La 9 aprilie 2023 s-a început proiectul pentru construcția unei biserici proprii.

Adresa: Hans Thoma Platz 1, 71065 Sindelfingen
An de întemeiere: 2019

Locul de slujire este biserică „Auferstehung Christi”, în Sindelfingen, unde se oficiază regulat Sf. Liturghie. În Parohie se organizează concerte și serbări pentru copii de Crăciun și de Paști, diferite seminarii, respectiv ateliere pentru credincioși și dialoguri interreligioase.

Bruchsal **Parohia cu hramul** **„Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil”**

Paroh: Pr. Marius Călin
Adresa: Sankt-Georg-Weg 1,
76297 Spöck (Stutensee)
An de întemeiere: 2021

Parohia a fost înființată în septembrie 2020, inițial ca filie a parohiei din Heidelberg. În primele luni, slujbele religioase au fost oficiate la Biserica „Sf. Iosif”, iar după înființarea Parohiei în Biserica „Sf. Anton”, devenind parte a unui concept misionar aparte: consolidarea unei comunități ortodoxe unificate cu parohia din Heidelberg. Cei doi preoți, Marius Călin și Ioan Iușan, slujesc alternativ la Heidelberg și Bruchsal. Se organizează seri biblice, ateliere pentru copii, proiectul „Cateheticum” și pelerinaje. Evenimentele caritabile, concerte tematice de Crăciun și Paști, precum și asistența oferită copiilor defavorizați din România sunt inițiate pe care parohia le organizează constant în cadrul calendarului liturgic.

Freudenstadt / Calw **Parohia cu hramul** **„Adormirea Maicii Domnului” și** **„Sf. Cuv. Parascheva”**

Paroh: Pr. Eugen Grigorescu
Adresa: Ruhesteinstraße 516, 72270 Baiersbronn
An de întemeiere: 2020

Prima slujbă s-a săvârșit la 15 august 2020, în biserică romano-catolică „Sf. Iosif” din satul Zwieselberg. Fiindcă biserică era disponibilă doar de două ori pe lună, s-a identificat un nou loc de slujire într-o sală pusă la dispoziție de o familie de

Weißenburg-Gunzenhausen **Parohia cu hramul** **„Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” și** **„Sf. Mc. Filofteia”**

Paroh: Pr. Alexandru Lăbont
Adresa: Kapellbuck 2, 91728 Gnotzheim
An de întemeiere: 2020

Activitatea Parohiei se desfășoară într-o biserică romano-catolică, debutând chiar în dificilă perioadă a pandemiei de coronavirus. Anual s-au organizat întâlniri cu scopul de apropiere și de catehizare la „Iarbă verde”, iar în prezent parohia are în plan proiectul catehetic „Școala duminicală” pentru copii.

Würzburg **Parohia cu hramul** **„Sf. Ap. Andrei”**

Paroh: Protos. Dr. Ghelasie Păcurar
Adresa: Barabastr. 44, 97070 Würzburg
An de întemeiere: 1998

Primul paroh, Pr. Costel Habelea, a slujit capela institutului greco-catolic „Catholica Unio” până în anul 2007, când s-a întors în țară. De atunci, parohia e păstorită de Protos. Ghelasie Păcurar, care organizează săvârșirea regulată a sfintelor slujbe. Capela devine neîncăpătoare, astfel că în 2017, prin eforturile preotului paroh, cu sprijinul diocезei catolice din Würzburg, parohia obține biserică „Sf. Barbara”. În anul 2023 s-a obținut concesiunea acesteia pentru 60 de ani, cu posibilitatea prelungirii. În decembrie 2023 au avut loc manifestări religioase prilejuite de împlinirea a 25 de ani de la înființare.

PROTOPOPIATUL **BADEN-WÜRTTEMBERG NORD**

Böblingen **Parohia cu hramul** **„Sf. Ioan Evanghelistul” și** **„Sf. Mc. Afra din Augsburg”**

Paroh: Pr. Ștefan Arghir

credincioși în Kniebis, unde slujbele au început din 26 decembrie 2020, ulterior spațiul fiind transformat într-o capelă dotată cu iconostas, instalație video, sală pentru copii. După încheierea pandemiei de coronavirus, în urma creșterii comunității, s-a închiriat pentru slujbele duminicale, începând din aprilie 2023, biserica romano-catolică „Sf. Marcu” din Obertal, capela din Kniebis rămânând pentru slujirile din timpul săptămânii. Pe lângă slujbe, parohia oferă programe de cateheză, pelerinaje, excursii și ajutor de integrare în Germania.

Crailsheim

Parohia cu hramul

„Pogorârea Sfântului Duh” și „Sfântul Prooroc Ilie Tesviteanul”

Paroh: Pr. Daniel Simionescu, alături de care slujește Diac. Constantin Ghindăoanu
Adresa: Hauptstrasse 21, 74564 Crailsheim-Westgartshausen
An de întemeiere: 2015

După numire, părintele paroh a purtat discuții cu preoții comunității romano-catolice locale și, astfel, parohia a primit pentru oficierea sfintelor slujbe o biserică în localitatea Crailsheim-Westgartshausen. După mai multe negocieri cu reprezentanții ai Decanatului Catolic din Crailsheim, s-a reușit cumpărarea bisericii și a terenului acesteia, contractul de vânzare-cumpărare fiind semnat de ÎPS Serafim la 11 iulie 2019. În parohie au loc activități culturale cu copiii, concerte de colinde, iar în prezent se efectuează sculptura catapetesmei și pictarea icoanelor pentru aceasta.

Esslingen

Parohia cu hramul

„Nașterea Maicii Domnului”

Paroh: Pr. Marius Bazarcă
Adresa: Finkenweg 59, 73730 Esslingen am Neckar, Baden Württemberg
An de întemeiere: 2018

Parohia și-a desfășurat activitatea mai întâi într-o biserică evanghelică, apoi într-o „capelă” amenajată într-o fostă grădiniță, apoi, timp de doi

ani, într-o capelă a unui cimitir catolic, unde se slujea noaptea, întrucât dimineața spațiul trebuia eliberat. În aprilie 2022 s-a încheiat un contract de închiriere a unei biserici catolice, limitat pentru 2 ani, în paralel fiind demarată acțiunea de strângere de fonduri pentru cumpărarea acesteia. În aprilie 2023 a fost depusă o cerere de ajutor către Departamentul pentru Români de Pretutindeni, astfel că în octombrie 2023 s-a finalizat procesul de cumpărare a bisericii. Printre activitățile catehetice se numără programul pentru copii (sâmbăta), programul pentru adulți (duminica), catehizările părinților și nașilor premergătoare Botezului, respectiv Cununii, atelierile cu copiii (sâmbăta), participarea la „Festivalul Bucuriei-Esslingen” în fiecare an, în luna iulie, cu programe artistice și culturale.

Ettlingen

Parohia cu hramul

„Sfântul Arhidiacon Ștefan”

Paroh: Pr. Radu Vărărean
Adresa: Frühlingstraße 17, 76275 Ettlingen
An de întemeiere: 2021

De la înființare și până în prezent, Sf. Liturghie și celelalte slujbe religioase se oficiază cu regularitate în biserica primită spre folosință de la Comunitatea romano-catolică. Un program de catehizare pentru adulți e organizat online, în ritm săptămânal.

Göppingen

Parohia cu hramul

„Adormirea Maicii Domnului” și „Sf. Ier. Nicolae”

Paroh: Pr. Tiberiu Heler
Adresa: Nikolauskirche, Kirchstraße 44, 73117 Wangen-Oberwälden
An de întemeiere: 2018

În primii doi ani de activitate parohială, slujbele s-au săvârșit în biserica armenească din Bartenbach, iar din aprilie 2022 activitatea Parohiei s-a mutat în biserica „St. Nikolaus” din Wangen-Oberwälden, primită în folosință de la comunitatea evanghelică.

Heidelberg

Parohia cu hramul

„Sfânta Treime”

Paroh: Pr. Ioan Iușan, alături de care slujește Pr. Marius Călin
Adresa: Christophstraße 2, 69214 Eppelheim
An de întemeiere: 2015

Parohia s-a format pe fondul unei misiuni ortodoxe românești, inițiate în a doua jumătate a secolului al XX-lea de către diaspora românească din exil și continuată din 1996 de către Pr. Ioan Popescu din Mannheim, care oficia o slujbă lunar în filia din Heidelberg. De la fondarea Parohiei și până în decembrie 2015, Sfânta Liturghie a fost oficiată în biserica „Sf. Ana” și în biserica „Sf. Bartolomeu” din Wieblingen. În decembrie 2017, odată cu primirea bisericii „Josephskirche” din Eppelheim, s-a stabilit un singur loc de slujire, preconizat a deveni în curând proprietate a parohiei. În februarie 2020, Pr. Marius Călin, membru fondator și teolog implicat activ în parohie, s-a alăturat și el comunității în calitate de cleric, iar în septembrie misiunea s-a extins și în orașul Bruchsal, formând o comunitate unitară cu Heidelberg. Pe lângă slujbe, în parohie se organizează seri biblice, ateliere pentru copii, proiectul „Cateheticum” și pelerinaje. Evenimente caritabile, concerte de Crăciun și Paște și sprijin pentru copiii defavorizați din România sunt proiecte pe care parohia le organizează în mod regulat în timpul anului liturgic. Parohia a găzduit întâlniri ATORG, precum și prima ediție a întâlnirii grupului „Sfânta Nona” al preoteselor din diaspora românească.

Heidenheim an der Brenz

Parohia cu hramul

„Sfântul Mare Mucenic și Tămăduitor Pantelimon” și „Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla”

Paroh: Pr. Ovidiu Bordieanu
Adresa: Zoeppritzstrasse 18, 89522 Heidenheim an der Brenz
An de întemeiere: 2021

Prin bunăvoința comunității romano-catolice din orașul Heidenheim an der Brenz demonstra-

tă prin reprezentantul ei, părintele Tuan Anh Le, parohia românească își desfășoară activitatea în biserica „Christkönigskirche” din Heidenheim.

Heilbronn

Parohia cu hramul

„Intrarea în biserică a Maicii Domnului” și „Sf. Mc. Kilian”

Paroh: Pr. Dr. Ciprian Mocanu
Adresa: Gartenstr. 8, 74177 Bad Friedrichshall
An de întemeiere: 2015

Parohia a fost găzduită, la începuturile ei, de biserica evanghelică din Neckargartach, iar din anul 2018 și-a continuat activitatea în biserica proprie din districtul Bad Friedrichshall. Parohia susține cunoașterea și promovarea credinței ortodoxe și a tradițiilor culturale românești prin proiecte specifice de educație religioasă, destinate ocazional adulților, dar mai ales copiilor din comunitate. Parohia desfășoară regulat proiectul „Hristos împărtășit copiilor”, activitate educativ-religioasă cu un puternic impact pozitiv asupra copiilor și asupra formării identității lor religioase. Pentru anul 2023–2024 sunt propuse două noi proiecte: „Atelierul de pictură”, activitate desfășurată o dată la două săptămâni și destinată copiilor cu vârste cuprinse între 8–15 ani, precum și proiectul „Cafeneaua Axios”, care se va desfășura cu implicarea directă a preotului paroh, o dată pe lună.

Karlsruhe

Parohia cu hramul

„Nașterea Maicii Domnului”

Paroh: Pr. Marius Mezinca
Adresa: Lutherkirche, Durlacher Allee 23, 76131 Karlsruhe
An de întemeiere: 1989

Parohia a fost înființată la dorința românilor stabiliți în acest oraș și în împrejurimi. Primul preot slujitor al comunității a fost pr. Viorel Mehedințu, care a obținut ca loc de slujire biserica „Lutherkirche”. După numirea ca paroh a Pr. Marius Mezinca, în 1992, slujbele au început să fie săptămânale.

Kirchheim unter Teck **Parohia cu hramul** **„Sf. Treime”**

Paroh: Pr. Iordache Moga
Adresa: Klaus Scheufelen-Platz 2,
73252 Lenningen Friedrichshall
An de întemeiere: 2021

Întemeierea parohiei a coincis cu perioada pandemiei de coronavirus, ceea ce a însemnat o greutate în plus în vederea găsirii unui loc potrivit ofierii sfințelor slujbe. În 2022 s-a reușit închirierea unui spațiu de la Comunitatea Evanghelică din Kirchheim unter Teck, la 6 martie fiind săvârșită prima Sf. Liturghie. Ritmul de săvârșire al Sf. Liturghii a fost, la început, de două ori pe lună, iar acum în fiecare duminică. Ca proiect de viitor, parohia se străduiește să găsească un loc de slujire care să permită desfășurarea activităților catehete și sociale ale comunității, precum și a celor cu copii.

Künzelsau **Parohia cu hramul** **„Sfântul Ierarh Nicolae” și** **„Sfântul Ioan Iacob de la Neamț”**

Paroh: Pr. Ioan Istrate
Adresa: Stettenstraße 7, 74653 Künzelsau
An de întemeiere: 2020

În anul 2020 a fost înființată la Künzelsau o filie a parohiei Crailsheim, cu o singură slujbă pe lună. Pe 6 decembrie 2020, filia a devenit parohie. Slujbele religioase se desfășurau într-o biserică ortodoxă aparținând comunității grecești, iar din vara anului 2021 a fost închiriat un locaș de cult catolic la Dörzbach, pentru a mai putea săvârși Sf. Liturghie încă o dată pe lună. Tot la Dörzbach există o capelă monument istoric (secolul XV), în care au fost oficiate slujbe duminică și în sărbători. De la finele anului 2022 a fost închiriat un locaș de cult de la Comunitatea evanghelică, disponibil în fiecare sâmbătă și duminică.

Ludwigsburg **Parohia cu hramul** **„Sfinții Apostoli Petru și Pavel”**

Paroh: Pr. Andone Andrei Dragoș
Adresa: Neue Weingärten Str. 18,
71634 Ludwigsburg – Eglosheim
An de întemeiere: 2021

În 2020 a fost înființată la Ludwigsburg o filie a Parohiei Schwäbisch Hall. După transformarea ei în parohie, în anul 2021, slujbele s-au oficiat în biserica „Sfântul Apostol Petru” (sec. XV) din Bietigheim-Bissingen, pusă la dispoziție de primăria orașului. Din octombrie 2022, slujbele se săvârșesc în biserica „Sfântul Thomas Morus” din Ludwigsburg, oferită de Comunitatea catolică. Pe lângă parohie funcționează filii în Gschwend și în localitățile Backnang și Winnenden. Printre activitățile filantropice și misionare se numără un proiect împreună cu Asociația „Clujul pentru viață – salvați copiii de la avorturi!”, proiectul „Școala de duminică” pentru copii și tineri, catehezele organizate în cele patru posturi, în zilele de sâmbătă. Proiectul „Serile biblice” are ca scop cunoașterea învățăturilor Sfintei Scripturi și aplicarea lor în viața credincioșilor. „Sâmbăta duhovnicească” oferă posibilitatea de a fi vizionate filme duhovnicești și cu conținut religios.

Mannheim **Parohia cu hramul** **„Învierea Domnului”**

Paroh: Pr. Cristian-Alexandru Podașcă
Adresa: Alter Postweg 12–14, 68309 Mannheim
An de întemeiere: 1997

De la înființarea parohiei și până la 31 decembrie 2003, Pr. Ioan Popescu a oficiat slujbele religioase în biserica „Mathäus-Kirche” din cartierul Neckarau, apoi, de la 1 ianuarie 2004, în biserica „Heilig-Kreuz-Kirche” din Hochstätt. Punerea pietrei de temelie a propriei biserici are loc la 14 octombrie 2007, iar la 1 octombrie 2009 încep lucrările de construcție. În anul 2010, la Sărbătoarea Învierii Domnului, se săvârșește prima Sfântă Liturghie în biserica nouă, lucrările finalizându-se în 2012. Pictura se realizează între 2016-2018, iar slujba de sfințire a bisericii a avut loc la 8 septembrie 2018, fiind săvârșită de ÎPS Mitropolit Serafim, împreună cu PS Părinte Sofian Brașoveanu și PS Atanasie de Bogdania. În ianuarie 2020 este

numit noul preot paroh, Pr. Cristian-Alexandru Podașcă.

Pforzheim **Parohia cu hramul** **„Sf. Mc. Zotic, Atal, Camasie și Filip de la Niculițel”**

Paroh: Pr. Mihai Gîndac
Adresa: Obere Stöckstraße 1,
75180 Pforzheim Büchenbronn
An de întemeiere: 2019

După înființare, locașul de cult în care activează parohia se înfrumusețează cu o catapeteasmă, iar din 6 septembrie 2023 credincioșii se pot închina la Moaște ale mai multor Sfinți ai Ortodoxiei.

Rastatt **Parohia cu hramul** **„Sf. Ioan Botezătorul”**

Paroh: Pr. Ioan Daniel Reisinger
Adresa: Hauptstr. 41, 76437 Rastatt
An de întemeiere: 2019

O filie a Parohiei Karlsruhe funcționa la Rastatt din 2010; aceasta devine parohie odată cu hirotonia într-un preot și numirea ca paroh a Pr. Ioan Reisinger. Slujbele au loc în biserica catolică „Sf. Ana” din cartierul Raental.

Schwäbisch Gmünd **Parohia cu hramul** **„Sf. Ap. Andrei”**

Paroh: Pr. Mircea Neagu,
alături de care slujește Diaconul Tudor Turcu
Adresa: Schwerzerallee 1/3,
73525 Schwäbisch Gmünd
An de întemeiere: 2001

Primul locaș în care s-au oficiat sfințele slujbe a fost „Herrgottskapelle” de lângă cimitirul Sf. Leonhard. În primăvara anului 2007, capela devenind neîncăpătoare, cu ajutorul oficialităților locale și mai ales al domnului Ștefan Weber, împreună cu Decanatul catolic, Parohia primește spre slujire „Sankt Katharina”-Kapelle (sec. al XIII-lea). Prin

purtarea de grijă a preotului paroh, capela a fost reamenajată cu iconografia ritului ortodox, pentru a crea ambianța de slujire din Biserica Ortodoxă.

Schwäbisch Hall **Parohia cu hramul** **„Sfinții Ap. Petru și Pavel”**

Paroh: Pr. Adam Botoșineanu
Adresa: Elisabethenstr. 5,
74523 Gottwollshausen Schwäbisch Hall
An de întemeiere: 2019

În 2015 s-a organizat la Schwabish Hall o filie a Parohiei Crailsheim, slujbele fiind săvârșite de Pr. Daniel Simionescu, în biserica „Sankt Elisabeth” a Protopopiatului catolic din Gottwollshausen, în prima duminică a lunii. În anul 2019, filia devine parohie, fiind păstorită de Pr. Andrei Andone, cu ritm de slujire duminical. La 29 mai 2021, în parohia Schwabisch Hall este hirotonit ca preot Adam Botoșineanu. Pentru o perioadă de 6 luni, parohia din Schwabisch Hall va avea și o filie pentru credincioșii din Ludwigsburg. La 15 iunie 2021 este numit paroh Pr. Adam, care continuă în Parohie activitățile pastoral-misionare, sociale, filantropice, precum și administrative, cu inițiativa de a se concesiona sau cumpăra biserica „Sfânta Elisabeta” din Gottwollshausen. În același timp, se caută pentru cumpărare sau concesionare un teren pentru construirea unei biserici din lemn.

Stuttgart **Parohia cu hramul** **„Nașterea Domnului”**

Paroh: Pr. Dr. Mihăiță Bratu,
alături de care slujește și
Pr. Vasile Sevastian Gruescu
Adresa: Stammheimer Str. 104,
70435 Stuttgart
An de întemeiere: 1996

Parohia a luat ființă prin strădania preotului Nicolae Condrea (azi, mitropolit al românilor ortodocși din America) și a unui grup de români. Activitatea propriu-zisă a început la 4 mai 1997, în biserica romano-catolică „Heilige Familie” din Vaihingen-Rohr, iar deschiderea oficială a parohi-

ei a avut loc la 3 mai 1998. După plecarea în America a părintelui Nicolae Condrea (2001) a fost numit paroh Pr. Mihăiță Bratu. În 2003, parohia își mută sediul în biserica evanghelică „Sfântul Mihail” din Zuffenhausen, devenind din august 2004 proprietară a acestui locaș, care a suferit transformări majore între 2004–2012, constând în restructurare și pictură. Alături de biserică, parohia posedă mai multe spații multifuncționale și o grădină de vară.

Tübingen-Reutlingen

Parohia cu hramul

„Sf. Mc. Gheorghe” și
„Sf. Cuv. Siluan Athonitul”

*Paroh: Pr. Dr. Nicolae Gilla (protopop),
alături de care slujește și Pr. Ionuț Marian Olariu
Adresa: Drosselweg 10, 72076 Tübingen
An de întemeiere: 1996*

După aproape 5 ani de slujire de la înființare în biserica oferită de Parohia Evanghelică Eberhard, în 2002, Pr. Florian Duță, întemeietorul Parohiei, sprijinit de Dl. Alexandru Scarlat, vicepreședinte al parohiei, a obținut spre folosință exclusivă fosta capelă catolică a garnizoanei franceze din Tübingen. Slujba sfințirii noului iconostas al bisericii a fost săvârșită de ÎPS Serafim în 2002. Din 2007, parohia este păstorită de Pr. Dr. Nicolae Gilla. Din 2008, slujbele au loc cu regularitate în fiecare duminică și sărbătoare. Parohia desfășoară numeroase activități pentru consolidarea relațiilor sociale dintre membrii comunității, precum vizite pastorale, pelerinaje, excursii, seri biblice și duhovnicești, conferințe, ateliere tematice, serbări câmpenești, școala parohială etc.

PROTOPOPIATUL

BADEN-WÜRTTEMBERG SUD

Protopopiatul Baden Württemberg-Sud a luat ființă în ianuarie 2023, prin decizia ÎPS Părinte Mitropolit Serafim, protopop fiind numit Pr. Ionel Nemeș, de la parohia din Konstanz. Acest protopopiat cuprinde parohiile din sudul Baden Württemberg: Konstanz, Freiburg, Trossingen, Offenburg, Sigmaringen, Ravensburg.

Freiburg im Breisgau

Parohia cu hramul „Sf. M. Mc. Mina”

*Paroh: Pr. Mircea Tudorache,
alături de care slujește și Pr. Vlad Săcălean
Adresa: Universitätskirche, Bertoldstr. 24,
79098 Freiburg
An de întemeiere: 2014*

Sub conducerea doamnei Lidia Stăniloae, fiica marelui teolog român - propus spre canonizare - Pr. Dumitru Stăniloae, s-a format un grup de români care și-a propus organizarea unei vieți religioase și a activității comunitare a celor veniți din România în ultimii ani. Dorința românilor ortodocși s-a concretizat prin numirea la Freiburg, în 2014, a Pr. Mircea Tudorache. La sfârșitul anului a fost găsită o soluție provizorie prin săvârșirea Sfintei Liturghii într-o biserică evanghelică situată în cartierul Littenweiler. În 2015, parohia a închiriat o biserică romano-catolică în cartierul Lehen, existând o mai mare libertatea de a se organiza după necesitățile firești ale unei biserici românești. Pentru că în orașul Freiburg viața culturală este deosebit de activă, s-au organizat mai multe evenimente culturale. An de an s-au organizat concerte de colinde, fiind invitate diferite corale. La inițiativa preotului s-a derulat un program de pictare de icoane și confecționare a mărtișoarelor de către copiii parohiilor, sumele obținute din vânzarea acestora fiind donate copiilor nevoiași din România. În 2017, în cadrul Parohiei de la Freiburg s-a organizat conferința anuală ATORG. Cum numărul de credincioși care participă în fiecare duminică a crescut considerabil, micuța biserică din cartierul Lehen a devenit neîncăpătoare, astfel s-a închiriat biserica Universității din Freiburg. Din 2021 s-a înființat o filie în orașul Waldshut-Tiengen. Pentru a face față necesităților pastorale, a fost hirotonit un al doilea preot, Pr. Vlad Săcălean.

Friedrichshafen / Ravensburg

Parohia cu hramul „Sf. Mucenic Gheorghe”

*Paroh: Pr. Dr. Alexandru Roșu
Adresa: Capela 14-Nothelfer,
Ravensburger Str. 41,*

*88250 Weingarten,
respectiv Biserica Sârbească,
Adelheid Str. 4, 88046 Friedrichshafen
An de întemeiere: 2013*

În 2004 a fost înființată la Friedrichshafen o filie a Parohiei Konstanz, cu slujire o dată pe lună. La 17 februarie 2013, filia a devenit parohie, teologul Sergiu Rusu fiind hirotonit preot și instalat paroh. Din iunie 2013 a început oficierea slujbelor în orașul învecinat Ravensburg, în mica „Mühlbruckkapelle”, pusă la dispoziție de către Biserica romano-catolică. Făcându-se simțită nevoia unui spațiu mai mare, din 2014, slujbele au loc în capela exterioară a Spitalului „14-Nothelfer”, proprietate a primăriei orașului Weingarten, adiacent orașului Ravensburg, unde parohia își desfășoară activitatea până astăzi. Din 6 decembrie 2015, noul paroh este Pr. Dr. Alexandru Roșu. În prezent, se oficiază slujbe religioase de cel puțin trei ori pe lună în Weingarten, iar în Friedrichshafen o dată pe lună. Slujbele de Crăciun și de Paști se săvârșesc în biserici mai mari, închiriate pentru aceste sărbători.

Konstanz

Parohia cu hramul

„Pogorârea Sfântului Duh” și
„Sf. Cuv. Teodora de la Sihla”

*Paroh: Pr. Ionel Nemeș (protopop)
Adresa: Wolmatingerstr. 58, 78467 Konstanz
An de întemeiere: 2001*

Prima Sf. Liturghie a fost oficiată în 17 iunie 2001. Parohia își desfășoară activitățile în biserica „Petruskirche”, primită prin mijlocirea Comunității Evanghelice, unde se oficiază regulat sfintele slujbe și diferite alte activități pentru românii ortodocși. În anul 2002 s-a format corul „Sf. Cecilia” al parohiei, prin grija doamnei preotese Eugenia Nemeș. Pe lângă răspunsurile Sfintei Liturghii, corul desfășoară activități extrabisericești (concerte de colinde și cântări laice). În parohie funcționează „Școala de duminică”, unde copii de diferite vârste participă la ora de religie, precum și la alte activități: pictarea de icoane, confecționarea de mărtișoare, felicitări de Ziua Mamei, împletirea de coșulețe, atelier de pirogra-

vat. Copiii cu vârste între 6 și 9 ani participă în fiecare an la proiectul catehetic „Prima Spovedanie”.

Offenburg

Parohia cu hramul „Sfânta Treime”

*Paroh: Pr. Laurențiu Băcilă
Adresa: St. Josef Hilboldsweier,
Dahlienweg, 77656 Offenburg
An de întemeiere: 1993*

Primul spațiu de slujire a fost capela (cripta) principalei biserici catolice („Heilige Dreifaltigkeit”) din Offenburg. La început, parohia păstorită de Pr. Gabriel Cernăuțeanu s-a aflat sub jurisdicția Vicariatului ortodox român din Paris. La 10 martie 1996 are loc trecerea parohiei în jurisdicția Mitropoliei Ortodoxe a Germaniei, Europei Centrale și de Nord. Printre studenții teologi români aflați la burse de specializare în Strasbourg care au activat în cadrul parohiei se numără ÎPS Nicolae Condrea, Arhiepiscop Ortodox Român al celor două Americi, Pr. Prof. Dr. Adrian Gabor, Pr. Prof. Dr. Alexandru Gherasim și Pr. Lect. Dr. Vasile Crețu, profesori la Facultatea de Teologie din București. La 1 iunie 2000, după pensionarea Pr. Gabriel Cernăuțeanu, parohia a fost încredințată spre păstorie Pr. Alexandru Gherasim, iar apoi altor preoți aflați la studii de specializare în străinătate. Din 2014, parohul comunității este Pr. Laurențiu Băcilă.

Sigmaringen

Parohia cu hramul

„Sf. Ap. Petru și Pavel” și
„Sf. Cuv. Parascheva de la Iași”

*Paroh: Pr. Andrei Ovidiu
Adresa: Sauerlandstrasse 19,
72516 Sigmaringendorf
An de întemeiere: 2021*

Prin implicarea preotului paroh și a PC Pr. protopop Nicolae Gilla, comunitatea romano-catolică din Sigmaringen a oferit nou-înființatei parohii românești o biserică la marginea comunei Sigmaringendorf. Începând din 25 iulie 2021, slujbele se

săvârșesc duminica. O dată pe lună, sâmbăta, copiii participă la activități creative, catehetice și de dezvoltare a limbii române.

Trossingen

Parohia cu hramul „Sf. Ioan Botezătorul” și „Acoperământul Maicii Domnului”

*Paroh: Pr. Ioan Chirilă
Adresa: Dorfstraße 49, 78591 Durchhausen
An de întemeiere: 2018*

În aprilie 2011 este înființată la Trossingen o filie a parohiei din Konstanz, Sfânta Liturghie fiind oficiată o dată pe lună, sâmbăta, în biserica romano-catolică „Sfânta Theresia”. În 2018, filia a fost ridicată la rangul de parohie, primul paroh fiind Pr. Ștefan Arghir. În anul 2019 este numit paroh Pr. Ioan Chirilă, care săvârșește Sf. Liturghie în fiecare duminică și în toate sărbătorile mari de peste an, precum și alte slujbe. După mai multe demersuri pe lângă Comunitatea Evanghelică, s-a reușit obținerea și închirierea Bisericii „Sf. Paul” din Villingen. În noiembrie 2021 s-a obținut încă o sală-capelă, la „Martin-Luther-Haus”, pentru activitățile parohiale.

PROTOPOPIATUL

GERMANIEI DE CENTRU-VEST ȘI

LUXEMBURG

Protopopiatul a fost înființat în anul 2014, protopop fiind numit Pr. Ștefan Anghel. Cei 23 de preoți, care deserveșc 19 Parohii, activează în 3 landuri germane (Hessen, Rheinland-Pfalz, Saarland) și Ducatul Luxemburg. Părinții slujitori fac parte din două cercuri pastorale, iar pe lângă acestea sunt organizate întâlniri lunare în conferințe video online, urmând teme ale anului omagial și comemorativ al Patriarhiei Române, participă la hramurile parohiilor din protopopiat și au organizat un grup de muzică psaltică, prezentând ocazional concerte. Preoții și credincioșii din protopopiat participă la două mari pelerinaje anuale, organizate la Limburg (închinarea la Lemnul Sfintei Cruci) și Fulda (la mormântul Sfântului Bonifatie, Apostolul germanilor).

Darmstadt

Parohia cu hramul „Izvorul Tămăduirii”

*Paroh: Pr. Gheorghe Bularcă
Adresa: Mollerstraße 40, 64289 Darmstadt
An de întemeiere: 2005*

La Darmstadt s-a format, în 2004, o filie a Parohiei Offenbach, la inițiativa unui grup de doctoranzi, cercetători și specialiști de la Institutul Tehnic. Primele slujbe au fost săvârșite de Pr. Ștefan Anghel în sala închiriată până în prezent pentru necesitățile comunității bisericești. În 2005 s-a format primul consiliu parohial, iar noua parohie a fost înregistrată ca asociație. Din 2007, slujbele sunt săvârșite bilunar de Pr. Gheorghe Bularcă, iar din 2012 săptămânal.

Frankfurt am Main

Parohia cu hramul „Sf. Ap. Bartolomeu”

*Paroh: Pr. Mircea Deac
Adresa: Funckstrasse 14, 60486 Frankfurt am Main
An de întemeiere: 2016*

În mai 2016, Biserica Evanghelică din Frankfurt oferă spre închiriere sala de festivități a Parohiei „Sfânta Treime”, unde încep a se oficia regulat sfintele slujbe. În parohie sunt organizate activități culturale-religioase, care cuprind conferințe, concerte de colinde, ateliere pentru cunoașterea tradiției, piese de teatru pentru copii, găzduirea unor întâlniri de tineret (cea mai importantă fiind întâlnirea ATORG din 2022), iar un loc aparte îl ocupă organizarea regulată de pelerinaje în Țara Sfântă sau alte locuri cu însemnătate deosebită pentru credincioșii ortodocși. Un loc important în viața parohiei îl constituie organizarea a numeroase acțiuni filantropice.

Frankfurt am Main

Parohia cu hramul „Acoperământul Maicii Domnului”

*Paroh: Pr. Ionică Saghin
Adresa: Ziegelhüttenweg 149, 60598 Frankfurt Am Main
An de întemeiere: 2016*

Frankfurt am Main

Parohia cu hramul „Sf. Cuv. Xenia din Petersburg”

*Paroh: Pr. Gavriil Gemănanu
Adresa: Nordring 71, 60388 Frankfurt am Main
An de întemeiere: 2012*

Cea mai tânără parohie din metropola de pe Main a fost înființată în mod special pentru credincioșii din Republica Moldova, Ucraina, Georgia și Belarus. Aflându-se la începuturi, activitatea parohială se axează pe săvârșirea slujbelor bisericești în fiecare duminică și la marile sărbători, însă nu au fost identificate încă posibilități pentru a se organiza școală duminicală sau alte activități în cadrul parohiei, motivul fiind lipsa unui spațiu propriu.

Friedberg și Wetteraukreis

Parohia cu hramul „Sf. Cuv. Parascheva”, „Sf. Ier. Calinic de la Cernica” și „Sf. Ier. „Luca al Crimeei”

*Paroh: Pr. Victoraș Costel Pârloagă
Adresa: Wintersteinstraße 39, 61169 Friedberg
An de întemeiere: 2019*

După multe încercări de a găsi un loc potrivit pentru oficierea sfintelor slujbe, la 1 august 2019 parohia primește ca lăcaș de închinare pentru slujbe chiar catedrala „Unseren Lieben Frau”. În paralel, creștinii ortodocși români din districtul Taunus beneficiază de slujba Sf. Liturghii în prima duminică din lună, în stațiunea Bad Homburg, unde au primit posibilitatea slujirii în spațiile oferite de Biserica Baptistă. Începând din mai 2022, slujbele parohiei au loc în incinta complexului parohial al Bisericii Evanghelice din Friedberg-Vest, existând speranțe pentru obținerea definitivă a spațiului, eventual chiar achiziționarea acestuia.

Fulda

Parohia cu hramul „Înălțarea Domnului” și „Sf. Ierarh Bonifațiu”

Paroh: Pr. Viorel Dîrdîiac

*Adresa: Löherstrasse 1, 36037 Fulda
An de întemeiere: 2017*

Pentru început, cu sprijinul Comunității romano-catolice, parohia a primit spre slujire biserica „Severikirche”, situată în centrul orașului. După două luni de activitate, în mai 2017, slujbele au loc în spațiile mai generoase ale bisericii catolice „Heilig Geist”. Credincioșii participă regulat la activitățile și evenimentele organizate de către orașul Fulda și reprezintă cu succes tradițiile românești și credința creștin-ortodoxă.

Gießen

Parohia cu hramul „Înălțarea Sfintei Cruci”

*Paroh: Pr. Dorin Petrus
Adresa: Bismarckstr. 41, 35418 Buseck
An de întemeiere: 2000*

Printre primii români înregistrați la renumita universitate din oraș se numără Titu Maiorescu, care în jurul anului 1850 și-a obținut aici doctoratul. Un număr important de români și sași din Transilvania au emigrat în regiunea limitrofă la sfârșitul epocii comuniste. Începând din 2000 funcționează în oraș o filie a Parohiei Offenbach, devenită parohie la sfârșitul aceluiași an. Timp de aproape 20 de ani, slujbele au avut loc în spațiile oferite de Biserica Evanghelică „Sf. Luca” din oraș, iar din 2020, în biserica Parohiei Catolice „Sf. Elisabeta” din Buseck, o localitate învecinată.

Hanau

Parohia cu hramul „Sf. Ioan Botezătorul”

*Paroh: Pr. Rafael Petrache
Adresa: Karlstr. 47, 63456 Hanau
An de întemeiere: 2017*

Slujbele religioase se oficiază într-un spațiu oferit de Parohia Catolică din Hanau-Steinheim.

Kassel

Parohia cu hramul „Buna Vestire”

Paroh: Pr. Dr. Ovidiu Ioan
Adresa: Friedrich-Ebert-Straße 249,
34119 Kassel
An de întemeiere: 2014

La 25 martie 2014, ÎPS Serafim a hirotonit pentru românii din nordul landului Hessen pe Pr. Ovidiu Ioan, aflat la studii de specializare în centrul universitar din Marburg. Slujbele parohiei au loc în capela „Apostelkapelle im Aschrottpark” a Bisericii Evanghelice „Friedenskirche”. Momentan se desfășoară negocieri pentru preluarea capelei de către parohie. Parohia desfășoară activitățile specifice liturgice, pastorale și catehetice, dar oferă și sprijin social și de integrare prin consiliere, cursuri de limbă germană, ajutor la completarea formularelor sau prin stabilirea de contacte cu autoritățile sau cu cetățeni români implicați în serviciile sociale, medici etc. De asemenea, parohia organizează evenimente culturale proprii sau participă la evenimente culturale locale.

Kaiserslautern

Parohia cu hramul

„Sf. M. Mc. Gheorghe”,
 „Sf. Cuv. Parascheva de la Iași” și
 „Sf. Serafim de Sarov”

Paroh: Pr. Constantin Iacoban
Adresa: Am Wäldchen 12, 67661 Kaiserslautern
An de întemeiere: 2023

La Kaiserslautern s-a format încă din 2013 o filie a Parohiei Saarbrücken, care a devenit parohie prin numirea Pr. Constantin Iacoban ca paroh, la începutul anului 2023. Slujbele au loc într-o biserică închiriată, aparținând Episcopiei Catolice din Speyer. Din iulie 2023 au loc slujbe și în noua filie din Pirmasens, cu hramul „Sf. Ierarh Nectarie din Eghina” și „Sf. Serafim de Virița”, cu slujirea Sf. Liturghii o dată pe lună.

Koblenz

Parohia cu hramul

„Botezul Domnului”

Paroh: Pr. Ștefan Baleca
Adresa: Koblenzer Strasse 16, 56073 Koblenz
An de întemeiere: 2002

Parohia a fost înființată la 3 martie 2002. Primele slujbe au avut loc într-o capelă din incinta Serviciului de Ajutor Maltez. După mai multe schimbări ale locului de slujire, din 2009 credincioșii se întâlnesc pentru rugăciune în Capela ortodoxă „Sfântul Nicolae” din cartierul Bubenheim. Parohia e păstorită din iunie 2011 până în 2018 de Pr. Mircea Deac, iar din ianuarie 2017 de Pr. Ștefan Baleca. După mai multe discuții cu Biserica Romano-Catolică, în iulie 2018, parohia primește ca loc de slujire biserică „Sf. Laurențiu”. De două ori pe an se organizează pelerinajul la relicva Sfintei Cruci aflată în Domul din Limburg. Alte pelerinaje au loc la la Cămașa Mântuitorului și Moaștele Sfintei Împărătese Elena aflate în domul din Trier etc. Printre activitățile cu copiii se numără serbarea organizată anual de Crăciun, tabere de vară, iar activitatea filantropică constă în organizarea de colecte de bani, alimente și îmbrăcăminte pentru diferite situații sociale și medicale.

Landau in der Pfalz

Parohia cu hramul

„Sfinții Trei Ierarhi” și
 „Sf. Cuv. Parascheva de la Iași”

Paroh: Pr. Ioan Stamate
Adresa: Herrengasse 6–8, 76872 Minfeld
An de întemeiere: 2020

Slujirea în noua parohie a început în perioada dificilă a pandemiei de coronavirus, în biserica catolică „Sf. Leon” din Wörth am Rhein. Din noiembrie 2021, slujbele s-au săvârșit în biserica catolică din Steinweiler, iar din decembrie 2023 în biserica din Minfeld. În prezent se desfășoară tratative cu comunitatea catolică din oraș pentru preluarea bisericii în folosință exclusivă de către românii ortodocși.

Ludwigshafen am Rhein

Parohia cu hramul

„Sfânta Treime”,
 „Sfântul Arhanghel Rafael” și
 „Sfântul Ierarh Pirmin”

Paroh: Pr. Dr. Constantin Prihoancă
Adresa: Georg-Herwegh-Strasse 41,
67061 Ludwigshafen am Rhein
An de întemeiere: 2020

După doi ani de consolidare de la întemeierea parohiei, la 3 noiembrie 2022, în cadrul unei vechernii, ÎPS Serafim a primit în numele comunității românești un fragment din moaștele Sfântului Ierarh Pirmin, ocrotitorul landului Renania-Platinat, prin mijlocirea episcopului romano-catolic de Speyer, Dr. Karl-Heinz Wiesemann. Preotul paroh este consultant pe problemele răsăritului creștin la Facultatea de Teologie Evanghelică din Heidelberg și reprezintă Biserica Ortodoxă Română în cadrul evenimentelor organizate de asociațiile panortodoxe din regiunea metropolitană Rhein-Neckar, precum și la întrunirile AcK.

Luxemburg

Parohia cu hramul

„Nașterea Domnului”

Paroh: Pr. Constantin Duțuc,
alături de care slujesc Pr. Ion Tirgoală și
Pr. Emanuel Duțuc
Adresa: 1, rue Vauban, 2663 Luxemburg
An de întemeiere: 1995

Primele slujbe în Luxemburg au fost săvârșite de Pr. Ștefan Anghel. Din 1995, comunitatea românească este organizată ca parohie, păstorită de Pr. Constantin Duțuc, slujbele având loc în biserica catolică „Sf. Matei”. Printr-o decizie adoptată de Consiliul de Stat la 11 iunie 2004, parohia trece de la statutul de „asociație” la cel de „biserică recunoscută de stat”. În 28 mai 2017, în prezența Cardinalului Jean Claude Holerich, Arhiepiscopul romano-catolic al Luxemburgului, ÎPS Serafim a resfințit altarul și biserica, aflată în folosință exclusivă a parohiei românești.

Offenbach

Parohia cu hramul

„Sf. Ier. Nicolae”

Paroh: Pr. Ștefan Anghel (protopop)
Adresa: Backstr. 16, 63069 Offenbach am Main
An de întemeiere: 1975

Prima Sf. Liturghie s-a săvârșit la inițiativa Pr. Alexandru Tudor, aflat la studii în Heidelberg, și la cererea unor credincioși români, într-un garaj privat, punându-se bazele unei parohii misionare,

care acoperea o zonă pastorală extinsă. Din 1986, parohia a fost păstorită de Pr. Corneliu Dorin Jacotă, slujbele fiind săvârșite în castelul „Isenburger Schloss”. Din 1995–1997, sub păstoria Pr. Ștefan Anghel, au început demersurile pentru procurarea unui spațiu propriu, obținut în 2001. Până la punerea în funcțiune a noii biserici și a centrului parohial (2007), slujbele religioase s-au oficiat în lăcașul Bisericii Reformate franceze. Implicarea în viața orașului prin participarea la acțiuni civice, discuții la podium deschis, stand de carte românească la Târgurile Internaționale de la Frankfurt și Leipzig ș.a. a plasat parohia românească drept cea mai bine cotate comunitate de străini din Offenbach și regiunea Rin-Main. Din 2015, în efortul de a răspunde cerințelor mereu în creștere, s-a deschis o nouă creditare pentru extinderea spațiului bisericesc. Clădirea anexă, cu o suprafață de peste 350 m², pe un teren de 1000 m², întregeste complexul format cu biserica inițială de peste 200 mp.

Saarbrücken

Parohia cu hramul

„Nașterea Maicii Domnului” și
 „Sfinții Împărați Constantin și Elena”

Paroh: Andrei Gabriel Agache,
alături de care slujești Diac. Vasile Alfred
Spisländer
Adresa: Emweg nr. 2, 66115 Saarbrücken,
Saarland
An de întemeiere: 1994

Primele slujbe în regiunea Saarland au fost săvârșite în perioada postbelică, cu binecuvântarea Mitropolitului Visarion Puiu, de Pr. Vasile Molnar. Din 1994, comunitatea e păstorită de Pr. Mircea Coșofreț-Zmeu, care a intrat în jurisdicția Mitropoliei Ortodoxe Române în 2005. Din 2009, parohia primește din partea autorităților locale fostul cămin cultural al zonei Burbach pentru a putea fi folosit ca loc de slujire permanent, amenajarea spațiului ca locaș de slujire făcându-se cu sprijinul enoriașilor. În 2010, parohia e preluată de Pr. Constantin Papuc, care desfășoară o activitate deosebită atât pe plan duhovnicesc, cât și administrativ-gospodăresc. Corul parohial „Plugușorul” reprezintă comunitatea românească atât la eveni-

mente locale, cât și cu alte ocazii (precum festivalul anual de colinde al Diasporei românești). La 1 iulie 2017 are loc punerea pietrei de temelie pentru o biserică din lemn. La 21 noiembrie 2019, episcopul bisericii, Vasile Alfred Spisländer, este hirotonit diacon. Din 2023, după întoarcerea în România a Pr. Constantin Papuc, ÎPS Serafim numește paroh pe Pr. Andrei Gabriel Agache.

Speyer

**Parohia cu hramul
„Sf. Paisie de la Neamț”**

*Paroh: Pr. Mihai Chiric
Adresa: Kurt-Schumacher-Straße 39,
67346 Speyer
An de întemeiere: 2022*

Cu ajutorul lui Dumnezeu, parohia din Speyer a primit o biserică catolică, în care se slujește în fiecare duminică Sfânta Liturghie. Prima Sfântă Liturghie a fost săvârșită în data de 2 aprilie 2022. Cu timpul, numărul credincioșilor a crescut și, împreună, prin rugăciune și efort financiar, biserica a fost împodobită cu cele necesare cultului. Parohia s-a bucurat de ajutorul venit din partea parohiilor vecine, cu care are legături foarte frumoase. Părintele Mihai Chiric este și dirijorul Grupului Psaltic „Sfântul Paisie de la Neamț” al preoților din Landul Baden-Württemberg, cor înființat în toamna anului 2022, la inițiativa Părintelui Mihai Gîndac (parohia Pforzheim).

Trier

**Parohia cu hramul
„Sfinții Împărați Constantin și Elena”**

*Paroh: Pr. Mircea-Eugen Moldovan
Adresa: Propsei 2, 54296 Trier, Rheinland-Pfalz
An de întemeiere: 2016*

Slujirea ortodoxă pentru românii din zona Trier a început încă din 2012, prin Pr. Mircea Deac și Pr. Constantin Papuc, care oficiau sfintele slujbe la capela „Sfântul Atanasie” din incinta Domului din Trier. În 2016, prin numirea ca paroh a Pr. Mircea Moldovan, este înființată parohia și în același an este recunoscută de autoritățile locale cu denumirea de „Rumänisch-Orthodoxe Kirchengemeinde

Hl. Kaiser Konstantin und Helena” e.V. Trier. În iunie 2018, slujirea s-a mutat în biserica de la Trier-Irsch, mult mai încăpătoare. Printre activitățile extraliturghice ale parohiei se numără grupul de sprijin pentru părinții copiilor cu autism, atelierul de pictură, conferințe duhovnicești și concerte de colinde, iar de la 1 septembrie 2019 a început editarea revistei parohiale „Foaia Creștină”.

Wiesbaden

**Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Bonifaciu” și
„Sf. Ier. Ghelasie de la Râmneț”**

*Paroh: Pr. Cristian Vaida
Adresa: Loh 14, 65199 Wiesbaden
An de întemeiere: 2009*

Prima Sf. Liturghie a fost oficiată la sărbătoarea Învierii Domnului în 2009, în bisericuța „Schönstatt Kapelle” din Wiesbaden, iar din 2010 se primește spre slujire capela „Roncalli” din Bonifatiusplatz. În parohie se desfășoară, pe lângă slujbele bisericesti, activități culturale, corale, culinare, catehetice și conferințe.

Worms

**Parohia cu hramul
„Sf. Ioan Botezătorul” și
„Sf. Ap. Andrei”**

*Paroh: Pr. Gheorghe Negrea
Adresa: Neuoffsteiner Str. 15,
67591 Offstein (Worms)
An de întemeiere: 2019*

De la înființarea parohiei, slujbele au avut loc într-o capelă amenajată într-un spațiu privat, iar din vara anului 2023 în biserica „Sf. Martin”, închiriată de la comunitatea catolică din Offstein, cu perspective de preluare definitivă a lăcașului. Parohia organizează activități catehetice, educative, culturale, sociale și recreative la care participă credincioși de toate vârstele, întâlniri, conferințe și seri duhovnicești, tabere („Tabăra Cercetașului Creștin” la Hemsbach, 2022; tabăra „Hai în Bucovina”, în județul Suceava, 2023), pelerinaje în România și Germania. Din 2021 se desfășoară proiectul social „Aproape de săraci, aproape de Hristos”.

PROTOPOPIATUL NORDRHEIN

Protopopiatul Nordrhein-Westfalen a fost înființat în anul 2014, protoiereu fiind numit Pr. Dr. Iosif-Cristian Rădulescu. La data de 1 ianuarie 2022, datorită numărului sporit de parohii, 28 la număr, s-a hotărât împărțirea protopopiatului în două structuri noi: protopopiatul Nordrhein, coordonat mai departe de Pr. Iosif-Cristian Rădulescu, respectiv protopopiatul Westfalen, cu conducerea acestuia fiind însărcinat Pr. Dr. Ispas Ruja.

Aachen

**Parohia cu hramul
„Sfânta Treime”**

*Paroh: Pr. Alexandru Pop
Adresa: Theresienkirche, Pontstraße 43,
52062 Aachen
An de întemeiere: 1988*

Prima Sf. Liturghie a fost oficiată la Aachen de Pr. Alexandru Pop, în 27 decembrie 1987, iar parohia s-a constituit la 5 martie 1988, fiind recunoscută de autoritățile locale ca asociație în 15 noiembrie 1989, acestea punând la dispoziția comunității românești biserica-monument istoric Theresienkirche. Parohia s-a aflat în jurisdicția canonică a Episcopiei Ruse din afara graniței, cu sediul la Paris, fiind una dintre parohiile constitutive ale Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord, în 1993. Parohia și-a continuat de atunci activitatea la aceeași adresă. Este membră a Ligii Asociațiilor Româno-Germane din Germania.

Bonn

**Parohia cu hramul
„Sf. Mc. Ștefan, Cassius și Florentius”**

*Paroh: Pr. Cătălin Preda
Adresa: Legionsweg 16, 53117 Bonn
An de întemeiere: 2009*

Primele slujbe în Bonn au fost săvârșite de preoții Lazăr Mitu și Emanuel Mitu (Parohia Köln). În perioada 2009–2014, noua parohie a fost păstorită de Pr. Sebastian Suci, iar din iu-

lie 2014 paroh este Pr. Cătălin Preda. Demersuri pentru construirea unei biserici românești au fost începute încă din 2010, un prim pas fiind ridicarea unei troițe pe locul viitoarei biserici, situat în vecinătatea Consulatului Românesc din Bonn, concesionat parohiei de Guvernul României. La 4 iunie 2016 s-a pus piatra de temelie, biserica fiind construită în 2017. În anul următor s-au definitivat lucrările de interior și exterior, astfel încât la 3 octombrie 2018 s-a inaugurat biserica prin sfințirea iconostasului, iar în 2019 s-au demarat lucrările de pictură. Târnosirea bisericii a avut loc la 26 mai 2022.

Duisburg

**Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Nicolae” și
„Sfinții Mucenici Epictet și Astion”**

*Paroh: Pr. Nicolae Abuziloaie,
alături de care slujește Pr. Dr. Mircea Bîrsan
Adresa: St. Suitbert-Kirche, Molbergstrasse 12,
47249 Duisburg
An de întemeiere: 2009*

Primele slujbe s-au săvârșit în capela bisericii catolice „Christus König” din cartierul Rheinhausen. Din martie 2014, decanatul catolic din Duisburg-Essen a pus la dispoziția parohiei românești biserica „Sankt-Anna” din Neudorf, iar din 2022 slujbele au loc în biserica „Sf. Suitbert”.

Düren

**Parohia cu hramul
„Sfânta Muceniță Filoftea” și
„Sfântul Mucenic Cyriakus”**

*Paroh: Pr. George Boșneaga
Adresa: Roonstraße 30, 52351 Düren
An de întemeiere: 2016*

Imediat după înființarea parohiei, Pr. paroh Adi Andrei Neșțian și Arhid. Martin Lissman au început demersurile pentru găsirea unui spațiu de slujire. Cu sprijinul Decanatului Catolic și al Primăriei din Düren, parohiei i-a fost oferită spre folosință capela catolică a spitalului principal din oraș. Începând cu 1 martie 2022, parohia este încredințată spre păstorie Pr. George Boșneaga.

Düsseldorf**Parohia cu hramul „Sfânta Treime” și „Sfântul Nicolae”**

Paroh: Pr. Dr. Iosif-Cristian Rădulescu (protopop), alături de care slujește și Diaconul Ovidiu Marius Cioară
Adresa: Werstener Feld 65, 40591 Nordrhein-Westfalen
An de întemeiere: 1946

Parohia a fost înființată de vrednicul de pomenire părinte Emilian Vasiloschi (1886–1966), fost paroh în Berlin, care se retrage la Düsseldorf după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial. De la înființarea ei până în prezent, parohia a avut o activitate neîntreruptă, fiind slujită de mai mulți preoți, printre care: Dumitru Popa, Alexandru Pop, Ioan Hodoș, Mihai Crăciunescu. În 17 octombrie 2010 este instalat ca paroh Pr. dr. Iosif-Cristian Rădulescu, care primește sarcina de a identifica un nou lăcaș de slujire, cu scopul de a extinde slujirea pastorală. Din 2011, viața liturgică se intensifică prin slujirea în fiecare duminică a Sfintei Liturghii în biserica „Liebfrauenkirche” din Degerstrasse. Sunt implementate ample proiecte pastorale adresate valurilor impresionante de imigranți români sosiți la acea vreme în Düsseldorf. În 2018, parohia cumpără centrul comunitar ortodox din Düsseldorf-Wersten. În 2022 se finalizează proiectul noii biserici din Wersten, care se află momentan în procesul de aprobare de către autoritățile locale. Parohia organizează Școala duminicală, proiecte catehetice (precum „Prima Spovedanie”), pelerinaje, ateliere de creație, de muzică religioasă, sportive, de pictură, de dansuri populare și evenimente culturale în colaborare cu unele asociații din Germania sau România.

Kevelaer**Parohia cu hramul „Sf. Ioan Evanghelistul”**

Paroh: Ierom. Siluan Cârstea
Adresa: Kapellenplatz 35, 47623 Kevelaer
An de întemeiere: 2017

Din 2015, comunitatea ortodoxă română Kevelaer a fost organizată ca filie a parohiei Duis-

burg. Din 1 septembrie 2017, filia este păstorită de Pr. Siluan Cârstea, devenind parohie la 28 septembrie 2018. Slujbele religioase se săvârșesc în capela numită „Sf. Ev. Ioan”, înființată în 1992 de către Parohia Romano-catolică din Kevelaer, sub conducerea prelatului Richard Schulte, decanul Basilicii Minor, cu ocazia împlinirii a 350 de ani de pelerinaj, fiind construită pentru credincioșii ortodocși din zonă: sârbi, greci, antiohieni, bulgari, români. Slujbele bisericesti au loc în fiecare duminică, iar în timpul posturilor se săvârșesc sâmbăta Vecernia și Taina Sf. Maslu.

Kleve**Parohia cu hramul „Buna Vestire” și „Sfântul Cuvios Vasile de la Poiana Mărului”**

Paroh: Pr. George Ghilaciu
Adresa: An der Kirche 27, 47533 Kleve
An de întemeiere: 2020

Biserica din piatră, datând din 1062, în care activează parohia este închiriată de la comunitatea catolică din Kleve. Începutul acestei parohii a coincis cu o perioadă în care întâlnirile în grupuri mari erau interzise, din cauza pandemiei de coronavirus, totuși Sfânta Liturghie a fost oficiată săptămânal, alături de celelalte slujbe bisericesti. Printre proiectele parohiei se numără catehezele pentru adulți și copii și acțiuni de ajutorare pentru cei aflați în suferință sau în nevoie.

Köln**Parohia cu hramul „Duminica Tuturor Sfinților”**

Paroh: Pr. Lazăr Mitu, alături de care slujesc Pr. Emanuel Mitu, Pr. Iulian Popa și Diac. Ciprian Codru
Adresa: Elisabeth-Breuer-Str. 48, 51065 Köln/Mülheim
An de întemeiere: 1987

În anul 1987, Pr. Lazăr Mitu, sosit din România, a preluat conducerea comunității până atunci păstorită de Pr. Alexandru Pop, transferat ulterior la Aachen. Biserica romano-catolică „St. Markus” din

Köln a găzduit pentru început parohia românească. Din anul 2000, slujbele se oficiază în Biserica „St. Elisabeth” din cartierul Mülheim, oferită comunității românești în folosință exclusivă de către Parohia romano-catolică „St. Clemens und Mauritius”. Din 2018, biserica intră în posesia definitivă a parohiei, oficiindu-se Sf. Liturghie de cel puțin două ori pe săptămână. Pe lângă îngrijirea pastorală, parohia dezvoltă activități de popularizare a tradițiilor și culturii românești: organizarea de evenimente cu invitați din România, participarea anuală la manifestări locale în domeniul multiculturalității, precum „Uferfest” în Köln-Mülheim ș.a. La nivel local, din 2014 până în 2026, comunitățile ortodoxe din Köln sunt reprezentate de un membru al acestei parohii în Consiliul de Integrare al orașului Köln.

Köln**Parohia cu hramul „Pogorârea Sfântului Duh”, „Sfântul Arhidiacon Ștefan” și „Sfânta Ursula cu însoțitoarele ei”**

Paroh: Pr. Teodor Tăbuș
Adresa: Decksteiner Str. 5, 50935 Köln-Lindenthal
An de întemeiere: 2020

Pentru necesitățile pastorale ale românilor din Köln, la 21 iunie 2020 a fost înființată a doua parohie din metropola de pe Rin, prin hirotonia și instalarea ca paroh a Pr. Teodor Tăbuș în biserica „Sankt-Thomas-Morus”, aflată de atunci la dispoziția noii parohii românești. În cadrul parohiei sunt organizate activități catehetice și culturale, concerte de colinde cu copiii parohiei, conferințe duhovnicești ș.a. La 26 noiembrie 2023 a fost sfințit noul iconostas al bisericii.

Krefeld**Parohia cu hramul „Sf. Ap. Andrei” și „Sf. Martiri Brâncoveni”**

Paroh: Pr. Daniel Tudorache
Adresa: Boedikerstraße 25, 47809 Krefeld
An de întemeiere: 2016

Parohia s-a înființat în urma transferului Pr. Daniel Tudorache de la Parohia Sögel. De-a lungul

timpului, comunitatea a fost nevoită să schimbe mai multe spații de slujire, ultimul dintre acestea fiind biserica romano-catolică „St. Maria Himmelfahrt”. Datorită stării de sănătate precare a preotului paroh, în urma infectării cu coronavirus, slujbele au fost suspendate din primăvara anului 2022.

Krefeld**Parohia cu hramul „Sf. Arh. Mihail și Gavriil” și „Sf. Cuv. Onufrie de la Vorona”**

Paroh: Pr. Vasile Sebastian Zaverjinski
Adresa: Hubertusstraße 226, 47798 Krefeld
An de întemeiere: 2016

La cererea din 3 martie 2021 a preotului paroh Vasile Zaverjinski și a unui grup de credincioși, parohia a fost primită, în primăvara anului 2022, în jurisdicția Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord. Slujbele au loc în incinta centrului social „Marianum” pentru copii, tineri și familii cu dificultăți materiale.

Leverkusen**Parohia cu hramul „Înălțarea Domnului” și „Sfânta Mare Muceniță Ecaterina”**

Paroh: Pr. Ștefan-Irineu Ungureanu
Adresa: Kölner Str. 42, 51379 Leverkusen
An de întemeiere: 2014

Comunitatea a fost întemeiată de Pr. Adi-Andrei Neșțian, fiind păstorită din februarie 2020 de Pr. Ștefan-Irineu Ungureanu. În 2021, cu efortul colectiv al credincioșilor, capela catolică „St. Aloysius”, dată în folosință comunității românești, a fost înfrumusețată, pereții interiori ai bisericii fiind îmbrăcați în totalitate cu icoane ortodoxe pe pânză în stil neobizantin. Activitatea liturgică și misionară este dublată de un program de cateheze și convorbiri duhovnicești.

Mönchengladbach**Parohia cu hramul „Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica” și „Sf. Mc. Vitus”**

Paroh: Pr. Cosmin Stan
Adresa: Dechant-Stroux-Strasse nr 22,
41748 Viersen
An de întemeiere: 2014

La începuturile parohiei, Sf. Liturghie a fost săvârșită în biserica catolică „St. Jakobus” din Jüchen, comunitatea rămânând fără spațiu de slujire între 12 aprilie și 25 decembrie 2016, când s-a reușit închirierea unei capele în orașul Viersen. Din 1 iulie 2019, slujbele se săvârșesc în biserica „St. Notburga”. Tot aici se organizează periodic ateliere de creație pentru copii, serbări cu diferite ocazii, cateheze. Parohia desfășoară o bogată activitate filantropică, îndeosebi în sprijinul copiilor și bătrânilor nevoiași din România.

Neuss

Parohia cu hramul
„Adormirea Maicii Domnului” și
„Sf. Mc. Ioan cel Nou de la Suceava”

Paroh: Pr. Octavian Popescu
Adresa: Blücherstraße 20, 41460 Neuss
An de întemeiere: 2023

Cea mai tânără parohie din Protopopiatul Nordrhein își desfășoară activitatea în biserica „Sf. Barbara”, pusă la dispoziția românilor ortodocși de comunitatea catolică din Neuss.

Wuppertal

Parohia cu hramul
„Sf. Cuv. Parascheva de la Iași” și
„Sf. Arhidiacon Laurențiu”

Paroh: Pr. Costin Tudorache
Adresa: Leipziger-Str. 41, 42109 Wuppertal
An de întemeiere: 2016

Încă de la începuturile parohiei, slujbele sunt săvârșite în biserica romano-catolică „St. Michael” din localitate. În parohie sunt organizate activități catehetice, culturale, religioase și umantare.

PROTOPOPIATUL WESTFALEN

Având în vedere creșterea numărului de români și a parohiilor din landul cel mai populat al Germaniei, în anul 2023 s-a înființat Protopopiatul Westfalen, prin divizarea Protopopiatului Nordrhein-Westfalen, iar părintelui dr. Ispas Ruja i s-a încredințat organizarea și conducerea noii subdiviziuni bisericești. Prima întâlnire a preoților din protopopiat a avut loc la 18 februarie 2023. Protopopiatul cuprinde 14 parohii din partea de răsărit a landului Renania de Nord-Westfalia.

Bielefeld

Parohia cu hramul
„Acoperământul Maicii Domnului”

Paroh: Pr. Marius Pandealea
Adresa: Feilenhauerweg 2, 33659 Bielefeld
An de întemeiere: 2013

Din 2016, credincioșii parohiei se bucură de un spațiu de cult propriu, prin concesionarea bisericii „Auferstehung Christi” de la Arhiepiscopia Catolică de Paderborn. În incintă funcționează și paraclisul parohial „Sf. Mc. Efrem cel Nou” pentru săvârșirea slujbelor din timpul săptămânii și diverse servicii religioase în sezonul rece. Sunt în derulare proiecte parohiale educaționale („Grădinița și școala duminicală”, întâlniri duhovnicești, catehetice ș.a.) și sociale („Dăruind vei dobândi”). Noul proiect parohial „Aripi de înger” este un curs de toacă pentru copii.

Borken

Parohia cu hramul
„Nașterea Sf. Ioan Botezătorul” și
„Sf. Cuv. Ioan Casian și Gherman”

Paroh: Pr. Cornel Panait
Adresa: Landbergstrasse 42,
48712 Hochmoore (Gescher)
An de întemeiere: 2020

Încă de la înființarea parohiei, slujbele sunt oficiate săptămânal în biserica romano-catolică „Sf. Arhd. Ștefan” din Hochmoor. Spre închinare sunt așezate în biserică părțile din Moaștele Sf. Mc. Haralambie și ale Sf. Mucenici din Mănăstirea Sf.

Sava cel Sfințit. În 2023 s-a finalizat montarea unui iconostas din lemn cu icoane împărătești pictate.

Dortmund

Parohia cu hramul
„Sf. Cuv. Dimitrie cel Nou”

Paroh: Pr. dr. Ispas Ruja (protopop)
Adresa: Steinkühlerweg 217, 44263 Dortmund
An de întemeiere: 2000

Primele slujbe au fost oficiate de Pr. Gabriel Vasile în biserica greacă din oraș, ulterior fiind închiriată capela pentru tineret a unei parohii evanghelice. Din 2002, parohia a fost deservită de Pr. Ioan Hodoș, iar din februarie 2008 de Pr. Dr. Ispas Ruja. Parohia din Dortmund a deservit între 2010–2013 pe credincioșii din Rheda, Gütersloh și Bielefeld, până în decembrie 2013 pe credincioșii din Bochum, respectiv până în septembrie 2015 pe cei din orașul universitar Münster, unde se oficia Sf. Liturghie o dată pe lună. Pe lângă școala de duminică pentru copii, parohia organizează activități culturale atât din inițiativă proprie, cât și în colaborare cu diferite asociații culturale românești din zonă, pelerinaje anuale, seri de poezie și cântec, conferințe și seri duhovnicești. Activitatea filantropică se desfășoară prin sprijin în traducerea de documente, de întocmire de formulare și acte, însoțirea credincioșilor la diferite instituții, ajutor pentru persoane cu dificultăți de sănătate sau materiale ș.a.

Essen / Bochum

Parohia cu hramul
„Sfinții Români”

Paroh: Pr. Ioan Hodoș,
alături de care slujește Diac. Dragoș Gheorghiu
Adresa: Am Trappen 1, 44879 Bochum
An de întemeiere: 1995

Parohia din Essen a fost înregistrată oficial ca asociație la 26 martie 1996. Primele slujbe au fost oficiate de Pr. Octavian Marc în biserica catolică „Sf. Maria”, închiriată după-amiaza, iar apoi comunitatea a obținut capela memorială Siechenkapelle-Rüttenscheid, situată în centrul orașului. Au urmat alte schimbări ale adresei până în 2009, când noul paroh, Pr. Ioan Hodoș, a obținut biserica

„Sf. Arhanghel Mihail” din cartierul Dahlhausen, care a fost înfrumusețată de credincioși după rânduiala ortodoxă. Iconostasul de lemn a fost sfințit în 2014. În parohie au loc activități catehetice și sociale, precum și pelerinaje.

Essen II

Parohia cu hramul
„Nașterea Maicii Domnului” și
„Sf. Cuvioasă Teodora de la Sihla”

Paroh: Pr. Cătălin Dranca
Adresa: Flandersbach 84, 42489 Wülfrath
An de întemeiere: 2023

A doua parohie din Essen s-a înființat din necesități pastorale, în 2023, pentru numărul mare al credincioșilor români din Essen și împrejurimi.

Gelsenkirchen

Parohia cu hramul
„Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul”

Paroh: Pr. Adrian Achim
Adresa: Theodor-Otte-Straße 78,
45897 Gelsenkirchen
An de întemeiere: 2021

Slujbele sunt oficiate cu regularitate, încă de la întemeierea parohiei, în biserica catolică „St. Clemens Maria Hofbauer”, aflată la dispoziția comunității românești.

Gummersbach

Parohia cu hramul
„Învierea Domnului”

Paroh: Pr. Liviu Dărăban
Adresa: Alte Schule-Str. 1,
51645 Gummersbach-Rebbelroth
An de întemeiere: 1999

Slujbele sunt săvârșite din ianuarie 2000, în duminicile a doua și a patra din lună, în biserica parohiei grecești din suburbia Rebbelroth.

Gütersloh

Parohia cu hramul
„Sf. Cuv. Paisie de la Neamț”

Paroh: Pr. Ștefan George
Adresa: Dr.-Thomas-Platzmann-Weg,
33335 Gütersloh
An de întemeiere: 2023

Prima Sf. Liturghie s-a săvârșit în 3 decembrie, în biserica „Herz Jesu”, pusă la dispoziție noii parohii românești de comunitatea romano-catolică din orașul Gütersloh.

Lüdenscheid
Parohia cu hramul
„Învierea Domnului” și
„Sf. Cuv. Parascheva”

Paroh: Pr. Cristian Smaranda
Adresa: Höher Weg 8, 58511 Lüdenscheid
An de întemeiere: 2023

Prima Sf. Liturghie s-a săvârșit la 10 septembrie 2023, în biserica „Auferstehungskirche”, pusă la dispoziție noii parohii românești de comunitatea evanghelică din orașul Lüdenscheid. Parohia se află în pregătirea contractului de preluare în proprietate a bisericii și a unor clădiri adiacente.

Minden
Parohia cu hramul
„Buna Vestire” și
„Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul”

Paroh: Pr. Vasile Pleșa
Adresa: Ovelgönner Weg 31,
32549 Bad Oeynhausen
An de întemeiere: 2020

Primele slujbe s-au oficiat în biserica romano-catolică din Petershagen, iar din 2021 parohia închiriază biserica „Sf. Ioan Botezătorul” de la comunitatea catolică din Bad Oeynhausen.

Münster
Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Spiridon” și
„Sf. Mc. Petronela”

Paroh: Pr. Dimitrie Ursache,
Diac. Dr. Anton Andronic, Diac. Florin Filimon

Adresa: Dyckburgstraße 220, 48157 Münster
An de întemeiere: 2016

Credincioșii români din Münster au parte, din 2013, de slujbe săvârșite lunar în „Aegidiikirche”, de Pr. Ispas Ruja (Parohia Dortmund). Parohia din Münster s-a înființat odată cu hirotonirea Pr. Dimitrie Ursache, la 25 septembrie 2016. Preotul paroh este ajutat de Diac. Prof. Dr. Anton Andronic (din august 2019) și Diac. Florin Filimon (din aprilie 2021). În cadrul școlii duminicale, copiii au posibilitatea de a-și dezvolta aptitudinile artistice și îndemânarea în cadrul unor ateliere de pictură, bricolaj sau încondeiat ouă. Activitatea culturală a parohiei include conferințe și concerte, găzduirea unor întâlniri ale tinerilor (cea mai importantă fiind întâlnirea ATORG – 2023), iar cea socială are în vedere ajutorarea celor aflați în nevoie, prin proiectele: „Anul și casa”, „Căldură pentru bătrânii noștri”, „Scrisori pentru Moș Crăciun”, „Masă caldă pentru bătrâni”, „Vacanța la Mare”.

Paderborn
Parohia cu hramul
„Nașterea Maicii Domnului” și
„Sf. Ier. Liborius”

Paroh: Pr. Ilarion Gheorghiu
Adresa: Burgstraße 4, 33142 Büren
An de întemeiere: 2018

Primele slujbe religioase au fost săvârșite în „Liborikapelle”, aparținând comunității catolice. În 2020, odată cu începerea pandemiei de coronavirus, biserica a fost închisă până în luna noiembrie, când slujbele au reînceput în biserica iezuiților din Büren, pusă de atunci la dispoziția parohiei românești.

Recklinghausen
Parohia cu hramul
„Sf. Cuv. Parascheva de la Iași” și
„Sf. Cuv. Serafim de Sarov”

Paroh: Pr. Gabriel-Vasile Săcrieriu
Adresa: Friedrich-Ebert-Straße 231,
45659 Recklinghausen
An de întemeiere: 2020

Încă de la întemeierea parohiei, slujbele au loc în biserica „Sf. Francisc” a comunității catolice „St. Katharina von Siena”.

Rheda-Wiedenbrück
Parohia cu hramul
„Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” și
„Sf. Mc. Laurențiu”

Paroh: Pr. Iulian Ichim
Adresa: Nonenstraße 96,
33378 Rheda-Wiedenbrück
An de întemeiere: 2017

Parohia a fost înființată inițial pentru credincioșii români din districtul Warendorf, slujbele fiind săvârșite în biserica „Sf. Laurențiu”, închiriată de la comunitatea catolică din Ennigerloh, iar apoi în biserica „St. Vitus” din Oelde. Datorită perioadei dificile din pandemia de coronavirus, precum și necesităților pastorale, parohia își mută sediul, la mijlocul anului 2020, în Rheda-Wiedenbrück.

Siegen
Parohia cu hramul
„Sfânta Treime”

Paroh: Pr. Liviu Dărăban
Adresa: Biserica „Sf. Împ. Constantin și Elena”,
Am Rain 17, 57074 Siegen
An de întemeiere: 1991

Primele slujbe pentru credincioșii ortodocși români din Siegen au fost săvârșite de Pr. Liviu Dărăban în biserica pusă la dispoziție de parohia evanghelică „St. Christophorus”, iar din 27 februarie 1998 în biserica „Sf. Împărați Constantin și Elena” a comunității grecești din oraș, unde până astăzi au loc slujbe în limba română de două ori pe lună. Parohia s-a aflat la început în jurisdicția Eparhiei Ruse din Exil, cu sediul în Paris, iar în 1993 s-a numărat în rândul comunităților românești care au hotărât înființarea Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord.

PROTOPOPIATUL
GERMANIEI DE NORD

Protopopiatul Germaniei de Nord a fost înființat în anul 2014, pentru a sprijini și a coordona viața parohială din landurile nordice: Niedersachsen, Schleswig-Holstein, Hamburg și Bremen, protoiereu fiind numit Pr. Marius Cristea. Din 2018, protopopiatul este coordonat de Pr. Marius-Gabriel Matei, de la Parohia Sögel.

Bremen
Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Luca al Crimeii”

Paroh: Pr. Cătălin Patriche
Adresa: Hannoversche Strasse 20,
28790 Schwanewede
An de întemeiere: 2013

Între 2007–2012, în această filie a Parohiei Hamburg, Protos. Calinic Vintilă slujea Sf. Liturghie o dată pe lună și ocazional, la alte evenimente duhovnicești, în Campusul Universității „Jacobs”. Din 2013, Pr. Marius Cristea slujește la Bremen două duminici din lună. La începutul anului 2014, un grup de credincioși își arată dorința de a avea propriul locaș de slujire, acest lucru concretizându-se prin închirierea unui spațiu de slujire. Din decembrie 2014, Sfânta Liturghie se oficiază în biserica „St. Benedikt” a comunității catolice din Bremen. La jumătatea anului 2019, Parohia Bremen se împarte în trei noi unități bisericești: Vechta-Cloppenburg, păstorită în continuare de Pr. Marius Cristea, Oldenburg, pentru care este hirotonit Pr. Andrei Bărbulescu, respectiv Bremen, unde este numit paroh Pr. Cătălin Patriche, slujitor la Bremerhaven.

Emden
Parohia cu hramul
„Sf. Ierarh Andrei Șaguna”

Paroh: Pr. Vlad Lia
Adresa: Emsmaurerstrasse 3, 26721 Emden
An de întemeiere: 2017

Primul paroh, Pr. Ioan Micu, a oficiat slujbele în biserica evanghelică „Sfântul Marcu” din Emden. Din

cauza piedicilor cauzate de pandemia de coronavirus, s-a decis, în august 2020, mutarea slujirii într-o capelă compusă din două încăperi închiriate într-un buncăr de suprafață, ce datează din timpul celui de-al Doilea Război Mondial. La 25 aprilie 2021, parohia fost preluată de Pr. Vlad-Cătălin Lia. Pentru credincioșii din preajma Mării Nordului funcționează încă două locuri de slujire: Filia Norderney (cu slujire la primul sfârșit de săptămână al fiecărei luni) și orașul Leer (cu slujire în ultimul sfârșit de săptămână al lunii). Pe lângă activitatea liturgică (slujbe duminicale, la sărbători, servicii liturgice), în parohie se desfășoară un parteneriat cu Parohia Voiteg (jud. Timiș), prin care se are în vedere îngrijirea a 150 de copii și tineri, precum și diferite activități: șezători (de toamnă, de iarnă, de primăvară, tematice: în Săptămâna Pătimirilor, înaintea Nașterii Domnului), „Școala de Duminică”, „Ora de Lectură” etc. Din 2023 se fac demersuri pentru construirea propriului locaș de cult.

Göttingen

Parohia cu hramul

„Sf. Cuv. Ghelasie de la Râmeț”

Paroh: Pr. Bogdan Bec

Adresa: St.-Heinrich-Str. 5, 37081 Göttingen

An de întemeiere: 2022

Comunitatea a funcționat o scurtă perioadă ca filie a Parohiei Kassel, apoi a devenit parohie, prin numirea ca paroh a Pr. Bogdan Bec. Slujbele se săvârșesc în biserica „St. Heinrich und Kunigunde”, pusă la dispoziție de comunitatea catolică din orașul universitar. Între activitățile parohiei se numără „Școala de duminică” (activități catehetice cu copiii), „Sunt darul lui Dumnezeu” (sărbătorirea zilelor de naștere ale copiilor) sau „Ghetuțe pentru copiii desculți” (program filantropic).

Hamburg

Parohia cu hramul

„Sfantul Ioan Botezătorul”

Paroh: Pr. Vlad Manolache

Adresa: Tegelweg 151, 22159 Hamburg

An de întemeiere: 2007

Parohia a fost înființată la începutul anului 2007, pentru a sprijini și completa activitatea

începută în orașul hanseatic, în urmă cu peste 35 de ani, de Pr. Miron Dan. Primul paroh a fost numit Ierom. Calinic Constantin Vintilă, iar din 2016, parohia este încredințată Pr. Vlad Manolache, hirotonit în 2011. Slujbele au avut loc la început în capela bisericii „St. Bonifatius” din Hamburg-Eimsbüttel, ulterior în biserica „St. Gabriel”, iar în noiembrie 2013 comunitatea din Hamburg cumpără, în baza unui credit bancar, actualul lăcaș de cult. Între 2016–2018 sunt efectuate lucrări de extindere a spațiului Sfântului Altar, se montează un iconostas și icoane din lemn, se amenajează pardoseala bisericii, se montează o cruce de inox pe acoperiș și se amenajează pangarul și biblioteca. În cadrul parohiei se organizează de zece ani școală duminicală cu lecții de cateheză, serbări cu copiii și tinerii, șezători, ateliere de creație, excursii cu copiii, participări la întâlnirile de tineret ale ATORG, la tabere de vară din România, pelerinaje, întâlniri parohiale pentru lecturi biblice, repetiții corale, vizionări de filme, conferințe duhovnicești.

Hamburg-Harburg

Parohia cu hramul

„Sf. Martiri Brâncoveni” și

„Sf. Ier. Ansgar”

Paroh: Pr. Alexandru Cărbunescu

Adresa: Am Felde 48, 21217 Seevetal

An de întemeiere: 2015

Datorită creșterii numărului de români, în iunie 2015 a fost înființată a doua parohie românească din Hamburg, păstorită de Pr. Alexandru Cărbunescu. Primele slujbe au loc în biserica catolică „Sf. Maria și Iosif”, unde sunt închiriate și spații pentru activitățile cu copiii. Începând din 1 octombrie 2020, cu sprijinul comunității catolice din Meckefeld, parohia a închiriat biserica „Sf. Altfried”. În 2021, parohia a primit un fragment din Moaștele Sf. Voievod Constantin Brâncoveanu, iar în 2023 părțile din Moaștele Sf. Ansgar și ale Sf. Irodion de la Lainici. Credincioșii din parohie sunt implicați în mai multe proiecte sociale.

Hannover

Parohia cu hramul

„Sf. Cuv. Paraschiva”

Paroh: Pr. Mihai Octavian Ilaș

Adresa: Kirchröder Str. 44, 30625 Hannover

An de întemeiere: 2007

În anul 1996 a fost înființată în Hannover filia „Sf. Cuv. Parascheva” a Parohiei românești din Salzgitter, cu slujire lunară sau bilunară. În septembrie 2007, prin hirotonia Pr. Alin Florea, filia devine parohie, slujbele fiind oficiale până în august 2020 în sala „Eilenriedesaal” din incinta Institutului Evanghelic „Stephansstift”. Din 2016, noul paroh este Pr. Mihai Ilaș. Din august 2020, slujbele sunt săvârșite în biserica „Stephansstift”, aparținând comunității evanghelice. Pe lângă activitatea liturgică, parohia desfășoară o activitate pastoral-misionară prin vizite la membrii parohiei, în căminele de bătrâni, în spitale și penitenciare, organizând conferințe, concerte la zile importante, acțiuni filantropice. Tinerii parohiei participă la întâlnirile anuale ATORG. Parohia este în dialog ecumenic constant cu Biserica Evanghelică din Hannover și Biserica Romano-Catolică din Hil-desheim.

Itzehoe

Parohia cu hramul

„Nașterea Maicii Domnului” și

„Sfinții Martiri și Mărturisitori

Năsăudeni”

Paroh: Pr. Traian Ghiurfălean,

alături de care slujește și Diaconul Lucian Boantă

Adresa: Lindenstrasse 102a, 25548 Kellinghusen

An de întemeiere: 2020

Primele slujbe au fost săvârșite într-un spațiu amenajat în clădirea unui fost spital militar. Din aprilie 2021 a fost închiriată capela Cimitirului de Nord din Kellinghusen, unde se desfășoară un program liturgic regulat. La 21 ianuarie 2023, Biserica Parohiei Itzehoe a primit un veșmânt al Sf. Cuvioase Parascheva de la Iași. Parohia desfășoară, mai ales în preajma sărbătorilor, activități cu copiii și cu cei care doresc a se implica în acestea.

Kiel

Parohia cu hramul

„Sf. Ier. Nicolae”

Paroh: Pr. Dr. Ioan Drăgoi

Adresa: Erlöserkirche, Am Wohld 6, 24109 Kiel

An de întemeiere: 2015

Cea mai nordică parohie a Arhiepiscopiei a fost înființată odată cu transferul în Germania al Pr. Ioan Drăgoi, din Mitropolia grecească de Ierissos. Slujirea misionară pentru românii situați în diferite orașe din landul Schleswig-Holstein se desfășoară în principal în orașele Kiel și Lübeck (unde încă din 2010 există o filie a Parohiei Hamburg, cu slujire lunară), la care se adaugă alte puncte de slujire (Flensburg, Schleswig).

Melle

Parohia cu hramul

„Sf. Apostol Bartolomeu” și

„Sf. Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș”

Paroh: Pr. Nicolae Țârlea

Adresa: Am Kirchplatz 16,

49326 Melle-Wellingholzhausen

An de întemeiere: 2022

Slujbele se oficiază în mod regulat în biserica „Sf. Apostol Bartolomeu”, închiriată de la comunitatea catolică din localitate.

Oldenburg

Parohia cu hramul

„Sf. Ap. Andrei” și

„Sf. Ier. Willehad”

Paroh: Pr. Andrei Bărbulescu

Adresa: Litteler Str. 6, 26203 Wardenburg

An de întemeiere: 2019

Întemeierea parohiei a coincis cu perioada pandemiei de coronavirus, de aceea comunitatea a început să se dezvolte odată cu eliminarea restricțiilor instituite. Slujbele se săvârșesc în fiecare duminică la biserica „Heilige Drei Konige” din Wardenburg, prin bunăvoința comunității romano-catolice, iar slujbele din cursul săptămânii se săvârșesc la capela din Ahlhorn (Am Scheidewald 1, 26197 Großenkneten). Parohia desfășoară acțiuni filantropice în Germania și în România, programe artistice cu corul parohial, tabără de vară, acțiuni sportive (fotbal, tenis etc.).

Osnabrück**Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Teodosie de la Brazi”***Paroh: Pr. Bogdan Ilie**Adresa: An der Wihokirche 14, 49078 Osnabrück
An de întemeiere: 2015*

Prima slujbă s-a săvârșit la 20 decembrie 2015, în biserica „St. Wiho”, pusă de atunci la dispoziția parohiei de către Episcopia Catolică din Osnabrück. În Parohie se desfășoară diverse proiecte și activități social-caritative, precum „Dăruiește un zâmbet celor de acasă”, „Ajutați-l pe Moș Crăciun să vină și anul acesta”, „Ghiozdane pentru copii”, adresate în special copiilor și adulților nevoiași din România. Printre activitățile culturale se numără „Școala de duminică”, precum și participarea în fiecare an la „Festivalul culturii popoarelor” din Osnabrück. În toamna anului 2023 s-a demarat proiectul de achiziționare a unei biserici proprii.

Rheine**Parohia cu hramul
„Sf. Arh. Mihail și Gavriil” și
„Sf. Ier. Nectarie de Eghina”***Paroh: Pr. Dr. Cezar Dascălu**Adresa: Kirchstraße 4, 48432 Rheine
An de întemeiere: 2023*

Parohia este în formare, slujbele având loc în biserica „St. Mariä Heimsuchung” a parohiei catolice „Sf. Ioan Botezătorul” din Rheine.

Salzgitter**Parohia cu hramul
„Învierea Domnului”***Paroh: Pr. Alin Florea**Adresa: Wehrstr. 14, 38226 Salzgitter
An de întemeiere: 1976*

Dorința românilor care se stabiliseră în landul Niedersachsen de a avea în mijlocul lor un preot ortodox a fost adresată în scris către Patriarhia Română, încă din anul 1974. PF Patriarh Justinian a aprobat plecarea în Germania a părintelui Vasile Florea de la parohia Slănic Moldova. Piatra de te-

melie a bisericii a fost pusă la 9 noiembrie 1979. Prima biserică ortodoxă românească zidită în Germania exclusiv prin jertfa financiară a credincioșilor români din Salzgitter și împrejurimi a fost târnosită la 3 mai 1981 (Duminica Tomei), de către ÎPS Mitropolit Nicolae Corneanu al Banatului. În anul 1998 s-au înaintat primăriei din Salzgitter documentele necesare pentru construcția turnului clopotniței, lucrare finalizată în anul 2002. În anul 2015 s-a terminat pictura interioară a bisericii, iar în ziua de 28 August a anului 2016 a fost sfințită pictura de către ÎPS Mitropolitul Serafim, împreună cu PS Sofian Brașoveanul. În vara anului 2019, sala parohială s-a împodobit cu o frescă reprezentând „Cina cea de Taină”.

Sögel-Papenburg**Parohia cu hramul
„Sf. Ap. Petru și Pavel”,
„Sf. Ap. Iacov, ruda Domnului” și
„Sf. Ier. Nectarie”***Paroh: Pr. Marius Matei (protopop)**Adresa: Sprakelerstraße 54, 49751 Sögel
An de întemeiere: 2015*

În toamna anului 2015, Pr. Daniel Tudorache a început activitatea liturgică pentru românii ortodocși din Emsland, în biserica romano-catolică „Sf. Iacob” din localitate. După transferul său la Krefeld de la 1 noiembrie 2016, parohia a fost preluată de Pr. Marius Matei, care a oficiat în continuare slujbele la Sögel, precum și în Papenburg, în capela bisericii „St. Antonius” (în prima duminică a fiecărei luni). Cu sprijinul Primăriei Sögel, în 2018 s-a primit în concesiune, pe o perioadă de 99 de ani, un teren de 4781 m², cu plata simbolică de 1€ / an. Aici a avut loc slujba de punere a pietrei de temelie pentru o biserică din lemn, la 9 iunie 2019, iar în luna noiembrie 2020 au început lucrările de construcție. Prima Sfântă Liturghie în noua biserică a avut loc la 14 septembrie 2020. Târnosirea bisericii a avut loc la 18 iunie 2023, prin așezarea în piciorul Sfintei Mese a Moaștelor Sfinților Mucenici Marius cu soția sa Marta și cei doi fii, Audifaciu și Avacum de la Roma, slujba fiind săvârșită de ÎPS Serafim, împreună cu PS Macarie, Episcopul Europei de Nord, și PS Episcop-vicar Sofian Brașoveanul.

Vechta**Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Atanasie Patelarie” și
„Sf. Ier. Ansgar”***Paroh: Pr. Marius Cristea,**alături de care slujește și Pr. Ioan Micu**Adresa: Landwehrstrasse 2, 49377 Vechta
An de întemeiere: 2019*

În 2018 au fost înființate pentru credincioșii români, din purtarea de grijă a Pr. Marius Cristea, două filii ale Parohiei Bremen, la Vechta și Cloppenburg. Filia Vechta a devenit parohie începând cu 1 septembrie 2019, prin transferul Pr. Marius Cristea ca paroh. Slujbele au loc în capela amenajată în incinta centrului pentru copii și tineret „Marienhain”. De la 1 ianuarie 2021, la cererea preotului paroh, în parohie slujește și Pr. Ioan Micu, ca preot misionar. Slujbe pentru românii ortodocși se săvârșesc și în filia Cloppenburg, în biserica „Sf. Augustin” a comunității catolice din oraș. Parohia desfășoară activități filantropice, în special în sprijinul persoanelor nevoiașe din România.

**PROTOPOPIATUL
GERMANIEI DE EST**

Începând din 2007 și mai ales după acceptarea deplină a cetățenilor români pe piața forței de muncă din Germania, numărul românilor a crescut foarte mult și s-a simțit nevoia înființării de noi parohii. Până în anul 2010 își desfășurau activitatea în estul Germaniei doar două parohii, la Berlin și Leipzig. În 2010/2011 au fost înființate filii ale parohiei din Leipzig în orașele Chemnitz, Dresden, Weimar și Jena, primele două devenind peste câțiva ani parohii. În acest nou context de slujire, Mitropolitul Serafim a decis înființarea Protopopiatului Germaniei de Est, care și-a început activitatea prin numirea Pr. Ioan Forga în funcția de protopop, la 1 ianuarie 2016. La începutul anului 2024, Protopopiatul Germaniei de Est numără 13 parohii, în care slujesc 16 preoți și 4 diaconi. La nivelul protopopiatului, preoții și diaconii slujesc deseori împreună Sf. Maslu și Sf. Liturghie, mai ales cu prilejul hramurilor. Au fost organizate conferințe duhovnicești, precum și nu-

meroase evenimente culturale românești. În 2022, la nivelul Protopopiatului a fost organizată tabăra de la Sulza (Thüringen), cu un bogat program educativ, cultural și recreațional atât pentru copii, dar și pentru părinții lor. În 2023 a fost organizată în Leipzig o sesiune de perfecționare preotească, cu participarea clericilor și familiilor lor din Protopopiatele Germaniei de Est și Bavariei de Nord, dar și din alte parohii din Germania și Austria.

Berlin**Parohia cu hramul
„Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil”***Paroh: Protos. Clement Lodroman,**alături de care slujesc Pr. Bogdan Negru și
Diac. Iustin Bica**Adresa: Heerstraße 63, 14055 Berlin
An de întemeiere: 1940*

Parohia a fost înființată cu binecuvântarea Patriarhului Nicodim Munteanu, fiind păstorită de Pr. Andrei Vașcan, iar din 1942 de Pr. Emilian Vasiloschi. În 1943 a fost cumpărată biserica evanghelică „Jerusalemkirche”, care a fost amenajată conform cerințelor cultului ortodox. La 2 martie 1945, în timpul unui bombardament, biserica a fost distrusă în proporție de 68%, nefiind refăcută, motiv pentru care în anul 1966 terenul a fost vândut de Statul român Senatului Berlinului de Vest. Parohia și-a încetat activitatea după cel de-al Doilea Război Mondial, fiind reînțemeiată după căderea Cortinei de Fier. Viața bisericească a evoluat consistent începând cu 1999, odată cu numirea ca paroh a Pr. Prof. Dr. Constantin Mihoc. La 1 ianuarie 2006 s-a reușit cumpărarea, cu ajutorul Statului român, a unui teren de 1523 mp, având disponibilă o casă parțial transformată în capelă, urmând a se face loc pentru construcția unei noi biserici. La 13 mai 2006 a fost pusă piatra de temelie a noii biserici de către PF Patriarh Teoctist, ÎPS Mitropolit Serafim și un grup de ierarhi români. În cursul lucrărilor de amenajare a șantierului, la 4 august 2009, Pr. Prof. Dr. Constantin Mihoc și credinciosul Nicolae Cioară au trecut la Domnul, parohia fiind preluată de Protos. Clement Lodroman. Lucrările pentru construcția noii biserici au demarat la 17 octombrie 2010, finalizându-se mai întâi la demisol paraclisul cu hramul „Sf. Cuvioasă

Parascheva”, sfințit la 14 octombrie 2012 de ÎPS Serafim și PS Sofian, cu ocazia întâlnirii tineretului (ATORG) în capitala Germaniei. Lucrările au continuat, iar la 15 decembrie 2015 s-a slujit prima Sf. Liturghie în noua biserică. În anii următori s-a realizat și construcția centrului parohial. În primăvara anului 2023, Mitropolia a primit statutul juridic de Corporație de Drept public și în Berlin. Parohia desfășoară mai multe activități catehetice și filantropice.

Berlin

Parohia cu hramul

„Sf. Împărați Constantin și Elena” și „Sf. Cuvios Isidor de Brandenburg și Rostock”

*Paroh: Pr. Dr. Dragoș Manu, alături de care slujește Diac. Vasile Rusu
Adresa: Prenzlauer Allee 1, 10405 Berlin
An de întemeiere: 2017*

Prima Sf. Liturghie în noua parohie a fost săvârșită în 17 decembrie 2017, de Pr. Dragoș Manu, împreună cu un grup de credincioși, care au format, cu timpul, nucleul viitoarei comunități ortodoxe românești întemeiate în Berlinul de Est. De atunci, slujbele s-au desfășurat în mod regulat, în fiecare sâmbătă seara, duminică dimineața și la marile sărbători creștine, în capela din cimitirul Alter Friedrichsfelder Friedhof. Parohia organizează periodic activități cu tinerii și adolescenții, ore de religie și civilizație românească, proiecții de film și vizite la muzee. La finalul anului 2022 a fost lansat DVD-ul „Daruri cerești din inimi îngerești”, cuprinzând înregistrări video ale diferitelor serbări ale copiilor și tinerilor desfășurate în parohie cu diverse ocazii.

Chemnitz

Parohia cu hramul

„Sf. Voievod Ștefan cel Mare” și „Sf. Mc. Vitus”

*Paroh: Pr. Cezar Burlacu
Adresa: Zwickauerstr. 315, 09116 Chemnitz
An de întemeiere: 2014*

Primele slujbe au fost săvârșite la Chemnitz în 2011, în biserica „St. Joseph”, de Pr. Ioan Forga,

care a pus aici bazele unei filii a parohiei din Leipzig. Slujbele au continuat, începând cu 2 iunie 2012, în biserica „Maria, Hilfe der Christen”. După înființarea Parohiei, prin numirea ca paroh a Ierom. Athanasie Ulea, slujbele s-au săvârșit în fiecare duminică în biserica de cimitir a comunității evanghelice „Sf. Ap. Matei” din Altendorf. De la bun început, pe lângă misiunea liturgică, pastoral-duhovnicească, catehetică și cultural-ecumenică, una din prioritățile Comunității parohiale a fost căutarea unui complex parohial în care comunitatea să se poată dezvolta. La începutul anului 2017 s-a găsit un imobil potrivit în care a fost amenajată biserica. În clădirea anexă au fost amenajate sala parohială „Odaia Sf. Sofronie Saharov” cu bucătăria „Sf. Ioan Iacov Hozevitul”, precum și camera de spovedanii „Chilia Sf. Paisie Aghioritul”. Din ianuarie 2020, parohia e păstorită de Pr. Cezar Burlacu. Biserica a fost îmbunătățită cu un iconostas tradițional de lemn, precum și Sf. Masă cu baldachin din lemn masiv, a fost confecționată o troiță care a fost așezată în curtea din fața bisericii. Prin efortul susținut al credincioșilor, dar și al altor donatori și binefăcători, la 21 ianuarie 2023 s-a semnat contractul de cumpărare a imobilului în care parohia își desfășoară activitatea.

Dresden

Parohia cu hramul

„Buna Vestire”

*Paroh: Sebastian Schipor
Adresa: Gottleubaer Str. 2, 01277 Dresden
An de întemeiere: 2014*

Încă din anul 2004, Ierom. Clement Lodroman, trimis ca misionar în Germania de Est, a început să săvârșească slujbe religioase la casele credincioșilor din Dresda și împrejurimi, iar din anul 2010 Pr. Ioan Forga a săvârșit Sf. Liturghie o dată pe lună, într-o biserică închiriată de la comunitatea romano-catolică din cartierul Pillnitz. La 23 noiembrie 2014 este numit paroh Pr. Sebastian Schipor, care, din februarie 2015, oficiază sfintele slujbe în capela cimitirului „Johannesfriedhof”. În 2017, parohia a semnat un contract cu administrația cimitirului Striesen pentru închirierea unei alte capele, mult mai potrivită pentru nevoile comunității. Pe lângă conferințe, seri duhovnicești, hramuri, vizite arhieresti, proiecte culturale și sociale,

parohia a găzduit întâlnirea de tineret ATORG din 2019 și aducerea spre închinare a copiei icoanei Maicii Domnului numită Paramithia, din Muntele Athos. Parohia s-a implicat în numeroase acțiuni catehetice și sociale, iar principalul proiect de viitor este construcția unei biserici proprii.

Erfurt-Gotha

Parohia cu hramul

„Acoperământul Maicii Domnului”

*Paroh: Pr. Bogdan Buta
Adresa: Südstrasse 4B, 99867 Gotha
An de întemeiere: 2014*

Prima Sf. Liturghie s-a săvârșit de către preotul paroh la Praznicul Nașterii Domnului din anul 2014, în biserica „Michaeliskirche”. În primii ani, parohia și-a mutat locul de slujire în bisericile „Luskirche”, „Bergkirche”, precum și „Lutherkirche” din orașul Tambach-Dietharz. La 10 aprilie 2019 a fost semnat contractul de cumpărare a bisericii „Christ Königs Kirche” din Gotha, care va deveni proprietatea parohiei. Din 31 septembrie 2019 a început slujirea pe terenul propriu, într-o capelă realizată din containere, până la finalizarea lucrărilor de renovare la biserica mare.

Halle (Saale)

Parohia cu hramul

„Sf. Prooroc Ilie” și „Sf. Mc. Maurițiu”

*Paroh: Ierom. Calinic Coșoreanu
Adresa: Ernst-Thälmann-Str.,
06179 Teutschenthal
An de întemeiere: 2017*

În primii doi ani de la înființare, Pr. paroh Tudor Mustea și credincioșii parohiei au fost oaspeți într-o biserică protestantă de la periferia orașului Halle, după care slujbele s-au oficiat în alte două lăcașuri de cult (protestant și ortodox rus). Cu sprijinul parohiei protestante din Holleben, comunitatea ortodoxă românească și-a găsit, în același an, un loc de slujire stabil în biserica „Sfântul Bartolomeu” (Beuchlitz). După întoarcerea în România a Pr. Tudor Mustea, în 2023 este numit paroh Ierom. Calinic Coșoreanu.

Leipzig

Parohia cu hramul

„Sf. Mare Mc. Gheorghe”

*Paroh: Pr. Ioan Forga (protopop), alături de care slujesc Pr. Rafael Bunescu (preot misionar), Diac. Gheorghe Ciripoi și Diac. Teodor Malaki
Adresa: Russenstr. 194, 04288 Leipzig
An de întemeiere: 2003*

Prima prezență ortodoxă românească organizată pe teritoriul Germaniei este înregistrată în Leipzig, parohia fiind înființată încă din prima jumătate a secolului al XIX-lea, pentru negustorii români care participau des la târgurile din zonă. La 5 august 1852 era numit ca paroh Ierom. Ghenadie Țeposu. În scurt timp, românii au hotărât și construirea capelei românești la Leipzig, într-o clădire mai mare din Katharinenstrasse 6. Pictura capelei, aflată sub jurisdicția Mitropoliei Ungrovlahiei din București, a fost efectuată „în oleiu” de pictorul Souschen. Aici au mai slujit arhimandriții Valerian Zamfirescu-Paladi și Partenie S. Clinceni. Subvenția venită din partea Ministerului Cultelor din România a fost sistată la 9 februarie 1881, iar capela s-a desființat. Peste mai bine de 120 de ani, parohia din Leipzig își reîncepe activitatea prin numirea Ierom. Florin Lodroman ca paroh, slujbele fiind săvârșite cu regularitate în fiecare duminică și sărbătoare, iar din 11 octombrie 2009 activitatea pastorală din Leipzig a fost continuată de noul paroh, Pr. Ioan Forga. Pentru necesitățile pastorale, în 2014 a fost achiziționat un complex imobiliar cu o suprafață de 1.778 m², lărgit apoi cu două terenuri având o suprafață de 650, respectiv 760 m² (situat în Parkstr. 81), toate aflate în proprietatea Mitropoliei. Lucrările de construcție la noua biserică au demarat în martie 2015, iar din 16 noiembrie 2019 toate slujbele se desfășoară în noua biserică. Lucrările de pictură în frescă au început în august 2023. În 2021 a început construirea, în cadrul complexului parohial, a unei grădinițe creștin-ortodoxe, româno-germane, cu o capacitate totală de 102 locuri, aflată în proprietatea și administrarea exclusivă a Mitropoliei. Grădinița și-a început activitatea în luna mai 2023, sub conducerea directoarei Pia-Maria Jeleva și a managerului Nico-Rüdiger Lorenz. Întreaga echipă de conduce-

re a grădinței și majoritatea educatoarelor și educatorilor sunt credincioși ortodocși, membri activi ai parohiei. În Parohie sunt organizate conferințe cu invitați speciali din țară, concerte de muzică religioasă și colinde, diferite ateliere pentru copii, tabere și pelerinaje.

Perleberg (Prignitz)

Parohia cu hramul

„Intrarea Maicii Domnului în Biserică” și „Sf. Ierarh Nicolae”

Paroh: Pr. Călin Cârmaciu, alături de care slujește Pr. Ilie Uță
Adresa: Dorfstrasse 37, 19348 Perleberg, OT Quitzow, Brandenburg
An de întemeiere: 2020

Cea dintâi slujbă în biserică din Quitzow, oferită în folosința exclusivă a parohiei de către comunitatea evanghelică, a fost săvârșită în noaptea Învierii din anul 2021. Credincioșii români s-au îngrijit de dotarea bisericii cu cele necesare slujirii, inclusiv construirea unei catapetesme. Pe lângă biserică funcționează și un spațiu social, finalizat cu sprijinul autorităților și al membrilor Bisericii Evanghelice și Parohiei Ortodoxe Romne din Perleberg.

Plauen

Parohia cu hramul

„Sf. Ioan Iacob Hozevitul”

Paroh: Pr. Marius Rauca
Adresa: Reißiger Str. 57, 08525 Plauen
An de întemeiere: 2022

Prima Sf. Liturghie în filia Plauen a parohiei din Chemnitz s-a săvârșit la 23 aprilie 2016, prin implicarea Ierom. Atanasie Ulea, în biserică „Sf. Johannes”, la început slujbele oficiindu-se o dată pe lună. Din ianuarie 2017, comunitatea românească a primit permisiunea de a sluji în paraclisul casei parohiale a Bisericii Evanghelice „Sfântul Ioan Botezătorul”, iar din aprilie 2019 s-a mutat în capela evanghelică din Cimitirul I al orașului. Filia devine parohie în 27 februarie 2022, prin hirotonia și numirea ca paroh a Pr. Marius Rauca.

Potsdam

Parohia cu hramul

„Sf. Paisie de la Neamț”

Paroh: Pr. Dr. Ionuț Băncilă
Adresa: Geiselbergstraße 52, 14476 Potsdam
An de întemeiere: 2021

Prima Sf. Liturghie a avut loc pe 21 noiembrie 2021, în lăcașul de cult închiriat de la Comunitatea Evanghelică Potsdam-Nord. Pe lângă slujbele religioase, activitatea pastorală include un program catehetic pentru copii.

Rostock

Parohia cu hramul

„Nașterea Maicii Domnului” și „Sf. Ier. Iosif cel nou de la Partoș”

Paroh: Pr. Nicolae Negru-Aman
Adresa: Reutershäger Weg 4, 18069 Rostock
An de întemeiere: 2020

La cererea credincioșilor, în 2020 se înființează o parohie românească în Greifswald, prin hirotonia și numirea ca paroh a pr. Nicolae Negru-Aman. Începând din 1 mai, slujbele religioase s-au săvârșit la fiecare 14 zile, în biserică catolică din Gützkow, iar de 1 august 2021 a debutat slujirea cu frecvență bisăptămânală și în orașul Rostock, în biserică catolică „St. Josef”, parohia mutându-se definitiv aici începând cu 2023.

Zerbst

Parohia cu hramul

„Minunea Sfântului Arhanghel Mihail în Colose”

Paroh: Pr. Mihail Sărățean
Adresa: Friedrich-Naumann-Straße 37, 39261 Zerbst
An de întemeiere: 2023

Pentru românii din Köthen, Dessau și Rosslau a fost înființată, în 2020, o filie a parohiei din Halle, prima slujbă având loc la 16 septembrie 2021. Noua comunitate a devenit parohie, cu sediul în Zerbst, în 2023. Tot în 2021 a fost înființată la Magdeburg și filia cu hramul

„Sfântul Mare Mucenic Dimitrie Izvorătorul de Mir”, cu slujirea Sfintei Liturghii o dată pe lună. Filia se află din 2023 în jurisdicția parohiei din Zerbst.

Zittau

Parohia cu hramul

„Sf. Mare Mc. Dimitrie Izvorătorul de Mir”

Paroh: Pr. Rostislav Evenko
Adresa: Weberkirche, Innere Weberstrasse 46, 02763 Zittau
An de întemeiere: 2022

Din 2021, la altarul parohiei românești din Dresden s-a alăturat Pr. Rostislav Evenko, de origine ucraineană, care slujește din august 2022 în biserică „Sf. Treime”, cunoscută și sub numele de „Weberkirche” („Biserica țesătorului”), primită în folosință exclusivă de la comunitatea evanghelică din Zerbst. În același an a început slujirea și în filiile din Görlitz și Herrnhut (Großhennedorf).

VICARIATUL AUSTRIEI

Cea mai veche atestare bisericească românească de pe teritoriul Austriei de azi este o cruce-altar așezată de domnitorul Șerban Cantacuzino, în 1683, pe locul unde preoții oastei române săvârșeau zilnic Sf. Liturghie în timpul asediului Vienei. Cea mai veche comunitate ortodoxă românească din Viena a primit dreptul de funcționare de la împărăteasa Maria Tereza, la 10 februarie 1776, slujbele având loc la paraclisul „Sf. Gheorghe” din Steirhof, iar din 1790 într-o biserică zidită în Fleischmarkt. O parohie românească s-a constituit însă în mod oficial la 27 mai 1899, iar din 1906 românii au închiriat un apartament din Palatul Dietrichstein, unde s-a amenajat capela existentă până azi. Parohia „La Sfânta Înviere” din Viena, recunoscută legal în 1923, a primit – prin Legea nr. 229 (sau „Orthodoxengesetz”) din 21 iunie 1967 – recunoașterea statutului de Corporație de Drept Public. Ea este înglobată canonic în Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord încă de la înființarea acesteia, în 1994, iar în cadrul Adunării Eparhiale din 27-28 februarie

1998, aceasta împreună cu parohiile românești din Austria se organizează ca Vicariat al Mitropoliei, Pr. Dr. Nicolae Dura fiind ales vicar pentru Austria. La 8 octombrie 2010 se constituie „Conferința Episcopilor Ortodocși din Austria” (OBKÖ), printre ai căror membri se află și ierarhii Mitropoliei noastre. Datorită creșterii numărului de parohii în ultimul deceniu, la 7 noiembrie 2021 are loc reorganizarea Vicariatului Austriei, recunoscut oficial sub titulatura „Comunitatea Ortodoxă Română La Sfânta Înviere din Viena”. Cele 34 de parohii și filii s-au constituit de atunci în patru comunități distincte, corespunzând canonic protopopiatelor.

PROTOPOPIATUL VIENA, AUSTRIA

INFERIOARĂ ȘI BURGENLAND

Înființat în noiembrie 2022, protopopiatul corespunde canonic entității juridice cu numele „Rumänisch-Orthodoxe Kirchengemeinde zur Heiligen Auferstehung in Wien, Niederösterreich und Burgenland”. De protopopiat aparțin în momentul de față 12 parohii, iar protopop este Pr. Prof. Dr. Ioan Moga.

Amstetten

Parohia cu hramul

„Sf. Cuv. Paisie de la Neamț” și „Sf. Mc. Agata”

Paroh: Pr. Vasile Lungeanu
Adresa: Preinsbacherstr. 107, 3300 Amstetten
An de întemeiere: 2017

O filie a Parohiei Linz funcționează în oraș încă din 2006, aceasta devenind parohie după venirea în Austria, în 2016, a Pr. Vasile Lungeanu. Cu ajutorul preoților și al comunității romano-catolice din zonă, parohiei românești i-a fost pusă la dispoziție Biserica „Sankt Marien”, unde s-au oficiat sfintele slujbe până în septembrie 2023, când, prin susținerea aceleiași comunități locale, se primește ca lăcaș de slujire biserică „Sf. Agata”, obiectiv turistic ce datează din sec. al X-lea. Parohia a susținut mereu o activitate pastoral-misionară în folosul comunității românești, atât prin programe social-filantropice, cât și prin cele culturale.

Baden bei Wien **Parohia cu hramul** **„Sf. Martiri Brâncoveni”**

Paroh: Pr. Radu Boșcu
Adresa: Badener Str. 28, 2522 Oberwaltersdorf
An de întemeiere: 2021

La 3 ianuarie 2021 s-a oficiat prima Sf. Liturghie în Oberwaltersdorf, unde comunitatea catolică pune la dispoziție parohiei românești biserica din localitate. Pe lângă slujbele religioase săvârșite cu regularitate, parohia organizează proiecte culturale, catehetice și sociale spre folosul sufletesc al credincioșilor, precum și diferite ateliere pentru copii. În prezent, părintele paroh și consiliul parohial fac demersuri susținute pentru obținerea unui teren în vederea ridicării unei biserici pentru comunitatea ortodoxă din zona Baden bei Wien.

Gänserndorf **Parohia cu hramul** **„Sf. Împărați Constantin și Elena”**

Paroh: Pr. Alin Buliga
Adresa: Oed Aigenstraße 9, 2230 Gänserndorf
An de întemeiere: 2023

După câteva runde de discuții cu reprezentanții Arhidiecezei Vienei, dar și cu membrii consiliului Comunității catolice din Gänserndorf, nou-înființata parohie a primit spre închiriere biserica „Emmauskirche”, în data de 30 iulie 2023 săvârșindu-se aici prima Sf. Liturghie. Încă de la înființare, în parohie se desfășoară activități catehetice pentru copii și activități filantropice.

Krems **Parohia cu hramul** **„Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil”,** **„Sf. Cuv. Paisie de la Neamț” și** **„Sf. Mc. Coloman”**

Paroh: Pr. Dr. Cezar Marksteiner-Ungureanu
Adresa: Lößgasse 2, 3500 Krems an der Donau
An de întemeiere: 2020

Încă din anul 1995 s-au oficiat la Krems, lunar, slujbe religioase de către Pr. Nicolae Dura, Pr.

Emanuel Nuțu și Pr. Cătălin Soare. La 19 ianuarie 2020, filia din Krems a devenit parohie, iar diaconul Cezar Marksteiner-Ungureanu a fost hirononit întru preot, încredințându-i-se oficiul de paroh. Anii 2020–2022 au fost marcați de ample restricții din cauza pandemiei de coronavirus. În acest timp, slujbele au fost săvârșite în sala parohială a parohiei romano-catolice „St. Severin”. Cu sprijinul credincioșilor, atât aceasta, cât și achiziționarea obiectelor de cult și a icoanelor, precum și camerele adiacente și spațiile verzi din jur au trecut prin ample lucrări de renovare și ecologizare. Printre proiectele parohiei se numără publicarea unei foi parohiale, organizarea de concerte de colinde și muzică psaltică, prelegeri teologice, cateheze, precum și implicarea în diverse cauze sociale, ecologice și misionare. În anul 2023 s-au pus bazele unei filii la Stockerau, urmând să se săvârșească aici cel puțin o liturghie duminicală pe lună.

Mödling **Parohia cu hramul** **„Înălțarea Domnului”**

Paroh: Pr. Cristian Popa
Adresa: Maria-Theresien-Gasse 18, 2340 Mödling
An de întemeiere: 2023

Primele slujbe din parohie au fost oficiate în Săptămâna Mare din anul 2023, continuând până azi în „Theresiensaal”, aparținând Comunității catolice „Herz Jesu”. O primă activitate parohială este întemeierea unui cor de copii.

Oberwart **Parohia cu hramul** **„Sf. Mărturisitori Ardeleni” și** **„Sf. Paisie Aghioritul”**

Paroh: Pr. Gabriel Peltea
Adresa: Kirchengasse 23, 7551 Stegersbach
An de întemeiere: 2019

Încă din 2000 exista în Neudau o filie a Parohiei Graz, Pr. Nicolae Vilcea săvârșind o dată pe lună vecernia, contribuind în timp la formarea unui nucleu de credincioși. După înființarea parohiei, cu ajutorul comunității catolice din Oberwart, noua

unitate bisericească a primit un prim loc de slujire în biserica din Wolfau, iar începând cu 15 mai 2021 a primit spre folosință biserica „Sf. Egidiu” din Stegersbach, unde se săvârșesc cu regularitate sfintele slujbe.

Oberpullendorf **Parohia cu hramul** **„Sf. Cuv. Sofronie de la Essex”**

Paroh: Pr. Marian Toșu
Adresa: Ungargasse 62, 7350 Mitterpullendorf
An de întemeiere: 2019

Încă din anul 1996 s-au oficiat slujbe de către Pr. Nicolae Dura în sala parohială a Bisericii romano-catolice din localitate, apoi de către Pr. Emanuel Nuțu și Pr. Răzvan Gască în biserica „Sf. Francisc de Assisi”. În 2019 se înființează parohia, iar Pr. Marian Toșu este numit paroh. Din 2023, prin bunăvoința Comunității romano-catolice, parohia primește spre folosință un spațiu generos, care, prin osârdia părintelui și a credincioșilor, a fost amenajat conform tradiției ortodoxe, astfel încât Sf. Liturghie este oficiată în fiecare duminică.

Sankt Pölten **Parohia cu hramul** **„Sf. Ierarh Ipolit Romanul” și** **„Sf. Martiri Brâncoveni”**

Paroh: Pr. Cătălin Soare,
alături de care slujește Diac. Aurel Ardeleanu
Adresa: Salcherstr. 43, 3104 St. Pölten – Harland
An de întemeiere: 2015

Slujbe pentru ortodocșii români s-au săvârșit începând din 2010 în diferite locașuri de cult din St. Pölten de către preoții din Viena. Parohia a fost înființată oficial la 15 mai 2015, prin numirea ca paroh a Pr. Cătălin Soare. În anul 2018, Parohia romano-catolică din Stattersdorf- Harland a cedat spre folosință exclusivă comunității ortodoxe românești biserica din cartierul Harland. În anul următor s-a instalat o catapeteasmă și s-au realizat icoanele împărătești. Alte lucrări de amenajare a spațiului exterior prin plantarea de pomi fructiferi și plante decorative, precum

și reparația și îmbunătățirea spațiilor anexe s-au efectuat treptat. În 17 noiembrie 2022, parohiei i s-a conferit un premiu pentru protecția mediului înconjurător din partea Diocezei romano-catolice St. Pölten și a guvernului Austriei de Jos. Pe lângă programul de rugăciune, se desfășoară activități pentru copii, conferințe despre spiritualitatea ortodoxă și arta creștină, programe de catehizare, proiecte sociale și culturale și pelerinaje. Parohia este activă în dialogul panortodox, interconfesional și interreligios.

Viena **Capela cu hramul** **„Sf. Ioan cel Nou de la Suceava”** **Centrul religios-cultural „Dumitru** **Stăniloae”**

Adresa: Löwelstraße 8/2, 1010 Wien
An de întemeiere: 1906

În anul 1892 s-au întreprins primii pași pentru organizarea unei „Colonii Române” în capitala imperială, urmată de întemeierea „Clubului român de la Viena”, în 1902. Patru ani mai târziu s-a închiriat o locuință în Palatul Dietrichstein, unde s-a amenajat o capelă care se folosește și astăzi. Între 23 septembrie 1914 și 25 iulie 1918, în capela din Viena au fost adăpostite Moaștele Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, aduse aici pentru a fi protejate de o eventuală profanare. În 1923 a fost recunoscută legal Parohia Ortodoxă Română din Viena, cu hramul „La Sfânta Învier”. În 1967, capela a fost înfrumusețată cu un iconostas și pictură murală, executate de Eugen Profeta. Până la Rusalile anului 2003, toate slujbele divine s-au săvârșit în capelă, iar apoi s-au slujit ocazional Sf. Liturghie în timpul săptămânii, precum și botezurile în perioada de iarnă. În timpul slujirii la capelă a Pr. Emanuel Nuțu (2009–2019), cu ajutor din partea Parohiei din Simmering și a Pr. Nicolae Dura, s-a executat spălarea picturii, resfințită la 3 februarie 2012 de către ÎPS Mitropolit Serafim, când s-a dat cel de-al doilea hram: „Sf. M. Mc. Ioan cel Nou de la Suceava”. Capela a fost deservită – pentru o perioadă mai mare de timp – de preoții: Dr. Virgil Ciobanu, Dr. Petre Procopovici, Petru Jancovschi (1929–1946), Ioan Racocea, Paulin Popescu, Prof. Dr. Gheorghe Moisescu (1961–1974), Dr. Marin

Braniște (1974–1993). Dr. Nicolae Dura (1993–2009), Emanuel Nuțu (2009–2019), Marian Toșu (2020–).

Viena

Parohia cu hramul „Învierea Domnului” și „Sf. Ap. Andrei”

Paroh: Pr. Dr. Nicolae Dura (vicar pentru Austria)
Adresa: Simmeringer Hauptstr. 161, Kobelgasse 18, 1110 Wien
An de întemeiere: 1923

După căutări stăruitoare și analiza a 14 variante posibile (între 1994 și 2001) pentru o biserică ortodoxă română la Viena, preotul paroh și Consiliul Parohial au decis cumpărarea terenului din Simmeringer Hauptstr. 161 (sectorul XI al Vienei), cu o suprafață de 307 m². A fost ales proiectul prezentat de arhitectii Mihaela Ionescu și Georg Baldass. Locul s-a sfințit la 23 septembrie 2001, de către ÎPS Mitropoliți Serafim și Michael (al Mitropoliei Grecești) și PS Episcopi Laurențiu al Caransebeșului și Calinic al Argeșului. Pictura fresco a fost executată de Vasile Lefter, iar iconostasul de Mag. Ioan Buliga. Biserica a fost sfințită de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, înconjurat de un sobor de șapte ierarhi, mulți preoți și numeroși credincioși, la 14 iunie 2009. Pe lângă Sf. Liturghie, de trei decenii programul slujbelor include Acatiste (miercuri și vineri), Utrenii, Vecernii, Sf. Maslu (o dată pe lună), sunt organizate întâlniri cu seniorii, tinerii, învățământul religios ortodox în școli din Viena și programul anual catehetic „Prima Spovedanie”, adresat copiilor de șapte ani. S-au susținut dialoguri biblice duminicale vreme de 26 de ani și s-au organizat pelerinaje în țară, în Israel, Egipt și Sf. Munte Athos.

Viena

Parohia cu hramul „Sf. Cuv. Antonie cel Mare”

Paroh: Pr. Prof. Dr. Ioan Moga (protopop)
Adresa: Pouthongasse 16, 1150 Viena
An de întemeiere: 2014

La 15 decembrie 2013 s-a săvârșit prima Sf. Liturghie ortodoxă în Biserica romano-catolică „Sf.

Anton” (construită în anul 1893, ca parte a unui așezământ monahal cu orientare caritativă), care a fost cumpărată în anul 2014 de către Biserica Ortodoxă Română din Austria, devenind astfel biserica parohiei nou-înființate în districtul XV al Vienei. La 21 aprilie 2014 a avut loc înmânarea festivă a cheilor bisericii de către Cardinalul Christoph Schönborn, Arhiepiscopul romano-catolic al Vienei, Mitropolitul Serafim. În 2015, parohia a putut cumpăra de la Arhiepiscopia romano-catolică și Casa Parohială alăturată bisericii. În 2018 a fost instalat iconostasul de stejar, sculptat de pictorul Remus Dragomir, pictura icoanelor fiind încredințată lui Gabriel Chituc. În anul 2023 s-a început lucrarea de pictură a pereților laterali în tehnică al secco, conform avizului Monumentelor Istorice Austriece. De la bun început, viața parohiei a avut, pe lângă centrul liturgic și axul omiletic-catehetic, încă patru puncte de greutate: activitatea practică (munca asiduă de renovare a Bisericii și a Casei Parohiale), activitatea educațională (întemeierea unei Școli Parohiale de către preoteasa Patricia Moga în anul 2014 și desfășurarea a nenumărate activități pentru copii și tineri), activitatea cultural-misionară (concretizată în concerte de muzică clasică, conferințe, expoziții, excursii tematice, workshop-uri), precum și o reală implicare caritabilă (precum proiectul inedit de cantină socială pentru oamenii străzii). Toate aceste activități se desfășoară pe bază de voluntariat, unde fiecare laic își pune în valoare talentele și aptitudinile sale. Consiliul Parohial joacă un rol activ în buna administrare a parohiei.

Viena

Parohia cu hramul „Pogorârea Sfântului Duh” și „Sf. Voievod Ștefan cel Mare”

Paroh: Pr. Emanuel Ștefan Nuțu (consilier eparhial), alături de care slujesc Pr. Florin Ion Corduneanu și Diac. prof. dr. Theodore Coresi
Adresa: Bruno Marek Allee 7b, 1020 Viena
An de întemeiere: 2011

În anul 2011, preotul paroh primește binecuvântarea de a începe demersurile pentru construcția unei noi biserici românești în sectorul II al Vienei. La 14 iunie 2017, după 6 ani de numeroase discuții cu autoritățile vieneze, s-a achiziționat un teren

de 884 m² în apropierea cunoscutului parc Prater. Slujba punerii pietrei de temelie a avut loc la 17 septembrie 2017 și a fost oficiată de ÎPS Mitropolit Serafim, alături de care a slujit PS Episcop Emilian Crișanul și un sobor numeros de preoți și diaconi. La 25 decembrie 2020, ÎPS Serafim oficiază prima Sf. Liturghie în demisolul bisericii, binecuvântând lucrările săvârșite, iar în 2021, de Praznicul Învierii Domnului, se săvârșește prima Sf. Liturghie în biserică. Alături de lăcașul proiectat de arhitectii Georg Baldass și Mihaela Ionescu, într-o bună colaborare cu Primăria Generală a Vienei, s-a ridicat un bloc în care locuiesc 46 de familii de români, la parter fiind un magazin bisericesc și un birou de pelerinaje administrate de parohia românească, precum și o grădiniță administrată de Arhiepiscopia Catholică a Vienei. La 11 iunie 2022 a avut loc sfințirea Altarului bisericii de către ÎPS Serafim, împreună cu alți cinci ierarhi și un sobor de 50 de preoți și diaconi, în prezența a numeroși reprezentanți ai Statului austriac, orașului Viena și ai celorlalte Comunități religioase din Austria. Parohia desfășoară activități religioase, culturale, de creație, sportive și muzicale în cadrul Școlii Parohiale, în care activează 8 pedagogi pentru mai bine de 100 de copii. În mod regulat au loc acțiuni sociale, conferințe duhovnicești și evenimente ecumenice. S-au organizat peste 20 de pelerinaje, coordonate de preoteasa Diana Nuțu, și concerte de muzică religioasă și clasică susținute de Corala „Sf. Voievod Ștefan cel Mare” a parohiei și Corul de copii „Heruvimii”, coordonate de diac. Prof. Theodore Coresi. În septembrie 2023 s-au început lucrările de pictură în tehnica fresco, realizate de Dl. Prof. Alexandru Nicolau.

Wiener Neustadt

Parohia cu hramul „Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași”

Paroh: Pr. Răzvan Gască
Adresa: Gunthergasse 14, 2700 Wiener Neustadt
An de întemeiere: 2014

În 1994 a fost înființată o filie a Parohiei din Viena pentru românii ortodocși din Wiener Neustadt. Pr. Dr. Nicolae Dura a păstorit credincioșii din această zonă și a săvârșit Sf. Liturghie ocazional în capela din Casa de învățământ catolică „Sf. Bernard”. Din 2008, Pr. Emanuel Nuțu a intensifi-

cat activitatea pastorală, slujind lunar două Sfinte Liturghii. Din 2013 se săvârșește Sf. Liturghie de două ori pe lună, într-o biserică aparținând comunității romano-catolice „Josefstadt” din Günthergasse. Înființarea parohiei prin numirea ca paroh a pr. Răzvan Gască a fost urmată la scurtă vreme de primirea bisericii și a spațiului adiacent în folosință exclusivă a comunității ortodoxe românești, la 27 septembrie 2014. Achiziționarea complexului a avut loc în decembrie 2014, fiind urmată de lucrări ample de renovare și înfrumusețare. În cadrul activităților catehetice și culturale parohiale au avut loc numeroase conferințe și ateliere de formare duhovnicească. În prezent se desfășoară proiectul „Școala părinților și a tinerilor”, care constă în conferințe și ateliere de formare duhovnicească, iar pentru copii se organizează tabăra de spiritualitate ortodoxă și limbă română „Bucuria Prieteniei”.

PROTOPOPIATUL AUSTRIEI DE VEST

În luna decembrie a anului 2021, în biserica Parohiei „Sf. Arhangheli” din Salzburg a avut loc adunarea tuturor preoților și consilierilor parohiali pentru aprobarea Statutului de funcționare și organizare a Comunității Ortodoxe Române din Austria de Vest, președinte fiind ales PC. Pr. Mircea Oniga, iar vicepreședinte PC. Pr. Liviu Ghioc. Preoții din cadrul protopopiatului sunt organizați în Cercul Pastoral al preoților din Austria de Vest, responsabil fiind Pr. Liviu Ghioc. Aceștia desfășoară o activitate intensă atât prin slujire, cât și prin diferite întâlniri sau ședințe, pentru a răspunde cerințelor și necesităților credincioșilor. În protopopiat au fost organizate mai multe acțiuni de întrajutorare destinate credincioșilor din România. Corul „Sfinții Mărturisitori Ardeleni” al preoților din Austria de Vest a participat la prima ediție a concertului de colinde „Alaiul Colindătorilor”, organizat la Centrul Bisericesc din München în 2022.

Bischofshofen / Zell am See

Parohia cu hramul „Maica Domnului Prodromița” și „Sf. Mărturisitori Ardeleni Visarion, Oprea și Ioan din Gales”

Paroh: Pr. Liviu Ghioc
Adresa: Frauenkirche, Gaisberggasse
5500 Bischofshofen
An de întemeiere: 2018

Cu sprijinul comunităților romano-catolice din zonă, parohia primește o biserică în Zell am See, pentru slujirea Sfintei Liturghii pe timp de vară, respectiv în Saalbach, pentru slujbele de iarnă. În 2021 se înființează o filie la Bischofshofen, unde comunitatea romano-catolică locală pune la dispoziția ortodocșilor români biserica „Frauenkirche”, construită în jurul anului 1000. Din 2022 se decide mutarea parohiei de la Zell am See la Bischofshofen, iar la scurt timp, datorită numărului mare de copii, se înființează Școala Parohială „Sf. Stelian”, în cadrul căreia se organizează cateheze, cursuri de șah, diverse activități legate de marile sărbători, precum și promovarea limbii române. Cursurile de catehizare au loc de două ori pe lună, fiind planificat și un program al catehizării adulților. În iulie 2023, parohia organizează prima ediție a campionatului de fotbal dedicat parohiilor ortodoxe române din Austria – „Cupa Parohiilor”, la care au participat 10 echipe din toată Austria. În perioada 17-19 noiembrie 2023, parohia a găzduit întâlnirea Grupului Preoteselor „Maria Stăniloae”.

Braunau am Inn
Parohia cu hramul
„Sfântul Ioan Botezătorul” și
„Sf. Florian de Lorch”

Paroh: Pr. Ioan Lassel
Adresa: Palmplatz 10, 5280 Braunau am Inn
An de întemeiere: 2017

Slujbele au loc în biserica romano-catolică Burgerspitalkirche „Hl. Geist”, primită în folosință de la Primăria Orașului Braunau am Inn. Încă de la începuturile parohiei au fost organizate activități cu copiii, precum cateheze, pictură pe sticlă, ore de religie, chiar și zile de naștere. Credincioșii susțin activitățile filantropice pentru persoanele nevoiașe din România.

Dornbirn
Parohia cu hramul
„Acoperământul Maicii Domnului”,
„Sf. M. Mc Ecaterina” și

„Sf. Ier. Dionisie Erhan”

Paroh: Pr. Andrei Bordeianu
Adresa: Watzenegg 51, 6850 Dornbirn
An de întemeiere: 2020

Feldkirch
Parohia cu hramul
„Nașterea Domnului”

Paroh: Pr. Ovidiu Cozma
Adresa: Bahnhofstraße 4, 6800 Feldkirch
An de întemeiere: 2008

De la înființare și până în ianuarie 2013, parohia a fost păstorită de către Pr. Alexandru Nan, iar apoi a fost încredințată, pe rând, preoților Sergiu Rusu, Bogdan Mereu, Dan Sima și Andrei Bordeianu. Din martie 2020 și-a început păstoria actualul paroh, Pr. Ovidiu Cozma. După ridicarea restricțiilor legate de pandemia de coronavirus, slujbele religioase au început să fie oficiate cu regularitate în incinta bisericii „Kapuzinerkloster” din Feldkirch. Parohia organizează concerte de binefacere, donațiile fiind direcționate către diferite proiecte sociale.

Innsbruck
Parohia cu hramul
„Sf. M. Mc. Ioan cel Nou de la Suceava” și
„Sfinții Mărturisitori Ardeleni”

Paroh: Pr. Mircea Oniga (protopop)
Adresa: Radetzkystraße 51, 6020 Innsbruck
An de întemeiere: 2014

Începând din 19 aprilie 2015, slujbele s-au oficiat în biserica „St. Norbert”, iar din 20 martie 2016 în biserica „St. Pirmin” din Innsbruck. Preotul paroh a inițiat în 2016 pelerinajul „Pe urmele Sfinților Mărturisitori Ardeleni” la fortăreața din Kufstein, organizat apoi anual. Activitatea misionar-pastorală din parohie include și slujbele oficiate cu regularitate în Penitenciarul din Innsbruck, în spitalele din Tirol, dar și în ajutorarea familiilor nevoiașe din parohie și din România.

Kufstein
Parohia cu hramul
„Sfinții Mărturisitori Ardeleni”

Paroh: Pr. Daniel Stan
Adresa: Krankenhausgasse 18, 6330 Kufstein
An de întemeiere: 2021

Prin bunăvoința Diocezei catolice din Salzburg și a parohiei catolice locale, nou-înființatei comunități ortodoxe românești i s-a oferit ca spațiu de slujire, pentru o perioadă determinată de timp, capela „Dreifaltigkeitskirche”, aflată în proximitatea frumoasei Catedrale „St. Vitus” de la poalele cetății din Kufstein. Din 21 noiembrie 2022, cu sprijinul Primăriei Kufstein, slujbele se săvârșesc în „Friedhofskirche zum Heiligen Geist”. Parohia a preluat, din 2022, organizarea pelerinajului „Pe urmele Sfinților Mărturisitori Ardeleni” la fortăreața din Kufstein, unde în 2023 s-a inaugurat o placă comemorativă cu inscripția „Întru cinstea Sfinților transilvăneni Oprea Nicolae, preoții Ioan și Moise, care au pățimit și au murit aici în sec. al XVIII-lea”.

Linz
Parohia cu hramul
„Pogorârea Sfântului Duh”

Paroh: Pr. Dr. Emanuel Sorin Bugner
Adresa: Fröbelstrasse 30, 4020 Linz
An de întemeiere: 2004

Încă de la întemeierea parohiei, Sfânta Liturghie s-a oficiat duminical și la sărbătorile de peste an. Episcopia romano-catolică din Linz a pus la dispoziția comunității românești biserica Seminarului Teologic, un birou parohial și alte auxiliare necesare consolidării vieții parohiale. Preotul paroh începe editarea revistei parohiale „Viața și Cuvântul”, care în anul 2008 a depășit 70 de numere, demarează programul „Prima Spovedanie”, adresat copiilor din parohie, și implică credincioșii în acțiuni sociale de ajutorare a semenilor nevoiași din România. De-a lungul timpului, pe lângă parohia din Linz au funcționat trei filii: Ybbs an der Donau, Amstetten și Vöcklabruck, ultimele două devenind parohii în 2017, respectiv 2020.

Salzburg
Parohia cu hramul
„Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” și
„Sfinții Mucenici Epictet și Astion”

Paroh: Pr. Dr. Dumitru Viezuianu
Adresa: Robinigstr. 48, 5020 Salzburg
An de întemeiere: 1976

Întemeierea oficială a parohiei a început prin numirea primului paroh, Pr. Ioan Săbăduș, care s-a întors în România după șase ani. Patriarhul Iustin Moiescu numește (la 1 noiembrie 1985) ca nou paroh pe Pr. Dumitru Viezuianu. După înființare și până în 1993, slujbele au fost oficiate în „Schlosskirche Mirabell”, cu aprobarea Episcopului vechi-catolic Nikolaus Hummel. În perioada următoare s-a slujit în biserica „Sfânta Treime”. După 20 de ani de slujire pastoral-liturgică și ecumenică, parohia a reușit să-și construiască locașul de cult propriu, o biserică de lemn. Terenul aferent a fost pus la dispoziție de Mănăstirea Benedictină „Sf. Petru”. Piatra de temelie a fost sfințită la 1 iulie 2007, iar slujba de târnosire a bisericii a fost oficiată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, cu prilejul vizitei pastorale efectuate în Austria, în 12-16 iunie 2009. Lângă biserică a fost construit „Centrul Pastoral Ecumenic și Cultural”, cu o sală corespunzătoare destinată activităților parohiale, bibliotecii parohiale, dar și organizării de expoziții, conferințe cu tematică spirituală, culturală, ecumenică, lecții de religie, de limba română, prezentare și executare de obiecte de artă populară și iconografie.

Traun
Parohia cu hramul
„Sf. Ier. Calinic de la Cernica” și
„Sf. Ier. Martin de Tours”

Paroh: Pr. Ștefan Lungeanu
Adresa: Schubertstr. 10, 4050 Traun
An de întemeiere: 2022

În nou-înființata parohie, situată la aproximativ 10 km de orașul Linz, Sf. Liturghie se oficiază în fiecare duminică, precum și la sărbătorile mari în biserica romano-catolică „St. Martin”. Începând din septembrie 2023, parohia are posibilitatea de a folosi sala din vecinătatea comunității romano-catolice pentru activitățile Asociației Culturale nou înființate, unde au loc întâlniri săptămânale și se desfășoară mai multe activități catehetice, culturale și social-filantropice.

Vöcklabruck**Parohia cu hramul**

„Buna Vestire” și
„Sf. Cuvios Ioan Iacob de la Neamț”

Paroh: Pr. Alexandru Chintă

*Adresa: Dörfkirche, Pfarrhofgries 1,
4840 Vöcklabruck*

An de întemeiere: 2020

După îndelungate căutări ale unui spațiu bisericesc adecvat slujbelor ortodoxe, prima Sf. Liturghie în noua parohie are loc la 8 martie 2020, cu doar o săptămână înainte de aplicarea restricțiilor datorate pandemiei de coronavirus. Slujbele s-au reluat în biserica „Sf. Egidiu” a parohiei catolice din Vöcklabruck, unde se desfășoară fără întrerupere din primăvara anului 2022. În 2023 s-a reușit amenajarea unui spațiu pentru activitățile culturale și catehetice, dispunând și de un loc generos de joacă. În parohie se organizează anual proiecte social-filantropice, care au ca scop ajutorarea familiilor și copiilor nevoiași din diferite zone ale României.

Wels**Parohia cu hramul**

„Acoperământul Maicii Domnului” și
„Sf. Iustin Martirul și Filosoful”

Paroh: Pr. Vasile Melinte

Adresa: Welsner Strasse 15, 4614 Marchtrenk

An de întemeiere: 2018

Parohia și-a început activitatea în capela Bisericii Evanghelice din cadrul căminului de bătrâni „Haus für Senioren”, paroh fiind desemnat Pr. Vasile Lungeanu, pentru ca în 2019 să obțină un contract de închiriere a Bisericii Evanghelice din Wels. În 12 iunie 2022 este numit ca nou paroh Pr. Vasile Melinte. Începând cu 1 mai 2023, prin bunăvoința Diocezei Romano-Catolice din Linz, parohia a obținut în folosință exclusivă vechea biserică parohială din Marchtrenk. Aici se săvârșesc cu regularitate sfintele slujbe și s-au pus bazele unei școli duminicale. Prin înființarea unei asociații creștin-ortodoxe se desfășoară mai multe activități social-culturale, precum cursuri de dansuri tradiționale românești.

PROTOPOPIATUL**KÄRNTEN****Klagenfurt****Parohia cu hramul**

„Sf. Mare Mc. Dimitrie Izvorătorul de Mir”

Paroh: Pr. Visarion Viorel Ipati (protopop),

ajutat de Pr. Mihai Sârba

*Adresa: Kreuzbergkirche, Volkmanweg 1,
9020 Klagenfurt*

An de întemeiere: 2008

În urma demersurilor făcute către Episcopia Catolică din Klagenfurt, parohia a primit aprobarea de a săvârși slujbe pentru românii ortodocși în biserica „Kreuzberg”. După zece ani de căutări, în 2019 s-a achiziționat parcela pe care s-a construit și se află în etapa de finalizare o biserică din zid și un centru parohial, preconizate să fie inaugurate în 2024. În parohie au loc diferite activități educative, precum „Proiectul Teatrul Copilăriei”, serbări la Ziua Națională sau Sărbătoarea Nașterii Domnului, cercul „Șezătoarea” al doamnelor din parohie, ore de limba română și istoria românilor. Pentru românii din Villach s-a înființat o filie în 2022. Din același an, parohia s-a constituit din punct de vedere juridic ca o comunitate religioasă, fiind recunoscută de Statul austriac sub numele „Comunitatea Ortodoxă Română din Carintia”.

PROTOPOPIATUL**STEIERMARK**

Protopopiatul din care fac parte parohiile ortodoxe românești din landul Steiermark a luat ființă în urma ședinței de constituire întrunită la Graz, la 20 decembrie 2022, protopop fiind numit Pr. Cristian Greucean. Preoții din protopopiat slujesc împreună la diferite evenimente, mai ales în posturile de peste an. În jurisdicția protopopiatului se află 7 parohii.

Bruck an der Mur / Kapfenberg**Parohia cu hramul**

„Sf. Ier. Calinic de la Cernica” și
„Sf. Cuv. Sofronie Saharov”

Paroh: Pr. Petru Bona

Adresa: Minoritenplatz, 8600 Bruck an der Mur

An de întemeiere: 2018

Organizarea noii parohii revine Pr. Cătălin Horvath, care a slujit pentru început Sf. Liturghie în capela cimitirului din Kapfenberg. Începând cu 15 februarie 2020, responsabilitatea împlinirii serviciilor liturgice a fost preluată de Pr. Gabriel Peltea, iar de la 17 octombrie 2021 de către actualul paroh, Pr. Petru Bona. Din 2021, parohia primește spre slujire biserica romano-catolică „Minoritenkirche” din Bruck an der Mur, unde se slujesc regulat Sf. Liturghie și celelalte slujbe religioase, aici desfășurându-se și acțiuni filantropice.

Gleisdorf**Parohia cu hramul**

„Sfinții Ierarhi Iosif cel Nou de la Partoș” și
„Sfântul Ruprecht de la Salzburg”

Paroh: Pr. Cătălin Horvath

Adresa: Grazer Straße 11, 8200 Gleisdorf

An de întemeiere: 2018

La scurtă vreme după înființarea parohiei se încep demersurile pentru obținerea unui spațiu de cult necesar slujirii liturgice și catehetice. La 20 ianuarie 2019 are loc prima slujbă în biserica „Marienkirche”, închiriată de la comunitatea catolică din Gleisdorf. În anul 2020, în ciuda tuturor dificultăților datorate pandemiei de coronavirus, se începe strângerea de fonduri și, concomitent, căutarea unui teren pentru începerea construcției unei biserici proprii. La 1 aprilie 2023, Mitropolitul Serafim a oficiat slujba punerii pietrei de temelie pentru noua biserică, alături de un sobor de 22 preoți și diaconi din Austria și România. Construcția bisericii este prevăzută pentru primăvara anului 2024. În cadrul parohiei sunt organizate numeroase acțiuni caritabile, pelerinaje, activități catehetice, copii ai parohiei participând la taberele „Bucuria Prieteniei”, organizate de Pr. Răzvan Gască.

Graz**Parohia cu hramul**

„Sf. Ierarh Nicolae”

Paroh: Pr. Nicolae Vilcea

Adresa: Schloßbergplatz 1, 8010 Graz

An de întemeiere: 1994

Între anii 1994-1996, slujbele religioase au fost săvârșite o dată pe lună, în biserica mănăstirii catolice „Sf. Antonie”, împreună cu comunitatea ortodoxă sârbă. Din 1997, parohia a închiriat și folosește ca lăcaș de cult biserica „Sfânta Treime” din centrul istoric al orașului, care aparține Ordinului catolic al maicilor franciscane. Parohia și filiala ATORG din Graz au organizat de-a lungul timpului diferite programe cu copiii și tinerii: activități catehetice, excursii, ateliere etc.

Graz**Parohia cu hramul**

„Sfântul Apostol Andrei” și
„Sfântul Mucenic Florian”

Paroh: Pr. Ilie Oltean

Adresa: Wiener Strasse 148, 8020 Graz

An de întemeiere: 2023

Noua parohie din cel de-al doilea oraș ca mărime al Austriei s-a înființat ca necesitate pastorală pentru numărul mare al românilor stabiliți aici în ultimii ani. Parohia a primit pentru slujire, din partea Diocezei Catolice de Graz, biserica „St. Anna-Mosaik”, având posibilitatea de a sluji în fiecare duminică și sărbătoare.

Knittelfeld**Parohia cu hramul**

„Sfintii Arhangheli Mihail și Gavriil”

Paroh: Pr. Cristian Greucean (protopop),

alături de care slujește și Diaconul Corneliu Buda

Adresa: Kapuzinerplatz 4 8720 Knittelfeld

An de întemeiere: 2004

În perioada 4 noiembrie 2004 – 1 septembrie 2009, toate slujbele au fost săvârșite în biserica „St. Johann im Felde”, monument istoric, cu aprobarea Diocezei Romano-Catolice de Graz-Seckau. Prin osârdia preotului paroh, la 25 martie 2009, în rectoratul Bisericii Capucine din Knittelfeld s-a scris actul de donație al bisericii cu hramul „Buna-vestire”, împreună cu casa parohială, din partea

Diocezei Catolice și a Ordinului călugărilor capucini către Parohia românească. După obținerea aprobărilor Autorității Protecției Monumentelor Istorice din Graz, biserica a fost împodobită cu iconostas sculptat și icoane tradiționale pictate. Slujba de târnosire a bisericii a fost oficiată de către ÎPS Serafim, alături de un sobor de preoți, la 9 noiembrie 2013. Între 2011-2013 a fost pictat interiorul bisericii (1400 m²), iar în anii următori s-au realizat lucrările sculptate „Mormântul Domnului” și „Tronul Arhieresc”, precum și un candelabru cu horă din bronz. În 2023 au început lucrările de restaurare a fațadei (circa 1500 m²).

Liezen-Trieben

**Parohia cu hramul
„Sf. Ap. Andrei”**

Paroh: Pr. Nicolae Bona

Adresa: Niederhofen 23, 8950 Niederhofen

An de întemeiere: 2022

Pr. Andrei Agache primește în anul 2022 ascultarea de a înființa o parohie pentru românii din

regiunea muntoasă Trieben-Liezen, însă în urma transferului său la Saarbrücken din aprilie 2023, parohia a fost încredințată spre păstorie Pr. Nicolae Bona. Din septembrie 2023, noua comunitate ortodoxă românească primește ca loc de slujire biserica „St. Rupert” a comunității catolice din Niederhofen, unde se săvârșește cu regularitate Sf. Liturghie.

Voitsberg

Parohia cu hramul

**„Sf. Prooroc Ilie Tesviteanul” și
„Sf. Cuv. Teodora de la Sihla”**

Paroh: Pr. Gabriel Leghezeu

Adresa: Josef-Radkohl-Straße 18, 8570 Voitsberg

An de întemeiere: 2022

În toamna anului 2022, Pr. Ilie Oltean începe slujirea ca preot în noua comunitate ortodoxă românească, până în luna iunie 2023, când este numit paroh Pr. Gabriel Leghezeu. Sfintele slujbe se oficiază în biserica „Heiligen Blut”, aparținând comunității catolice din localitate.

Evenimente remarcabile de-a lungul celor 30 de ani de existență a Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei, Europei Centrale și de Nord

Protos. Dr. Ioan Popoiu

Octombrie 1992

Grupul de inițiativă pentru unitatea spirituală a diasporei românești, întrunit la München, solicită Sfântului Sinod înființarea unei eparhii în Germania.

22-23 ianuarie 1993

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române aprobă înființarea unei structuri eparhiale în Germania, intitulată „Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania și Europa Centrală”, cu sediul la Berlin.

16 octombrie 1993

Alegerea ca Mitropolit a PS Serafim, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, de Consiliul eparhial (Grupul de inițiativă) întrunit la Aachen.

15 noiembrie 1993

Mitropolia este recunoscută de Statul german ca asociație, prin adresa nr. 73 V.R. 3055.

12 ianuarie 1994

Sfântul Sinod confirmă alegerea PS Serafim ca Arhiepiscop de Berlin și Mitropolit al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania și Europa Centrală.

5 iunie 1994

Întronizarea IPS Serafim Joantă ca Arhiepiscop și Mitropolit, în biserica Sf. Lukas din München, cu participarea unui număr impresionat de ierarhi, preoți și credincioși ortodocși români și din alte Biserici-surori, episcopi, prelați, stareți și alți reprezentanți ai Bisericilor Catolică, Evanghelică, Coptă, Armeană ș.a., precum și reprezentanți ai autorităților locale germane.

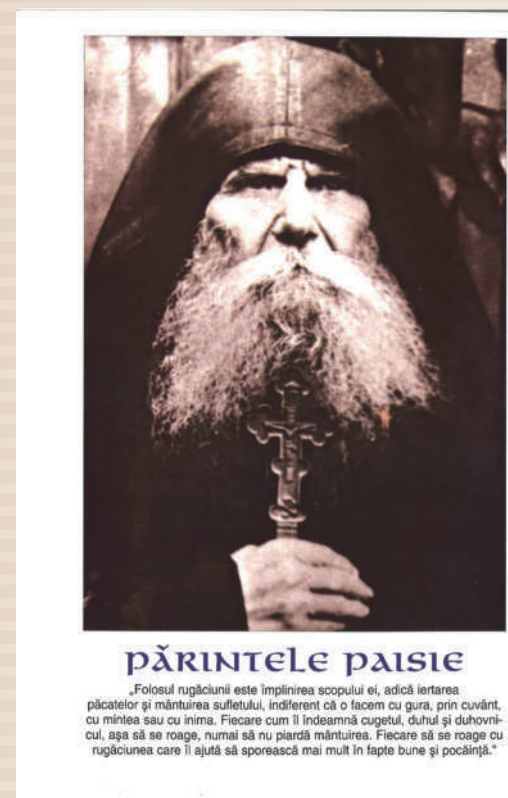
„Având în inima Noastră dorința preoților și credincioșilor ortodocși români din Germania și Europa Centrală de a se organiza canonic în comuniune spirituală cu Biserica Ortodoxă Română și de a păstra astfel unitatea dogmatică, de cult și canonică cu Sfântul

Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și cu Ortodoxia universală, (...) Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române, în ședința sa de lucru din 22-23 ianuarie 1993, a consfințit împlinirea acestui deziderat, acordând binecuvântarea pentru organizarea Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania și Europa Centrală (...) dăm Înaltpreasfințitului Arhiepiscop și Mitropolit Dr. Serafim Joantă împuternicirea canonică de arhipăstorie ca Mitropolit și Arhiepiscop al de Dumnezeu păzitei Mitropolii pentru Germania și Europa Centrală, cu toate parohiile din Germania, Austria, Luxemburg, Suedia, Norvegia și Finlanda, câte țin astăzi și vor ține în viitor de această eparhie...” (Patriarhul Teoctist, Gramata patriarhală de instalare)

„În Europa noastră de astăzi, confruntată cu secularizarea vieții, când omul modern, grăbit și imprăștiat sufletește nu mai găsește timp și putere ca să se roage, este mare nevoie de păstori duhovnicești care să aibă o bogată experiență a rugăciunii, pentru a putea convinge pe oameni că rugăciunea, viața liturgică și sacramentală sunt izvor de iubire curată față de Dumnezeu și față de semenii, izvor de pace și bucurie, o forță spirituală care înnoiește pe om și îl ajută să lupte cu

Protos. Dr. Ioan Popoiu

Primul număr al revistei Deisis (1995)

greutățile vieții. Atât secularismului nihilist de astăzi, cât și proliferării sectelor religioase care fragmentează unitatea Bisericii lui Hristos nu li se poate opune nimic mai potrivit decât credința dreaptă și rugăciunea fierbinte. Criza spirituală a omului contemporan nu poate fi depășită decât prin căutarea sfințeniei și prin ajutorul care vine omului din rugăciunile sfinților. Păcatul și decăderea morală dezintegrează viața omului și a societății, dar adevărata sfințenie reconciliază și unifică viața omului și a societății...” (Mitropolitul Daniel, Cuvânt la instalarea Mitropolitului Serafim, în: Deisis, nr. 1/1995, p. 15)

1995

Înființarea revistei eparhiale „Deisis”. Primul număr este dedicat începuturilor Mitropoliei și instalării IPS Serafim, dar conține și rubrici precum Confluente (întâlniri interculturale și interconfesionale), Antologia Ortodoxă și Cartea Ortodoxă (aparitii editoriale importante ale vremii), Restituiri și Mărturii (evocări ale unor personalități deosebite), respectiv Poesis și Eseu. Semnează autori de marcă, precum Mitropolitul (viitorul patriarh) Da-

niel, Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, Nicolae Stroescu-Stânișoară, Horia Bernea, Virgil Ierunca, Pr. Ion Pinteș și a.

„Ne-am oprit asupra titlului DEISIS pentru revista noastră mitropolitană deoarece el este numele unei icoane celebre, foarte răspândită în lumea ortodoxă, și anume aceea care îl are în centru pe Mântuitorul Iisus Hristos în ipostaza de judecător, iar de o parte și de alta pe Maica Domnului și pe Sf. Ioan Botezătorul în poziție orantă, de mijlocitori pentru neamul omenesc (...) Olivier Clément spunea că, numai când se roagă, omul părăsește narcisismul său și trăiește adevărat. Altfel, viața noastră este mai mult iluzie decât realitate adevărată. Calitatea însăși a vieții și a lucrului pe care-l împlinim depinde în cea mai mare măsură de rugăciunea noastră sau de lipsa de rugăciune. Când l-am întrebat pe Părintele Sofronie (+1993), starețul Mănăstirii Sf. Ioan Botezătorul din Essex (Anglia), unul din cei mai mari duhovnici ai veacului nostru, ce să fac pentru ca să slujesc mai mult Biserica, mi-a răspuns: «Rugați-vă, rugați-vă și iarăși rugați-vă. Iar rugăciunea vă va învăța ce să faceți și vă va da și puterea ca să faceți totul spre slava lui Dumnezeu și folosul omenii-

lor...»” (IPS Serafim, O rugăciune la început de drum, în: Deisis, nr. 1, 1995, p. 6)

27.11.-5.12.1995

A șaptea întâlnire a dialogului teologic bilateral între Biserica Ortodoxă Română și Biserica Evanghelică din Germania, la Selbitz, are tema: *Comuniunea sfinților. Chemarea Bisericilor noastre și împlinirea ei într-o lume secularizată*. Din partea Bisericii noastre participă IPS Nicolae, Mitropolitul Banatului, și IPS Serafim, precum și părinții profesori Mircea Basarab, Dorin Oancea și Ioan Caraza. Întâlnirile au loc până azi cu regularitate, alternativ în Germania și România, fiind dedicate aspectelor teologice, sociale și de misiune. Cea mai recentă întâlnire (a 16-a) s-a desfășurat la Eisenach (19-23 februarie 2024), având tema: *Pastorația și catehizarea tinerilor ca sarcină ecumenică pentru viitor*.

15 martie 1998

Întronizarea IPS Iosif ca Arhiepiscop ortodox român al Europei Occidentale și Meridionale, la Paris. Această funcție fusese înainte suplinită de IPS Serafim, ca locțiitor de arhiepiscop (1994-1998).

„Episcopul nu are decât o singură putere: Dragostea și o singură forță de convingere: Martiriul, după cum o singură armă de luptă: Rugăciunea împreună

cu Postul. (...) Această atitudine evanghelică lipsită de orice putere lumească sau forță de constrângere este proprie în egală măsură și preoților, și credincioșilor, care împreună cu episcopul formează poporul cel nou al lui Dumnezeu, chemat să dea lumii mărturie tocmai despre un alt mod de a trăi: modul trinitar, fondat pe comuniunea de iubire între toți oamenii” (IPS Serafim – Crucea arhieriei. Cuvânt la hirotonia întru arhieru și instalarea IPS Iosif)

27-28 februarie 1998

Parohiile ortodoxe române din Austria se organizează ca Vicariat al Mitropoliei, potrivit unei rezoluții a Adunării eparhiale. Pr. Dr. Nicolae Dura, de la Parohia „La Sfânta Înviere” din Viena, este ales vicar pentru Austria.

21 iunie 1999

Are loc semnarea contractului de cumpărare a viitorului sediu al Mitropoliei, la Nürnberg. Proprietatea constă într-o biserică, două clădiri, monumente istorice, cu etaj și mansardă, o grădiniță, curte și garaj (1290 mp), achiziționate de la Parohia Evanghelică „Epiphania” din Fürther Strasse 166-168. Mutarea sediului Mitropoliei de la Regensburg la Nürnberg are loc gradual, în decursul anului 2000. Pe lângă Centrul eparhial funcționează Mănăstiri-

Hirotonirea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop Iosif

Vizita Patriarhului Teoctist la Nürnberg – 11.05.2003

rea „Sf. Martiri Brâncoveni”, Școala de pictură „Sf. Ev. Luca” și Parohia locală „Sf. Mare Mc. Dimitrie Izvorătorul de Mir”.

„Nürnbergul nu trebuie să se mai umilească în fața orașelor episcopale Eichstätt și Bamberg, căci va avea și el o episcopie, cea românească”, titrează ziarul Nürnberger Nachrichten din 22 decembrie 1998, menționând: „chipul impresionant al înaltului ierarh Serafim, cu crucea pe piept, va fi un simbol al orașului”.

4 martie 2001

Prima Sfântă Liturghie arhierescă panortodoxă într-o biserică românească, de Duminica Ortodoxiei, are loc în noua catedrală mitropolitană din Nürnberg, fiind urmată de o recepție oferită Comisiei Bisericilor Ortodoxe din Germania (KOKID).

6 mai 2001

Prima transmisie în direct a unei Sfinte Liturghii ortodoxe în limba română la postul de televiziune națională ZDF, din catedrala din Nürnberg.

9 iunie 2001

Semnarea actului de cumpărare a terenului pentru prima biserică românească din Viena, piatra de temelie fiind pusă de IPS Serafim la 23 septembrie, împreună cu IPS Calinic, Arhiepiscopul Argeșului

și Muscelului, PS Laurențiu, Episcopul Caransebeșului, și părintele paroh Nicolae Dura.

4 martie 2003

Printr-o hotărâre aprobată în ședința de primăvară a Sfântului Sinod, Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania și Europa Centrală își schimbă titulatura, devenind: *Mitropolia Ortodoxă Română pentru Germania, Europa Centrală și de Nord*.

8–14 mai 2003

Vizita pastorală și ecumenică a Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist în Germania, însoțit de o delegație formată din IPS Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, IPS Teofan, Mitropolitul Olteniei, IPS Andrei, Arhiepiscopul Alba Iuliei, la invitația IPS Părinte Mitropolit Serafim și a Bisericilor Romano-Catolică și Evanghelică din Germania. Patriarhul României întâlnește la München, Nürnberg, Regensburg și Berlin reprezentanți ai autorităților locale, precum Dr. Günther Beckstein, Ministru de interne al Bavariei, Cardinalul Friedrich Wetter, Arhiepiscop romano-catolic de München și Freising, Prelatul Dr. Albert Rauch, director al Institutului pentru Bisericile Orientale din Regensburg, Dr. Johannes Friedrich, Episcop al Bisericii Evanghelice Luterane din Bavaria, Car-

dinalul Georg Maximilian Sterzinsky, Arhiepiscop romano-catolic de Berlin, și Dr. Johannes Rau, Președintele Germaniei, precum și numeroși credincioși și preoți ortodocși români.

„Europa are nevoie nu numai de factori economici și politici, ci și de tradiția ei creștină, inclusiv de tradiția creștină ortodoxă. România aduce în Europa istoria ei plină de suferință, de jertfe și de martiri pentru credință. Biserica Ortodoxă Română oferă Europei trăirea vie a credinței ortodoxe în comuniune. Nici o instituție europeană sau mondială nu se poate substitui Bisericilor, a căror lucrare este de permanentă îmbunătățire a omului, de desăvârșire și chiar de îndumnezeire a lui. Acestea sunt obiectivele ecumenismului european, din punctul de vedere al Bisericii Ortodoxe Române, pentru care Europa nu poate avea un viitor durabil fără credință, fără afirmarea și manifestarea deplină a credinței creștine.” (Patriarhul Teoctist – conferința Exigențele ecumenismului actual din punctul de vedere al Bisericii Ortodoxe Române, susținută în Aula Universității Ludwig Maximilian din München, 9 mai 2003)

11 mai 2003

Hirotonia PS Sofian Brașoveanul ca Episcop-vicar al Mitropoliei Ortodoxe Române pentru Germania, Europa Centrală și de Nord. Ceremonia are loc în cadrul Sfintei Liturghii arhieresti săvârșite în catedrala din Nürnberg de Patriarhul Teoctist, alături de un mare sobor de ierarhi și preoți, în prezența a numeroși credincioși, oaspeți ecumenici și reprezentanți ai autorităților locale din Germania și România.

„Icoană vie a lui Hristos, episcopul e chemat ca, prin exemplul și prin activitatea sa, să-i ajute pe oameni să-L vadă, să-L iubească și să-L dorească pe Dumnezeu. Păstor al turmei încredințate lui, ierarhul secolului al XXI-lea are misiunea de a-l căuta pe omul înstrăinat de Dumnezeu și de semenii și de a-l orienta spre adevăratele valori. Misiune extrem de grea în condițiile în care multe din oile turmei s-au rătăcit și îngreunată mult de condițiile de diasporă în care ne aflăm cei de aici. Știind însă că puterea lui Dumnezeu mai ales în cele neputincioase se desăvârșește și gândindu-mă la situația de prizonieri a creștinilor din primele veacuri, am convingerea că «atunci când Dumnezeu binevoiește să se întâmple un lucru, toată făptura conlucrează să se întâmple acest lucru», după cum spunea Sf. Marcu Ascetul”. (PS Părinte Episcop-vi-

car Sofian Brașoveanul, Cuvânt la hirotonia intru episcop, Nürnberg, 11 mai 2003)

10 septembrie 2004

Permanența Consiliului Eparhial hotărăște ca PS Sofian Brașoveanul să-și stabilească sediul în orașul München, din considerente de ordin misionar. Sediul Episcopului-vicar poartă – din 11 noiembrie 2006 – titlul de Centrul Bisericesc Român din München și este organizat în regim mănăstiresc, fiind localizat între 2005–2021 într-un imobil închiriat la Paul-Heyse-Str. 19, dispunând de un spațiu de locuit, în care sunt amenajate chilii pentru episcopul-vicar și pentru colaboratorii lui, precum și o sală, în care funcționează capela „Sf. Siluan Athonitul”.

24 aprilie 2006

Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord obține titlul de Corporație de Drept Public din partea Statului Liber Bavaria. Documentul oficial de recunoaștere este înmănat Mitropolitului Serafim de Karl Freller, Ministru Secretar de Stat al Bavariei pentru Învățământ și Culte, într-un cadru festiv, în Catedrala din Nürnberg.

„Noi, românii, ca și creștinii ortodocși în Diaspora, vrem să ne organizăm viața noastră spirituală și etnică în țările în care trăim după regulile și cerințele acestor țări. În calitatea noastră de români ortodocși și europeni, în același timp, dorim să fim cetățeni loiali și aici, în Bavaria, și în Germania, iar credința noastră să o trăim în pace și dialog cu ceilalți creștini” (Mitropolitul Serafim – cuvânt rostit cu ocazia primirii statutului de Corporație de Drept Public, Nürnberg, 24 aprilie 2006)

Hirotonirea Preasfințitului Părinte Sofian – 11.05.2003

Punerea pietrei de temelie la Biserica Ortodoxă Română din Berlin – 14.05.2006

11–15 mai 2006

A doua vizită pastorală și misionară a Preafericitului Părinte Patriarh Teoctist în Germania. Patriarhul României întâlnește la Berlin, Nürnberg și München reprezentanți ai autorităților locale, precum Ulrich Ropper, Secretar de stat german pentru relațiile cu comunitățile religioase, Dr. Günther Beckstein, Ministru de interne al Bavariei, precum și numeroși credincioși și preoți ortodocși români. Sâmbătă, 14 mai, pune piatra de temelie pentru viitoarea biserică românească din Berlin, iar duminică, 15 mai, înconjurat de un mare sobor de ierarhi, preoți și credincioși, săvârșește slujba de sfințire a Catedralei mitropolitane din Nürnberg, cu hramurile „Sf. Mare Mucenic Dimitrie, Izvorătorul de Mir” și „Sfinții Martiri Brâncoveni”.

22 mai 2006

Sfințirea bisericii „Nașterea Domnului” din Stuttgart, săvârșită de IPS Serafim alături de IPS Nicolae, Arhiepiscopul celor două Americi, și PS Sofian Brașoveanul, împreună cu părintele paroh Dr. Mihăiță Bratu. După un scurt răgaz încep lucrările de pictură în tehnica fresco, sfințită la 26 mai 2013.

22 octombrie 2007

Restructurarea administrativă a Mitropoliei. Sfântul Sinod aprobă cererea 399/19.10.2007 a IPS Serafim către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, prin care se înființează două eparhii sufragane ale Mitropoliei: *Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Germaniei, Austriei și Luxemburgului*, aflată în continuare sub omoforul IPS Arhiepiscop și Mitropolit Serafim, respectiv *Episcopia Ortodoxă Ro-*

mână a Europei de Nord, având jurisdicție asupra credincioșilor ortodocși români din Suedia, Danemarca și Norvegia.

1 octombrie 2007

Recunoașterea statutului de Corporație de Drept Public pentru Mitropolie în Landul Baden-Württemberg.

5 martie 2008

Aegerea Arhim. Macarie Drăgoi ca Episcop al Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord, într-o ședință a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Este hirotonit într-un arhieru la 2 mai 2008, în Catedrala Mitropolitană din Cluj, iar întronizarea drept Chiriarh al nou-înființatei eparhii are loc la 6 iulie 2008, în catedrala episcopală sârbă din Stockholm, fiind oficiată de ÎPS Mitropolit Nifon, Arhiepiscopul Târgoviștei și Exarh Patriarhal, ca delegat al Preafericitului Părinte Patriarh Daniel.

„Întrucât eparhia noastră este compusă din comunități răsfirate și aflate în minoritate în întreaga Peninsulă Scandinavă, avem ca prioritate atât unitatea într-o credință a românilor din nordul Europei, cât și statornicirea legăturilor de conviețuire și colaborare cu celelalte comunități confesionale și etnice (...) Se impune să avem în atenție în special tinerii, mulți dintre ei născuți acolo sau plecați de timpuriu din țară, care au nevoie să li se împărtășească atât credința, cât și limba și tradițiile strămoșilor lor, ca moștenire binecuvântată.” (PS Macarie – cuvânt de mulțumire la slujba hirotoniei întru Episcop, Cluj, 2 mai 2008)

Hirotonirea Preasfințitului Părinte Macarie – 2.05.2008

Înființarea Asociației Tinerilor Ortodocși Români din Germania (ATORG) – 22.11.2008

22 noiembrie 2008

Ședința constitutivă a Asociației Tinerilor Ortodocși Români din Germania (ATORG), în catedrala din Nürnberg. Asociația are ca patroni spirituali pe Sfinții Martiri Brâncoveni, model de dăruire prin jertfa lor pentru credința în Hristos. Printre scopurile asociației se numără: implicarea tinerilor în viața parohiilor, crearea de legături între tinerii din diferite comunități parohiale, cultivarea identității ortodoxe române cu deschidere față de cultura țărilor-gază, organizarea de întâlniri, conferințe și colocvii care să aibă ca bază dialogul între tineri și duhovnici, realizarea de pelerinaje, ajutorarea elevilor și studenților cu posibilități materiale reduse. Președinte al Asociației este PS Părinte Episcop-vicar Sofian Brașoveanul.

„Tinerețea fiind vârsta formării, ea are nevoie mai mult decât toate celelalte vârste de călăuzire, de dialog, de iubire, de comuniune. Pentru un tânăr din diasporă acest cadru are o importanță și mai mare, deoarece aici întâlnirea cu cei care au aceleași idealuri este îngreuiată de risipirea în care trăim, iar întâlnirea cu alteritatea religioasă, etnică și culturală este o continuă provocare, căreia el este chemat să-i răspundă, și va putea face acest lucru doar înțelegându-se pe sine, crescând în armonie.” (PS Sofian Brașoveanul)

13–16 iunie 2009

Vizita pastoral-misionară a Preafericitul Părinte Daniel în Austria, în cadrul căreia Patriarhul României sfințește biserica de lemn „Sf. Arhangheli” și „Sf. Martiri Epictet și Astion” din Salzburg (13 iunie) și biserica „Învierea Domnului” și „Sf. Ap. Andrei” din Viena (14 iunie), înconjurat de slujitori ortodocși români, greci, ruși, sârbi ș.a., în prezența a numeroși credincioși, precum și a unor oaspeți ecumenici de seamă. Delegația Patriarhului Daniel vizitează mănăstirea cisterciană „Sf. Cruce”, este primită de Dr. Michael Häupl, primarul Vienei, precum și de Dr. Heinz Fischer, Președintele Austriei. În programul vizitei are loc, la Biblioteca Națională din Viena, o conferință organizată de Fundația „Pro Oriente”, în cadrul căreia Preafericirea Sa primește titlul de Protector al acestei fundații și susține conferința *Situația Bisericii Ortodoxe Române și legăturile ei ecumenice în contextul noii Europe.*

„Fiind moștenitori și păstrători ai civilizației și culturii creștine a continentului european și situându-ne geografic la întâlnirea dintre Răsărit și Apus, noi, românii, avem vocația de a promova dialogul și cooperarea în Europa. În acest sens, considerăm însă că unitatea Europei nu trebuie să se reducă numai la nivelul economic și politic, ci trebuie extinsă și la valo-

Sfințirea bisericii din Salzburg – 13.06.2009

rile spirituale și morale creștine. Într-o lume a pieței și a profitului material cu orice preț, Bisericele au vocația de a mărturisi și promova adevărurile fundamentale ale Evangheliei iubirii lui Hristos, demnitatea persoanei umane, ce poartă în ea chipul lui Dumnezeu, darul sacru al vieții, identitatea etnică a fiecărui popor și solidaritatea între popoare, pentru a ieși din situațiile de criză spirituală și materială.” (Patriarhul Daniel, Situația Bisericii Ortodoxe Române și legăturile ei ecumenice în contextul noii Europe, Viena, 15 iunie 2009)

4 august 2009

Decesul Pr. Dr. Constantin Mihoc și al credinciosului Nicolae Liviu Cioardău de la Parohia Berlin, în urma unui accident survenit pe șantierul viitoarei biserici.

27 noiembrie 2009

Mitropolitul Serafim primește „Medalia constituțională de argint a Landului Bavaria”, oferită de Barbara Stamm, Președinte al Parlamentului Bavarez.

27 februarie 2010

La Centrul Eparhial din Nürnberg are loc ședința constitutivă a Conferinței Episcopilor Ortodocși din Germania (OBKD). Acest organism interortodox funcționase înainte sub denumirea de Comisia Bisericii Ortodoxe din Germania (KOKiD). În același an se constituie conferințe episcopale similare în Benelux (23.06.2010) și Austria (8.10.2010), cei doi ierarhi ai Mitropoliei noastre fiind membri de drept.

27 mai 2010

Horst Seehofer, prim-ministrul Landului Bavaria, primește titlul de Doctor Honoris Causa al Universi-

tății din Sibiu, la propunerea IPS Serafim și a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei și Luxemburgului, ca semn de mulțumire pentru sprijinul oferit comunităților ortodoxe românești din Landul Bavaria. „Laudatio” este ținută de IPS Serafim, în Aula „Ioan Mețianu” a Facultății de Teologie Ortodoxă.

9-12 septembrie 2011

Vizita Preafericitului Părinte Patriarh Daniel la München, cu ocazia punerii pietrei de temelie a viitorului Așezământ Bisericesc Românesc. În programul Patriarhului României sunt incluse întâlniri cu Cardinalul Reinhard Marx, Arhiepiscop romano-catolic de München și Freising, Barbara Stamm, Președinte al Parlamentului Bavarez, Dr. Johannes Friedrich, Episcop Evanghelic-Luteran al Bavariei, Brândușa Predescu, Consul General al României în Bavaria, Horst Seehofer, Prim-ministru al Bavariei, precum și participarea la cea de-a 25-a întâlnire a Comunității Sant`Egidio. Aici, Preafericirea Sa susține o alocuțiune intitulată Înțelepciune pentru conviețuire și are o întrevvedere cu Christian Wulf, Președintele Germaniei. În cea de-a patra zi a vizitei canonice, Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române rostește cuvântul intitulat Dialog teologic și cooperare practică între Biserici în cadrul forumului Unitatea creștină și dragostea pentru cei săraci, ca parte a întâlnirii Comunității Sant`Egidio.

11 septembrie 2011

Patriarhul Daniel pune piatra de temelie pentru biserica viitorului Așezământ Bisericesc Românesc, cu hramurile „Înălțarea Sfintei Cruci” și „Sfântul Ierarh Calinic de la Cernica”, pe terenul achizițio-

Sfințirea bisericii „Învierea Domnului” din Viena – 14.06.2009

nat de Mitropolie în cartierul münchenez Aubing. Alături de Preafericirea Sa se află un mare sobor de ierarhi, preoți și credincioși români din toată Germania. La slujbă participă și ierarhi ortodocși din alte jurisdicții, reprezentanți ai Bisericilor Catolică și Evanghelică, precum și numeroase oficialități civile din România și Germania.

„Activitatea liturgică a noii biserici va fi deservită de o comunitate monahală românească și se va împleti cu o activitate social-culturală și social-caritabilă sau filantropică. Mai concret, lângă noua biserică se va construi un așezământ bisericesc, care va cuprinde: sediul episcopal și mănăstirea, un centru educațional pentru copii și tineri, precum și un centru de coordonare a activităților caritabile pentru bolnavi și bătrâni.” (Patriarhul Daniel – O nouă poartă a cerului în Germania. Cuvânt la slujba punerii pietrei de temelie a noului Așezământ Bisericesc din München, 11 septembrie 2011)

12 martie 2012

Recunoașterea statutului de Corporație de Drept Public pentru Mitropolie în Landul Hessen.

14 octombrie 2012

Sfințirea capelei cu hramul „Sf. Cuv. Parascheva” de la subsolul bisericii Parohiei din Berlin, de către IPS Serafim și PS Sofian Brașoveanul, alături de Protos. Clement Lodroman (paroh) și numeroși preoți și credincioși, cu participarea Monahiei Siluana Vlad și a numeroși tineri prezenți la a 5-a întâlnire anuală ATORG.

februarie 2013

Mitropolia demarează programul filantropic „Burse pentru copii săraci din Moldova” pentru susținerea lunară a 300 de copii cu situații sociale extreme. Partenerii din România ai acestui proiect sunt Mănăstirea Popăuți din Botoșani, respectiv Parohia „Pogorârea Sfântului Duh” și Liceul Tehnologic „Nicolae Iorga” din orașul Negrești (jud. Vaslui). Până în 2023, programul s-a extins la 800 de bursieri, alături de alți 50 de școlari care beneficiază de o masă gratuită.

21 martie 2013

Mitropolitul Serafim primește Medalia Löhe din partea Fundației Culturale „Wilhelm Löhe” a Diaconiei Evanghelice din Neuendettelsau – Bavaria.

Punerea pietrei de temelie a Așezământului Bisericesc München – 11.09.2011

4 iunie 2013

Recunoașterea statutului de Corporație de Drept Public pentru Mitropolie în Landul Saarland.

Punerea pietrei de temelie a Așezământului Bisericesc München – 11.09.2011

9 noiembrie 2013

Sfințirea picturii Bisericii „Sfinții Arhangheli” din Knittelfeld de către Mitropolitul Serafim, alături de

Burse pentru copii săraci din Moldova – IPS Serafim și copiii bursieri din Botoșani 2016

Primirea cheilor bisericii „Sf. Antonie” din Viena – 21.04.2014

părintele paroh Ioan Cristian Greucean. Fostă biserică a capucinilor, locașul este primit de parohia românească sub formă de donație, la 25 februarie 2009, din partea Episcopiei Catolice de Graz.

4 octombrie 2013

Semnarea contractului de cumpărare a unei biserici pentru parohia românească din Hamburg. Aceasta a fost construită în 1976, de comunitatea neopostolică.

21 aprilie 2014

Înmânarea cheilor bisericii „Sf. Antonie” din Viena, de către Cardinalul Christoph Schönborn, Arhiepiscop romano-catolic al Vienei, Mitropolitului Serafim. În cadrul unei ceremonii desfășurate în Lunea Sfintelor Paști, fosta biserică romano-catolică trece în proprietatea Mitropoliei prin cumpărare.

decembrie 2014

Semnarea contractului de cumpărare a unei biserici pentru parohia românească din Wiener Neustadt.

3 martie 2015

Recunoașterea statutului de Corporație de Drept Public pentru Mitropolie în Landul Nordrhein-Westfalen.

26 iulie 2015

Punerea pietrei de temelie pentru viitoarea biserică „Sf. Mc. Gheorghe” din Leipzig, săvârșită de PS Sofian Brașoveanul, împreună cu părintele paroh Ioan Forga.

14 octombrie 2015

Mitropolitul Serafim primește Ordinul de merit bavarez (Bayerisches Verdienstorden) din partea Primului Ministru Horst Seehofer. Cea mai înaltă distincție a Bavariei i-a fost decernată pentru activitatea sa pastorală și ecumenică. Ordinul a fost instituit prin lege în anul 1957 și este conferit personalităților care s-au evidențiat prin merite deosebite aduse statului și poporului bavarez.

11 martie 2016

Ședința de constituire a Institutului Româno-German „Ex fide lux” pentru Teologie, Știință, Cultură și Dialog la Centrul metropolitan din Nürnberg, la inițiativa Dr. Jürger Henkel. Din comitetul de conducere fac parte Prof. dr. h.c. Herrmann Schoenauer, rector emerit al Diaconiei din Neuendettelsau – președinte, PS Sofian Brașoveanul – vicepreședinte și ÎPS Serafim – președinte al curatorului științific. Institutul promovează dialogul teologic

și cultural româno-german, organizează excursii, seminarii, conferințe și congrese interdisciplinare, coordonează o serie editorială intitulată „Biblioteca Teologică Germano-Română”.

12 iunie 2016

Sfințirea bisericii Parohiei „Sf. Mc. Ecaterina” din Aschaffenburg de IPS Serafim, IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, și PS Sofian Brașoveanul, împreună cu părintele paroh, protos. Ghelasie Păcurar. Fosta capelă a Spitalului din Aschaffenburg a fost concesionată parohiei românești de primăria orașului, pentru 99 de ani.

16 iunie 2016

Începerea lucrărilor la șantierul viitorului Așezământ Bisericesc din München cu o slujbă de binecuvântare săvârșită de PS Sofian.

29 august 2016

Sfințirea picturii bisericii „Învierea Domnului” din Salzgitte și 40 de ani de la înființarea parohiei, săvârșită de IPS Serafim împreună cu PS Sofian Brașoveanul și părintele paroh Vasile Florea.

11 septembrie 2016

Sfințirea bisericii de lemn a Parohiei „Buna Vestire” din München de IPS Andrei, Mitropolitul Clujului, IPS Serafim, PS Macarie al Europei de Nord și PS Sofian Brașoveanul, împreună cu părintele paroh Simion Felecan.

2017

Arhiepiscopia depășește numărul de 100 de unități bisericești. Liberalizarea pieței muncii pentru cetățenii români (2014) a dus la o emigrație net superioară numeric anilor anteriori. La 1 ianuarie 2017 funcționează 104 parohii și filii (pentru 533.660 cetățeni români înregistrați oficial în Germania, 92.095 în Austria și 4142 în Luxemburg).

28 mai 2017

Sfințirea altarului și catapetesmei bisericii „St. Ev. Matei” din Luxemburg, concesionată de Arhiepiscopia catolică din Luxemburg parohiei românești din ducat. Slujba e săvârșită de Mitropolitul Serafim, în prezența Cardinalului Jean-Claude Hollerich, Arhiepiscop romano-catolic de Luxemburg.

17 septembrie 2017

Punerea pietrei de temelie pentru biserica Parohiei „Pogorârea Sfântului Duh” și „Sf. Voievod Ștefan cel Mare” din Viena, de Mitropolitul Serafim, împreună cu PS Emilian Crișanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului, alături de părintele paroh Emanuel Nuțu și clerici din România și Austria.

21 septembrie 2017

Semnarea contractului de cumpărare a unei biserici pentru parohia românească din Heilbronn.

10 mai 2018

Sfințirea noii biserici de lemn din Traunreut, cu hramurile „Sfinții Trei Ierarhi”, „Sf. Ier. Andrei Șaguna”, „Sf. Cuv. Irmgard de Chiemsee”, de către IPS Serafim și PS Sofian, în cadrul unei ceremonii la care, alături de preotul paroh Constantin Bartok și credincioșii români, au participat reprezentanți ai autorităților bavareze și numeroși localnici.

„Prin sfințire, biserica primește un har deosebit.

Înaltpreasfințitul Părinte Serafim primește Ordinul de merit Bavarez – 14.10.2015

Ședinta de constituire a Institutului Ex Fide Lux – 11.03.2016

Ea este oferită Domnului, Care-și face aici sălaș. Mai mult decât templul lui Solomon, care după sfințire era plin de slava Domnului (III Regi 8, 11), o biserică creștină este plină de prezența lui Dumnezeu închinat în Treimea Persoanelor: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh. Biserica este sfântă prin Tainele care se săvârșesc în ea, îndeosebi prin Taina Euharistiei, prin icoanele care o împodobesc și prin obiectele sfinte care servesc cultului liturgic. De aceea, în biserică stăm cu evlavie, cu conștiința că suntem înaintea lui Dumnezeu, care ne ascultă rugăciunea. Dar biserica este sfântă și prin credincioșii care se roagă în ea. Căldura rugăciunilor noastre atrage spre noi harul lui Dumnezeu, care sfințește totul, pe oameni și natura”. (IPS Serafim – cuvânt la sfințirea bisericii din Traunreut)

8 septembrie 2018

Sfințirea Bisericii „Învierea Domnului” din Mannheim, săvârșită de IPS Serafim, PS Sofian Brașoveanul și PS Atanasie de Bogdania, Arhiereu vicar al Episcopiei Ortodoxe Române a Italiei, alături de un sobor de preoți români și de alte naționalități.

22-23 noiembrie 2018

Conferința „Teologie ortodoxă în context european. Contribuția Ortodoxiei românești la identitatea creștină a Europei și la dialogul intercreștin”, organizată de Pr. prof. dr. Daniel Benga, în cooperare cu Institutul de Teologie Ortodoxă din München, în contextul Anului Omagial al Marii Uniri din 1918.

„Poporul român aparține lumii răsăritene prin expresia ortodoxă bizantină a creștinismului său, însă, totodată, prin latinitate sau romanitate, aparține lumii occidentale, fiind singurul popor latin care a adoptat creștinismul răsăritean. Primind așadar creștinismul ortodox bizantin în haină latină și fiind situat la confluența Occidentului cu Orientul și a Ortodoxiei slave cu Ortodoxia greacă, creștinismul românesc și-a asumat rolul de punte între Răsărit și Apus, între Ortodoxie și confesiunile creștine apusene, mai ales în Transilvania. Având vocația de a fi un factor de echilibru și de coexistență pașnică, Ortodoxia românească s-a remarcat de-a lungul secolelor prin toleranță, deschidere și ospitalitate.” (Patriarhul Daniel – Ortodoxia românească – punte de legătură între Orient

și Occident. Mesaj la deschiderea conferinței de la München, 22 noiembrie 2018)

8-9 decembrie 2018

A treia ediție a Festivalului de colinde al corurilor românești din Diaspora Europeană, intitulată „Hristos se naște, slăviți-L!” are loc la Viena, cu participarea a șapte coruri parohiale din Germania, Austria, Franța și Italia.

10 iulie 2019

Semnarea contractului de cumpărare a unei biserici pentru Parohia „Sf. Ilie” din Crailsheim.

19 iulie 2019

Mitropolitul Serafim primește Medalia „Henry Dunant” a Crucii Roșii Germane, oferită de către Michael Raut, directorul general al Crucii Roșii Bavarreze.

14-15 decembrie 2019

A patra ediție a Festivalului de colinde al corurilor românești din Diaspora Europeană, intitulată „Române, să fii bun!” are loc la Catedrala mitropolitană din Nürnberg, cu participarea a opt coruri din Germania, Austria, Franța și Italia.

13 septembrie 2020

Sfințirea Clopotelor Așezământului Bisericesc din München, de către IPS Serafim și PS Sofian. Cele 13 clopote au fost realizate la renumitul atelier austriac Grassmayr.

21 ianuarie 2021

Semnarea actului de cumpărare a imobilului Parohiei „Sf. Voievod Ștefan cel Mare” din Chemnitz. Acesta se afla în folosința comunității din 2017, sfințirea catapetesmei având loc în 7 iulie 2019.

7 noiembrie 2021

Reorganizarea Vicariatului Austriei în patru Comunități Bisericești. Comunitatea Ortodoxă Română „La Sfânta Înviere din Viena” este din 1967 Corporație de Drept Public în Austria, noile parohii desfășurându-și activitatea ca filii ale acesteia, din punct de vedere juridic. Datorită creșterii numărului de parohii, în conformitate cu legislația austriacă se constituie patru comunități distincte, corespunzând protopopiatelor din punct de vedere canonic. Comunitatea Ortodoxă Română din Viena, Austria de Jos și Burgenland a adoptat noul statut de organizare la 7 noiembrie, fiind urmată de Comunitatea Ortodoxă Română din Carintia și cea din Stiria, cu

Sfințirea bisericii din Aschaffenburg – 12.06.2016

Începerea lucrărilor la viitorul Așezământ Bisericesc din München – 16.06.2016

noi statute din 12 decembrie, respectiv Comunitatea Ortodoxă Română din Austria de Vest, cu un statut din 19 decembrie.

9 august 2021

Mitropolitul Serafim primește Premiul „Abt-Emmanuel-Heufelder”, oferit de Abația benedictină Niederaltaich, pentru angajamentul său în apropierea Bisericilor din Răsărit și Apus.

15 august 2021

Prima slujbă oficiată în Sala Crucilor, situată la subsolul bisericii mari a Așezământului Bisericesc Românesc din München.

mai 2021

Semnarea actului de cumpărare a bisericii Parohiei „Sf. Cuv. Parascheva” din Bad Windsheim-Uffenheim. Aceasta se află în folosința comunității românești din 2017.

26 mai 2022

Sfințirea bisericii de lemn a Parohiei „Sf. Mc. Ștefan, Cassius și Florentius” din Bonn de IPS Serafim, PS Sofian și PS Bartholomaios de Arianz (Mitropolia Greacă), împreună cu părintele paroh Cătălin Preda și numeroși preoți și diaconi. Terenul pe care s-a construit biserica este acordat Mitropoliei în

2016 de Ministerul român al Afacerilor Externe, în folosință gratuită pentru o perioadă de 99 de ani.

12 iunie 2022

Sfințirea altarului bisericii Parohiei „Pogorârea Sf. Duh” și „Sf. Voievod Ștefan cel Mare” din Viena de un sobor de arhierii condus de IPS Serafim, alături de părintele paroh Emanuel Nuțu și numeroși clerici, în prezența oaspeților ecumenici și ai autorităților de stat române și austriece.

11 septembrie 2022

Sfințirea Altarului din Sala Crucilor a Centrului Bisericesc din München de IPS Serafim, PS Macarie și PS Sofian, alături de un sobor de clerici și numeroși credincioși. Paraclisul de la subsolul bisericii mari a Așezământului primește hramurile „Sf. Ap. Andrei” și „Sf. Prooroc Moise”.

6 martie 2023

Recunoașterea statutului de Corporație de Drept Public pentru Mitropolie în Landul Berlin.

20 mai 2023

Inaugurarea grădiniței ortodoxe „Sf. Gheorghe” din incinta complexului parohial Leipzig. Aceasta este prima grădiniță patronată de Biserica Ortodoxă Română în Germania. La slujba săvârșită de IPS

Serafim alături părintele paroh Ioan Forga, participă Adriana Stănescu, Ambasador al României în Germania.

18 iunie 2023

Sfințirea altarului bisericii din lemn a Parohiei „Sf. Ap. Petru, Pavel și Iacob” și „Sf. Ier. Nectarie” din Sögel de IPS Serafim, PS Macarie și PS Sofian, alături de un sobor de preoți și diaconi, precum și de numeroși credincioși și reprezentanți ai autorităților locale. Terenul pe care s-a construit biserica a fost concesionat pe o perioadă de 99 de ani Mitropoliei în 2019, de Primăria Sögel.

„Sfințirea astăzi a altarului este, pe de o parte, o dovadă a credinței, hărniciei și perseverenței părintelui Marius Gabriel Matei, a familiei lui și a parohienilor, care s-au implicat cu dăruire jertfelnică, făcând să răsară această biserică maramureșeană, care să arate spre cer în spațiul aplatizat al nordului Germaniei; pe de altă parte, ea mărturisește despre lucrarea Duhului Sfânt, uneori pe căi nebănuite sau greu de descifrat, lucrare de sfințire a noastră și a celor ce vor veni după noi”. (PS Sofian Brașoveanul – cuvânt la sfințirea bisericii din Sögel)

2 iulie 2023

Sfințirea clopotului bisericii din Salzgitter de către PS Sofian împreună cu părintele paroh Alin Florea.

13 iulie 2023

Dr. Markus Söder, prim-ministrul Landului Bavaria, primește titlul de Doctor Honoris Causa al Universității de Vest din Timișoara, la propunerea IPS Serafim. Ceremonia decernării titlului academic are loc la sediul Guvernului Bavarez din München.

14 octombrie 2023

Punerea pietrei de temelie pentru biserica Parohiei „Acoșerământul Maicii Domnului” din Passau-Vilshofen de către IPS Serafim, PS Macarie al Europei de Nord, împreună cu PC Pr. paroh Marius Jidveian și un sobor de preoți.

23 octombrie 2023

Cumpărarea unei biserici pentru Parohia „Nașterea Maicii Domnului” din Esslingen, proiect realizat cu sprijinul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

Sfințirea picturii bisericii din Salzgitter – 29.08.2016

Bemerkenswerte Ereignisse in den 30 Jahren des Bestehens der Rumänischen Orthodoxen Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa

Protos. Dr. Ioan Popoiu

Oktober 1992

Die in München tagende *Initiativgruppe für die geistliche Einheit der rumänischen Diaspora* hat sich nach der Heiligen Synode über die Errichtung einer Diözese in Deutschland erkundigt.

22.-23. Januar 1993

Die Heilige Synode der Rumänischen Orthodoxen Kirche genehmigt die Einrichtung einer Diözese in Deutschland mit dem Titel „Rumänische Orthodoxe Metropolie für Deutschland und Zentraleuropa“, mit dem Sitz in Berlin.

16. Oktober 1993

Wahl von Weihbischof Serafim, aus der Erzdiözese

Sibiu zum Metropoliten, durch die Sitzung des Diözesanrates (Initiativgruppe) in Aachen.

15. November 1993

Die Metropolie wird vom Deutschen Staat als Verein anerkannt (Adresse Nr. 73 V.R. 3055).

12. Januar 1994

Die Heilige Synode bestätigt die Wahl des Weihbischofs Serafim zum Erzbischof von Berlin und Metropoliten der Rumänischen Orthodoxen Metropolie für Deutschland und Zentraleuropa.

5. Juni 1994

Inthronisierung von S.E. Serafim als Erzbischof

Die Kirchweihe der Kirche „Verkündigung des Herrn“ in München – 11.09.2016

und *Metropolit* in der Lukaskirche in München, unter Beteiligung einer beeindruckenden Anzahl rumänisch-orthodoxer Bischöfe, Priester, Gläubigen und Vertreter anderer Schwesterkirchen (katholische, evangelische, koptische, armenische usw.) wie Bischöfe, Prälaten, Äbte sowie Vertreter der Lokal- und Staatsbehörden.

„Indem der Wunsch der Priester und der rumänisch-orthodoxen Gläubigen von Deutschland und Zentraleuropa, in unserem Herzen liegt sich kanonisch in der geistlichen Kommunion mit der Rumänischen Orthodoxen Kirche zu organisieren und so die dogmatische, kultische und kanonische Einheit mit der Heiligen Synode der Rumänischen Orthodoxen Kirche und mit der Weltorthodoxie aufzubewahren; (...) Die Heilige Synode der Autokephalen Rumänischen Orthodoxen Kirche in ihrer Arbeitssitzung vom 22-23. Januar 1993 bestätigte die Erfüllung dieses Wunsches indem sie den Segen für die Organisation der Rumänischen Orthodoxen Metropolie für Deutschland und Zentraleuropa mit Sitz in Berlin gewährt hat (...) teilen wir allen Priestern und rumänischen orthodoxen Gläubigen diese Patriarchale Urkunde mit, und geben Seiner Eminenz dem Erzbischof und Metropoliten Dr. Serafim Joantă die kanonische Ermächtigung zur Prälatenwürde als Metropoliten und Erzbischof der von Gott geschützten Metropolie für Deutschland und Zentraleuropa, mit allen Pfarreien von Deutschland, Österreich, Luxemburg, Schweden, Norwegen und Finnland...“ (Patriarch Teoctist, Patriarchale Urkunde Nr. 3123 von 01. Juni 1994)

„In unserem heutigen Europa, das mit der Säkularisierung des Lebens konfrontiert ist und wo der moderne Mensch, der in Eile und geistig zerstreut ist, sodass er keine Zeit und Kraft mehr zum Beten findet, besteht ein großer Bedarf an geistlichen Seelsorgern, die über eine reiche Gebetserfahrung verfügen. Diese sind in der Lage, die Menschen davon zu überzeugen, dass das Gebet, das liturgische und geistliche Leben Quellen reiner Liebe zu Gott und den Mitmenschen sind, Quellen des Friedens und der Freude, spirituelle Kräfte, die den Menschen erneuert und ihm helfen, die Schwierigkeiten des Lebens zu überwinden. Sowohl dem heutigen nihilistischen Säkularismus als auch der Ausbreitung religiöser Sekten, die die Einheit der Kirche Christi fragmentieren, kann nichts Besseres entgegengewirkt werden als gerechter Glaube und inbrünstiges Gebet. Das Überwinden der spirituellen

Weihe des Ikonostases der Kirche in Luxemburg – 28.05.2017

Krise des heutigen Menschen erfolgt nur durch die Suche nach Heiligkeit und durch die Gebete der Heiligen. Die Sünde und der moralische Verfall zerstören das Leben des Menschen und der Gesellschaft, aber die wahre Heiligkeit versöhnt und vereint das Leben des Menschen und der Gesellschaft...“ (Metropolit Daniel, Wort bei der Amtseinführung von Metropoliten Serafim, in: *Deisis*, Nr. 1/1995, S. 15)

1995

Gründung des Diözesanmagazins „*Deisis*“. Die erste Ausgabe ist den Anfängen der Metropolie und der Amtseinführung von Metropoliten Serafim gewidmet. Zusätzlich enthält es auch verschiedene Abschnitte über Begegnungen (interkulturelle und interkonfessionelle Treffen), sowie *Orthodoxe Anthologie* und *Orthodoxe Bücher* (wichtige redaktionelle Veröffentlichungen der Zeit), *Restititionen* und *Zeugnisse* (Erinnerungen an besonderen Persönlichkeiten), bzw. *Poesis* und *Essay*. Unter den Autoren sind: Metropolit Daniel, Pfr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, Nicolae Stroescu-Stănișoară, Horia Bernea, Virgil Ierunca, Pfr. Ion Pinte.

„Wir haben uns für den Titel *DEISIS* für unser Diözesanmagazin entschieden, weil es sich um den Namen einer berühmten Ikone handelt, die in der orthodoxen Welt sehr verbreitet ist, nämlich derjenigen, die in der Mitte den Erlöser Jesus Christus als Richter zeigt, sowie auf den Seiten die Gottesmutter und der heilige Johannes der Täufer in betender Position, Fürsprecher für die Menschheit (...) Olivier Clément sagte, dass der Mensch nur dann seinen Narzissmus verlässt und wahrhaftig lebt, wenn er betet. Ansonsten ist unser Leben mehr Illusion als wahre Realität. Die Lebensqualität und die Tätigkeit, die wir leisten,

hängen in hohem Maße von unserem Gebet oder dem Mangel an Gebet ab. Als ich Pater Sophronius (+1993), Abt des Klosters St. Johannes der Täufer in Essex (England), einen der größten Geistlichen unserer Zeit, fragte, was ich tun sollte, um der Kirche mehr zu dienen, antwortete er: „Betet, betet und betet noch einmal. Und das Gebet wird euch lehren, was zu tun ist, und wird euch die Kraft geben, alles zur Ehre Gottes und zum Wohle der Menschen zu tun...“ (Metropolit Serafim, Ein Gebet am Anfang der Reise, in: Deisis Nr. 1, 1995, S. 6)

27. November – 5. Dezember 1995

Das siebte Treffen des bilateralen theologischen Dialogs zwischen der rumänischen Orthodoxen Kirche und der evangelischen Kirche in Deutschland, in Selbitz, mit dem Thema: „Gemeinschaft der Heiligen – Berufung unserer Kirchen und ihre Erfüllung in der säkularisierten Welt“. Die rumänische Kirche wird durch Metropolit Nicolae von Banat und Metropolit Serafim vertreten, sowie die Priester und Professoren Mircea Basarab, Dorin Oancea und Ioan Caraza. Die Treffen finden nach wie vor regelmä-

ßig abwechselnd in Deutschland und Rumänien statt und widmen sich theologischen, sozialen und missionarischen Aspekten. Das nächste Treffen (das 16.) findet in Eisenach statt (19.–23. Februar 2024), mit dem Thema: „Jugendpastoral und -katechese als ökumenische Zukunftsaufgabe“.

15. März 1998

Inthronisierung des rumänischen orthodoxen Erzbischofs Iosif von West- und Südeuropa, in Paris. Diese Stelle hatte zuvor Metropolit Serafim als stellvertretender Erzbischof inne (1994–1996).

„Der Bischof hat nur eine Macht: die Liebe und nur eine Kraft der Überzeugung: das Martyrium, sowie nur eine Kampfzunge: das Gebet zusammen mit dem Fasten (...) Diese evangelische Haltung, ohne jegliche weltliche Macht oder Zwang, ist gleichermaßen charakteristisch für Priester und Gläubige, die zusammen mit dem Bischof das neue Volk Gottes bilden, das dazu berufen ist, der Welt gerade eine andere Lebensweise zu bezeugen: der trinitarische Weg, gegründet auf der Gemeinschaft der Liebe zwischen allen Menschen“ (Metropolit Serafim – *Das Kreuz des Priestertums*).

Grundsteinlegung der Kirche des „Heiligen Stephan der Große“ in Wien – 17.09.2017

Wort bei der Bischofsweihe und der Amtseinführung von Erzb. Iosif)

27.–28. Februar 1998

Die rumänisch-orthodoxen Gemeinden in Österreich werden als Vikariat der Metropole organisiert, gemäß einem Beschluss der Diözesanversammlung. Pater Dr. Nicolae Dura von der Pfarrei „Zur Heiligen Auferstehung“ in Wien wird zum Vikar für Österreich gewählt.

21. Juni 1999

Vertragsunterzeichnung für den Kauf des künftigen Hauptsitzes der Metropole in Nürnberg. Das Grundstück besteht aus einer Kirche, zwei Doppelgeschossgebäuden, Kindergarten, Hof und Garage (1290 qm), erworben von der evangelischen Kirchengemeinde „Epiphania“ in der Fürther Straße 166-168. Die Verlegung des Sitzes der Metropole von Regensburg nach Nürnberg erfolgte im Laufe des Jahres 2000. Neben dem Diözesanzentrum gehören das „Hl. Brâncoveanu-Märtyrer“ Kloster und die örtliche Pfarrei „Hl. Großmartyrer Demetrius“ noch dazu.

„Nürnberg muss sich nicht mehr vor den Bischofsstädten Eichstätt und Bamberg demütigen, denn es wird auch ein Bistum haben, das rumänische“, titelt die Zeitung *Nürnberger Nachrichten* vom 22. Dezember 1998 und erwähnt noch dazu: „Das beeindruckende Gesicht des Hoher Prälat Serafim, mit dem Kreuz auf seiner Brust, wird es ein Symbol der Stadt sein“.

4. März 2001

Die erste panorthodoxe Bischofsliturgie in einer rumänischen Kirche findet am Sonntag der Orthodoxie in der Kathedrale in Nürnberg statt, und wird von einem Empfang der Kommission Orthodoxer Kirchen in Deutschland (KOKID) begleitet.

6. Mai 2001

Die erste Live-Übertragung einer heiligen orthodoxen Liturgie auf rumänisch im ZDF, aus der Kathedrale in Nürnberg.

9. Juni 2001

Unterzeichnung der Grundstückskaufurkunde für die erste rumänische Kirche in Wien, deren Grundstein am 23. September von Metropolit Serafim zusammen mit dem Erzbischof Calinic von Argeş

Das Projekt des Kirchlichen Zentrums in München – 2018

und Bischof Laurențiu von Caransebeş, und Bischofsvikar Nicolae Dura geweiht wurde.

4. März 2003

Die Heilige Synode beschließt die Namensänderung der Metropole. Der neue Titel lautet: *Rumänische Orthodoxe Metropole für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa*.

8.–14. Mai 2003

Pastoraler und ökumenischer Besuch des Patriarchen Teoctist in Deutschland, zusammen mit dem Metropolit Daniel von Moldawien und Bukowina, dem Metropolit Teofan von Oltenien, und dem Erzbischof Andrei von Alba Iulia, auf Einladung des Metropoliten Serafim und der römisch-katholischen und der evangelischen Kirchen in Deutschland. Der Patriarch von Rumänien trifft in München, Nürnberg, Regensburg und Berlin Vertreter lokaler Behörden wie Dr. Günther Beckstein – Innenminister von Bayern, Kardinal Friedrich Wetter – Erzbischof von München und Freising, Prälat Dr. Albert Rauch – Direktor des Instituts für Orientalische Kirchen Regensburg, Dr. Johannes Friedrich – Bischof der Evangelisch-Lutherischen Kirche in Bayern, Kardinal Georg Maximilian Sterzinsky – Erzbischof von Berlin und Dr. Johannes Rau – Bundespräsident der Bundesrepublik Deutschland, sowie zahlreiche rumänisch-orthodoxe Persönlichkeiten, Gläubige und Priester.

„Aus unserer Sicht braucht Europa nicht nur wirtschaftliche und politische Faktoren, sondern auch ihre christliche Tradition. Rumänien bringt in Europa ihre schmerzhafteste Geschichte von Opfer und Märtyrer für den Glauben ein. Die Rumänische Orthodoxe Kirche bietet Europa das lebendige Erle-

Die Kirchweihe der Kirche in Traunreut – 10.05.2018

ben des orthodoxen Glaubens in Gemeinschaft. Keine europäische oder weltweite Institution kann die Kirche ersetzen, deren Werk die ständige Besserung, die Vervollkommnung, sogar die Vergöttlichung des Menschen ist. Dies sind die Ziele des europäischen Ökumenismus angesichts der Rumänischen Orthodoxen Kirche. Für diese kann Europa ohne Glauben, ohne das Bekenntnis und die umfassende Äußerung des christlichen Glaubens keine dauerhafte Zukunft haben. Die Kirchen sind aufgerufen an der Bildung des neuen Europas mitzuwirken, ein Werk, das sie nur gemeinsam erfolgreich verwirklichen können“ (Patriarch Teoctist – die Konferenz Die Ansprüche des jetzigen Ökumenismus aus der Sicht der Rumänischen Orthodoxen Kirche, Ludwig-Maximilians-Universität München, 9. Mai 2003)

11. Mai 2003

Weihe von Seine Exzellenz Sofian von Kronstadt zum Weihbischof der Rumänischen Orthodoxen Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa. Die Zeremonie findet im Rahmen der göttlichen Liturgie in der Nürnberger Kathedrale statt, mit dabei ist Patriarch Teoctist zusammen mit vielen Bischöfen, Priestern und zahlreichen Gläubigen, im Beisein ökumenischer Gäste und Vertreter lokaler Behörden aus Deutschland und Rumänien.

„Als lebendiges Abbild Christi ist der Bischof gerufen, durch sein Beispiel und sein Wirken den Menschen zu helfen, immer mehr Gott selbst zu sehen und Ihn zu lieben sowie sich nach Ihm zu sehnen. Der Hirte der ihm anvertrauten Herde, der Bischof des 21. Jahrhunderts, hat die Mission, den von Gott und seinen Nächsten entfremdeten Menschen zu su-

chen und ihn zu den wahren Werten hinzuführen. Eine extrem schwierige Aufgabe unter den gegenwärtigen Bedingungen der Diaspora, in der wir uns hier befinden. In Wissen darum, dass die Kraft Gottes in allem Schwachen mächtig ist und im Gedenken an die Verfolgungssituation der Christen in den ersten Jahrhunderten, habe ich die Gewissheit, dass, dann, wenn Gott will, dass etwas Bestimmtes geschieht, die ganze Schöpfung dazu hilft, dass dies eintritt, wie Markus Eremita schrieb“ (Weihbischof Sofian von Kronstadt, Wort bei der Bischofsweihe, Nürnberg, 11. Mai 2003)

10. September 2004

Der Ständige Diözesanrat beschließt, dass Weihbischof Sofian von Kronstadt aus missionarischen Gründen seinen Sitz in München errichten wird. Der Sitz des Weihbischofs trägt seit dem 11. November 2006 den Namen rumänisches Kirchenzentrum München und ist als Kloster organisiert. 2005–2021 funktionierte es in einem gemieteten Gebäude in der Paul-Heyse-Str. 19. Neben den Büro- und Wohnräumlichkeiten verfügte das Kirchenzentrum über die Kapelle „St. Siluan von Berg Athos“.

24. April 2006

Die Rumänische Orthodoxe Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa erhält den Titel einer Körperschaft des öffentlichen Rechts vom Freistaat Bayern. Das offizielle Anerkennungsdokument wird dem Metropoliten Serafim von Karl Freller, Staatssekretär für Bildung und Kultus in Bayern, in einem festlichen Rahmen in der Nürnberger Kathedrale überreicht.

Die Kirchweihe der Kirche in Mannheim – 08.08.2018

„Wir Rumänen sind als orthodoxe Christen in der Diaspora sehr daran interessiert, unser geistliches und ethnisches Leben in den Ländern, in denen wir leben, nach den Regeln und Voraussetzungen zu führen, die dort jeweils herrschen. Wir wollen als orthodoxe Rumänen und als Europäer auch in Bayern und Deutschland loyale Mitbürger sein, die ihren Glauben friedlich und im Dialog mit den Partnern in der Ökumene leben.“ (Metropolit Serafim – Ansprache anlässlich der Verleihung der Körperschaftsrechte für die Metropolie, Nürnberg, 24. April 2006).

11.–15. Mai 2006

Die zweite pastoral-missionarische Reise von Patriarch Teoctist nach Deutschland. Der Patriarch von Rumänien trifft in Berlin, Nürnberg und München Vertreter der lokalen Behörden wie Ulrich Ropper – Staatssekretär für die Beziehungen zu religiösen Gemeinschaften, Dr. Günther Beckstein – Innenminister von Bayern, sowie zahlreiche rumänische orthodoxe Priester und Gläubige. Am Samstag, dem 14. Mai, legt er den Grundstein für die zukünftige rumänische Kirche in Berlin, und am Sonntag, dem 15. Mai, führt er zusammen mit Bischöfen, Priestern und Gläubigen, den Weihegottesdienst der Metropolitankathedrale in Nürnberg, gewidmet den Heiligen Großmartyrern Demetrius, und den Heiligen Brâncoveanu-Martyrern, durch.

22. Mai 2006

Die Einweihung der Kirche „Geburt des Herrn“ in Stuttgart, von Metropolit Serafim vollzogen, zusammen mit dem Erzbischof Nicolae der Metropolie Amerikas, Weihbischof Sofian von Kronstadt und dem Pfarrer Mihăiță Bratu. Kurz danach begannen die Freskomalerei-Arbeiten, geweiht am 26. Mai 2013.

22. Oktober 2007

Administrative Umstrukturierung der Metropolie. Der Heilige Synod genehmigte den Antrag 399/19.10.2007 des Metropoliten Serafim, in dem die Gründung von zwei suffraganen Bistümern der Metropolie gebilligt wurden: die Rumänische Orthodoxe Erzdiözese von Deutschland, Österreich und Luxemburg, weiterhin unter der Jurisdiktion von Erzbischof und Metropolit Serafim, sowie die Rumänische Orthodoxe Diözese von Nordeuropa, zu-

Die Konferenz, die in München im Gedenkjahr der Großen Vereinigung von 1918 organisiert wurde – 22.11.2018

ständig für die orthodoxen rumänischen Gläubigen in Schweden, Dänemark und Norwegen.

1. Oktober 2007

Zweitverleihung des Status als Körperschaft des öffentlichen Rechts für die Metropolie im Bundesland Baden-Württemberg.

5. März 2008

Wahl des Archimandriten Macarie Drăgoi zum Bischof der Rumänischen Orthodoxen Diözese von Nordeuropa während einer Sitzung des Heiligen Synods. Er wurde am 2. Mai 2008 in der Metropolitankathedrale von Cluj-Napoca zum Bischof geweiht. Seine Inthronisation als Oberhaupt der neu gegründeten Diözese fand am 6. Juli 2008 in der serbischen orthodoxen Kathedrale von Stockholm statt. Die Zeremonie wurde von Metropolit Nifon, dem Erzbischof von Târgoviște und Patriarchalen Exarchen, als Vertreter Seiner Heiligkeit Patriarch Daniel geleitet.

„Da unsere Diözese aus verstreuten und in der gesamten skandinavischen Halbinsel in der Minderheit befindlichen Gemeinschaften besteht, ist es unsere Priorität, sowohl die Einheit im Glauben der Rumänen im Norden Europas zu fördern als auch die Beziehungen und Zusammenarbeit mit anderen konfessionellen und ethnischen Gemeinschaften zu festigen (...) Wir müssen besonders auf die Jugendlichen achten. Viele von ihnen sind dort geboren oder frühzeitig aus dem Land gegangen. Sowohl ihren Glauben als auch die Sprache und Traditionen ihrer Vorfahren müssen wir als gesegnetes Erbe vermitteln“ (Bischof

Die Weihe der Glocken des Kirchlichen Zentrums in München – 12.09.2020

Macarie – Dankeswort bei der Bischofsweihe, Cluj, 2. Mai 2008).

22. November 2008

Gründungssitzung des Vereins der rumänischen orthodoxen Jugendlichen in Deutschland (ATORG), in der Kathedrale von Nürnberg. Der Verein hat die Heiligen Brâncoveanu-Märtyrer als geistige Schutzpatrone, ein Vorbild für ihre Hingabe und Opferbereitschaft für den Glauben an Christus. Zu den Zielen des Vereins gehören: die Einbindung der Jugendlichen in das Gemeindeleben, die Schaffung von Verbindungen zwischen Jugendlichen aus verschiedenen Gemeinden, die Pflege der rumänisch-orthodoxen Identität mit Offenheit gegenüber der Kultur der Gastländer, die Organisation von Treffen, Konferenzen und Diskussionsrunden, die auf dem Dialog zwischen den Jugendlichen und Geistlichen basieren, die Durchführung von Pilgerreisen sowie die Unterstützung von Schülern und Studenten mit finanziellen Einschränkungen. Der Präsident des Vereins ist Weihbischof Sofian.

„Jugend ist das Alter der Formung. Sie braucht mehr als alle anderen Altersgruppen Führung, Dialog, Liebe, Gemeinschaft. Für einen jungen Menschen in der Diaspora ist dieses Umfeld noch wichtiger, weil das Treffen mit Gleichgesinnten durch die Zerstreung, in der wir leben, erschwert wird. Dazu ist noch

die Begegnung mit religiöser, ethnischer und kultureller Andersartigkeit eine fortwährende Herausforderung, der er sich stellen muss. Er wird dies nur tun können, indem er sich selbst versteht und in Harmonie wächst“ (Weihbischof Sofian von Kronstadt).

13.–16. Juni 2009

Die pastoral-missionarische Reise Seiner Heiligkeit Patriarch Daniel nach Österreich, bei der der Patriarch Rumäniens die hölzerne Kirche „Hll. Erzengel“ und „Die Heiligen Märtyrer Epiktet und Astion“ in Salzburg (13. Juni) und die Kirche „Auferstehung des Herrn“ und „Heiliger Apostel Andreas“ in Wien (14. Juni) weiht. Er wird von rumänischen orthodoxen, sowie griechischen, russischen, serbischen und anderen Geistlichen begleitet, in Anwesenheit zahlreicher Gläubiger sowie angesehener ökumenischer Gäste. Die Delegation von Patriarch Daniel besucht das Zisterzienserkloster „Heiligenkreuz“, und wird vom Wiener Bürgermeister Dr. Michael Häupl und vom österreichischen Präsidenten Dr. Heinz Fischer empfangen. Im Rahmen des Besuchsprogramms findet in der Nationalbibliothek in Wien eine Konferenz der Stiftung „Pro Oriente“ statt, bei der Seine Heiligkeit den Titel des Vize-Rektors dieser Stiftung erhält und einen Vortrag über die Situation der rumänischen Orthodoxen Kirche und ihre ökumenischen Beziehungen im Kontext des neuen Europas hält.

„Als Erben und Bewahrer der christlichen Zivilisation und Kultur des europäischen Kontinents und geografisch an der Schnittstelle von Ost und West gelegen, haben wir Rumänen die Berufung, den Dialog und die Zusammenarbeit in Europa zu fördern. In diesem Sinne sind wir jedoch der Meinung, dass die Einheit Europas nicht nur auf wirtschaftlicher und politischer Ebene, sondern auch auf die spirituellen und moralischen Werte des Christentums ausgeweitet werden sollte. In einer Welt des Marktes und des materiellen Profits um jeden Preis haben die Kirchen die Berufung, die grundlegenden Wahrheiten des Evangeliums der Liebe Christi zu bezeugen und zu fördern: die Würde des Menschen, der das Bild Gottes in sich trägt, das heilige Geschenk des Lebens, die ethnische Identität jedes Volkes und die Solidarität zwischen den Völkern, um aus Situationen spiritueller und materieller Krise herauszukommen.“ (Patriarch Daniel, Die Situation der Rumänischen Orthodoxen Kirche und ihre ökumenischen Beziehungen im Kontext des neuen Europas, Wien, 15. Juni 2009)

4. August 2009

Der Tod von Pfr. Dr. Constantin Mihoc und des Gläubigen Nicolae Liviu Cioardău aus der Berliner rumänisch-orthodoxen Pfarrei infolge eines Unfalls auf der Baustelle der künftigen Kirche.

27. November 2009

Metropolit Serafim erhält die Bayerische Verfassungsmedaille in Silber von Barbara Stamm, Präsidentin des Bayerischen Landtags.

27. Februar 2010

Die konstituierende Sitzung der orthodoxen Bischofskonferenz in Deutschland (OBKD) findet im Diözesanzentrum Nürnberg statt. Dieses interorthodoxe Gremium funktionierte zuvor als Kommission der Orthodoxen Kirche in Deutschland (KOKID). Im selben Jahr werden ähnliche Bischofskonferenzen in den Benelux-Ländern (23.06.2010) und in Österreich (8.10.2010) gegründet, wobei die beiden Hierarchen unserer Metropole Mitglieder sind.

27. Mai 2010

Horst Seehofer, Ministerpräsident von Bayern, erhält den Titel „Doctor Honoris Causa“ der Universität Sibiu, als Zeichen der Dankbarkeit für die Unterstützung der rumänischen orthodoxen Gemeinden im Land Bayern. Der Titel wurde auf Vorschlag von Metropolit Serafim und der Diözesanversammlung verliehen. Die „Laudatio“ wurde von Metropolit Serafim in der Aula der orthodox-theologischen Fakultät in Sibiu verlesen.

Weihe des Altars der Kirche des Heiligen Stephan der Große in Wien – 12.06.2022

9.-12. September 2011

Besuch des Patriarchen Daniel in München, anlässlich der Grundsteinlegung für das zukünftige rumänische Kirchenzentrum. Auf dem Programm des rumänischen Patriarchen stehen Treffen mit dem Kardinal Reinhard Marx – römisch-katholischer Erzbischof von München und Freising, Barbara Stamm – Präsidentin des Bayerischen Landtags, Dr. Johannes Friedrich – evangelisch-lutherischer Bischof von Bayern, Brândușa Predescu – Generalkonsul Rumäniens in Bayern, Horst Seehofer – Ministerpräsident von Bayern sowie seine Teilnahme am 25. Treffen der Sant'Egidio-Gemeinschaft. Hier hält Seine Seligkeit eine Ansprache mit dem Titel „Weisheit für das Zusammenleben“ und trifft sich mit dem deutschen Bundespräsidenten Christian Wulf. Am vierten Tag des kanonischen Besuchs hält der Primas der rumänischen orthodoxen Kirche im Rahmen des Treffens der Gemeinschaft Sant'Egidio die Rede mit dem Titel „Theologischer Dialog und praktische Zusammenarbeit zwischen den Kirchen“ beim Forum „Die Einheit der Christen und der Liebe zu den Armen“.

11. September 2011

Patriarch Daniel legt den Grundstein für die Kirche des künftigen rumänischen Kirchenzentrum

Die Weihe des Altars im Kreuzsaal – Kirchliches Zentrum in München – 11.09.2022

mit den Widmungen „Die Erhöhung des Heiligen Kreuzes“ und „Heiliger Hierarch Calinic von Cernica“ auf dem von der Metropole gekauften Grundstück im Münchner Stadtteil Aubing. Zusammen mit Seiner Seligkeit feiert eine Vielzahl rumänischer Hierarchen, Priester und Gläubigen aus ganz Deutschland. An dem Gottesdienst nehmen auch Bischöfe aus anderen orthodoxen Jurisdiktionen, Vertreter der katholischen und evangelischen Kirchen sowie zahlreiche Beamte aus Rumänien und Deutschland teil.

„Die liturgische Tätigkeit der neuen Kirche wird von einer rumänischen monastischen Gemeinschaft bedient und wird sich mit einer kulturellen-sozialen und wohltätigkeits- oder philanthropisch-sozialen Tätigkeit verflechten. Konkreter gesagt, neben der neuen Kirche wird eine neue kirchliche Anstalt errichtet, die folgende Einheiten beinhalten wird: der bischöfliche Sitz und das Kloster, eine Erziehungsanstalt für Kinder und Jünger, sowie ein Koordinationszentrum der Wohltätigkeiten für Kranke und alte Leute“. (Patriarch Daniel, *Ein neues Himmelstor in Deutschland*. Ansprache aus Anlass der Weihe des Ortes und der Grundsteinlegung des neuen Kirchenzentrum in München, 11. September 2011)

12. März 2012

Zweitverleihung des Status als Körperschaft des öffentlichen Rechts für die Metropole im Bundesland Saarland.

14. Oktober 2012

Weihe der Kapelle „Hl. Paraskeve“ aus dem Untergeschoss der künftigen Pfarrkirche in Berlin, durchgeführt von Metropolit Serafim und Weihbischof Sofian zusammen mit Protos. Clement Lodroman (Gemeindepfarrer) und viele Priester und Gläubige. Unter den Gästen waren Schwester Siluana Vlad und die Teilnehmer des 5. Jahrestreffens des Vereins der rumänischen orthodoxen Jugendlichen in Deutschland (ATORG).

Februar 2013

Die Metropole startet das Sozialprogramm „Stipendien für arme Kinder in Moldau“ zur monatlichen Unterstützung von 300 Kindern in extrem schwierigen sozialen Verhältnissen und/oder betroffen von materiellem Mangel. Die rumänischen Partner dieses Projekts sind das Popăuți-Kloster

Die Weihe des Altars im Kreuzsaal – Kirchliches Zentrum in München – 11.09.2022

aus Botoșani bzw. die Pfarrei „Die Herabkunft des Heiligen Geistes“ und das technische Gymnasium „Nicolae Iorga“ aus Negrești (Kreis Vaslui). Bis 2023 ist das Programm auf 800 Stipendiaten angewachsen sowie weitere 50 Schüler, die eine kostenlose tägliche Mahlzeit erhalten.

21. März 2013

Metropolit Serafim erhält die Löhe-Medaille der Kulturstiftung „Wilhelm Löhe“ der evangelischen Diakonie in Neuendettelsau – Bayern.

4. Juni 2013

Zweitverleihung des Status als Körperschaft des öffentlichen Rechts für die Metropole im Bundesland Hessen.

9. November 2013

Weihe der Ikonostase und der Fresken der Kirche „Hll. Erzengel“ in Knittelfeld durch Metropolit Serafim gemeinsam mit Pfr. Ioan Cristian Greucean. Die ehemalige Kapuzinerkirche wurde am 25. Februar 2009 als Schenkung der Katholischen Diözese Graz von der rumänischen Kirchengemeinde übernommen.

4. Oktober 2013

Vertragsunterzeichnung zum Kauf einer Kirche für die rumänische Kirchengemeinde in Hamburg. Es

wurde 1976 von der neapostolischen Gemeinschaft erbaut.

21. April 2014

Schlüsselübergabe der Kirche „Hl. Antonius“ in Wien an Metropolit Serafim, von Dr. Christoph Kardinal Schönborn, römisch-katholischer Erzbischof von Wien. In einer Zeremonie am Ostermontag geht die ehemalige römisch-katholische Kirche in den Besitz der Metropole über.

Dezember 2014

Vertragsunterzeichnung zum Kauf einer Kirche für die rumänische Kirchengemeinde Wiener Neustadt.

3. März 2015

Zweitverleihung des Status als Körperschaft des öffentlichen Rechts für die Metropole im Bundesland Nordrhein-Westfalen.

26. Juli 2015

Grundsteinlegung für die zukünftige Kirche „Hl. Großmartyrer Georg“ in Leipzig, durchgeführt von Weihbischof Sofian zusammen mit Pfr. Ioan Forga.

14. Oktober 2015

Metropolit Serafim erhält den Bayerischen Verdienstorden. Bayerns höchste Auszeichnung wird von Ministerpräsident Horst Seehofer verliehen,

für das ökumenische Engagement des Metropoliten zugunsten orthodoxer Rumänen. Der Orden wird seit 1957 an Persönlichkeiten verliehen, die sich durch besondere Verdienste um den bayerischen Staat und das bayerische Volk hervorgetan haben.

11. März 2016

Gründungstreffen des „Ex Fide Lux – Deutsch-Rumänisches Institut für Theologie, Wissenschaft, Kultur und Dialog e.V.“ beim Diözesanzentrum in Nürnberg, auf Initiative von Pfr. Dr. Jürger Henkel. Dem Leitungsgremium gehören Prof. Dr. h.c. an. Herrmann Schönauer – emeritierter Rektor der Diakonie Neudettelsau, als Vorsitzender des Vereins, Weihbischof Sofian – Zweiter Vorsitzender und Metropolit Serafim – Vorsitzender des Beirats. Das Institut fördert den rumänisch-deutschen theologischen und kulturellen Dialog, organisiert Exkursionen, Seminare, Konferenzen und interdisziplinäre Kongresse und koordiniert eine Redaktionsreihe mit dem Titel „Deutsch-Rumänische Theologische Bibliothek“.

12. Juni 2016

Weihe der „Hl. Katharina“-Kirche in Aschaffenburg durch den Metropoliten Serafim, Erzbischof Teodosie von Tomis und Weihbischof Sofian zu-

sammen mit dem Pfarrer Protos. Ghelasia Păcurar. Die ehemalige Spitalkirche in Aschaffenburg wurde der rumänischen Kirchengemeinde vom Rathaus verpachtet.

16. Juni 2016

Beginn der Bauarbeiten zum künftigen Kirchenzentrum in München mit einem Segensgottesdienst geführt von Weihbischof Sofian.

29. August 2016

Freskenweihe und das 40-Jähriges Jubiläum der Kirche „Auferstehung des Herrn“ in Salzgitter, durchgeführt von Metropolit Serafim zusammen mit Weihbischof Sofian und Pfr. Vasile Florea.

11. September 2016

Weihe der Holzkirche der Kirchengemeinde „Verkündigung“ in München durch Metropolit Andrei von Cluj, Metropolit Serafim, Bischof Macarie von Nordeuropa und Weihbischof Sofian zusammen mit Pfr. Simion Felecan.

2017

Die Erzdiözese überschreitet die Zahl von 100 Kircheneinheiten. Die Liberalisierung des Arbeitsmark-

Die Anerkennung der Metropolie als Körperschaft des öffentlichen Rechts in Berlin – 06.03.2023

tes für rumänische Staatsbürger (2014) führte zu einer deutlich höheren Abwanderung als in den Vorjahren. Zum 1. Januar 2017 gibt es 104 Kirchengemeinden und Filialen (für 533.660 offiziell in Deutschland registrierte rumänische Staatsbürger, 92.095 in Österreich und 4.142 in Luxemburg).

28. Mai 2017

Weihe des Altars und der Ikonostase der Kirche „Hl. Matthäus“ in Luxemburg, verliehen von der katholischen Erzdiözese Luxemburg an die rumänische Pfarrgemeinde im Herzogtum. Der Gottesdienst wird von Metropolit Serafim in Anwesenheit von Kardinal Jean-Claude Hollerich – römisch-katholischer Erzbischof von Luxemburg, gefeiert.

17. September 2017

Grundsteinlegung für die Pfarrkirche „Die Herabkunft des Heiligen Geistes“ und „Hl. Stefan der Große, Fürst von Moldawien“ in Wien, gefeiert von Metropolit Serafim zusammen mit Weihbischof Emilian von Arad und Pfr. Emanuel Nuțu sowie zahlreiche Geistliche aus Rumänien und Österreich.

21. September 2017

Vertragsunterzeichnung zum Kauf einer Kirche für die rumänische Kirchengemeinde in Heilbronn.

10. Mai 2018

Weihe der neuen Holzkirche in Traunreut durchgeführt von Metropolit Serafim und Weihbischof Sofian zusammen mit Pfr. Constantin Bartok. An den Feierlichkeiten nahmen zusammen mit vielen rumänischen Geistlichen und Gläubigen auch Vertreter der bayerischen Behörden teil.

„Durch die Weihe empfängt die Kirche eine besondere Gnade. Sie wird dem Herrn dargeboten, Der hier Wohnung nimmt. Mehr noch als der Tempel des Salomos, der nach seiner Weihe voll der Gnade Gottes war (vgl. 3. Kön. 8,11) ist eine christliche Kirche voll der Gegenwart des in der Dreiheit der Personen – des Vaters und des Sohnes und des Heiligen Geistes – verehrten Gottes. Eine Kirche ist heilig durch die Sakramente, die in ihr vollzogen werden, besonders durch das Sakrament der Eucharistie, außerdem durch die Ikonen, die sie schmücken und durch die liturgische Gegenständen. Deshalb stehen wir auch in Demut vor Gott in der Kirche in dem Bewusstsein, dass wir Gott gegenüberstehen, der unser Gebet erhört. Doch

eine Kirche ist auch heilig durch die Gläubigen, die in ihr beten. Die Wärme unserer Gebete zieht die Gnade Gottes auf uns, die alles heiligt, die Menschen wie auch die Natur“ (Metropolit Serafim – Grußwort zur Weihe der neuen Kirche in Traunreut)

8. September 2018

Weihe der Kirche „Auferstehung des Herrn“ in Mannheim, durchgeführt von Metropolit Serafim, Weihbischof Sofian und Weihbischof Atanasie von Italien, zusammen mit vielen rumänischen Priestern sowie Priestern von anderen orthodoxen Jurisdiktionen.

22.–23. November 2018

Die Konferenz „Orthodoxe Theologie im europäischen Kontext. Der Beitrag der rumänischen Orthodoxie zur christlichen Identität Europas und zum innerchristlichen Dialog“, organisiert von Prof. Dr. Daniel Benga in Zusammenarbeit mit der Ausbildungseinrichtung für orthodoxe Theologie in München, im Rahmen des Jubiläumsjahres „100 Jahre rumänische Einheit“.

„Das rumänische Volk gehört zur östlichen Welt durch den byzantinisch-orthodoxen Ausdruck seines Christentums, aber gleichzeitig gehört es durch die Latinität oder Romanität zur westlichen Welt, da es das einzige lateinische Volk ist, das das östliche Christentum angenommen hat. Da es das byzantinisch-orthodoxe Christentum im lateinischen Gewand aufnahm und sich am Übergang des Westens zum Osten und der slawischen Orthodoxie zur griechischen Orthodoxie befand, übernahm das rumänische Christentum die Rolle einer Brücke zwischen Ost und West, zwischen Orthodoxie und westlichen christlichen Konfessionen, insbesondere in Siebenbürgen. Mit der Berufung, ein Faktor des Gleichgewichts und des friedlichen Zusammenlebens zu sein, hat sich die rumänische Orthodoxie im Laufe der Jahrhunderte durch Toleranz, Offenheit und Gastfreundschaft ausgezeichnet.“ (Patriarch Daniel – Rumänische Orthodoxie – Brücke zwischen Ost und West. Botschaft zur Eröffnung der Konferenz in München, 22. November 2018)

8.–9. Dezember 2018

Das dritte Weihnachtsliedfestival rumänischer Chöre aus der europäischen Diaspora mit dem Titel „Christus ist geboren, verherrlichte Ihn!“, fand in Wien statt. Sieben Pfarrchören aus Deutschland,

Die Weihe des Kindergartens in Leipzig – 17.05.2023

Österreich, Frankreich und Italien boten dem Publikum Lieder aus dem rumänischen und internationalen Repertoire.

10. Juli 2019

Vertragsunterzeichnung zum Kauf einer Kirche für die „Hl. Elias“ Kirchengemeinde in Crailsheim.

19. Juli 2019

Metropolit Serafim erhält die „Henry Dunant“-Medaille des Deutschen Roten Kreuzes, überreicht von Michael Raut, Generaldirektor des bayerischen Roten Kreuzes.

14.–15. Dezember 2019

Das vierte Weihnachtsliedfestival rumänischer Chöre aus der europäischen Diaspora mit dem Titel „Rumäne, sei barmherzig!“ fand in der Kathedrale in Nürnberg statt, an dem acht Chöre aus Deutschland, Österreich, Frankreich und Italien teilnahmen.

13. September 2020

Weihe der Glocken des rumänischen Kirchenzentrums in München durchgeführt von Metropolit Serafim und Weihbischof Sofian. Die 13 Glocken wurden in der berühmten österreichischen Werkstatt Grassmayr hergestellt.

21. Januar 2021

Vertragsunterzeichnung zum Kauf der Bauten

der Pfarrgemeinde „Hl. Stefan der Große, Fürst von Moldau“ in Chemnitz. Seit 2017 wurde es von der Gemeinde genutzt. Die Weihe der Ikonostase fand am 7. Juli 2019 statt.

7. November 2021

Neugliederung des Vikariats von Österreich in vier Kirchengemeinden. Die rumänisch-orthodoxe Kirchengemeinde „Zur Heiligen Auferstehung“ ist seit 1967 eine Körperschaft des öffentlichen Rechts in Österreich. Die danach gegründeten rumänischen Pfarreien galten rechtlich als deren Tochtergemeinden. Aufgrund der Zunahme der Zahl der Pfarreien bilden sich deswegen, nach österreichischem Zivilrecht, vier eigenständige Kirchengemeinden, die aus orthodoxer kanonischer Sicht den Dekanaten entsprechen. Die rumänisch-orthodoxe Kirchengemeinde für Wien, Niederösterreich und dem Burgenland, genehmigte am 7. November den neuen Organisationsstatus. Es folgten die rumänisch-orthodoxe Kirchengemeinde aus Kärnten und aus der Steiermark mit erneuerten Satzungen vom 12. Dezember, bzw. die rumänisch-orthodoxe Kirchengemeinde aus Westösterreich, deren Status am 19. Dezember genehmigt wurde.

9. August 2021

Metropolit Serafim erhält den „Abt-Emmanuel-Heufelder“-Preis der Benediktinerabtei Niederaltaich, für sein vielfältiges Engagement der Annä-

herung zwischen den Kirchen des Ostens und des Westens.

15. August 2021

Der erste Gottesdienst im Kreuzsaal des rumänischen Kirchenzentrums in München wurde von Weihbischof Sofian gefeiert.

Mai 2021

Vertragsunterzeichnung zum Kauf einer Kirche für die Kirchengemeinde „Hl. Paraskeve“ in Bad Windsheim-Uffenheim. Die Kirche wurde seit 2017 von der rumänischen Gemeinschaft genutzt.

26. Mai 2022

Die Weihe der Holzkirche „Hll. Stefan, Cassius und Florentius“ in Bonn durchgeführt von Metropolit Serafim, Weihbischof Sofian, Weihbischof Bartholomaios von Arianz (Griechische Metropole), zusammen mit Pfr. Cătălin Preda und zahlreichen Priestern und Diakonen. Das Grundstück, auf dem die Kirche errichtet wurde, wurde 2016 der Metropolie vom rumänischen Außenministerium zur kostenlosen Nutzung für einen Zeitraum von 99 Jahren überlassen.

12. Juni 2022

Altarweihe der Kirche „Herabkunft des Heili-

gen Geistes“ und „Hl. Stefan der Große, Fürst von Moldau“ in Wien unter der Leitung von Metropolit Serafim, begleitet von zahlreichen Bischöfen, Priestern und Diakone zusammen mit Pfr. Emanuel Nuțu, im Beisein ökumenischer Gäste sowie Vertreter der rumänischen und österreichischen Staatsbehörden.

11. September 2022

Altarweihe der Kapelle im Kreuzsaal des Kirchenzentrums München durchgeführt von Metropolit Serafim, Bischof Macarie von Nordeuropa und Weihbischof Sofian gemeinsam mit Priestern, Diakone und zahlreichen Gläubigen. Die Kapelle wurde dem Heiligen Apostel Andreas und dem Propheten Mose gewidmet.

6. März 2023

Zweitverleihung des Status als Körperschaft des öffentlichen Rechts für die Metropolie im Bundesland Berlin.

20. Mai 2023

Einweihung des orthodoxen Kindergartens „Hl. Georg“ im Leipziger Pfarrkomplex durchgeführt von Metropolit Serafim zusammen mit Pfr. Ioan Forga. Dies ist der erste Kindergarten in Trägerschaft der Rumänischen Orthodoxen Kirche in Deutsch-

Die Weihe des Altars der Kirche in Sögel – 18.06.2023

land. Zu den Gästen zählte auch Adriana Stănescu, Botschafterin Rumäniens in Deutschland.

18. Juni 2023

Altarweihe der Holzkirche in Sögel, durchgeführt von Metropolit Serafim, Bischof Macarie von Nordeuropa und Weihbischof Sofian gemeinsam mit Priestern, Diakone und zahlreichen Gläubigen, im Beisein ökumenischer Gäste sowie Vertreter der örtlichen Behörden. Das Grundstück, auf dem die Kirche errichtet wurde, wurde 2019 der Metropolie vom Rathaus Sögel für die Dauer von 99 Jahren zur Verfügung gestellt.

„Die heutige Weihe des Altars ist einerseits ein Beweis für den Glauben, den Fleiß und die Beharrlichkeit von Pfr. Marius Gabriel Matei, seiner Familie und den Gemeindemitgliedern. Sie haben sich mit aufopfernder Weise dafür eingesetzt, dass diese aus Maramureș entstandene Kirche himmelwärts im abgeflachten Raum Norddeutschlands jetzt scheint. Andererseits bezeugt es das Wirken des Heiligen Geistes, manchmal auf unerwartete oder schwer zu entziffernder Weise. Das ist Werk unserer Heiligung sowie denen, die nach uns kommen werden.“ (Weihbischof Sofian von Kronstadt – Rede bei der Altarweihe der Kirche in Sögel)

2. Juli 2023

Weihe der Kirchenglocke in Salzgitter durchgeführt von Bischof Sofian gemeinsam mit Pfr. Alin Florea.

13 Juli 2023

Dr. Markus Söder, Ministerpräsident des Landes Bayern, erhält auf Vorschlag von Metropolit Serafim, den Titel „Doctor Honoris Causa“ der Westuniversität Temeswar. Die feierliche Verleihung des akademischen Grades findet in der Bayerischen Staatskanzlei in München unter dem Vorsitz von Prof. Dr. Marilen Gabriel Pirtea, Rektor der Westuniversität Temeswar, statt.

14. Oktober 2023

Grundsteinlegung für die Pfarrkirche in Passau-Vilshofen durch Metropolit Serafim und Bischof Macarie von Nordeuropa zusammen mit Pfarrer Marius Jidveian und einem Rat von Priestern.

23. Oktober 2023

Kauf einer Kirche für die Pfarrei „Mariä Geburt“ in Esslingen. Das Projekt erfolgte mit der Unterstützung des Departements der Rumänen außerhalb des Landes (Verwaltungsabteilung der Regierung Rumäniens).

Übersetzung durch der Autor

Die Weihe der Glocke der Kirche in Salzgitter durch Weihbischof Sofian – 02.07.2023

15 ani cu Hristos în Scandinavia

† Părintele Episcop Macarie

Trăim într-o epocă marcată de complexități crescânde și de un antagonism evident față de modul de viață natural și cu atât mai pronunțat față de viațuirea duhovnicească. Iar acest lucru se resimte deplin și în țara noastră, România, așezată la confluența unor mari sfere de influență, afectată de flagelul unui regim totalitar, urmat de o tranziție abruptă și turbulentă către un consumerism agresiv. Milioane de români s-au stabilit în afara granițelor țării. Biserica a fost cea dintâi care s-a gândit la nevoile duhovnicești ale acestor fii ai pribegiei, încă din perioada comunismului ateu, iar apoi și mai intens după 22 decembrie 1989, și a trimis ierarhi și preoți în diaspora tot mai numeroasă. Pe măsură ce conaționalii noștri s-au stabilit în recile și îndepărtate ținuturi ale regatelor scandinave, Patriarhia Română a răspuns nevoilor spirituale ale acestor credincioși. Astfel, la începutul lunii martie a anului 2008, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

a decis să fiu chemat la apostolat pe tărâmul vikinilor, la cârma nou-înființatei Episcopii Ortodoxe Române a Europei de Nord, sufragană Mitropoliei Germaniei, Europei Centrale și de Nord.

Povestea începuturilor descurajante, dar și a momentelor de har, ajutor ceresc și de îmbucurătoare întovărășire pe cale am împărtășit-o adesea cu frații împreună slujitori, însă și în câteva interviuri și volume cunoscute publicului din țară și străinătate, neputând să mă extind prea mult în contextul acestui scurt articol destinat numărului aniversar al Revistei „Deisis” a Mitropoliei noastre. De la câteva parohii inițiale, și acelea marcate de dezbinare, eparhia noastră cuprinde acum peste 60 de comunități euharistice răspândite pe tot cuprinsul Europei de Nord, alcătuite nu doar din românii aflați în diaspora, ci și din localnici.

În dorința de a-i căuta pe românii risipiți prin vastul areal scandinav, am ajuns până dincolo de Cer-

Preasfințitul Părinte Macarie al Europei de Nord

cul Polar, în Insulele Feroe, în Arhipelagul Svalbard și în Groenlanda. Această experiență ilustrează amploarea fenomenului migraționist care caracterizează diaspora română, inclusiv în aceste regiuni marcate de un climat aspru și o cultură diferită, subliniind astfel particularitățile și stringențele misionare și pastorale ale Bisericii în astfel de contexte.

Depărtarea de țară și clima nu sunt singurele provocări ale diasporei românești din Scandinavia. Copiii născuți și crescuți aici riscă, datorită unei profunde crize identitare, să se îndepărteze ireversibil cultural, social și chiar lingvistic de părinții lor, printr-o asimilare nefiltrată a valorilor societății gazdă. În consecință, ne străduim să depunem un efort conștient și deliberat pentru a menține identitatea națională a diasporei ortodoxe românești. De asemenea, una din prioritățile misionare ale Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord o constituie cultivarea și păstrarea unor legături semnificative între noua generație de tineri și copii și părinții lor, precum și între țara de adopție și cea de origine.

Convingerea mea este că experiența misionară a episcopilor, preoților și diaconilor slujitori din întreaga diasporă nu se rezumă doar la condițiile specifice și nevoile duhovnicești ale comunităților de români emigrați. Ceea ce vedem astăzi negativ

în Apus se va întâmpla în curând și în țara noastră. Secularizarea, degradarea culturală, criza familiei, globalizarea, chiar și fenomenul imigraționist se vor resimți intens și în România. De aceea, misiunea din diaspora este relevantă nu doar pentru comunitățile românești plecate din țară, ci constituie totodată o misiune de avangardă. Aceasta ne permite să identificăm și să semnalăm fenomene pe care, în curând, comunitățile euharistice din patria natală le-ar putea experimenta. În același timp, nu neglijăm nici pe localnicii care sunt în căutarea Luminii și a Adevărului, oferindu-le sprijin duhovnicesc și îndrumare pastorală în cadrul acestui demers pastoral extins.

Cel mai prețios dar al unei misiuni bisericești îl constituie oamenii săi. În contextul acestor circumstanțe pline de provocări, unde suntem chemați să ne desfășurăm activitatea cu aceeași trezvie și pricepere cu care odinioară vikingii navigau prin fiordurile înghețate și agitate ale Nordului, am avut de nenumărate ori ocazia să simțim prezența Domnului manifestată prin oamenii providențiali pe care El ni i-a trimis. Lor le adresez mulțumirile mele la acest moment de bilanț: celor care, știut sau neștiut, au contribuit la buna lucrare mântuitoare a Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord.

Procesiune în port național românesc

15 Jahre mit Christus in Skandinavien

† Bischof Macarie Drăgoi

Wir leben in einer Zeit, welche von zunehmender Komplexität und einer klaren Ablehnung gegenüber der natürlichen Lebensweise und umso mehr des geistigen Lebens geprägt ist. Dies ist auch in unserem Land, Rumänien, zu spüren, das am Schnittpunkt großer Einflusssphären liegt und von der Geißel eines totalitären Regimes betroffen war, gefolgt von einem abrupten und turbulenten Übergang zu einem aggressiven Konsumverhalten. Millionen von Rumänen haben sich außerhalb der Landesgrenzen angesiedelt. Die Kirche war die erste, welche seit der Zeit des atheistischen Kommunismus und noch intensiver nach dem 22. Dezember 1989 an die geistlichen Bedürfnisse ihrer ausgewanderten Kinder dachte und Hierarchen und Priester in die immer größer werdende Diaspora schickte. Da auch immer mehr unserer Landsleute sich in den kalten und abgelegenen Ländern der skandinavischen Königreiche

niederließen, reagierte das Rumänische Patriarchat entsprechend auf die geistlichen Bedürfnisse dieser Gläubigen. Demzufolge beschloss die Heilige Synode der Rumänisch-Orthodoxen Kirche Anfang März 2008, mich zum Apostolat ins Land der Wikinger zu berufen, an die Leitung des neu gegründeten Rumänisch-Orthodoxen Bistums Nordeuropas, einer Diözese der Metropolie von Deutschland, Mittel- und Nordeuropa.

Die Geschichte der entmutigenden Anfänge, aber auch der gnadenvollen Momente, der himmlischen Hilfe und der erfreulichen Begleitung auf diesem Weg habe ich oft gemeinsam mit den dienenden Brüdern geteilt, und sie auch in mehreren Interviews und Büchern beschrieben, die der Öffentlichkeit im In- und Ausland bekannt sind. Deshalb kann ich in diesem kurzen Beitrag für die Jubiläumsausgabe der Zeitschrift "Deisis" unserer Metropolie nicht zu weit ausholen. Anfangs aus-

Sequenz vom Osterdienst

Treffen anlässlich des 15. Jahrestages der Gründung des Bistums Nord-Europa – Bergen 2023

gehend von einigen wenigen in sich gespaltenen Gemeinden, umfasst unsere Eparchie heute mehr als 60 eucharistische Gemeinschaften in ganz Nordeuropa, die sich nicht nur aus in der Diaspora lebenden Rumänen, sondern auch aus Einheimischen zusammensetzen.

Mit dem Wunsch der Suche nach den Rumänen, die über das weite skandinavische Gebiet verstreut wurden, haben wir uns bis jenseits des Polarkreises, auf die Färöer-Inseln, das Svalbard-Archipel und Grönland begeben. Diese Erfahrung veranschaulicht das Ausmaß des für die rumänische Diaspora charakteristischen Migrationsphänomens, inklusive auch in diesen Regionen, welche durch ein raues Klima und eine andere Kultur geprägt sind, und verdeutlicht die Besonderheiten, die missionarischen und pastoral unentbehrlichen Anforderungen der Kirche in solchen Kontexten.

Die Entfernung zur Heimat und das Klima sind nicht die einzigen Herausforderungen für die rumänische Diaspora in Skandinavien. Die hier geborenen und aufgewachsen Kinder laufen Gefahr, sich aufgrund einer tiefen Identitätskrise kulturell, sozial und sogar sprachlich unwiderrufflich von ihren Eltern zu distanzieren, indem sie sich die

Werte der Gastgesellschaft ungefiltert aneignen. Daher bemühen wir uns bewusst und wohlüberlegt um die Erhaltung der nationalen Identität der rumänisch-orthodoxen Diaspora. Eine der missionarischen Prioritäten der rumänisch-orthodoxen Diözese Nordeuropas ist es auch, die kostbaren Verbindungen zwischen der neuen Generation von Jugendlichen und Kindern und ihren Eltern sowie zwischen dem Adoptionsland und dem Herkunftsland zu pflegen und aufrechtzuerhalten.

Ich bin davon überzeugt, dass die missionarische Erfahrung der Bischöfe, Priester und Diakone in der Diaspora nicht nur auf die spezifischen Bedingungen und geistlichen Bedürfnisse der rumänischen Emigrantengemeinschaften beschränkt ist. Was wir heute im Westen als negativ ansehen, wird bald auch in unserem Land geschehen: Die Säkularisierung, der kulturelle Verfall, die Familienkrise, die Globalisierung und sogar das Phänomen der Migration werden auch in Rumänien intensiv zu spüren sein. Deshalb ist die Mission in der Diaspora nicht nur für die rumänischen Gemeinschaften, die das Land verlassen haben von Bedeutung, sondern sie stellt auch eine Vorreiterrolle dar. Sie ermöglicht es, Phänomene zu erkennen und zu verdeutlichen, die die eucharistischen Gemeinschaften im Heimatland bald erleben könnten. Gleichzeitig vernachlässigen wir auch nicht die Einheimischen, welche auf der Suche nach dem Licht und der Wahrheit sind, und bieten ihnen geistliche Unterstützung und seelsorgerische Begleitung in dieser erweiterten Hirtenverantwortung an.

Das wertvollste Geschenk einer kirchlichen Mission sind ihre Menschen. In dieser schwierigen Situation voller Herausforderungen, in der wir berufen sind, unsere Aktivitäten mit der gleichen Geschicklichkeit und Wachsamkeit auszuführen, mit der die Wikinger einst die eisigen und stürmischen Fjorde des Nordens durchquerten, hatten wir viele Gelegenheiten, die Gegenwart Gottes zu spüren, die sich durch die von Ihm auf wunderbare Weise gesandten Menschen zeigte. An sie richte ich in diesem Moment der Bilanz meinen Dank: an all jene, die bewusst oder unbewusst zum heiligen und guten Wirken der rumänisch-orthodoxen Diözese Nordeuropas beigetragen haben.

Übersetzung ins Deutsche Maria Sibylle Ciripoi

Puterea tinereții – sursa formării pentru viață și pentru implicarea în misiunea Bisericii

Dr. Cristina Benga

Tinerețea poate fi definită ca o perioadă de descoperire a particularităților fizice, psihice și sufletești proprii, care ne ajută să ne definim idealurile, să ne conturăm visele și să ne ațintim atenția asupra acțiunilor noastre voluntare. Ea este caracterizată de un conglomerat de trăiri, unele confuze, instabile, altele clare, viziunare, ce fac ca imaginația noastră să capete un echilibru între visare și acțiune. Percepută ca o forță interioară, ar trebui să ne ajute să dobândim o stabilitate între trăirile sufletești și rânduirea logică a ceea ce ne înconjoară sau ne provoacă.

Este tinerețea de azi altfel decât cea de altădată? Cine se bucură de ea? Sunt întrebări la care reflectăm cu toții privind la tinerii din jurul nostru. Tinerețea nu depinde doar de timp și de vârstă, ci și de interiorizarea profundă, matură a normelor de existență. Ne-am obișnuit să folosim acest concept, conservându-l peste ani, mai degrabă cu sensul de clasificare, de edificare, de caracterizare și mai puțin de integrare într-un dat a ceea ce nu putem omite sau respinge. Sfântul Isaac Sirul spunea despre tinerețe că ar fi o *osteneală* ce aduce cu sine *odihna*. Da, un *efort* personal completat de unul comun și o *relaxare* ce vizează prezentul, dar și viitorul.

Tinerețea are de-a face, în mentalitatea colectivă, cu tinerii cuprinși între 15 și 24 de ani. Astăzi, ei aparțin *generației șanselor*¹, care se bucură din plin de evoluția umanității, cu tot ceea ce presupune ea: bunăstare, acces la educație, la tehnologie, la inovațiile medicinei etc. Acești adolescenți și postadolescenți sunt socotiți ca fiind *privilegiații* care au deschiderea de a descoperi în liniște frumusețile naturii, de a călători imaginar în istorie, cercetând locuri ce poartă cu ele amprenta trecutului. Această „categorie” a curioșilor, a curajoșilor, dar în egală măsură și a anxioșilor, a nehotărâților și a imitatorilor prezintă

¹ Despre acest subiect am vorbit în cadrul emisiunilor *Viața de Familie*, coordonate de dna Diana Parizianu de la Radio Trinitas România.

Dr. Cristina Benga

capacități deosebite față de tinerii de odinioară la multe nivele, mai ales ideatic și practic. Abilitățile lor sunt cu adevărat uimitoare.

Dacă analizăm cu atenție și sensibilitatea sufletească a generațiilor tinere, constatăm că sunt mult mai sensibili, mai vulnerabili, dar și mai independenți și hotărâți, oriunde s-ar afla. Unii se simt puternici, au un ideal de viață, alții, dimpotrivă, nu se simt în siguranță și au un sentiment destul de acut al abandonului. Stefanie Wulff, consilier pe probleme de familie, remarca în articolul *Tinerii de azi* că, în ciuda confortului material, suficienți tineri se confruntă cu tot felul de griji. O observație interesantă este că unii dintre ei încearcă să și planifice viitorul și sunt mult mai conștienți de efortul pe care trebuie să-l facă pentru a reuși în ceea ce și-au propus (mai ales cei care provin din familii mai modeste). Paralel cu aceste atitudini, rămâne însă destul de vizibilă și categoria care este

mult prea preocupată de înfățișarea ei, de valoarea pe care o are în colectivul de prieteni și de performanțele la care poate ajunge, indiferent că acestea sunt sau nu în asentimentul celor din jur. *Generația aceasta digitalizată*, așa cum i se mai spune, destul de delicată la nivel emoțional, în adâncul sufletului ei iubește natura, sportul, arta și se îngrijorează la fel de mult ca adulții atunci când simte că este amenințată de nedreptate, război, fanatism sau terorism.

Descrierea poate continua, însă esența se poate concentra pe nevoia acestei generații de a fi iubită, acceptată, susținută și încurajată. În felul acesta, *tinerețea* nu ar mai fi „perioada sursă” a problemelor de personalitate, asociate cu dependențele, cu incapacitatea de a lua decizii sau cu toleranța mică la frustrare. Generația adultă ar putea fi „norocoasă” care ar putea schimba paradigma prin capacitatea și maturitatea ei de a nu mai judeca, de a nu mai cataloga, știind că este firească trecerea de la o generație *prematuroasă* la una *prea matură*. De aceea, toată această perioadă frământată are nevoie și de o apropiere de Dumnezeu, de o adâncire în înțelegerea învățaturii creștine, o coparticipare la deprinderea unui stil de viață sănătos și care nu se poate face decât cu un sprijin susținut din partea celor dragi sau/și a bisericii. Sfântul Paisie Aghioritul întărește această cutezanță a asumării

din partea celor trecuți de această „etapă a îndoirii și a negării”, spunând: „Tânărul are nevoie de un povătuitor duhovnicesc, care să-l sfătuiască și de care să asculte, ca să călătorească cu siguranță duhovnicească, fără primejdii, fără frică și fără să se împotmolească. Fiecare om, cu cât crește, cu cât înaintează în vârstă, cu atât dobândește experiență și de la sine, și de la alții. Un tânăr nu are această experiență dobândită de la sine și de la alții pentru a-l ajuta pe tânărul neexperimentat să nu facă gafe. Atunci când tânărul nu ascultă, face experiențe cu sine însuși. În timp ce, dacă ascultă, va avea câștig.”

Întrebarea se pune: care este trăirea tânărului în diaspora? Cum își consumă el tinerețea, cu cine și unde, cu ce scop? Cine sunt cei care contribuie la conservarea autentică a stării de tinerețe și nu devin tributarii clasificării, edificării și caracterizării prea rigide în detrimentul integrării? Ce instituții îi ajută pe tineri să crească, ce organizații îi acceptă și așteaptă ca ei să crească duhovnicește, cultural, cu sentimentul de apartenență la un ethos nepervertit? Cine le menține treaz entuziasmul și le conturează un *crez de viață* într-o lume lipsită de crezuri, așa cum spunea Preasfințitul Sofian Brașoveanul?

Încercând un răspuns la aceste întrebări multiple, credem că nevoile afective și fizice ale tânărului

Pr. Emanuel Ștefan Nuțu împreună cu copiii din cadrul parohiei „Sf. Ștefan cel Mare” din Viena

din diaspora sunt aceleași. Apartenența la o familie, la o comunitate, la un crez este conturată și de limba strămoșilor, de credința creștină, de tradițiile moștenite de la părinți. Puterea tinereții lui este la fel de bine cuantificată oriunde s-ar afla. Important este să fie canalizată constructiv, în activități în care dorința tânărului de a se sluji și de a sluji să fie fructificată. De aceea, credem că manifestările organizatorice, întâlnirile, discuțiile, dezbaterile, formările catehetice ar fi niște soluții foarte potrivite, ce ar contribui, prin conținutul și tematica lor, la formarea caracterului tinerilor, la îmblânzirea personalității lor; i-ar provoca să descopere pe lângă propriile calități sau capacități și alte aptitudini, înclinații pe care le-au moștenit sau dobândit. Aceste forme de cumulare a spiritului tânăr sunt caracteristice vârstei, deci organizarea în grupuri, în mici comunități este foarte binevenită. Așa-numitele prietenii, găști care au aceleași preocupări, nevoi și idealuri identice ar permite ca această perioadă de creștere fizică, mintală și sufletească să fie una foarte valoroasă. De asemenea, accesul la o informație atent selectată și adaptată nevoilor *generației surpriză*, la o educație creștină, la un studiu biblic sau patristic ar permite o continuă conturare a propriilor valori și principii de viață. Tot într-o formă organizată, tinerii pot fi activi sau implicați pentru anumite cauze și astfel diferitele organizații, asociații, mișcări de voluntariat etc. cu caracter laic sau creștin ar contribui major la formarea sănătoasă – sufletește și trupește – a acestei generații.

Ca exemple elocvente amintim câteva modalități de organizare sau evenimente la care tinerii Mitropoliei Ortodoxe a Germaniei, Europei Centrale și de Nord au fost părtași. Acestea le-au adus bucurie și o nouă perspectivă asupra folosirii la maximum a potențialului tinereții, în afara și în cadrul bisericii.

O primă formă de organizare este Asociația Tinerilor Ortodocși din Germania, Austria și Luxemburg (ATORG), care îl are ca președinte pe Presfințitul Părinte Dr. Sofian Brașoveanul, Episcop vicar al Mitropoliei noastre, care spunea, la una dintre întâlniri, că scopul primar al acesteia este ca tinerii „să descopere împreună Ortodoxia, dar nu ca pe o religie, ci ca pe un mod de viață, ca sursă de bucurie și dragoste printr-o viață trăită frumos, prin implicarea în activități culturale, sociale și filantropice”. Părintele Teodor Tăbuș, în calitate de

vicepreședinte, mărturisește, de asemenea, următoarele: „Asociația noastră creștină este alcătuită din tineri români și români cu dublă cetățenie cu dragoste pentru Hristos și își desfășoară întreaga activitate sub Motto-ul *Mărturie prin prietenie*. Membrii ei locuiesc în spațiul german, austriac și luxemburghez. ATORG, care a fost înființată în anul 2008, are o infrastructură și o structură, un cadru și obiective clare, cum ar fi: în primul rând, oferă tinerilor posibilitatea de a cunoaște și alți tineri cu aceleași principii; în al doilea rând, încurajează implicarea activă a tinerilor în parohiile de care aparțin, sub îndrumarea preoților parohi; în al treilea rând, ajută la cultivarea identității creștin-ortodoxe și a celei românești de cultură și de neam, fără a periclita deschiderea față de cultura spațiului în care trăiesc; în al patrulea rând, oferă tinerilor șansa de a înțelege dialogul roditor dintre credință și cultură, respectiv știință. Cu alte cuvinte, ATORG rămâne o cale de a-i entuziasma pe tineri pentru o viață centrată pe credința în Hristos, în special pe credința noastră ortodoxă, încurajându-i permanent să se implice în activități culturale, sociale și filantropice.”

Părintele Teodor Tăbuș amintește că „pe lângă activitățile ce țin de credința ortodoxă și practicarea acesteia, în cadrul ATORG există și alte tipuri de manifestări. Unele au un caracter *cultural* (organizări de concerte, cercuri de lectură, conferințe cu teme ce abordează subiecte caracteristice domeniului cultural), dar și de *credință* (dialoguri/dezbateri ce aduc în discuție credința și cultura, respectiv diferențele și asemănările dintre știință și credință), iar altele aduc un suport *duhovnicesc* (pelerinajele atât la locurile sfinte din țările gazdă, cât și la cele din România, seri duhovnicești). Toate acestea completează implicarea tinerilor în propria parohie (cor, îngrijirea și susținerea bibliotecii, activități diverse de tip laic) sau în exercitarea de *activități caritative/filantropice* (cooperarea cu Worldvision România, care are ca scop final susținerea educațională a elevilor din România cu posibilități financiare reduse, trimiterea de ajutoare și cadouri pentru copiii și tinerii români aflați în nevoie). Există însă și activități de petrecere a timpului liber (excursii, vizionare de filme, ateliere de creație, drumeții etc.). ATORG se dorește a fi asociația prin care *puterea tinereții este pusă în slujba bisericii*, așa cum spunea PS.Sofian.”

Doamna preoteasă Adina Gilla de la Parohia Ortodoxă Română Sf. Gheorghe și Sf. Siluan Tübingen/Reutlingen împreună cu tinerii parohiei

Perspectiva aceasta este comună multor parohii ale mitropoliei noastre. De exemplu, Părintele Emanuel Nuțu, consilier cultural, slujitor la parohia „Sf. Ștefan cel Mare” din Viena, ne împărtășește câteva dintre multiplele preocupări pe care le-a avut și le are cu privire la consolidarea comunității de tineri: „Din cele știute, organizate și trăite de mine, mărturisesc că multă vreme tinerii s-au întâlnit sâmbătă seara ca o alternativă la serile de distracție care-i ademenesc la sfârșit de săptămână. De fiecare dată temele de discuții au fost alese de către ei, iar noi, preoții, am încercat să le răspundem după putință. Invitații au fost foarte diferiți: medici, psihologi sau tineri teologi care au anticipat nevoile lor și au încercat să vină în întâmpinarea frământărilor pe care ei le au. De asemenea, în cadrul bisericii au fost organizate seri de film religios și dezbateri comune privind tematica abordată. O altă preocupare a fost ca tinerii noștri să participe la întâlnirile ITO, ATORG sau la taberele puse la dispoziția lor de către Mănăstirea Oașa. Ei au fost invitați mereu să pregătească o prezentare a celor experimentate, mai ales pentru cei care nu au putut să se bucure de aceste șanse de a petrece timpul și altfel.”

Părintele consilier Nuțu a amintit, de asemenea, și de implicarea tinerilor în susținerea tradițiilor creștinești, mai ales în ajun de sărbători, prin repetițiile pentru colinde, sau de excursiile care au

avut ca destinații „Mariazell sau Heiligenkreuz, Podersdorf sau Melk, prilej cu care am petrecut mai mult timp împreună, descoperind istoria, frumusețea și spiritualitatea locurilor din Austria. În privința păstrării limbii materne, tinerii au fost invitați să participe la programe de învățare/perfecționare a rostirii poveștilor, ca apoi ei înșiși să scrie povești pentru cei mici, astfel luând naștere chiar o carte de povești scrisă de ei. Semnificativă este preocuparea noastră ca tinerii să devină voluntari. Ne străduim să-i pregătim prin training-uri pentru lideri de tineret, astfel încât să ne ajute în activitățile pe care le avem cu cei mai mici.”

O altă mărturisire privind formarea tinerilor și implicarea lor în viața bisericii vine din partea dnei preotese Adina Gilla, de la Parohia Ortodoxă Română Sf. Gheorghe și Sf. Siluan Tübingen/Reutlingen: „Formarea și creșterea duhovnicească a credincioșilor parohiei, conștientizarea și asumarea identității confesionale, păstrarea spiritualității și a tradițiilor strămoșești, promovarea culturii și a limbii române, dar și prezența activă în contextul activităților comunității locale sunt câteva dintre obiectivele esențiale asumate de parohia din Tübingen / Reutlingen.”. Dna preoteasă Adina a amintit că toate acestea au generat acțiuni și proiecte implementate sub diferite forme reprezentative: „Școala românească, structurată în două părți: una care are în vedere aspectele

legate de ritmul liturgic, cu întâlniri duminicale pe grupe de vârstă, și o alta, sub forma unor proiecte mai ample, cu activități și ateliere mai complexe, după cum ar fi: șezători, ateliere de cusut și de confecționat metaniere, semne de carte, mărtișoare, ateliere de țesut la războiul tradițional adus din România, tabere organizate în mănăstiri ortodoxe românești, ateliere ale devenirii cu seminarii interactive, seri de cânt și poezie, concerte de muzică clasică românească, etc. Anul acesta s-au început și atelierile cu adolescenții. Una dintre temele pe marginea căreia se organizează întâlnirile cu ei este *Furia* și modalitățile de raportare la ea. Apoi, am putea vorbi despre *Școala părinților*, un proiect care a luat ființă datorită unor nevoi pastorale practice, plecând de la nevoia formării continue a fiecărei chemări pe care Domnul a pus-o în viața noastră, inclusiv a celei de părinte. Structurat în 12 întâlniri anuale, *Școala părinților* este un proiect care se desfășoară de doi ani și care și-a dovedit utilitatea ajutându-ne să acceptăm că nu ne naștem părinți, ci devenim părinți, asumând-ne această chemare, cu și prin

Hristos Domnul. Alte proiecte concretizate în cadrul parohiei sunt: *Cercul biblic*, *Serile filocalice*, *România din inimile noastre*, iar pentru tineri *Tabăra bucuriei*. Acesta din urmă are loc anual în vacanța de Rusalii, la Mănăstirea Ortodoxă Godoncourt. Atelierile, activitățile, slujbele și rugăciunile de dimineață și de seară îi ajută pe cei care participă să se regăsească pe sine și să conștientizeze prioritățile autentice.”

În concluzie, tinerii, prin puterea care le este caracteristică, pot trece peste obstacolul „caracterizării” cu mult succes și cu suficientă pace dacă noi, ca adulți, ca societate, ca biserică înțelegem cine sunt ei, ce nevoi au, ce caută și dacă ne organizăm în așa fel încât ei să poată răspunde provocărilor ce vin din interiorul ființei lor, dar și din exteriorul care îi ispitește la tot pasul. Ei pot crește frumos sufletește și trupește și am aflat că au suficiente șanse să găsească resursele la care să apeleze. Iar noi, cei mari, ne dorim să se regăsească pe ei înșiși și suntem convinși că vor reuși dacă în planul devenirii lor Dumnezeu este mai aproape, prezent și iubit.

Icoana Sf. Ioan Maximovici, Arhiepiscop de Shanghai, Paris și San Francisco, pictată la „Atelierele Sf. Cuv. Teofana Basarab” din cadrul Centrului Bisericesc din München

Die Kraft der Jugend – die Quelle der Ausbildung für das Leben und die Beteiligung an der Sendung der Kirche

Dr. Cristina Benga

Die Jugend kann als eine Zeit der Entdeckung der besonderen eigenen körperlichen, geistigen und seelischen Befindlichkeiten definiert werden. Sie helfen uns, unsere Ideale zu definieren, unsere Träume zu gestalten und unsere Aufmerksamkeit auf unser freiwilliges Handeln zu richten. Sie ist gekennzeichnet durch ein Konglomerat von Gefühlen, von denen einige verworren und unbeständig, andere klar und visionär sind und die unsere Vorstellungskraft dazu bringen, ein Gleichgewicht zwischen Träumen und Handeln zu finden. Als innere Kraft wahrgenommen, sollte sie uns helfen, Stabilität zu erreichen zwischen den Gefühlen unserer Seele und der logischen Ordnung dessen, was uns umgibt oder herausfordert.

Ist die Jugend von heute anders als früher? Wer

Dr. Cristina Benga

hat Freude an ihr? Das sind Fragen, die wir uns alle stellen, wenn wir die jungen Menschen um uns herum betrachten. Die Jugend hängt nicht nur von Zeit und Alter ab, sondern auch von einer tiefen und reifen Verinnerlichung der Verhaltensregeln im Leben. Wir haben uns daran gewöhnt, diesen Begriff zu verwenden und ihn über die Jahre hinweg beizubehalten, und zwar eher im Sinne einer Klassifizierung, einer Erbauung, einer Charakterisierung und weniger im Sinne einer Integration dessen, was wir nicht weglassen oder ablehnen können. Der heilige Isaac Sirul sagte über die Jugend, dass sie eine Anstrengung ist, die Ruhe mit sich bringt. Ja, eine persönliche Anstrengung, die durch eine gemeinsame Anstrengung ergänzt wird, und eine Entspannung angesichts der Herausforderungen der Gegenwart und der Zukunft, die sich aus einem verantwortungsvollen Umgang mit diesen Herausforderungen ergibt.

Jugend könnte man, in der kollektive Mentalität, mit jungen Menschen zwischen 15 und 24 Jahren bezeichnen. Die jungen Menschen gehören heute zur Generation der Chancen¹, die in den vollen Genuss der Entwicklung der Menschheit kommt, mit allem, was sie mit sich bringt: Wohlstand, Zugang zu Bildung, Technologie, medizinischen Innovationen usw. Diese Teenager und Post-Adoleszenten gelten als die Privilegierten, die die Offenheit haben, die Schönheiten der Natur in aller Ruhe zu entdecken, in ihrer Fantasie durch die Geschichte zu reisen und Orte zu erkunden, die die Spuren der Vergangenheit tragen. Diese „Kategorie“ der Neugierigen, der Mutigen, aber auch der Ängstlichen, der Unentschlossenen und der Nachahmer ist in vielerlei Hinsicht fähiger als die Jugendlichen der Vergangenheit, insbesondere in ideologischer und praktischer Hinsicht. Ihre Fähigkeiten sind wirklich erstaunlich.

Wenn wir uns die Sensibilität der jüngeren Generation genauer ansehen, stellen wir fest, dass diese Generation sensibler, verletzlicher, aber auch unabhängiger und entschlossener ist, wo auch im-

Das jährliche Treffen des Verbands der Rumänisch-Orthodoxen Jugendlichen in Deutschland, im Jahr 2023 in Münster

mer sie ist. Einige fühlen sich stark und haben ein Lebensideal, andere hingegen fühlen sich unsicher und haben ein ziemlich ausgeprägtes Gefühl der Verlassenheit. Stefanie Wulff, eine Familienberaterin, stellt in ihrem Artikel Junge Menschen heute fest, dass trotz des materiellen Komforts genügend junge Menschen mit allen möglichen Sorgen zu kämpfen haben. Eine interessante Beobachtung ist, dass einige von ihnen versuchen, ihre Zukunft zu planen, und sich der Anstrengungen bewusst sind, die sie unternehmen müssen, um das zu erreichen, was sie sich vorgenommen haben (vor allem diejenigen aus bescheideneren Familien). Parallel zu diesen Einstellungen gibt es jedoch auch die Kategorie junger Menschen, die viel zu sehr auf ihr Äußeres, den Wert, den sie in ihrem Freundeskreis haben, und die Leistungen, die sie erreichen können, bedacht sind, unabhängig davon, ob die mit denen in ihrem Umfeld übereinstimmen oder nicht. Diese digitalisierte Generation, wie sie oft genannt wird, ist emotional sehr empfindlich, liebt im tiefsten Inneren die Natur, den Sport, die Kunst und macht sich genauso viele Sorgen wie die Erwachsenen, wenn sie sich durch Ungerechtigkeit, Krieg, Fanatismus oder Terrorismus bedroht fühlt.

Die Beschreibung ließe sich fortsetzen, aber im Wesentlichen geht es um das Bedürfnis dieser Generation, geliebt, akzeptiert, unterstützt und gefördert zu werden. Auf diese Weise wäre die Jugend nicht mehr die „Quellperiode“ für Persönlichkeitsprobleme im Zusammenhang mit Süchten, Entscheidungsunfähigkeit oder geringer Frustra-

tionstoleranz. Die Erwachsenengeneration könnte die „glückliche“ Generation sein, die einen Paradigmenwechsel herbeiführen könnte, weil sie in der Lage und reif genug ist, nicht mehr zu urteilen und nicht mehr in Schubladen zu stecken. Denn sie weiß, dass es ganz natürlich ist, als Entwicklungsphase von einer verfrühten zu einer überreifen Generation überzugehen. Deshalb braucht diese ganze turbulente Zeit auch eine Nähe zu Gott, eine Vertiefung des Verständnisses der christlichen Lehre, das gemeinsame Erlernen eines gesunden Lebensstils, und das kann nur mit nachhaltiger Unterstützung durch geliebte Menschen und/oder die Kirche geschehen. Der heilige Paisie Aghioritul bekräftigt diesen Mut der Annahme seitens derjenigen, die dieses „Stadium des Zweifels und der Verleugnung“ hinter sich gelassen haben, indem er sagt: „Der junge Mensch braucht einen geistlichen Mentor, der ihn berät und auf den er hört, damit er mit geistlicher Sicherheit reisen kann, ohne Gefahr, ohne Angst und ohne stecken zu bleiben. Je älter ein Mensch wird, je älter er wird, desto mehr Erfahrung sammelt er von sich selbst und von anderen. Ein junger Mensch hat diese Erfahrung nicht. Ein älterer Mensch nutzt die Erfahrung, die er von sich selbst und von anderen gemacht hat, um dem unerfahrenen jungen Menschen zu helfen, keine Fehler zu machen. Wenn der junge Mensch nicht zuhört, erlebt er sich selbst. Wenn er hingegen zuhört, wird er gewinnen.“

Es stellt sich die Frage: Welche Erfahrungen machen die jungen Menschen in der Diaspora? Wie verbringen sie ihre Jugend, mit wem und wo, zu wel-

chem Zweck? Wer sind diejenigen, die eine authentische Jugend nachhaltig unterstützen und nicht eine starre Klassifizierung, Erziehung und Charakterisierung vertreten, die verhindert, das Jugendliche sich altersgemäß entfalten können? Welche Institutionen helfen den Jugendlichen zu wachsen, welche Organisationen nehmen sie auf und helfen ihnen, denn Erwartung ist schon Einengung, dass sie sich geistig, kulturell und mit dem Gefühl der Zugehörigkeit zu einem nicht-pervertierten Ethos entwickeln? Wer hält ihren Enthusiasmus am Leben und gibt ihnen ein Lebensbekenntnis in einer Welt ohne Glaubensbekenntnisse, wie der Bischof Sofian von Kronstadt sagte?

Bei dem Versuch, diese vielfältigen Fragen zu beantworten, gehen wir davon aus, dass die emotionalen und physischen Bedürfnisse der jungen Menschen in der Diaspora die gleichen sind. Die Zugehörigkeit zu einer Familie, einer Gemeinschaft, einem Glaubensbekenntnis wird auch durch die Sprache der Vorfahren, den christlichen Glauben, die von den Eltern geerbten Traditionen geprägt. Die Kraft der Jugend ist überall gleich gut zu ermessen. Wichtig ist, dass sie konstruktiv kanalisiert wird, in Aktivitäten, in denen der Wunsch des jungen Menschen, zu dienen und bedient zu werden, erfüllt wird. Deshalb glauben wir, dass organisatorische Veranstaltungen, Begegnungen, Diskussionen, Debatten, katechetische Schulungen sehr geeignete Lösungen sind, die durch ihren Inhalt und ihre Themen zur Bildung des Charakters der jungen Menschen, zur Erziehung ihrer Persönlichkeit beitragen; sie fordern sie auf, neben ihren eigenen Qualitäten oder Fähigkeiten auch andere Neigungen zu entdecken, die sie geerbt oder erworben haben. Diese Formen der Akkumulation des jugendlichen Geistes sind charakteristisch für das Alter, weshalb die Möglichkeit, sich in Gruppen, in kleinen Gemeinschaften zu organisieren, sehr willkommen ist. Freundschaften, die gleichen Anliegen, Bedürfnisse und Ideale würden diese Zeit des körperlichen, geistigen und seelischen Wachstums sehr wertvoll machen. Auch der Zugang zu sorgfältig ausgewählten Informationen, die auf die Bedürfnisse der überraschenden Generation zugeschnitten sind, zu einer christlichen Erziehung, zu einem biblischen oder patristischen Studium würde eine kontinuierliche Formung der eigenen Werte und Lebensprinzipien

ermöglichen. Auch in organisierter Form können junge Menschen aktiv werden oder sich für bestimmte Anliegen engagieren, und so würden die verschiedenen Organisationen, Vereine, Freiwilligenbewegungen usw. weltlicher oder christlicher Art einen wichtigen Beitrag zur gesunden Bildung – an Leib und Seele – dieser Generation leisten.

Als Beispiele dafür möchten wir einige der Arten nennen, in denen die Jugendlichen des Orthodoxen Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa in die Organisation von Veranstaltungen eingebunden waren. Dies brachte ihnen Freude und eine neue Perspektive, wie man das Potenzial der Jugend außerhalb und innerhalb der Kirche optimal nutzen kann.

Eine erste Form der Organisation ist der Verband der Rumänisch-Orthodoxen Jugend in Deutschland, Österreich und Luxemburg (ATORG), deren Präsident Bischof von Kronstadt Dr. Sofian ist, der bei einem der Treffen sagte, dass ihr Hauptziel darin besteht, dass junge Menschen „gemeinsam die Orthodoxie entdecken, aber nicht nur als eine Religion, sondern als eine Lebensweise, als eine Quelle der Freude und Liebe durch ein schön gelebtes Leben, durch die Beteiligung an kulturellen, sozialen und philanthropischen Aktivitäten“. Vater Teodor Täbuș, der stellvertretende Vorsitzende, stellt auch Folgendes fest: „Unser christlicher Verband besteht aus jungen Rumänen und Rumänen mit doppelter Staatsbürgerschaft mit Liebe zu Christus und führt seine gesamte Tätigkeit unter dem Motto Zeugnis durch Freundschaft aus.

Die Mitglieder des Verbandes leben in Deutschland, Österreich und Luxemburg. ATORG, das 2008 gegründet wurde, hat eine klare Infrastruktur: erstens bietet es jungen Menschen die Möglichkeit, andere gleichgesinnte junge Menschen zu treffen; zweitens fördert es das aktive Engagement junger Menschen in ihren Gemeinden unter der Leitung von Priestern; drittens trägt es dazu bei, die christlich-orthodoxe und rumänische Identität sowie die kulturelle und ethnische Identität Rumäniens zu pflegen, ohne die Offenheit gegenüber der Kultur des Raumes, in dem sie leben, zu gefährden. Viertens gibt es jungen Menschen die Chance, den fruchtbaren Dialog zwischen Glaube und Kultur bzw. Wissenschaft kennen zu lernen. Mit anderen Worten: ATORG bleibt ein Weg, junge

Menschen für ein Leben zu begeistern, das auf den Glauben an Christus, insbesondere unseren orthodoxen Glauben, ausgerichtet ist, indem es sie immer wieder ermutigt, sich in kulturellen, sozialen und philanthropischen Aktivitäten zu engagieren.“

Vater Teodor Täbuș erinnert daran, dass es „neben den Aktivitäten im Zusammenhang mit dem orthodoxen Glauben und seiner Praxis auch andere Arten von Veranstaltungen innerhalb von ATORG gibt. Einige von ihnen sind kultureller Art (Konzerte, Lesekreise, Konferenzen zu kulturellen Themen), aber auch glaubensbezogen (Dialoge/Debatten, die über Glauben und Kultur bzw. die Unterschiede und Gemeinsamkeiten zwischen Wissenschaft und Glauben diskutieren), andere bieten spirituelle Unterstützung (Pilgerfahrten zu heiligen Stätten sowohl in den Gastländern als auch in Rumänien, spirituelle Abende). All dies ergänzt das Engagement der Jugendlichen in ihrer eigenen Gemeinden (Chor, Betreuung und Unterstützung der Bibliothek, verschiedene Laientätigkeiten) oder bei der Verfolgung karitativer/philanthropischer Aktivitäten (Zusammenarbeit mit Worldvision Rumänien, deren Ziel es ist, die Ausbildung von Studenten in Rumänien mit eingeschränkten finanziellen Möglichkeiten zu unterstützen, Senden von Hilfsgütern und Geschenken für rumänische Kinder und Jugendliche in Not). Außerdem gibt es Freizeitaktivitäten (Ausflüge, Filmvorführungen, kreative Workshops, Wanderungen usw.). ATORG will den Verband sein, durch

den die Kraft der Jugend in den Dienst der Kirche gestellt wird, wie Bischof Sofian sagte.“

Diese Perspektive ist vielen Priestern unserer Metropole gemeinsam. So teilt Vater Emanuel Nuțu, Kulturreferent und Pfarrer der Gemeinde "St. Stephan der Große" in Wien, mit uns einige der vielen Sorgen, die er in Bezug auf die Stärkung der Jugendgemeinschaft hatte. Er sagt: „Nach dem, was ich weiß, organisiert und erlebt habe, muss ich sagen, dass sich die Jugendlichen seit langem am Samstagabend treffen, als Alternative zu den Unterhaltungsabenden, die sie am Wochenende locken. Jedes Mal wurden die Diskussionsthemen von ihnen gewählt, und wir Priester versuchten, sie so gut wie möglich zu beantworten. Die Gäste waren sehr unterschiedlich: Ärzte, Psychologen oder junge Theologen, die ihre Bedürfnisse antizipierten und versuchten, auf ihre Anliegen einzugehen. Die Kirche organisierte auch religiöse Filmabende und gemeinsame Debatten zu diesen Themen. Ein weiteres Anliegen war die Teilnahme unserer Jugendlichen an ITO – und ATORG -Treffen oder an den Freizeiten, die das Kloster Oase ihnen zur Verfügung stellte. Sie wurden immer wieder eingeladen, eine Präsentation über das Erlebte vorzubereiten, vor allem für diejenigen, die diese Gelegenheiten, die Zeit anders zu verbringen, nicht wahrnehmen konnten.

„Vater Nuțu erwähnte auch die Einbindung der Jugendlichen in die Unterstützung der christlichen Traditionen, insbesondere am Vorabend

Prof. Univ. Dr. Ioan-Aurel Pop, der Präsident der Rumänischen Akademie, spricht mit den Jugendlichen des Verbands der Rumänisch-Orthodoxen Jugendlichen in Deutschland über die Entstehung der rumänischen Sprache und des rumänischen Volkes – Münster 2023

der Feiertage, durch Proben für Weihnachtslieder oder die Ausflüge nach „Mariazell oder Heiligenkreuz, Podersdorf oder Melk, wo wir mehr Zeit miteinander verbrachten und die Geschichte, Schönheit und Spiritualität der Orte in Österreich entdeckten. Im Hinblick auf die Erhaltung ihrer Muttersprache wurden die Jugendlichen eingeladen, an Programmen zum Erlernen/Verfeinern des Geschichtenerzählens teilzunehmen und anschließend selbst Geschichten für die Kleinen zu schreiben, so dass ein Buch mit von ihnen selbst geschriebenen Geschichten entstanden ist. Es ist uns ein wichtiges Anliegen, dass junge Menschen zu Volontären werden. Wir bemühen uns, sie durch eine Jugendleiterausbildung vorzubereiten, damit sie uns bei den Aktivitäten mit den Jüngsten helfen können.“

Von einer weiteren Erfahrung mit der Ausbildung junger Menschen und deren Einbindung in das kirchliche Leben kann Frau Adina Gilla berichten, Ehefrau von Vater Nicolae Gilla aus der rumänisch-orthodoxen Gemeinde St. Georg und St. Siluan Tübingen/Reutlingen: „Die Ausbildung und das geistliche Wachstum der Gemeindeglieder, das Bewusstsein und die Annahme der konfessionellen Identität, die Bewahrung der Spiritualität und der angestammten Traditionen, die Förderung der rumänischen Kultur und Sprache sowie die aktive Präsenz im Rahmen der lokalen Gemeindeaktivitäten sind einige der wesentlichen Ziele, die sich die Gemeinde Tübingen/Reutlingen gesetzt hat.“ Frau Adina Gilla erinnerte daran, dass all diese Ziele Aktionen und Projekte hervorgebracht haben, die in verschiedene repräsentative Formen mündeten: „Die Rumänische Schule, die in zwei Teile gegliedert ist: ein Teil befasst sich mit Aspekten, die mit dem liturgischen Rhythmus zusammenhängen, mit sonntäglichen Treffen nach Altersgruppen, und ein anderer, in Form von umfassenderen Projekten, mit komplexeren Aktivitäten und Workshops, wie zum Beispiel: Sitzungen, Nähwerkstätten und Workshops zur Herstellung von Metanieren, Lesezeichen, „Mărțișoare,, traditionelle Weberei-Werkstätten, in rumänisch-orthodoxen Klöstern, organisierte Camps, Workshops des Werdens mit interaktiven Seminaren, Gesangs- und Poesieabenden, Kon-

zerten klassischer rumänischer Musik usw. Auch Workshops mit Jugendlichen starteten in diesem Jahr. Eines der Themen dieser Treffen ist die Wut und Möglichkeiten, damit umzugehen. Dann könnten wir über die Schule für Eltern sprechen, ein Projekt, das aufgrund praktischer pastoraler Bedürfnisse entstanden ist, ausgehend von der Notwendigkeit einer ständigen Weiterbildung für jede Berufung, die der Herr in unser Leben gelegt hat, einschließlich der Elternschaft. Die Elternschule, die sich in 12 jährliche Treffen gliedert, läuft seit zwei Jahren und hat sich als nützlich erwiesen, um uns zu helfen, zu akzeptieren, dass wir nicht als Eltern geboren werden, sondern Eltern werden, indem wir diese Berufung mit und durch Christus, den Herrn, annehmen. Weitere konkrete Projekte innerhalb der Gemeinde sind: der Bibelkreis, die Philokalischen Abende, Rumänien aus unseren Herzen und das Camp of Joy für Jugendliche. Letzteres findet jährlich während der Pfingstferien im orthodoxen Kloster Godoncourt statt. Workshops, Aktivitäten, Morgen- und Abendgottesdienste und Gebete helfen den Teilnehmern, sich selbst zu finden und authentische Prioritäten zu verwirklichen.“

Zusammenfassend lässt sich sagen, dass junge Menschen durch ihre charakteristische Stärke das Hindernis des inneren Scheiterns mit viel Erfolg und genügend Frieden überwinden können, wenn wir als Erwachsene, als Gesellschaft, als Kirche verstehen, wer sie sind, welche Bedürfnisse sie haben und was sie suchen. Dieser Erfolg wird möglich, wenn wir uns alle so organisieren, dass sie auf die Herausforderungen reagieren können, die aus ihrem Inneren kommen, aber auch von außen, ein Außen, das sie bei jedem Schritt in Versuchung führt. Sie können sich geistig und körperlich wunderbar entwickeln, und wir haben festgestellt, dass sie genügend Möglichkeiten haben, die Ressourcen zu finden, auf die sie zurückgreifen können. Und wir, die Erwachsenen, wollen, dass sie sich selbst finden, und wir sind überzeugt, dass es ihnen gelingen wird, wenn Gott im Plan ihres Werdens näher ist, sogar präsent und geliebt.

Übersetzung durch die Autorin

Credința care mută munții – a fi preot în Diaspora

Pr. Prof. Dr. Ioan Moga

1. Introducere

Titlul propus de editor – „credința care mută munții“ – nu are în vedere, ca ecou la afirmația Mântuitorului (Matei 17, 20), doar preoții. Credința fiecărui creștin poate muta munții. În măsura în care are puterea, densitatea și statornicia unui „grăunte de muștar“ și dacă este o credință asumată în comuniune eclezială („dacă veți avea...“, nu „dacă vei avea“). Ideea din spatele titlului are în vedere însă contextul pastorației în Diaspora și mai ales experiența preotului. În contextul împlinirii a 30 de ani de la întemeierea Mitropoliei noastre, este la îndemână dorința – și poate necesitatea – de a schița o retrospectivă a provocărilor nenumărate, a strădaniilor, a reușitelor (și, de ce nu, a eșecurilor) cu care s-au confruntat și se confruntă preoții din această Mitropolie, ajunsă, în 30 de ani, de la o grupă de câteva parohii la o organizație cu peste 200 de parohii.

Însă cine își poate asuma o asemenea retrospectivă fără a cădea într-un stil panegiric, fără a pierde echilibrul dintre experiență subiectivă și privire obiectivă și fără a uita că „suntem încă pe cale“? Greu de spus. Un sociolog al religiei ar putea-o face după ce a studiat un număr reprezentativ de parohii, după ce a luat interviuri cu un număr reprezentativ de preoți, preotese și enoriași. Ca unul care, deși slujesc de aproape 20 de ani ca preot în această Mitropolie și o cunosc și din timpul studenției mele (deci pot depune mărturie subiectivă pentru maxim 25 de ani din cei 30 sărbătoriți), nu îmi pot asuma un asemenea rol. În acești ani am văzut și am trăit credința care mută munții, dar nu numai. Am trăit și reversul, cel de la care pleacă, la Sf. Evanghelist Matei, cuvintele Mântuitorului despre grăuntele de muștar, și anume sentimentul uman al neputinței: „De ce noi n-am putut să-l scoatem?“ (Matei 17, 19). Și am mai simțit mult har, dincolo de credința, de eforturile, de strădaniile și de neputințele noastre. Toate aceste experiențe formează un tot, un conglomerat. Nu poate fi extrasă doar o parte din ele. A alege doar ceea ce este și a fost „har peste har“ și a nu privi critic și la

„neputințe peste neputințe“ ar fi contrar spiritului creștin. De aceea, ceea ce urmează este o reflecție pastoral-teologică personală și fragmentară pe marginea acestui tot, cu care, ca preoți, ca parohii și ca eparhie, venim în fața Domnului și în fața istoriei după un număr de ani.

2. Numitorul comun: provocările Diasporei

Ceea ce este comun aproape tuturor parohiilor ortodoxe românești din Diaspora occidentală, în momentul de față, este că ele se află – cu puține excepții – la prima generație de preoți și credincioși (au o vechime nu mai mare de 20–30 de ani) și că, prin urmare, sunt încă marcate de spiritul începuturilor. Prin „spiritul începuturilor“ înțeleg atât asumarea unui pionierat pastoral (cu toate provocările presupuse de a lua lucrurile „de la zero“), cât și emulația eclezial-misionară specifică oricărei generații de întemeietori. Deși pentru unele parohii, care între timp au construit sau au cumpărat propriile biserici, acest pionierat nu se mai reduce la imaginea clasică a preotului care își poartă altarul în geamantan și trebuie înainte de fiecare Sfântă Liturghie să creeze spațiul liturgic adecvat, există

Pr. Prof. Dr. Ioan Moga

În mai toate parohiile o memorie vie a întemeierii. Registrul acestor provocări, care ține în mod substanțial de pastorația recentă din Diaspora românească în Occident, este unul larg. Fiecare preot poate povesti o serie de situații extreme prin care a trecut pentru a asigura, în primul rând, o slujire liturgică duminicală, pentru a aduna pe oameni în jurul Altarului (chiar dacă acesta era unul mobil). În majoritatea cazurilor, aceste situații-limită nu sunt punctuale, ci țin încă de starea de a fi a parohiei, creând o fragilitate permanentă: condiția de oaspete în bisericile romano-catolice și protestante (cu toate implicațiile acestui fapt), sentimentul provizoratului, nesiguranța materială, dispersia credincioșilor pe arii întinse, fluiditatea corpului eclezial (datorată diferitelor valuri de migrație și a migrației în cadrul migrației), interculturalitatea crescândă a membrilor parohiei, lipsa unui cadru instituțional de sprijin la fața locului ș.a.m.d.

Aceste provocări, deși ușor diferite de la o țară la alta, sunt numitorul comun al pastorației în Diaspora, sunt ceea ce ne leagă. Greutatea începuturilor, povara, dar și dinamica pionieratului. Țin minte, de pildă, gerul incredibil în care trebuia să fac Sf. Liturghie în filia Fürstenfeldbrück (în apropiere de München), păstorită între 2008 și 2010: mi se lipeau efectiv degetele de Sf. Potir la Vohodul Mare. Erau în jur de 0 grade. Atunci am înțeles că ritualul apei fierbinți (ritul „zeon”) adăugate în Sfintele Taine, înainte de Împărtășire, are și un rol practic, nu doar unul simbolic. Țin minte, tot din acea perioadă, de momentul când am uitat să iau cu mine Sf. Antimis pentru slujirea Sfintei Liturghii: împachetasam tot, dar ceea ce era mai important uitasem. Am lăsat preoteasa să facă Ceasurile în Biserică și am alergat înapoi după Antimis. După o oră de „zburat” cu mașina eram înapoi: motiv de cateheză mistagogică pentru credincioșii care așteptau siderați, neînțelegând de ce nu s-a putut sluji și fără acest Antimis. Exemplele ar putea continua și ele conțin atât bucurii neașteptate, momente anecdotice, cât și multe lacrimi, multe deznădejdi. Jertfa familiei preotului în toate aceste provocări este luată în calcul, dar niciodată cunoscută de credincioși sau de instituția Bisericii la adevăratele ei cote. Deși se vorbește inflațional de jertfă, adevărata jertfă nu poate fi contorizată, fotografiată, premiată. Este jertfa continuă inerentă oricărui act misionar autentic.

Din punct de vedere pastoral-teologic, aceste provocări reprezintă, totodată, o mare șansă pentru viața eclezială. De pildă, lipsa spațiilor proprii este dureroasă, dar ajută la o flexibilitate a actului credinței, încurajează voluntariatul și participarea la cele ale Bisericii. Fragilitatea Bisericii ca spațiu liturgic ambulant sau provizoriu duce la o coeziune participativă mai mare: oamenii vin să ajute, pentru că știu că fără ei, fără sprijinul lor, Biserica liturgică – în cele mai elementare dimensiuni ale ei – nu ar putea să se înfiripeze. În studii recente, sociologi, dar și teologi occidentali propun ca rețete concrete la crizele creștinismului contemporan tocmai varierea spațiilor de cult, a granițelor pastorale, a contextelor (cf. Michael Ebertz, Janika Stürner-Höld, *Eingespielt – Ausgespielt! Vom notwendigen Wandel des Pastoralen Habitus in der Kirche*, Ostfildern 2022). Din acest punct de vedere, migrația românească în Occident a determinat o înnoire pastorală neașteptată, obligând Ortodoxia la creativitate, la flexibilitate, la ieșirea din confortul tiparelor știute, la atitudini pastorale vii. Important e ca, odată cu dobândirea de locașuri proprii și cu dezvoltarea structurilor administrativ-instituționale, să nu aibă loc o reșezare pe vechile poziții și comodități.

Provocările Diasporei au eliberat, în mare parte, Ortodoxia de frica postbizantină de transformări, de frica de istorie, de frica de autonomie. În pofida multor profeți mincinoși, care credeau că Ortodoxia e incapabilă să facă față unor mutații istorice așa de mari (cum este migrația românilor în Occident) fără a cădea în soluția contemplativ-resemnată a „ieșirii din istorie”, Ortodoxia românească a demonstrat în ultimele două decenii contrariul.

De registrul provocărilor comune ține și faptul că oamenii cu care avem de-a face sunt, în cea mai mare parte, românii României post-comuniste: în linii foarte mari, ultima generație crescută în comunism și prima generație crescută și educată în epoca tranziției. Faptul că mulți dintre acești oameni au un dor de Biserică nu este doar meritul preoților din Diaspora, ci meritul unor începuturi făcute și avute în contextul revirimentului religios postdecembrist, al religiei predate deja în școli ș.a.m.d. De asemenea, tarele și derapajele religioase sau pseudo-religioase vin, în mare parte, tot de acolo, dintr-un trecut pe care trebuie să ni-l asu-

măm vindecător, cu bune și cu rele. Pe scurt, faptul că în Diaspora Bisericile sunt pline se datorează nu doar vredniciei păstorilor de aici, ci și celor care au fost semănători de semințe religioase în acești oameni acum 20–30 de ani, în România: mari duhovnici, preoți de mir, bunici, părinți, dascăli. Deși topografia s-a schimbat, există o continuitate, dată încă de biografia oamenilor. Ca preoți, suntem depotrivă semănători și secerători. În ce măsură lucrarea noastră de semănători – adică de misionari în generația tânără – va da roade, se va vedea peste aproximativ două decenii. „Ruptura” din punct de vedere al sociologiei religioase are loc cu a doua generație, cu cea născută, crescută și educată în noul context cultural. Viitorul religios al acestei generații stă în mâinile preoților de azi, ale așa-numiților „preoți de Diaspora”, care, la rândul lor, în cea mai mare parte, sunt „venetici” și nu au, în traseul biografic sau educațional propriu, experiența formării identității în contextul alterității cultural-religioase totale. Prin urmare, pentru preoții de azi, bilanțul Mitropoliei la 50 de ani de existență va fi unul hotărâtor – în ochii istoriei religioase, cel puțin. Atunci se va vedea dacă semințele, accentele, strădaniile, activitățile, strategiile pastorale de acum vor fi fost rodnice sau nu. Bilanțul actual este unul în care trebuie să îi includem cu recunoștință pe „părinții și învățătorii noștri”, ale căror semințe le purtăm și le poartă cei mai mulți dintre oamenii pe care îi păstorim. Fără revirimentul religios al anilor '90, nici Diaspora ortodoxă românească nu ar fi fost unde este acum.

3. Diversitatea vocațională a răspunsurilor și rolul teologiei

Dacă provocările sunt și rămân principalul numitor comun al pastorației în Diaspora, răspunsurile sunt diverse. Diversitatea este mai mare decât pare la prima vedere. Da, există linii mari în care aceste răspunsuri pastorale se integrează: centrarea liturgică (adică, printre altele, necesitatea de a asigura măcar Liturghia duminicală), orientarea principală duhovnicească (Spovedania are un rol enorm în reapropierea oamenilor de Biserică, în contextul Diasporei), activitatea Mitropolitului și a Episcopului vicar, care asigură o simfonie eclezială între diferitele parohii și contextele lor, dar și

dorința generală de a aduna oamenii în jurul unei identități ortodoxe românești. Însă, dincolo de aceste coordonate largi, ceea ce dă viață, dinamică, culoare și profil fiecărei parohii este personalitatea preotului și implicarea mirenilor care fac miezul unei comunități. Desigur, în orice parohie ortodoxă, personalitatea preotului rămâne un factor important, însă, în contextul Diasporei recente, acest element este unul decisiv. Parohia – chiar și instituțional vorbind – nu se poate identifica printr-o locație (în majoritatea cazurilor nu există Biserică proprie) sau o vatră comunitară, sau o memorie colectivă, ci, în primul rând, cu o persoană: preotul (în multe cazuri, secundat, cu mult succes pastoral de preoteasă). Iar acolo unde există Biserică și centre parohiale proprii, ele poartă amprenta jertfei enorme depuse de preotul-titor.

Acest lucru este o șansă și o provocare totodată. O șansă, pentru că se reface astfel – vrând, nevrând – experiența primelor comunități creștine, pionieratul apostolic, paternitatea pastorală autentică. O provocare totodată, deoarece – pentru a păstra aceeași analogie – există mereu riscul ca parohia să stea prea mult sub semnul unei personalități (cf. 1 Cor 1, 12: „fiecare din voi zice: Eu sunt al lui Pavel, iar eu sunt al lui Apollo, iar eu sunt al lui Chefa”). Astfel, dacă preotul aderă la un model prea îngust de pastorație, de pildă la „modelul nostalgic” (parohia ca vatră românească, axată pe folclor și orientare afectivă spre paradisul pierdut al Țării-mame), el va avea dificultăți majore să integreze misionar „asimilații” cultural, dar și generațiile tinere, adică grupele de oameni care nu caută în comunitatea parohială astâmpărarea unui dor de patrie, ci strict o experiență religioasă, ancorată în cultura în care ei se simt acasă. Sau, dacă preotul, pornind de la proveniența sa, va da parohiei un colorit de evlavie strict regională („moldovenească”, „ardelenească” etc.), parohia nu îi va putea atrage pe acei potențiali enoriași care nu se regăsesc în aceste regionalisme. Parohia de Diaspora trebuie să aibă un dor și un potențial de universalitate a credinței, a doxologiei și a esteticii religioase autentice mai mare decât o parohie istorică din orice regiune a României.

Tema majoră din spatele acestor exemple este raportarea preotului și, odată cu el, a credincioșilor activi ai parohiei la profilul de bază al unei comunități ortodoxe în Occident. Cum vrem să arate

Pr. Prof. Dr. Ioan Moga împreună cu credincioșii parohiei

comunitatea noastră în 10, 20 de ani? În discursul teologic sau pastoral actual privind Biserica Ortodoxă în Diaspora, putem distinge două direcții:

(1.) cea în care accentul cade pe termenul de „Diaspora” – ca stare extraordinară, datorată migrației excesive, dar care se raportează mereu (ca practici, memorie, criteriu și modele) la modelul de Ortodoxie din Țara-mamă; și

(2.) cea care renunță treptat la termenul de Diaspora și vede prezența și pastorația ortodocșilor (în speța noastră: de proveniență românească) în Occident ca începutul unei prezențe constante, vii și puternice, a Ortodoxiei pe aceste meleaguri; ea nu mai este o stare de necesitate, echivalată cu durerea plecării de acasă, ci o stare de normalitate, cu dinamici proprii. Ambele abordări au un caracter misionar, însă direcția este ușor diferită. Una se sprijină pe nostalgia unui context majoritar (cu acumulări de secole), cealaltă pe intuiția necesității unei noi sinteze, specifice noilor condiții și a statutului de minoritate. Una vede în trecutul

topografic românesc un ideal, un paradis pierdut, dar care poate fi reactivat punctual, prin tradiții și obiceiuri; alta vede idealul într-un viitor misionar, încă neconturat clar, dar hrănit de duhul creștinismului primar. Una e dominată de fidelitate nostalgică, alta de inculturare profetică. Deocamdată predomină prima perspectivă. Odată cu ridicarea sau cumpărarea de locașuri proprii, dar și cu trecerea de la o generație de credincioși la alta, acest raport se va schimba.

Ambele perspective au rădăcini teologice adânci, care trebuie conștientizate ca atare: pastorația în Diaspora geografică poate fi un bun punct de plecare pentru reflecția condiției creștinului în lume (acasă și totuși străin), precum și a mesajului creștin într-o societate postcreștină. Experiența Diasporei ortodoxe (românești) va putea fi de mare valoare misionară pentru condiția de minoritate a creștinismului de mâine în Europa. Pentru aceasta, ar fi nevoie în mod imperios de articularea unei teologii pastorale în contextul Diasporei (în direc-

ția celui publicat, de pildă, de GEKE – Comunitatea Bisericilor Evanghelice din Europa – în anul 2019).

Cealaltă perspectivă, cea care vede Ortodoxia în Vestul Europei drept un nou „acasă” cultural, are și ea nevoie de o asumare teologică, de pildă în sensul unei teologii a istoriei, care să poată articula unitatea (pierdută) de duh și de credință a creștinismului occidental și a creștinismului oriental. Nu te poți declara, ca ortodox, că ești acasă în Occident dacă nu știi cine sunt părinții și bunicii acestei case. Nu poți ignora sintezele estetice și culturale existente. Există tentative în apropierea de hagiografia locurilor, de descoperirea sfinților autohtoni. Este un prim pas, dar nu singurul pentru posibila asumare pastoral-teologică a acestui „acasă”.

Revenind la preoți: provocarea este (și va fi) în ce măsură preotul reușește să prindă în dinamica pastorală ambele perspective. Vedem această ambivalență în hramurile date parohiilor: în timp ce unele hramuri accentuează profilul românesc și, prin urmare, caracterul de Diaspora al parohiei, altele încearcă să construiască deja punți cu memoria hagiografică a locului, cu rezonanțe vii pentru occidentali. Această ambivalență este inevitabilă și, până la un punct, benefică. În orice caz, e nevoie de reflecție teologică. Într-un context de pionierat, reflecția teologică este indispensabilă. Când te afli pe o albie, pe un fâgaș probate de generații, e de ajuns să păstrezi direcția dată de acestea, nu fiecare preot și generație de credincioși trebuie să fie vizionari. Când însă ești pionier, întemeietor – așa cum sunt toți preoții întemeietori de parohie într-un context neortodox, în Occidentul de astăzi – e nevoie, pe lângă multe altele, și de trezvie teologică. Ea asigură fidelitatea creatoare față de Tradiție.

4. Hristos mută munții, pentru aceasta noi trebuie să fim în Hristos

Dincolo de provocările care ne unesc și de răspunsurile misionare diverse, care creează unitatea în diversitate a parohiilor din Mitropolia noastră, ceea ce contează pentru mine cel mai mult – ca preot și teolog deopotrivă – este raportarea vie la Mântuitorul Iisus Hristos. Când această raportare lipsește, este neglijată sau instrumentalizată chiar,

lucrurile sunt în derivă. Chiar dacă oamenii caută uneori în parohii o viață socială, esențial e să descopere în ele viața în Hristos.

Cred că ceea ce a dat tărie acestei Mitropolii în acești 30 de ani (nu mă refer acum la alte eparhii) a fost revirimentul euharistic și sinceritatea duhovnicească. Ele țin de ADN-ul acestei arhiepiscopii, fiind motto-ul pastoral al activității Mitropolitului Serafim, susținut din 2003 și de episcopul-vicar Sofian. Fără această centrare liturgică, accentuată la fiecare întâlnire, la fiecare Adunare Eparhială și concretizată în grija pentru o Împărtășanie frecventă, pentru rostirea Rugăciunii euharistice cu voce tare etc., dar și fără asumarea unei perspective ascetico-duhovnicești a strădaniei pastorale, accentul ar fi căzut doar pe realizări exterioare sau pe activisme de moment. Alte elemente – ca de pildă implicarea socială, programele educaționale – sunt deopotrivă de importante și arată tăria multor parohii; însă ele vin ca răspuns la o regăsire liturgică a omului.

Desigur, un motto nu este automat o realitate. Cu atât mai puțin o realitate uniformă a tuturor parohiilor. Însă acest motto liturgico-duhovnicesc asumat consecvent ne arată o direcție. Ceea ce mută cu adevărat munții nu este succesul social de networking, ci centrarea autentică pe realitatea personală și eclezială a lui Iisus Hristos cel Înviat. Când l-ai trăit pe Hristos cel euharistic în condiții de provizorat exterior, de lipsuri, vei căpăta un discernământ privind ce este esențial și ce este secundar în viața eclezială.

5. A muta munții înseamnă a rămâne mereu treaz

Cu siguranță, la 26 de ani, câți aveam când am fost chemat să devin preot (și, după ezitări, am acceptat), nu eram pregătit pentru provocările pastorației în Diaspora. De la bun început am răspuns acestor provocări cu mult idealism, nutrind convingeri teologice puternice, dar și având în spate un model de comunitate parohială vie, cea păstorită de tatăl meu, în România.

După câțiva ani, însă, am înțeles că reperele de comunitate din România pe care le aveam în suflet nu mă ajutau decât până la un punct. Idealismul a rămas (sinonim credinței), la fel și statornicia teo-

logică. Însă modelele au devenit fluide. Am înțeles că modelul suprem nu poate fi decât cel eshatologic, al comunității desăvârșite a Împărăției. Dincolo de acest model, există multe contexte și diferite căi de a clădi ceva, din mila lui Dumnezeu, potrivit acestor contexte. Există, chiar și în cadrul aceleiași comunități, diferite etape, creșteri și descreșteri. Există o biografie a unei parohii, așa cum – probabil – există o biografie a unei eparhii. Nu doar noi – preoți și credincioși – scriem această biografie, ci și Duhul Sfânt. De multe ori, grija noastră este să ne evidențiem meritele sau performanțele în munții vizibili (în fapt, movilele) pe care i-am mutat. Această logică mundană face greu accesibilă perspectiva lucrării primordiale a lui Dumnezeu în viața noastră. Hristos mută munții cei adevărați, și noi – prin El. Această pronie a lui Dumnezeu – trăită uneori ca întunecime, pentru că nu știi cum să o interpretezi – am simțit-o lucrând în acești ani de preoție. Desigur, nu e o experiență specifică Diasporei, însă, în contextul de pionierat și de minoritate, ea devine mai acută. Mai ales în și după anii pandemici, când numărul credincioșilor a crescut în loc să scadă, am simțit că această lucrare e una mai presus de om.

Așa am înțeles că primii munți pe care îi am de mutat sunt propriile mele prejudecăți sau modele fixe, că trebuie să văd ce e posibil în contextul foarte concret în care Hristos mi-a îngăduit și Biserica m-a trimis să lucrez ca preot. A „muta munții” este lupta de toată vremea cu barierele nevăzute pe

care ni le punem noi înșine în cale și de-abia după aceea cu barierele nevăzute puse de alții, respectiv, într-o a treia etapă, cu barierele văzute existente. Ca preoți, trebuie să mutăm propriile stânci care ne stau înfipte în inimă și minte și care ne împiedică într-o activitate pastorală autentică, făcută în și cu Hristos.

De aceea cred că „a muta munții” e, în primul rând, o expresie a trezviei duhovnicești asumate în viața de zi cu zi. Pastorația în Diaspora oferă o șansă – amară, de multe ori – de a conștientiza mereu și mereu că fără acest mutat de munți, nevăzuți și văzuți, lucrurile în Biserică nu pot funcționa în mod autentic, nu sunt potrivit Evangheliei și chemării apostolice.

În ce măsură am dat cu adevărat roade, se va vedea în Împărăție. Am învățat să nu mai prețuiesc decât acest criteriu eshatologic, pregustat aici prin Prezența Lui în mijlocul nostru. E criteriul libertății preoțești.

30 de ani nu înseamnă, din perspectiva istoriei milenare a Bisericii, foarte mult, cu atât mai puțin din perspectiva Veșniciei. Însă ceea ce este și a fost autentic, viu, jertfitor și mărturisitor în acești 30 de ani, în ierarhi, preoți și credincioși, este, cu siguranță, mult mai mult decât ceea ce se vede în statistici, în partea văzută a Mitropoliei. Oamenii puși pe cale, oamenii întorși la credință, începuturile de sfințenie, picăturile de nădejde și de minuni – toate acestea sunt cărligile noastre de Împărăție.

Ein Glaube, der Berge versetzt. Priester sein in der Diaspora

Pfr. Prof. Dr. Ioan Moga

1. Einführung

Der von der Schriftleitung vorgeschlagene Titel – „ein Glaube, der Berge versetzt“ – betrifft, wenn man die entsprechende biblische Stelle in Betracht zieht (Matthäus 17,20), nicht nur die Priester. Der Glaube eines jeden Menschen kann Berge versetzen, sei er Laie oder Priester. In dem Maße, in dem er die Kraft, die Lebendigkeit und die Standhaftigkeit eines „Senfkorns“ hat, und wenn es ein Glaube ist, der in der kirchlichen Gemeinschaft angenommen wird („wenn euer Glaube...“, dann werdet ihr...“, nicht „wenn dein Glaube...“). Die Idee, die hinter dem Titel steht, hat jedoch den Kontext des pastoralen Wirkens in der Diaspora im Blick und insbesondere die Erfahrung der Priester. Im Zusammenhang mit dem 30. Jahrestag der Gründung unserer Erzdiözese (und Metropolie) ist es

angebracht und vielleicht auch notwendig, einen Rückblick auf die zahllosen Herausforderungen, Bemühungen, Erfolge (und, warum nicht, Misserfolge) zu skizzieren, denen sich die Priester dieser Erzdiözese gestellt haben und weiterhin stellen, zumal sie in diesen 30 Jahren aus einer kleinen Gruppe von wenigen Gemeinden zu einer Organisation mit über 200 Pfarreien gewachsen sind.

Doch wer kann einen solchen Rückblick wagen, ohne in einen panegyrischen Stil zu verfallen, ohne die Balance zwischen subjektiver Erfahrung und objektiver Betrachtung zu verlieren und ohne zu vergessen, dass „wir noch auf dem Weg sind“? Schwer zu sagen. Ein Religionssoziologe könnte dies tun, nachdem man eine repräsentative Anzahl von Gemeinden untersucht und eine repräsentative Anzahl von Priestern, Priesterhefrauen und Gemeindemitgliedern befragt hat. Als einer,

Sequenz aus der Heiligen Liturgie – Kirche „St. Antonius“ in Wien

der fast 20 Jahre lang als Priester in dieser Erzdiözese gedient habe und diese schon seit meiner Studienzeit kenne (ich kann also subjektiv etwa 25 der 30 Jahre bezeugen), kann ich eine solche Rolle nicht übernehmen. In diesen Jahren habe ich tatsächlich den Glauben am Werk gesehen, den Glauben der Berge versetzt. Aber nicht nur das. Ich habe auch die Kehrseite erlebt, die Seite, von der die Worte des Heilands über das Senfkorn bei Matthäus ausgehen, nämlich das menschliche Gefühl der Ohnmacht: „Warum konnten wir es nicht schaffen?“ (Matthäus 17, 19). Und über diesen Glauben hinaus, aber auch über all die Anstrengungen (meine und unsere), Bemühungen und Ohnmachtserfahrungen hinaus, habe ich auch Gnade erfahren dürfen. All diese Erfahrungen bilden ein Ganzes. Es ist nicht möglich, nur einen Teil davon herauszunehmen. Es würde dem christlichen Geist widersprechen, nur das herauszugreifen, was „Gnade über Gnade“ ist und war, ohne dabei zugleich auch die „Schwächen über Schwächen“ kritisch zu betrachten und zu hinterfragen. Natürlich ist hier für einen solchen Gesamtblick nicht der richtige Platz. Was folgt, ist eher eine persönliche und fragmentarische pastoraltheologische Reflexion über dieses Ganze, mit dem wir als Priester, als Pfarrei und als Erzdiözese nach einigen (eben 30) Jahren vor Gott und vor die Geschichte treten.

2. Der gemeinsame Nenner: die Herausforderungen der Diaspora

Fast allen rumänisch-orthodoxen Gemeinden in der westlichen Diaspora ist gemeinsam, dass sie – mit wenigen Ausnahmen – die erste Generation von Priestern und Gläubigen darstellen (90% der Pfarren sind nicht älter als 20–30 Jahre) und daher noch vom Geist der Anfänge geprägt sind. Mit „Geist der Anfänge“ meine ich sowohl die Kontexte der pastoralen Pionierarbeit (mit allen Herausforderungen, die ein „Neuanfang“ mit sich bringt) als auch die kirchlich-missionarische Begeisterung, die für jede Gründergeneration typisch ist. Auch wenn sich diese Pionierarbeit bei einigen Pfarreien, die inzwischen eigene Kirchen gebaut oder gekauft haben, nicht mehr auf das klassische Bild des Priesters reduziert, der seinen

Altar „im Koffer mit sich trägt“ und vor jeder Messe den entsprechenden liturgischen Raum schaffen muss, gibt es in vielen Pfarreien eine lebendige Erinnerung an diesen Erfahrungen. Die Liste dieser Herausforderungen, die im Wesentlichen mit der Seelsorge- und Gemeinde(gründungs)arbeit in der rumänischen Diaspora im Westeuropa zusammenhängt, ist breit und lang. Jeder Priester kann von einer Reihe von Extremsituationen berichten, die er durchlebt hat (und zum Teil immer noch erfährt), um in erster Linie einen sonntäglichen Gottesdienst zu gewährleisten und die zerstreuten Menschen zu einer liturgischen Bekenntnisgemeinschaft zu sammeln. In vielen Fällen sind diese Extremsituationen nicht Ausnahmesituationen, sondern gehören nach wie vor zum Ist-Zustand der Pfarren und können als eine permanente Zerbrechlichkeit verstanden werden. Dazu gehören: der Zustand, Gast in einer römisch-katholischen oder protestantischen Kirche zu sein (mit allen damit verbundenen Aspekten), das Gefühl des ständigen Provisorats, die große materielle Unsicherheit, die Verteilung der Gläubigen über weite Gebiete, die Fluidität des Kirchenvolkes (aufgrund der verschiedenen Migrationswellen), die wachsende Interkulturalität der Gemeindeglieder, das Fehlen eines institutionellen, unterstützenden Rahmens vor Ort usw.

Diese Herausforderungen, auch wenn sie sich von Land zu Land leicht unterscheiden, sind der gemeinsame Nenner der Diasporaarbeit, sie sind das, was uns existentiell verbindet: die Schwierigkeit der Anfänge, die übermenschliche Last, aber auch die Dynamik der Pionierarbeit. Ich erinnere mich zum Beispiel an den unglaublichen Frost, als ich in der Nebengemeinde Fürstfeldbrück (bei München), die ich von 2008 bis 2010 gründete und betreute, die Heilige Liturgie halten musste: meine Finger klebten regelrecht am Heiligen Kelch fest. Es war ungefähr 0 Grad. Da habe ich verstanden, dass der byzantinische Ritus des heißen Wassers („Zeon“-Ritus), das den heiligen eucharistischen Gaben vor der Kommunion hinzugefügt wird, eine praktische Rolle hat, nicht nur eine symbolische. Ich erinnere mich auch an den peinlichen Tag, als ich vergaß, das heilige Antimension für die Feier der Liturgie mitzunehmen: Ich hatte alles im Auto eingepackt, aber das Wichtigste hatte ich vergessen. Ich ließ meine Ehefrau in

der Kirche die Laudes lesen, und fuhr zurück nach München, um das Antimension zu holen. Nach einer Stunde rasenden Fahrens war ich wieder zurück. Das war natürlich ein guter Grund für eine mystagogische Katechese an die Gläubigen, die staunend warteten und nicht verstanden, warum die Messe nicht ohne dieses „Stück Leinen“ (Antimension) gefeiert werden konnte. Die Beispiele ließen sich fortsetzen, und sie enthalten sowohl unerwartete Freuden, anekdotische Momente als auch viele Tränen und Verzweiflung. Das Opfer, das die Familie des Priesters bei all diesen Herausforderungen erbringt, wird zwar immer wieder thematisiert, aber weder von den Gläubigen noch von der Institution der Kirche in seinem wahren Ausmaß wahr- und ernstgenommen. Es wird zwar inflationär vom Opfer gesprochen, aber das wahre Opfer kann nicht gezählt, fotografiert oder belohnt werden. Es ist das ständige Opfer, das jedem echten missionarischen Akt innewohnt.

Aus pastoraltheologischer Sicht stellen diese Herausforderungen auch eine große Chance für das kirchliche Leben dar. So ist der Mangel an geeigneten Räumen zwar schmerzlich, trägt aber dazu bei, den Glaubensakt flexibler zu gestalten, und ermutigt zu ehrenamtlichem Engagement. Die Zerbrechlichkeit der Kirche als wandernder oder vorübergehender liturgischer Raum führt zu einem stärkeren partizipatorischen Zusammenhalt: Die Menschen kommen, um zu helfen, weil sie wissen, dass ohne sie, ohne ihre Unterstützung, die liturgische Kirche – in ihren grundlegendsten Dimensionen – nicht Gestalt nehmen könnte. In neueren Studien haben Soziologen und Theologen als konkrete Lösungen für die Krisen des heutigen Christentums das Variieren von Gottesdiensträumen, von pastoralen Grenzen und von fremden Kontexten vorgeschlagen (vgl. Michael Ebertz, Janka Stürner-Höld, Eingespielt – Ausgepielt! Vom notwendigen Wandel des pastoralen Habitus in der Kirche, Ostfildern 2022). Unter diesem Gesichtspunkt hat die rumänische Migration in den Westen eine unerwartete pastorale Erneuerung bewirkt und die Orthodoxie „gezwungen“, kreativ und flexibel zu sein, aus der Bequemlichkeit der bekannten Muster auszubrechen und eine lebendige pastorale Haltung einzunehmen. Es ist wichtig, dass mit dem Erwerb von eigenen Kirchengebäuden und der zunehmenden Entfaltung von

administrativ-institutionellen Strukturen keine Rückkehr zu den alten Positionen und Bequemlichkeiten erfolgt.

Diese Herausforderungen der Diaspora haben die Orthodoxie weitgehend von der postbyzantinischen Angst vor Veränderungen, der Angst vor der Geschichte und der Angst vor der Autonomie befreit. Trotz vieler falscher Propheten, die glaubten, die Orthodoxie sei nicht in der Lage, solche große historische Veränderungen (wie die massive Migration der Rumänen in den Westen) zu bewältigen, geschweige denn missionarisch zu managen, ohne dabei in die kontemplative Lösung des "Zurückziehen aus der Geschichte" (Lucian Blaga) zu verfallen, hat die rumänische Orthodoxie in den letzten zwei Jahrzehnten das Gegenteil bewiesen.

Es gibt dabei auch die Tatsache, dass es sich bei den Menschen, mit denen wir in den rumänischen orthodoxen Communities zu tun haben, größtenteils um die Rumänen des postkommunistischen Rumäniens handelt: meistens die letzte Generation, die unter dem Kommunismus aufgewachsen ist, und die erste Generation, die in der sog. „Transitionsperiode“ der 1990er aufgewachsen und ausgebildet wurde. Die Tatsache, dass viele dieser Menschen eine Sehnsucht nach der Kirche haben, ist nicht nur das Verdienst von Priestern in der Diaspora oder die Folge einer nostalgischen, religiös konnotierten Sehnsucht nach der Heimat, sondern auch das (unerwartete) Echo der religiösen Renaissance die die rumänische Gesellschaft in den 1990er Jahren prägte. Auch die Verwerfungen sowie die verschiedenen religiösen oder pseudoreligiösen Problemfelder kommen zum größten Teil von dort, aus einer komplexen, gemeinsamen Geschichte innerhalb der rumänischen Gesellschaft, während und unmittelbar nach dem Kommunismus. Kurz gesagt: Die Tatsache, dass die rumänischen orthodoxen Kirchen in der Diaspora voll sind, ist nicht nur dem Einsatz der hiesigen Priester zu verdanken, sondern auch denen, die vor 20–30 Jahren in Rumänien die religiöse Saat in diese Menschen gesät haben: spirituelle Gestalten in den Klöstern, Gemeindepriester, Großeltern, Eltern, Lehrerinnen und Lehrer. Obwohl sich die Topographie verändert hat, gibt es eine Kontinuität, die immer noch durch die Biographie der Menschen gegeben ist.

Als Priester säen wir und ernten gleichermaßen: wir setzen Anfänge, begleiten bereits gestartete Wege oder empfangen die geistigen Ergebnisse sich abschließender oder abgeschlossener Lebensprojekte mit. Inwieweit unser jetziges Säen Früchte tragen wird, wird sich erst in etwa zwei Jahrzehnten zeigen. Aus pastoraltheologischer Sicht kann von Ergebnissen einer Pastoral (in) der Diaspora –zumindest für die rumänische orthodoxe Community, die erst seit knapp zwei Jahrzehnten in dieser massiven Größenordnung im Westeuropa angesiedelt ist – noch nicht die Rede sein. Die Krise kommt bekanntlich mit der zweiten Generation, die im neuen kulturellen Kontext geboren, aufgewachsen und erzogen wurde. Die religiöse Zukunft dieser Generation liegt in den Händen der heutigen Priester, die aber zum größten Teil selbst „Hinzugekommene“ sind und in ihrem eigenen Lebens- und Bildungsweg nicht die Erfahrung der Identitätsbildung im Kontext der kulturell-religiösen Andersheit gemacht haben. – Kurz gesagt: der heutige pastorale Erfolg ist auch demographisch bedingt und bietet keine Garantie für morgen. Für die heutigen Priester wird daher das 50-jährige Jubiläum der Erzdiözese (2044) ein viel entscheidenderes sein – zumindest aus Sicht der Religionsgeschichte. Dann wird sich zeigen, ob die Saat, die Akzente, die Bemühungen, die Aktivitäten, die pastoralen Strategien von heute fruchtbar waren oder nicht. Die gegenwärtige Bilanz ist eine, in die wir dankbar „unsere Väter und Lehrer“ einbeziehen müssen, deren Saat die meisten der „Praktizierenden“ in unseren Gemeinden sind. Ohne die religiöse Wiederbelebung der 1990er Jahre wäre die rumänisch-orthodoxe Diaspora nicht da, wo sie heute ist. Die Menschen haben zwar den Lebensstandort gewechselt, die religiöse Renaissance die ihnen Halt gab, mitgenommen.

3. Berufliche Vielfalt der Antworten und die Rolle der Theologie

Während die Herausforderungen der größte gemeinsame Nenner der pastoralen Arbeit in der jetzigen rumänischen orthodoxen Diaspora sind und bleiben, sind die Antworten recht unterschiedlich. Die Vielfalt ist größer, als es zunächst scheint. Ja, es gibt gemeinsame Linien, die bei diesen pastoralen

Antworten wiederzuerkennen sind: die liturgische Zentrierung, die spirituelle Ausrichtung (die Beichte als geistliche Begleitung spielt eine enorme Rolle, um die Menschen näher an die Kirche heranzuführen), die unermüdliche Arbeit des Metropoliten und des Weihbischofs, um eine kirchliche Symphonie zwischen den verschiedenen Gemeinden und ihren Kontexten zu gewährleisten, und überhaupt der allgemeine Wunsch, die Menschen um eine rumänisch-orthodoxe Identität zu sammeln. Über diese allgemeinen Koordinaten hinaus ist es jedoch die Persönlichkeit des jeweiligen Priesters und das Engagement der Laien, die den Kern einer Gemeinde bilden, die der jeweiligen Gemeinde Leben, Dynamik, Farbe und Profil verleihen. Natürlich bleibt die Persönlichkeit des Priesters in jeder orthodoxen Gemeinde ein wichtiger Faktor, aber im Kontext der Diaspora ist dieses Element entscheidend. Die Gemeinde – auch institutionell gesehen – kann weder mit einem Ort (in den meisten Fällen gibt es keine eigene Kirche), noch mit einem Gemeindezentrum oder einem kollektiven, lokalen Gedächtnis identifiziert werden, sondern in erster Linie mit einer Person: dem Priester (der in vielen Fällen mit großem pastoralem Erfolg von der Priesterehefrau unterstützt wird). Er ruft die Leute zum Gottesdienst, er gibt – zumindest vorerst – die Rahmenbedingungen (auch abhängig von seinen zeitlichen Möglichkeiten) usw.

Dies ist sowohl eine Chance als auch eine Herausforderung. Eine Chance, weil es eine Möglichkeit bietet, in gewisser Weise die Erfahrung der ersten christlichen Gemeinschaften und der apostolischen Pionierarbeit wiederherzustellen. Es ist auch eine Herausforderung, weil – um bei der gleichen Analogie zu bleiben – immer die Gefahr besteht, dass die Pfarrei zu sehr im Zeichen einer Persönlichkeit steht (vgl. 1 Kor 1, 12: „Ich meine damit, dass jeder von euch etwas anderes sagt: Ich halte zu Paulus – ich zu Apollos – ich zu Kephas...“). Hält sich der Priester also an ein zu enges Modell der Pastoral, zum Beispiel an das „nostalgische Modell“ (die Pfarrei als rumänische Heimat, in deren Mittelpunkt die Folklore und eine emotionale Ausrichtung auf das verlorene Paradies des Mutterlandes stehen), wird er große Schwierigkeiten haben, die kulturell „Assimilierten“, aber auch die jüngere Generation zu integrieren, d.h. Personengruppen, die in der Pfarrgemeinde nicht

die Sehnsucht nach ihrer Heimat stillen wollen, sondern ausschließlich eine spirituelle Erfahrung, die aber in der Kultur verwurzelt ist, in der sie sich (schon) zu Hause fühlen. Oder wenn der Priester, ausgehend von seiner Herkunft, der Pfarrei eine streng regionale religiöse Färbung gibt („moldauisch“, „transylvanisch“ usw.), wird die Pfarrei nicht in der Lage sein, diejenigen potenziellen Gemeindeglieder anzuziehen, die sich nicht mit diesen Regionalismen identifizieren. Die Diaspora-Gemeinde muss einen größeren Wunsch und ein größeres Potenzial für die Universalität des Glaubens, der Doxologie und der authentischen religiösen Ästhetik haben als eine historische Gemeinde in irgendeiner Region Rumäniens.

Das Hauptthema hinter diesen Beispielen ist die Beziehung des Priesters und mit ihm der aktiven Gemeindeglieder zum Grundprofil einer orthodoxen Gemeinde im Westen. Wie soll unsere Gemeinde in 10, 20 Jahren aussehen? – das ist eine spannende, aber sehr selten formulierte Frage. Im gegenwärtigen theologischen oder pastoralen Diskurs über die orthodoxe Kirche in der Diaspora lassen sich zwei Richtungen unterscheiden:

(1.) diejenige, in der die Betonung auf dem Begriff „Diaspora“ liegt – als einem außergewöhnlichen Zustand, der auf eine übermäßige Migration zurückzuführen ist, der sich aber immer (als Praxis, Erinnerung, Kriterium und Modell) auf das Modell der Orthodoxie im Mutterland bezieht;

(2.) und diejenige, die allmählich auf den Begriff der „Diaspora“ verzichtet und die Präsenz und die Pastoralarbeit der Orthodoxen (in unserem Fall: rumänischer Herkunft) im Westen als den Beginn einer konstanten, lebendigen und starken Präsenz der Orthodoxie in diesen Ländern betrachtet; es handelt sich nicht mehr um die Pflege des Vergangenen, des Verlorenen, sondern um einen Prozess der Vergegenwärtigung, der Integration, der Inkulturation.

Beide Ansätze haben einen missionarischen Charakter, aber die Richtung ist unterschiedlich. Der eine basiert auf der Nostalgie eines Mehrheitskontextes (mit jahrhundertlangem Erfahrungsschatz), der andere auf der Intuition der Notwendigkeit einer neuen Synthese, die den neuen Bedingungen und dem Minderheitenstatus entspricht. Der eine sieht in der rumänischen

Die Freude des Zusammenseins

topografischen Vergangenheit ein Ideal, ein verlorenes Paradies, das aber durch Traditionen und Bräuche einmalig reaktiviert werden kann; der andere sieht das Ideal in einer missionarischen Zukunft, die noch unklar ist, aber vom Geist des frühen Christentums genährt wird. Bei der einen dominiert die nostalgische Treue, bei der anderen die prophetische Inkulturation. Für den Moment überwiegt die erste Perspektive. Mit der Errichtung oder dem Erwerb eigener Gotteshäuser und Gemeindezentren, aber auch mit dem Übergang von einer Generation von Gläubigen zur nächsten wird sich dieses Verhältnis ändern. Der Prozess ist im vollen Gange.

Beide Perspektiven haben tiefe theologische Wurzeln, die als solche verstanden und zugleich vertieft, z.T. auch hinterfragt werden müssen. Die Seelsorge in der geografischen Diaspora kann ein guter Ausgangspunkt sein, um über den Zustand des Christen in der Welt (zu Hause und doch fremd) sowie über die christliche Botschaft in einer nachchristlichen Gesellschaft nachzudenken. Die Erfahrung der (rumänischen) orthodoxen Diaspora könnte von großem Wert für die Minderheitensituation des Christentums von morgen in Europa sein. Dazu wäre es unerlässlich, eine pastorale Theologie im Diaspora-Kontext zu formulieren (wie sie z.B. von der GEKE – Gemeinschaft Evangelischer Kirchen in Europa – im Jahr 2019 veröffentlicht wurde).

Die andere Perspektive, die in der Orthodoxie in Westeuropa eine neue kulturelle „Heimat“ sieht, braucht ebenfalls eine theologische Voraussetzung, etwa im Sinne einer Theologie der Geschichte, die die (verlorene) Einheit des westlichen und östlichen Christentums vor Augen hat und dialogisch nach Vorne schaut. Man kann sich als Orthodoxer nicht als im Westen zu Hause bezeichnen, wenn man nicht weiß, wer die „Eltern“ und „Großeltern“ dieses „zu Hause“ sind. Man kann die sozialen, ästhetischen und kulturellen Synthesen, die es vor Ort gibt, sowie die dahinter liegenden Prozesse, nicht ignorieren. Es gibt Versuche, sich der Hagiographie der Orte zu nähern und einheimische Heilige (des ersten Jahrtausends) zu entdecken. Das ist nur ein erster Schritt, aber nicht der einzige für die mögliche pastoraltheologische Aneignung dieser „Heimat“.

Zurück zum Priester-Selbstverständnis: Die Herausforderung ist (und wird sein), inwieweit es dem (rumänischen orthodoxen) Priester in der westeuropäischen Diaspora gelingt, beide Perspektiven zu erfassen. Wir sehen diese Ambivalenz in den ausgewählten Patrozinien der Pfarreien: Während einige Widmungen das rumänische Profil und damit den Diaspora-Charakter der Pfarrei betonen, versuchen andere bereits, eine Brücke zum hagiografischen Gedächtnis des Ortes zu schlagen, das für die westliche Gesellschaft noch eine lebendige Resonanz hat. Diese Ambivalenz ist unvermeidlich und bis zu einem gewissen Grad auch nützlich.

In jedem Fall ist für das Bewältigen dieser komplexen pastoralen Herausforderung eine theologische Reflexion erforderlich. In einem Pionierkontext ist theologische Reflexion unerlässlich. Wenn man sich auf einem Weg befindet, der von Generationen erprobt wurde, genügt es in traditionellen Gesellschaften, die von diesen vorgegebene Richtung beizubehalten; nicht jeder Priester, nicht jede Generation von Gläubigen mussten in einem solchen traditionellen Kontext Visionäre sein. Aber wenn man ein Pionier, ein Gründer ist – wie heute alle Priester Gründer von Gemeinden in einem nicht-orthodoxen Kontext sind und sein wollen –, dann braucht man neben vielen anderen Kompetenzen auch eine theologische Reife und eine visionäre Weite. Nur sie gewährleisten die kreative Treue zur Tradition.

4. Christus versetzt Berge, dazu müssen wir in Christus sein

Jenseits der Herausforderungen, die uns verbinden, und der unterschiedlichen missionarischen Antworten, die die „Einheit in der Vielfalt“ der Gemeinden unsere Erzdiözese ausmachen, ist für mich – als Priester und Theologe gleichermaßen – die lebendige Beziehung zu Jesus Christus zentral. Wenn diese Beziehung fehlt, vernachlässigt oder gar instrumentalisiert wird, geraten die Dinge ins Wanken. Auch wenn die Menschen manchmal „nur“ ein soziales Networking in den Pfarreien suchen, ist es wichtig, ihnen das „Leben in Christus“ als sinnstiftende Mitte des Christseins zu vermitteln.

Ich glaube, dass das, was diese Erzdiözese in diesen 30 Jahren Kraft und innere Kontinuität gegeben hat (ich beziehe mich jetzt nicht auf andere Diaspora-Diözesen), eine eucharistische Zentriertheit und eine lebendige Spiritualität waren. Sie sind Teil der DNA dieser Erzdiözese geworden und in gewisser Weise das pastorale Motto der Arbeit von Metropolit Serafim, der seit 2003 von Weihbischof Sofian unterstützt wird. Ohne diese liturgische Ausrichtung, die bei jedem Treffen, bei jeder Eparchialversammlung betont wurde und z.B. im Einsatz für einen häufigen Kommunionempfang sowie für die Steigerung der Partizipation der Laien im Gottesdienst (etwa durch das laute Vorlesen des eucharistischen Gebets) konkretisiert wird, aber auch ohne die Annahme einer spirituellen Perspektive in all den pastoralen Bemühungen, wäre der Schwerpunkt nur auf äußere Leistungen oder auf momentanen Aktivismus gefallen. Andere Elemente – wie z.B. soziales Engagement, Bildungsprogramme – sind ebenso wichtig geworden und bilden die Stärke vieler Pfarreien; aber sie kommen als Antwort auf eine liturgische Wiederentdeckung des Menschen.

Natürlich ist ein Motto nicht automatisch eine Realität. Schon gar nicht eine einheitliche Realität aller Kirchengemeinden. Aber dieses konsequent übernommene liturgische und spirituelle Motto gibt uns eine Richtung vor. Was wirklich Berge versetzt, ist nicht der Erfolg in den sozialen Netzwerken, sondern die authentische Zentrierung auf die persönliche und kirchliche Wirklichkeit des auferstandenen Jesus Christus. Wer den eucharistischen Christus unter den schwierigen Bedingungen des Provisorats, des materiellen Mangels, der „Kirche aus dem Koffer“ erfahren hat, wird ein Gespür dafür bekommen, was im kirchlichen Leben wesentlich und was zweitrangig ist.

5. Berge versetzen heißt, ständig wachsam zu bleiben

Sicherlich war ich mit meinen 26 Jahren, als ich zum Priester berufen wurde (und nach einigem Zögern auch angenommen habe), nicht auf die Herausforderungen der Seelsorge in der Diaspora vorbereitet. Von Anfang an begegnete ich diesen Herausforderungen mit viel Idealismus,

mit starken theologischen Überzeugungen, aber auch mit dem Modell einer konkreten lebendigen Pfarrgemeinde, der mein Vater in Rumänien damals vorstand.

Nach einigen Jahren wurde mir jedoch klar, dass die heimatlichen Pfarr-Vorbilder, die ich im Herzen trug, mir nur bedingt halfen. Der Idealismus blieb (letztendlich gleichbedeutend mit dem Glauben), ebenso blieb die theologische Standhaftigkeit. Aber die Vorbilder wurden fließend. Ich verstand, dass das endgültige Modell nur das eschatologische Modell der vollkommenen Gemeinschaft des Reiches Gottes sein konnte. Jenseits dieses Modells gibt es viele Kontexte und verschiedene Wege, etwas aufzubauen, je nach diesen Kontexten. Selbst innerhalb ein und derselben Gemeinschaft gibt es verschiedene Stadien, Fortschritte und Rückschritte. Es ist die aktive, oft leitende Teilhabe an einem Wachstumsprozess, jedoch kein Management. Es gibt eine Biographie einer Pfarrei, so wie es vielleicht auch eine Biographie einer Diözese gibt. Nicht nur wir – Priester und Gläubige – schreiben diese Biographie, sondern auch der Heilige Geist. Oft geht es uns aber darum, unsere Verdienste oder Leistungen in den sichtbaren Bergen (eigentlich den Hügeln), die wir versetzt haben mögen, hervorzuheben. Oder Wachstumsprozesse nach individuellem Geschmack vorzugeben. Diese Logik macht es schwer, die Perspektive von Gottes vorrangigem Wirken in unserem Leben einzunehmen. Christus versetzt die wirklichen Berge – und wir tun es durch Ihn. Diese Vorsehung, dieses Wirken Gottes – die manchmal als Dunkelheit oder Interrogation erlebt wird, weil man nicht weiß, wie man sie deuten soll – habe ich in all diesen Jahren immer wieder gespürt. Natürlich ist das keine spezifische Diaspora-Erfahrung, aber im Kontext der pastoralen Pionierarbeit und in der Minderheitensituation wird sie noch akuter.

So habe ich verstanden, dass die ersten und wichtigsten Berge, die ich zu versetzen habe, meine eigenen Vorurteile oder festgefahrenen Muster sind. Es geht darum, im ganz konkreten Kontext zu bewegen, was möglich ist. „Berge versetzen“ ist ein lebenslanger Kampf mit den unsichtbaren Hindernissen, die wir uns selbst in den Weg legen, und erst dann mit den unsichtbaren Hindernissen, die andere uns in den Weg legen, oder, in einem

ritten Schritt, mit den bestehenden sichtbaren Hindernissen. Als Priester sollten wir vorrangig unsere eigenen Steine aus dem Weg räumen, die in unseren Herzen und Köpfen verankert sind und die uns an einer authentischen pastoralen Arbeit in und mit Christus hindern. Wir stehen uns oft selbst im Weg.

Deshalb glaube ich, dass das „Berge versetzen – Motiv“ in erster Linie ein Ausdruck der geistlichen Wachsamkeit ist, die im Alltag erprobt wird. Die Pastoral (in) der Diaspora bietet eine – oft bittere – Gelegenheit, sich immer wieder bewusst zu machen, dass ohne dieses wachsame Versetzen von unsichtbaren und sichtbaren Bergen, die Dinge in der Kirche nicht authentisch sein können, nicht dem Evangelium und dem apostolischen Ruf entsprechen.

Inwieweit wir wirklich Frucht gebracht haben, wird sich im Reich Gottes zeigen. Das ist keine Resignation, das ist reale Hoffnung und ein gutes Korrektiv für (Selbst)Täuschungserfahrungen. Ich habe gelernt, nichts mehr zu schätzen als dieses

präsentisch-eschatologische Kriterium, das hier durch Seine Anwesenheit in unserer Mitte vorweggenommen wird. Es ist letztendlich das Kriterium der priesterlichen Freiheit, vor und in der Geschichte.

30 Jahre bedeuten nicht viel in Bezug auf die tausendjährige Geschichte der Kirche und noch weniger in Bezug auf die Ewigkeit. Aber das, was in diesen 30 Jahren von Bischöfen, Priestern und Laien gleichermaßen authentisch, lebendig, aufopfernd und bezeugend war, ist sicherlich viel mehr als das, was man in den Statistiken, im sichtbaren Teil der Bilanzberichten, sieht. Menschen, die auf den Weg gebracht wurden, Menschen, die zum sinnstiftenden Glauben gefunden haben, echte Gemeinschaftserfahrungen, Anfänge und Momente der Heiligkeit, Tropfen der Hoffnung, Wunder der Freude, Emmaus-Erlebnisse – das zählt. Und das macht das echte Gedächtnis einer Diözese aus. Damit schreiten wir zum Reich Gottes voran.

Übersetzung durch den Autor

Cuvinte de încurajare din partea Cardinalului Christoph Schönborn

† *Christoph Cardinal Schönborn*

Credincioșilor din Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Austriei și Luxemburgului!

Este o plăcere și o onoare pentru mine să transmit un cuvânt de mulțumire și felicitări cu ocazia aniversării a 30 de ani de la înființarea Mitropoliei. Înainte de toate, doresc să îl salut pe apreciatul vostru mitropolit Serafim, de care de ani de zile mă simt foarte atașat. Îl salut pe adjunctul său pentru Austria, pe dr. Nicolae Dura. Mă gândesc cu recunoștință la numeroșii credincioși ortodocși români care trăiesc în țările mitropoliei și care, prin credința lor, dau vizibilitate și vitalitate vieții creștine de pe meleagurile noastre.

În viața mea, Biserica Ortodoxă Română joacă un rol important. În 1967, ca tânăr călugăr în Ordinul Dominican, am avut o întâlnire cu un călugăr ortodox român, Pr. Andrei Scrima, care avea să-mi

modeleze viața. Este foarte cunoscut în România. În timpul Conciliului Vatican II, el a fost teologul personal al patriarhului Atenagora. În perioada comunistă, a trăit ca monah în mănăstirea Sf. Gheorghe din Deir-el-Harf, Liban. L-am întâlnit în mănăstirea noastră de studiu din Franța. El a trezit în mine și în alți tineri călugări dragostea și pasiunea pentru Părinții Bisericii. Prin îndrumarea sa, am început să-l studiem în special pe Sfântul Maxim Mărturisitorul, dar și pe alți Sfinți Părinți. Pr. Scrima a aprins în noi dragostea pentru spiritualitatea ortodoxă, care mi-a influențat foarte mult viața ulterioară. Ca urmare a acestui impuls și a numeroaselor întâlniri cu liturgia ortodoxă, cu teologii ortodocși și lucrările lor, precum și cu eforturile ecumenice dintre Bisericile noastre, am scris cele două dizertații ale mele pe teme bisericesti răsăritene, mai întâi despre Sofronie al Ierusalimului,

Arhiepiscopul Cardinal † Dr. Cristoph Schönborn

părintele spiritual al Sfântului Maxim, iar mai târziu teza mea de doctorat despre disputele teologice pe tema icoanelor. Această lucrare, pe care am prezentat-o la Paris, tratează rădăcinile hristologice ale controverselor iconoclastice bizantine. Scopul meu a fost să trasez un arc larg între Sinodul I de la Niceea (325 n.Ch) și Sinodul al VII-lea Ecumenic din 787 n.Ch, al 2-lea Sinod de la Niceea. Am încercat să arăt că „Sinodul icoanelor” a fost consecința internă a marilor dezvoltări doctrinare hristologice ale primelor șapte Sinoade Ecumenice. Nu este o coincidență faptul că în Ortodoxie victoria asupra iconoclaștilor, dușmanii imaginilor, este sărbătorită ca „triumful Ortodoxiei”. Lucrarea mea despre teologia icoanei a fost tradusă în multe limbi, inclusiv rusă și română. Am fost foarte impresionat de faptul că lucrarea mea despre rădăcinile teologice ale venerării imaginilor de către Biserica Răsăriteană a fost foarte bine primită, în special printre teologii ortodocși. Cu profundă recunoștință mă gândesc la cele patru doctorate onorifice care mi-au fost acordate de Facultățile Teologice din București, Cluj, Sibiu și Iași. Văd în aceste distincții un semn al legăturii deosebite cu Biserica Ortodoxă Română, care a avut la bază întâlnirea cu Pr. Scrima. Datorz mult și întâlnirilor mele cu alți teologi ortodocși români. Astfel, am avut onoarea să-l primesc pe cunoscutul Prof. Stăniloae ca oaspete la Universitatea din Fribourg. Sunt onorat de faptul că actualul mitropolit al Sibiului, Laurențiu Streza, s-a aflat printre studenții mei. Mai presus de toate, îmi amintesc cu recunoștință de prietenia care m-a unit cu prof. Daniel Ciobotea, astăzi Preafericitul Patriarh Daniel. El era pe atunci profesor la Institutul Ecumenic din Bossey, lângă Geneva, în timp ce eu eram profesor la Fribourg. Am purtat discuții foarte pline de viață și am ținut prelegeri colegilor unul altuia. Nu voi uita niciodată vizitele mele în România, în special la Mitropolitul Daniel, la Iași, conferințele teologice comune de la mănăstirea Durău și întâlnirile cu diferite facultăți de teologie. Nu voi uita niciodată invitația Preafericitului Patriarh Teoctist la București, exact la un an de la memorabila vizită a Sfântului Papă Ioan Paul al II-lea în România, în anul 2000.

Astfel, în toți acești ani, am putut cunoaște o mare parte din realitatea vie, dar și complexă a României: vizita la mănăstirile din Moldova, întâlnirile cu episcopii Bisericii Ortodoxe Române, dar

și cu episcopii greco-catolici și romano-catolici ai Bisericii Catolice și, mereu, întâlnirile cu simplii credincioși. Aceștia formează și nucleul comunităților diasporei din Mitropolie a cărei aniversare de 30 de ani o sărbătorim. Cu mulțumire văd buna colaborare dintre comunitățile românești ortodoxe din diaspora și parohiile noastre catolice. Am fost bucuros de construirea noii biserici ortodoxe române din Viena-Simmering. Am putut să fiu prezent la sfințirea bisericii de către Preafericitul Patriarh Daniel. Între timp, comunitatea ortodoxă română din Viena, districtul 15, a preluat biserica parohială romano-catolică Sf. Anton și a umplut-o cu viață comunitară vie. Dar și în alte locuri ale Arhiepiscopiei noastre de Viena parohiile ortodoxe române sărbătoresc în lăcașuri de cult catolice. Cât de vie este Biserica Ortodoxă Română în țara noastră este arătat de noua construcție a bisericii din Nordbahnhof.

Provocările zilelor noastre ne-au adus mai aproape. Am devenit mai conștienți că într-o societate seculară este posibil a da mărturie creștină numai dacă o dăm împreună. Dezbinarea creștinilor este o problemă de neînțeles pentru lumea seculară de astăzi. Îndrăznesc să spun că ecumenismul pe care îl trăim la noi este una dintre bunele condiții pentru o mărturie comună de credință. Dar mai este un cuvânt de mulțumire de spus. În multe regiuni ale Europei de Vest trăiesc români emigrați care fac lucruri minunate pentru țările gazdă. Ajutorul lor ca asistenți medicali, ca lucrători în multe alte domenii este indispensabil pentru noi, însă acesta lipsește în țara lor de origine. De aceea este atât de important ca noi, care trăim în țările Mitropoliei, să nu trecem cu vederea sacrificiile pe care acești imigranți trebuie adesea să le facă, părăsindu-și patria și rudele pentru a-și câștiga prin munca lor existența pentru ei înșiși și adesea pentru cei care au rămas acasă. Mitropolia nu ar exista în forma ei actuală dacă nu ar fi existat numărul mare de credincioși ortodocși români care au emigrat în țările noastre. Aș dori să le mulțumesc în mod personal. Fie ca Mitropolia să fie un acasă uman și spiritual pentru toți. Vă doresc dumneavoastră tuturor „la mulți ani” din suflet!

Al dumneavoastră
† Christoph Cardinal Schönborn

Traducere în română: Maria Schmidt

Ermutigende Worte von Kardinal Christoph Schönborn

† Christoph Kardinal Schönborn

An die Gläubigen der rumänisch-orthodoxen Metropole von Deutschland, Österreich und Luxemburg!

Es ist mir eine Freude und Ehre, aus Anlass des 30-jährigen Bestehens der Metropole ein Wort des Dankes und der Gratulation zu schicken. Meine Grüße gelten zuerst Ihrem geschätzten Metropoliten Serafim, dem ich mich seit vielen Jahren herzlich verbunden weiß. Mein Gruß gilt seinem Vikar für Österreich, Dr. Nicolae Dura. Dankbar denke ich an die vielen rumänisch-orthodoxen Gläubigen, die in den Ländern der Metropole leben und die durch ihren Glauben dem christlichen Leben in unseren Ländern Sichtbarkeit und Lebendigkeit geben.

In meinem eigenen Leben spielt die rumänisch-orthodoxe Kirche eine wichtige Rolle. Als junger Mönch im Dominikanerorden hatte ich im

Jahr 1967 eine für mein weiteres Leben prägende Begegnung mit einem rumänisch-orthodoxen Mönch, P. Andre Scrima. Er ist in Rumänien sehr bekannt. Während des 2. Vatikanischen Konzils war er der persönliche Theologe von Patriarch Athenagoras. Während der kommunistischen Zeit lebte er als Mönch in Kloster des Hl. Georg in Deir-el-Harf im Libanon. Ich lernte ihn in unserem Studienkloster in Frankreich kennen. Er hat in mir und einigen anderen jungen Mönchen die Liebe und die Leidenschaft für die Kirchenväter geweckt. Durch seine Wegleitung begannen wir besonders den Hl. Maximus Confessor zu studieren, aber auch andere Kirchenväter. P. Scrima hat in uns die Liebe zur orthodoxen Spiritualität entzündet, die mein weiteres Leben stark beeinflusst hat. Dieser Impuls und die daraus folgenden vielen Begegnungen mit der orthodoxen Liturgie,

Überreichung der Auszeichnung „Das Kreuz der Heiligen Brâncoveanu-Märtyrer“ durch SE Metropolit Serafim – 24.08.2015

mit orthodoxen Theologen und ihren Werken und mit den ökumenischen Bemühungen zwischen unseren Kirchen hatten zur Folge, dass ich meine beiden Dissertationen über ostkirchliche Themen geschrieben habe, zuerst über Sophronius von Jerusalem, dem geistlichen Vater des Hl. Maximus und dann später meine Doktorarbeit über die theologischen Auseinandersetzungen um die Ikonen. In dieser Arbeit, die ich in Paris eingereicht habe, geht es um die christologischen Wurzeln des byzantinischen Bilderstreites. Es ging mir darum, einen großen Bogen zu schlagen, zwischen dem 1. Konzil von Nicäa (325 n.Ch.) und dem siebten Ökumenischen Konzil von 787 n.Ch., dem 2. Konzil von Nicäa. Ich versuchte, zu zeigen, dass das „Ikonenkonzil“ die innere Folge der großen christologischen Lehrentwicklungen der sieben ersten Ökumenischen Konzilien war. Es ist kein Zufall, dass in der Orthodoxie der Sieg über die Ikonoklasten, die Bilderfeinde, als der „Triumph der Orthodoxie“ gefeiert wird. Meine Arbeit über die Theologie der Ikone wurde in viele Sprachen übersetzt, darunter auch auf Russisch und auf Rumänisch. Es hat mich sehr berührt, dass gerade unter orthodoxen Theologen meine Arbeit über die theologischen Wurzeln der ostkirchlichen Bilderverehrung großen Anklang gefunden hat. Mit tiefer Dankbarkeit denke ich an die vier Ehrendoktorate, die mir die Theologischen Fakultäten von Bukarest, Kluj (Klausenburg), Sibiu (Hermannstadt) und Jassy verliehen haben. Ich sehe in diesen Auszeichnungen ein Zeichen der besonderen Verbundenheit mit der rumänisch-orthodoxen Kirche, die die Begegnung mit P. Scrima grundgelegt hat. Viel verdanke ich auch den Begegnungen mit anderen rumänisch-orthodoxen Theologen. So hatte ich die Ehre, den berühmten Prof. Staniloae als Gast an der Universität in Fribourg begrüßen zu dürfen. Es ehrt mich, dass der heutige Metropolitan von Sibiu, Laurentiu Streza, unter meinen Studenten war. Vor allem aber erinnere ich mich mit Dankbarkeit an die Freundschaft, die mich mit Prof. Daniel Ciobotea verband, heute Seine Heiligkeit Patriarch Daniel. Er war damals Professor am Ökumenischen Institut von Bossey bei Genf, während ich Professor in Fribourg war. Wir hatten regen Austausch und gaben Gastvorlesungen beim jeweils anderen Kollegen. Unvergesslich sind mir meine Besuche in Rumänien, vor allem

beim damaligen Metropolitan Daniel in Jassy, die gemeinsamen theologischen Tagungen im Kloster Durau und die Begegnungen mit verschiedenen theologischen Fakultäten. Unvergesslich bleibt mir die Einladung durch Seine Heiligkeit Patriarch Theoktist nach Bukarest, genau ein Jahr nach dem denkwürdigen Besuch des Heiligen Papstes Johannes Paul II. in Rumänien im Jahr 2000.

So durfte ich durch alle diese Jahre viel von der lebendigen, aber auch komplexen Wirklichkeit Rumäniens kennen lernen: der Besuch in den Moldau-Klöstern, die Begegnungen mit Bischöfen der rumänisch-orthodoxen Kirche, aber auch mit den griechisch-katholischen und den lateinischen Bischöfen der katholischen Kirche und immer wieder die Begegnung mit den einfachen Gläubigen. Sie bilden auch den Kern der Diaspora-Gemeinden in der Metropole, deren 30-jähriges Bestehen wir feiern. Dankbar erlebe ich das gute Miteinander zwischen den rumänisch-orthodoxen Diaspora-Gemeinden und unseren katholischen Pfarrgemeinden. Mit Freude habe ich den Neubau der rumänisch-orthodoxen Kirche in Wien-Simmering erlebt. Bei der Kirchweihe durch Seine Heiligkeit Patriarch Daniel durfte ich dabei sein. Inzwischen hat die rumänisch-orthodoxe Kirche in Wien im 15. Bezirk die römisch-katholische Pfarrkirche St. Anton übernommen und sie mit lebendigem Gemeindeleben erfüllt. Aber auch an anderen Orten unserer Erzdiözese Wien feiern rumänisch-orthodoxe Gemeinden in katholischen Gottesdienststätten. Wie lebendig die rumänisch-orthodoxe Kirche bei uns ist, zeigt der Neubau der Kirche im Nordbahnviertel.

Die Herausforderungen unserer Tage haben uns einander nähergebracht. Es ist uns deutlicher bewusst geworden, dass wir in einer säkularen Gesellschaft das christliche Zeugnis nur geben können, wenn wir es möglichst gemeinsam geben. Die Spaltung der Christen ist für die heutige säkulare Welt ein unverständliches Ärgernis. Ich wage zu sagen, dass die bei uns gelebte Ökumene eine der guten Voraussetzungen für ein gemeinsames Glaubenszeugnis darstellt. Es gilt aber noch ein zusätzliches Wort des Dankes zu sagen. In weiten Teilen Westeuropas leben Rumäninnen und Rumänen als Immigranten und leisten Großes für die Gastländer. Ihre Hilfe als Pflegerinnen, als Arbeiter in vielen Bereichen, ist bei uns nicht wegzudenken, sie fehlen aber in ihrer Heimat. Deshalb ist es so

wichtig, dass wir, die wir in den Ländern der Metropole beheimatet sind, nicht übersehen, welche Opfer es für diese Immigranten oft bedeutet, die Heimat und die Verwandtschaft zu verlassen, um bei uns durch ihre Arbeit den Lebensunterhalt für sich und oft auch für ihre Daheimgebliebenen zu verdienen. Es gäbe die Metropole nicht in ihrer derzeitigen Form, wenn es nicht die große Zahl

der in unsere Länder eingewanderten rumänisch-orthodoxen Gläubigen gäbe. Ihnen möchte ich einen ganz persönlichen Dank aussprechen. Möge die Metropole für sie alle ein Stück menschliche und geistliche Heimat sein. Ihnen allen wünsche ich von Herzen „la mulți ani!“

Ihr

† Christoph Kardinal Schönborn

Experiențe personale cu credincioși și comunități ortodoxe în diaspora românească în Germania

Regionalbischof Propst Dr. Dr. h.c. Johann Schneider

Prima întâlnire cu o comunitate ortodoxă românească în R.F. Germania am avut-o la München, în anii 1988–1990, în biserica veche catolică St. Willibrord, unde credincioșii români ortodocși erau oaspeți ecumenici, iar pr. prof. dr. Mircea Basarab slujea ca preot. Venind din Ardeal, dintr-o localitate unde sașii și românii trăiau bine laolaltă (Moșna, jud. Sibiu), cunoșteam ritualurile praznicelor ortodoxe din perspectiva familiară – ca vecini și consăteni. Când eram student teolog la München, profesorul Georg Kretschmar m-a îndrumat să adâncesc interesul personal și științific pentru viața bisericească ortodoxă în diferitele parohii ortodoxe din München, care în mare parte erau comunități de imigranți din estul Europei și din Orientul Mijlociu.

Și în comunitatea românească pe care am cunoscut-o mulți credincioși erau imigranți – deseori căsătoriți cu sași ardeleni sau șvabi bănățeni. Îmi amintesc de mai multe convorbiri purtate după slujbe cu enoriași care au plecat în anii 1970–1980 din România și care căutau bisericile pentru orientarea duhovnicească a sufletelor, dar și pentru gustul limbii și patriei în străinătate. Atmosfera din acele timpuri pe care am observat-o în comunități era amabilă, dar și rezervată, chiar cumva suspicioasă. Se simțeau razele fricii de dictatura românească, așa că și eu personal eram destul de atent ca nu cumva cuvintele despre situația din România comunistă să ajungă la urechile unor „colaboratori necunoscuți”.

Parohia „Nașterea Domnului”, după cum îmi amintesc, era legată canonic de Arhiepiscopia Ortodoxă Română pentru Europa Centrală și Meridională, cu sediul la Paris. La München am cunoscut și o altă comunitate română ortodoxă, care, după cum am aflat, era legată de Patriarhia Ecumenică de la Constantinopol, parohia „Buna Vestire”, și pe părintele Simion Felecan, care slujea duminica în biserica Sf. Apostol Luca (Ev.-Luth. Lukaskirche). „Podarul” interconfesional și intercultural germano-român al acestei legături neobișnuite era

preotul luteran sas Harald Siegmund din Brașov. Siegmund a suferit în penitenciarul comunist împreună cu pr. Nicolae Steinhardt. Atmosfera era diferită de cea de la Nașterea Domnului – enoriașii erau, în parte, mai vârstnici și trăiau de zeci de ani în exil în Bavaria și erau integrați în cosmosul intelectual occidental.

În cadrul acestei comunități românești am aflat mai multe despre încălcarea drepturilor omului în România. În acele timpuri, nimeni, absolut nimeni nu își putea imagina și nici măcar nu putea gândi că sistemul politic naționalist-comunist se va schimba în România și granițele închise se vor deschide într-o zi. Dar după câteva luni, la sfârșitul anului 1989 și începutul anului 1990, acest miracol s-a întâmplat și situația politică în Europa Centrală

Episcopul regional Dr. Johann Schneider

și în România s-a schimbat radical, granițele s-au deschis. Drept consecință și situația la München și în Germania începea să se schimbe: dacă până în 1989 puținii credincioși care solicitau azil politic sau veneau ca membri ai familiei erau bineveniți în Bavaria, cei care veneau ca imigranți prin Republica Democratică Germană liberă (DDR) simțeau că nu mai erau așa bineveniți. Parohiile deveneau peste noapte și centre de asistență socială. Îmi amintesc de mai multe cereri ale nou-veniților de a fi ajutați în burocrăția bavareză prin intermediul fundației bisericești Diaconia, unde erau mulți angajați sași care vorbeau românește.

O impresie adâncă mi-a lăsat vizita părintelui profesor Ilie Moldovan, de la Sibiu, în luna iunie 1990, care, la invitația universității LMU, era oaspetele facultății luterane și stătea în centrul studențesc ecumenic *Collegium Oecumenicum* în München-Freimann. Profesorul Kretschmar m-a rugat să-l însoțesc în timpul vizitei sale – așa am avut ocazia de a vedea situația comunităților ortodoxe românești din perspectiva unui profesor sibian, care pentru prima dată a putut pleca în Occident pentru a ține o serie de prelegeri despre cosmologia liturgică la facultatea din München. Îmi amintesc că părintele profesor Moldovan era destul de întrebător și rezervat privind viitorul comunităților ortodoxe în Germania. Ca mulți intelectuali români, sași și unguri din Ardeal, era convins de legătura strânsă între Biserică și neam, de aceea nu își putea imagina ca numărul enoriașilor ortodocși să crească în Germania. După părerea lui, era indispensabil pentru românii din Germania și din alte țări occidentale să se întoarcă în țară pentru a-și putea păstra credința strămoșească. Din punct de vedere moral, vedea cu îngrijorare ispita bogăției și corupția morală a unei societăți liberale deschise. Fiind oaspetele nostru în timpul postului mic de Sf. Petru și Pavel, i-am gătit cu legume de la bazarul turcesc mâncare de post, pentru că meniul cantinei studențești nu avea mâncare de post. El a plecat uimit și fericit, cu valiza plină de bunătăți și medicamente înapoi la Sibiu, unde am continuat discuțiile despre Biserică și neam, când ajungeam în România.

După studiile efectuate la München, am continuat studiul teologiei și al istoriei bisericilor răsăritene la Erlangen, sub îndrumarea profesorilor Fairy von Lilienfeld și Karl Christian Felmy. Asis-

tentul acestora, Dr. Heinz Ohme, mi-a încredințat citirea și corectarea traducerii germane a Istoriei Bisericii Ortodoxe Române a Pr. Prof. Mircea Păcurariu, în seria *Oikonomia. Quellen und Studien zur orthodoxen Theologie*. Citirea și corectarea a 621 de pagini din istoria Bisericii Ortodoxe Române a fost pentru mine asemeni unui curs intensiv de învățare a vocabularului bisericesc ortodox român. În cosmosul universitar și bisericesc din Erlangen, prin intermediul Centrului de Studiu pentru bursieri ortodocși de la Martin-Luther-Bund, l-am întâlnit pentru prima dată pe ÎPS Mitropolit Dr. Serafim Joantă. Tânărul mitropolit al românilor ortodocși din Germania, care urma să aibă reședința la Institutul pentru Bisericile Răsăritului din Regensburg, era convins că numărul românilor care se vor stabili – temporar sau de tot – în Germania va crește în anii următori și că Biserica Ortodoxă Română va avea nevoie de centre bisericești și lăcașuri de cult proprii pentru îndrumarea pastorală și duhovnicească a credincioșilor. Convingerea ÎPS Mitropolit Serafim mi se părea un vis, având în vedere puținii preoți români ortodocși care slujeau ca oaspeți în biserici luterane și catolice în Bavaria sau în Germania.

Bursierii români ortodocși în Germania, care studiau la facultățile evanghelice și catolice, urmau să devină „pionierii” comunităților din diaspora germană, ajutându-i faptul că deja cunoșteau mentalitatea religioasă a germanilor. Prin participarea ÎPS Serafim la foarte multe întruniri și convorbiri ecumenice în Bavaria, precum și la nivel federal, Biserica Ortodoxă Română a fost prezentată în meniul public german și prejudecățile neexprimate împotriva imigranților români au scăzut de la an la an.

Îmi amintesc de o discuție politică intensă la o întâlnire cu ministrul de interne, domnul Günther Beckstein, la Nürnberg, despre aderarea României la Uniunea Europeană și, mai târziu, despre statutul juridic al noii Mitropolii românești și intenția de a deveni Corporație de Drept Public. Acest statut juridic presupune că o biserică, în calitate de instituție căreia îi este acordat, va avea o permanență de zeci și sute de ani!

În orașul Nürnberg a fost fondat primul centru bisericesc românesc și noul sediu al Mitropoliei. La fondarea unui Centru Bisericesc la München s-au unit multe persoane și instituții binevoitoare

din Bavaria, iar relațiile de prietenie cu persoane influente politic, precum și legăturile ecumenice au sprijinit construcția acestui lăcaș de cult deosebit – legat de munca neobosită a PS Sofian Brașoveanul. Eu îmi amintesc de mai multe convorbiri cu politicianul Dr. Florian Roth din München, sas născut la Sibiu (bunicul său, Dr. Hans Otto Roth, a fost omorât în penitenciarul comunist Ghencea

din București), cu privire la acest proiect „îndrăzneț”. Astăzi, Centrul Bisericesc este un lăcaș de neratat în cosmosul cultural și spiritual românesc în Bavaria.

Dacă călătoresc prin Germania, găsesc din an în an noi parohii românești misionare și mă bucur că visul ÎPS Mitropolit Serafim a devenit și devine realitate.

Persönliche Erfahrungen mit orthodoxen Gläubigen und Gemeinden der rumänischen Diaspora in Deutschland

*Regionalbischof Dr. Dr. h.c. Johann Schneider
Evangelische Kirche in Mitteldeutschland*

Die erste Begegnung mit einer rumänisch-orthodoxen Gemeinde in der B.R. Deutschland hatte ich in München, während der Jahre 1988–1990, in der Alt-katholischen Kirche St. Willibrord, wo die rumänischen Gläubigen ökumenische Gäste waren und Vater Professor Dr. Mircea Basarab als Priester diente. Da ich aus Siebenbürgen aus einem Ort stamme (Meschen, Kreis Hermannstadt), in welchem die Siebenbürger Sachsen und die Rumänen gut miteinander auskamen, kannte ich die Rituale der orthodoxen Feiertage durch das Miterleben im nachbarlichen und dörflichen Kontext. Professor Georg Kretschmar hatte mir als Theologiestudent empfohlen, mein persönliches und wissenschaftliches Interesse für das orthodoxe Kirchenleben durch Besuche in den verschiedenen orthodoxen Gemeinden in München zu vertiefen; diese Ge-

meinden waren größtenteils Gemeinschaften von Zuwanderern aus Osteuropa und dem Mittleren Osten.

Auch in der rumänischen Gemeinde, welche ich kennenlernte, waren die Gläubigen Einwanderer – die oftmals mit Siebenbürger Sachsen oder Banater Schwaben verheiratet waren. Ich kann mich an mehrere Gespräche mit Leuten erinnern, welche während der Jahre 1970–1980 aus Rumänien ausgewandert waren und die Kirche als geistliche Heimat aber auch wegen der Sehnsucht, sich auf Rumänisch unterhalten zu können und des Heimwehs wegen, aufsuchten. Die Atmosphäre in den Gemeinden damals kam mir liebenswürdig vor, trotzdem aber auch zurückhaltend, sogar irgendwie argwöhnisch. Es strahlte die Angst vor der rumänischen Diktatur aus, deshalb war auch ich

Regionalbischof Dr. Johann Schneider

persönlich darauf bedacht, keine Worte über die Lage in Rumänien irgendwelchen „unbekannten Kollaborateuren“ zu Ohren kommen zu lassen.

Die Gemeinde „Die Geburt des Herrn“, soweit ich mich erinnere, gehörte kanonisch zum Rumänischen Erzbistum für Zentral- und Südeuropa mit dem Sitz in Paris. In München habe ich dann auch noch eine andere rumänisch orthodoxe Gemeinde kennengelernt, „Maria Verkündigung“, welche, wie ich erfuhr, kanonisch zum Ökumenischen Patriarchat in Konstantinopel gehörte. Vater Simion Felecan feierte sonntags die Liturgie in der Evangelisch-Lutherischen Lukaskirche.

Der interkonfessionelle und interkulturelle deutsch-rumänische „Brückenbauer“ dieser ungewöhnlichen Verbindung war der sächsisch-lutherische Pfarrer Harald Siegmund aus Kronstadt. Er hat zusammen mit Pr. Nicolae Steinhardt im kommunistischen Gefängnis gelitten. Die Atmosphäre dieser Gemeinde war anders als in jener der „Geburt des Herrn“ – die Gläubigen waren teilweise älter und lebten schon seit Jahrzehnten im Exil in Bayern, waren in den westlichen intellektuellen Kosmos eingegliedert.

Innerhalb dieser rumänischen Gemeinde erfuhr ich mehr über die Verletzung der Menschenrechte in Rumänien. In jener Zeit konnte sich niemand, aber auch gar niemand vorstellen und träumen, dass sich das national-kommunistische politische System in Rumänien eines Tages ändern und die geschlossenen Grenzen sich öffnen würden. Aber ein paar Monate später, Ende 1989 und Anfang 1990, geschah dies Wunder und die politische Situation in Zentraleuropa und Rumänien änderte sich radikal, die Grenzen waren offen. Daraufhin fing auch die Situation in München und Deutschland an, sich zu verändern: bis 1989 waren die wenigen Gläubigen, welche politisches Asyl forderten oder als Familienmitglieder kamen, in Bayern willkommen, jene aber, welche als Immigranten über die freie DDR kamen, fühlten sich nicht mehr so willkommen. Die Gemeinden wurden über Nacht auch zu Zentren für Sozialassistenten. Ich erinnere mich an mehrere Bittgesuche der Neuankömmlinge an die evangelische Diakonie, wo viele Angestellten Siebenbürger Sachsen waren und Rumänisch sprachen, sie in der bayrische Bürokratie zu unterstützen.

Einen tiefen Eindruck hat bei mir der Besuch des Professors Ilie Moldovan aus Hermannstadt im Juni 1990 hinterlassen, welcher auf Einladung der LMU Gast der lutherischen Hochschule war und im Ökumenischen Studentenzentrum *Collegium Oecumenicum* in München-Freimann gewohnt hat. Professor Kretschmar bat mich, ihn während dessen Besuchs zu begleiten – so hatte ich Gelegenheit, die Situation der orthodoxen rumänischen Gemeinden aus der Perspektive eines Hermannstädter Professors zu sehen, welcher zum ersten Mal in den Westen kommen konnte, um Vorlesungen über die liturgische Kosmologie an der Hochschule in München zu halten. Ich erinnere mich daran, dass Vater Professor Moldovan die Zukunft der orthodoxen Gemeinden in Deutschland stark anfragte und ihr zurückhaltend gegenüberstand. Wie so viele rumänische, ungarische und siebenbürgisch-sächsische Intellektuelle aus Siebenbürgen war er von der engen Verbindung zwischen Kirche und Volkszugehörigkeit überzeugt und konnte sich deshalb nicht vorstellen, dass die Zahl der orthodoxen Gemeindeglieder in Deutschland steigen würde. Seiner Meinung nach war es unvermeidlich, dass die Rumänen aus Deutschland und anderen westlichen Ländern in ihr Land zurückkehren müssten, um den Glauben ihrer Vorfahren beibehalten zu können. Aus moralischer Sicht sah er mit Besorgnis die Versuchung des Reichtums und der moralischen Korruption einer liberalen offenen Gesellschaft. Als Gast während der kleinen Fastenzeit der Heiligen Apostel Petrus und Paulus habe ich ihm mit Gemüse vom türkischen Basar Fastenmahlzeiten zubereitet, weil die Studentenmensa keine Fastenmahlzeiten anbot. Er ist beeindruckt und glücklich mit einem Koffer voller guter Sachen und Medikamente nach Hermannstadt zurückgereist, wo wir unsere Gespräche über Kirche und Volk fortsetzten, sooft ich nach Hermannstadt kam.

Nach dem Studium in München habe ich das Studium der Ostkirchenkunde in Erlangen fortgesetzt, unter der Leitung der Professoren Fairy von Lilienfeld und Karl Christian Felmy. Der Oberassistent, Dr. Habil. Heiz Ohme, hatte mir das Korrekturlesen der deutschen Übersetzung der *Geschichte der Rumänischen Orthodoxen Kirche*, von Prof. Mircea Păcurariu, anvertraut, aus der Serie *Oikonomia*.

Quellen und Studien zur orthodoxen Theologie. Das Lesen und Korrigieren der 621 Seiten umfassenden Geschichte der Rumänischen Orthodoxen Kirche war für mich wie ein Intensivkurs des Erlernens des rumänischen kirchlichen Wortgebrauchs. Im universitären und kirchlichen Kosmos aus Erlangen habe ich über das Studienzentrum für orthodoxe Stipendiaten des Martin-Luther-Bundes zum ersten Mal Seine Exzellenz Metropolit Dr. Serafim Joantă getroffen. Der junge Metropolit der orthodoxen Rumänen in Deutschland, welcher seinen Sitz im Ostkircheninstitut in Regensburg hatte, war davon überzeugt, dass die Zahl der Rumänen, welche sich – zeitweilig oder endgültig – in Deutschland niederlassen würden, in den nächsten Jahren ansteigen würde und dass die Rumänische Orthodoxe Kirche eigene Kirchenzentren und Kirchen für die Seelsorge der Gläubigen benötigen würde. Diese Überzeugung von Metropolit Serafim kam mir wie ein Traum vor, da es damals verhältnismäßig wenige rumänisch orthodoxe Priester gab, welche in evangelischen und katholischen Kirchen in Bayern oder Deutschland die Liturgie feierten. Die rumänisch orthodoxen Stipendiaten in Deutschland, welche in den evangelischen oder katholischen Hochschulen studierten, würden die „Pioniere“ der Gemeinden in der deutschen Diaspora werden, und hätten den Vorteil, die religiöse Mentalität der Deutschen schon zu kennen. Durch die Teilnahme von SE Metropolit Serafim an sehr vielen ökumenischen Treffen und Gesprächen sowohl in Bayern, als auch deutschlandweit, wurde die Rumänische Orthodoxe Kirche der deutschen Öffentlichkeit vorgestellt und dadurch nahmen die verhaltenen Vorurteile gegenüber den rumänischen Immigranten von Jahr zu Jahr ab. Ich erin-

mere mich an ein intensives politisches Gespräch bei einem Treffen mit dem Innenminister, Dr. Günther Beckstein, in Nürnberg, über den Beitritt Rumäniens in die Europäische Union und später auch über die Rechtsform der neugegründeten Metropole mit dem Ziel, Körperschaft des öffentlichen Rechts zu werden. Körperschaft bedeutet, dass eine Kirche als Institution eine Fortdauer von Jahrzehnten oder Jahrhunderten hat!

In Nürnberg wurde das erste rumänische Kirchenzentrum und der neue Sitz der Metropole gegründet. Bei der Gründung dieses Kirchenzentrums in München haben sich viele wohlwollende Personen und Institutionen zusammengesetzt, und die freundschaftlichen Beziehungen zu politisch einflussreichen Personen, als auch die ökumenischen Verbindungen haben den Bau dieser außergewöhnlichen Kirche unterstützt – einschließlich der unermüdlichen Arbeit SE Bischof Sofian Braşoveanu. Ich erinnere mich an mehrere Gespräche mit dem Politiker Dr. Florian Roth aus München, welcher ein in Hermannstadt geborener Siebenbürger Sachse ist (sein Großvater, Dr. Hans Otto Roth, Landeskirchenkurator, wurde im kommunistischen Gefängnis Ghencea in Bukarest umgebracht), dieses „kühne“ Projekt betreffend. Heute ist das Kirchenzentrum ein hervorragendes Ziel im kulturellen und spirituellen rumänischen Umfeld in Bayern.

Wenn ich durch Deutschland reise, treffe ich von Jahr zu Jahr mehr rumänische Missionsgemeinden und freue mich, dass der Traum SE Metropolit Serafim Wirklichkeit wird und auch schon geworden ist.

Übersetzung ins Deutsche: Maria Sibylle Ciripoi

Mitropolia Ortodoxă Română a Germaniei, Europei Centrale și de Nord aniversează anul acesta 30 de ani de existență: *Realități și perspective – II*

Interviu cu Preasfințitul Părinte Sofian Brașoveanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Germaniei, Austriei și Luxemburgului

Interviu realizat de doamna preoteasă Alexandra Ștefan

Preasfinția Voastră, ne opream, în încheierea interviului anterior, din cadrul Revistei „Deisis” din anul 2023, asupra noutății pe care o aduce trăirea Ortodoxiei în spațiul german față de ceea ce cunoșcusem în România. Cum arată cartea de vizită a Ortodoxiei românești? Care sunt caracteristicile ei?

Fiecare popor ortodox are un etos al lui pe care îl imprimă asupra Ortodoxiei din spațiul în care trăiește, în cazul nostru din cel german. Într-un fel trăiești o Sfântă Liturghie în spațiul german la greci, într-un alt fel la ruși și într-un alt fel la români, pentru că fiecare avem un mod propriu de simțire și de trăire a Liturghiei, dar și a credinței în general. Noi, poporul român, așa cum sublinia și domnul academician Ioan-Aurel Pop, suntem singurul neam care, deși avem strămoși latini, suntem ortodocși. Această realitate ne face să ne situăm un pic diferit față de raționalismul grec și de misticismul rus, avem un echilibru, o anumită smerenie. Cred că ar fi foarte important să înțelegem valoarea acestora, pentru că smerenia se poate transforma foarte ușor și într-un fel de complex de inferioritate, pe care îl au mulți români aici, ori noi trebuie să înțelegem valoarea smereniei ca să o putem cultiva în sufletul nostru și să ne prezentăm, ca atare, cu smerenie autentică, dar și cu demnitate în interacțiunea cu ceilalți. Pentru că mulți români care vin aici rămân fascinați, uneori chiar copleșiți de civilizația materială pe care o întâlnesc și li se pare că noi nu am avea valori sau că realizările ar fi doar de ordin material și asta îi face să nu-și poată recunoaște propriile valori. Pe de altă parte, o caracteristică frumoasă a românului

ortodox este aceea că atunci când și-a înțeles menirea și și-a descoperit valorile identitare, devine un ambasador loial și jertfitor al credinței și al acestor valori. Prin urmare, cred că datoria noastră, a clericilor, este și să îi facem atenți asupra caracteristicilor și valorilor sufletului românesc, între care și echilibrul, armonia și smerenia, frumusețea raportării la ceea ce ne înconjoară, căldura sufletească, toate acestea nefiind contabilizabile în bani, cum este, din păcate, aproape totul în jurul nostru. Una din cele mai mari provocări ale creștinului român din diaspora rămâne conștientizarea sau descoperirea propriei identități. Abia după acest pas poți să apreciezi valorile proprii, să le cultivi și să le transmiți mai departe. Valoarea caracteristicilor noastre sufletești o înțelegem mai bine după mai mulți ani de viețuire aici, când, indiferent de realizările materiale – mai mari sau mai mici –, constatăm că toate acestea nu ne împlinesc până la urmă, ci mai importantă ne este comuniunea sufletească cu ceilalți, faptul de a fi într-o relație de apropiere, de comuniune și cu Dumnezeu, și cu semenii.

Pomenești adineauri de calitățile românului ortodox, între care ați amintit smerenia. Cum am descrie mai exact smerenia românului ortodox?

Prin faptul că nu se consideră pe sine centrul lumii. Smerenia așa descrie-o și ca un firesc al existenței, cu următorul argument: o mamă în raport cu copiii ei este smerită, chiar și o soție în raport cu soțul ei și un soț în raport cu soția pe care o iubește. Oamenii sunt smeriți în toate situațiile acestea pentru că iubesc. Adevărata dragoste este

smerită, este izvor de smerenie, ea nu caută să se evidențieze, să se afirme față de cel iubit, ci vrea pur și simplu să iubească, vrea binele și creșterea celui iubit. Smerenia implică și o evaluare corectă a realităților și identităților. Un părinte, fost stareț la mănăstirea Sâmbăta, spunea că „smerit este cel care-și ține locul”. Prin urmare, cred că și la nivel de popor, smerenia înseamnă nu să vrei să te afirmi în detrimentul altuia, ci pur și simplu să te înțelegi pe tine cu propria identitate în mijlocul celorlalți, să trăiești frumos și să pui în valoare ceea ce ți-a dat Dumnezeu, să-ți aduci propria contribuție la binele general, bine știind că fiecare om, fiecare popor are talanții săi, pe care este chemat să-i pună în lucrare și să-i valorizeze pentru binele tuturor. Această caracteristică a smereniei poporului român cred că este una definitorie și mai ales pentru ea a fost dobândită în cele peste două milenii de formare, de dezvoltare și de relaționare cu popoarele și imperiile vecine cu care a trebuit mereu să găsim un „modus vivendi”.

Ce frumos! Poporul nostru românesc s-a născut creștin. Ortodoxia ne definește etosul, de aceea ruperea de locurile de origine nu este ușoară. Cum se acomodează ortodocșii români în spațiul de limbă germană?

Fiecare om face acest lucru în modul lui propriu. Chiar și comunitățile trăiesc credința diferit, de la comunitate la comunitate, de la oraș la oraș. Să căutăm, însă, câteva principii generale. Mai întâi, românii sunt destul de maleabili, uneori chiar fluizi în ceea ce privește identitatea, și, din păcate, foarte ușor asimilabili. Deci, în absența unor comunități ortodoxe bine încheiate de care să aparțină, mulți români sunt în situația de a se pierde identitar, respectiv copiii lor care trăiesc aici, iar pentru a rămâne în sfera lor identitară trebuie să li se cultive ceea ce le este propriu. Aș zice că, spre deosebire de alte popoare, plecând poate tocmai de la această smerenie, de la acest firesc al existenței poporului nostru, avem această deschidere spre ceilalți, pe care îi privim ca semenii noștri. Cred că acest firesc al coexistenței, așa am putea să formulăm, e ceva ce ține de specificul nostru. Smerenia intrinsecă nouă ființial cumva ne ferește de niște exagerări sau de faptul de a dezvolta complexe de autosuficiență și a ne purta cu superioritate față de ceilalți.

Preasfințitul Părinte † Dr. Sofian Brașoveanul

O altă caracteristică importantă este aceea că în parohiile noastre ne bazăm foarte mult pe munca voluntară. Asta înseamnă că în ființa noastră ca popor încă mai există mult entuziasm, multă dorință de a face bine împreună, care poate fi folosită, iar pe voluntariat se bazează, de fapt, foarte mult din ceea ce realizăm noi, atât ca parohii, cât și ca Mitropolie. Slujirea și misiunea preoților este realizată, în cea mai mare parte, pe bază de voluntariat, despre a preoteselor să nu mai vorbim, a oamenilor din consiliile parohiale, a celor care se ocupă de cateheză, de diferite activități; la noi, aproape totul este bazat pe voluntariat, care ce înseamnă, până la urmă? O dăruire de sine în folosul tuturor. Cred că e bine să și definim și să cultivăm lucrul acesta. Pentru că, din păcate, trebuie să precizăm, că în acest tumult al acomodării românii ajung adeseori să se folosească unii pe alții, chiar să profite de necazul sau de slăbiciunea celui alt. Iar apartenența la o comunitate parohială este o garanție în plus că acolo întâlnești conaționali care vor să te ajute cu adevărat într-o etapă dificilă a

vieții, care pentru mulți reprezintă o nouă șansă sau un nou început. Bineînțeles, ceea ce noi mai avem în raport cu ceilalți este căldura sufletească și inclusiv dăruirea în ceea ce privește și aspectele gospodărești și culinare ale vieții. La noi, tot pe bază de voluntariat se fac și mare parte din agapele oferite de parohii, unde gospodinele, în general, oferă tot ceea ce pot avea și pregăti mai bun.

Românii, în marea majoritate, încă se caută unii pe alții. Simt o bucurie să petreacă timp împreună, să participe la diferite activități, chiar și extra comunitare. Se simte împlinirea unui dor în raportarea românilor unora față de alții și o bucurie că s-au găsit unii pe alții departe de Țară.

Tot în acest firesc al coexistenței pe care îl aminteți mai sus se încadrează și dialogul românilor ortodocși din Germania cu celelalte culte creștine locale?

Da, da; plecând de la niște aspecte mai mult practice ale vieții, nu de la teorie... Știți că Papa Ioan Paul al VI-lea a afirmat legătura fundamentală dintre dialogul dragostei și dialogul adevărului. Dacă pleci doar la dialogul adevărului, fără să ai în atenție mai întâi dialogul dragostei, s-ar putea să nu ajungi prea departe. Pentru că fiecare Biserică și-a construit sistemul ei teologic, iar pozițiile teologice, în afara dialogului dragostei, sunt aproape

ireconciliabile. Dar când începi dialogul dragostei cauți căi de contact, de apropiere de celălalt. La fel ca o mamă: mama vede când fiul ei greșește, știe că greșește, dar face tot ce poate pentru a-l salva. Și vine și la preot și spune: „*părinte, primiți-l, ajutați-l; faceți cumva*”, conștientă fiind de toate păcatele lui, dar vrea o cale de salvare. La fel și în dialogul dintre biserici, plecând de la dialogul dragostei, pe care vedem că bisericile de aici îl susțin foarte mult, inclusiv prin faptul de a ne pune nouă, ortodocșilor, la dispoziție spații în care să slujim sau să facem alte activități. Și atunci, și în raportarea la ei, trebuie să avem un ochi deschis și pentru această disponibilitate binevoitoare a lor față de tot ceea ce fac dintr-un spirit frățesc creștin. Pentru că în acest spirit ne pun bisericile surori spațiile lor la dispoziție și cred că în spiritul acesta dialogăm și noi cu ei, având în vedere porunca Domnului Hristos „*ca toți să fie una*” (Ioan 17, 21), pentru că, în cele din urmă, aceasta este misiunea dată nouă de către Domnul Hristos și avem și istoric, identitar, niște premise pentru asta. Mai ales cei din Transilvania, Dobrogea, Banat, care am avut o existență istorică marcată de conlocuirea sau coexistența cu alte etnii și cu alte confesiuni sau chiar religii. Și atunci trebuie să vedem cum ne raportăm la ei, având în vedere că, în cele din urmă, toți suntem fiii lui Dumnezeu, Care vrea mântuirea tuturor, și nu avem voie să rămânem într-o autosuficiență ex-

Imagine de la aniversarea a 20 de ani de slujire arhierescă a PS Episcop-vicar Sofian Brașoveanul – 14 mai 2023

clusivistă, ci suntem chemați să vedem cum putem să-l apropiem pe celălalt de noi și de Ortodoxie, chiar și atunci când el nu are premisele pentru a putea să o înțeleagă. Pentru că e foarte simplu să-l lovești pe celălalt în cap cu adevărul, dar e foarte greu să-i mijlocești acest adevăr pe înțelesul lui, într-o formă care să-l atragă. Nimic mai simplu decât să condamnăm! Dar cum îl ajutam pe celălalt să înțeleagă viața ortodoxă, nu simplu adevărul teoretic al Ortodoxiei? Pentru că viața în Ortodoxie și etosul ortodox trebuie înțelese pur și simplu din modul nostru de viațuire. Și vedem că uneori unii eterodocși ne depășesc poate atunci când, din convingere și din caritate creștină, ne oferă anumite facilități, pe care nu știu dacă noi le-am oferit acasă la noi altora care ar avea nevoie de ele.

Preasfinția Voastră, exemplul mamei, care de multe ori ar face orice pentru a-și salva copiii, pe care l-ați dat anterior, ne aduce în atenție gândul că viitorul Bisericii noastre atât în țară, cât și peste hotare, se bazează pe tineretul nostru creștin. Cum avem grijă de tineri și cum le putem fi sprijin pentru a-și trăi viața aproape de Biserică?

Da, cred că exemplul acesta al mamei este foarte bun. Problema raportării noastre la tineret este capitală pentru viitorul Bisericii și pentru apropierea tinerilor de credință, de Biserică. Ce este mai firesc mamei decât să-și iubească copilul și să facă efortul de a-l înțelege și de a-l călăuzi cu dragoste?! De asemenea, de a se cobori la nivelul lui. Îmi aduc aminte că Părintele Teofil Părăian spunea adeseori că atunci când vrei să dialoghezi cu un copil sau te apleci și cobori la nivelul lui, sau îl ridici în brațe și stai de vorbă cu el de la egal la egal, la aceeași înălțime. Sau că nu poți cere unui copil să meargă la pas cu un om mare, trebuie să îți adaptezi pasul după copil și să vezi cum îl poți ajuta. Și aceasta să o faci, pogorându-te într-un firesc al iubirii și al comuniunii, într-un firesc al dragostei. Adică iubindu-l, să vrei să fii cu el, să faci cât mai multe împreună cu el, deci asta implică activități, implică nu doar faptul ca el să vină la biserică și tu să îl înveți de pe poziția superiorului, ci implică pur și simplu să-l ajuți să aibă un rol în biserică, să facă ceva, să fie util, să fie o parte, un mădular al Bisericii. De aceea, noi am pus

la un moment dat și fete în biserică să țină cârja arhierescă sau să poarte o cruce în procesiune în fața slujitorilor, anumite fete pregătesc prescuri, împreună cu mamele lor, altele sunt implicate la pangarul bisericesc. Trebuie să căutăm cât mai multe modalități de a-i implica pe tineri, pe copii în cultul nostru, pentru ca ei să simtă că acest cult este făcut și cu participarea lor, nu este făcut doar de alții pentru ei, ei neînțelegând ce se face acolo, pentru că atunci se plictisesc, ci să fie și pentru ei și cu ei. La fel și cu activitățile catehetice, care să fie completate, dublate de activități distractive, să te joci un joc cu ei...cum face o mamă, deci nu de pe o poziție de superioritate. Ea pur și simplu intră cu toată dăruirea, bucuria și firescul în jocul copilului, de parcă ar fi și ea copil, într-o poziție de unire cu copilul cu care se joacă. Asta e cheia spre copii, pe care trebuie să o prelucrăm mai departe. Pe de o parte, trebuie să ne apropiem de copii cu dragoste; pe de alta, să trăim noi, cei mari, viața cu noblețe și frumusețe. Teoria mea aceasta este: că pe copii și pe tineri, în condițiile de astăzi, nu îi putem constrânge să vină la biserică, nu îi putem aduce cu forța, cum de multe ori s-a făcut, ci trebuie să-i creștem și să-i educăm cu dragostea și cu noblețea vieții noastre, izvorând amândouă din credință. Dacă aceste trei elemente se întâlnesc – credință, dragoste și frumusețe/noblețe –, ele îi atrag pe copii și îi vor face să stea acolo unde le găsim.

O importanță deosebită pentru întreaga parohie, dar mai ales pentru tineri, o are probabil trăirea credinței în familia preotului, puterea exemplului acesteia.

Da, așa este. Un preot e supus la multe provocări aici și trebuie să găsească mai întâi el calea de a trăi firesc credința împreună cu preoteasa, cu familia lui, și pentru asta cred că trebuie să se pregătească continuu, să se cerceteze dacă ceea ce face e doar pentru că s-a pregătit și că știe că așa trebuie făcut sau ceea ce face îl împlinește și sufletește, constituie sensul și împlinirea vieții lui. Dacă el se hrănește prin rugăciune sau face rugăciunea doar ca funcționar al unei instituții, adică Biserica. De la preot și de la familia lui se cere o trezvie, în primul rând, și numai dacă el face din convingere, dar și cu frumusețe și cu mult echilibru lucrurile acestea, poate să transmită mesajul care trebuie lumii din

jur. Pentru că el ar putea face lucrurile din convingere, dar să ceară mult prea mult de la familie. Și atunci copiii rezistă până la o vreme, până când pot avea posibilitatea să spună: „nu mai vreau, nu mai pot! Ceilalți copii sunt liberi, eu nu sunt liber; vreau să fiu și eu ca ei!”. Deci trebuie foarte mult echilibru, chiar și atunci când există convingere. Bineînțeles că nu mai vorbim de cazurile când nu există convingere, că atunci lucrurile nu au cum să se dezvolte bine.

Preoții se confruntă cu provocarea și greutatea că trebuie să aibă în vedere mereu și propria lor existență, adică serviciul, să aibă în vedere parohia și credincioșii și, totodată, să nu piardă din vedere familia lor proprie, căreia să-i mijlocească credința, asupra căreia să se aplece cu dragoste, să nu uite că și preoteasa are și ea are nevoie de dragoste și că el, preotul, nu are voie să o uite, chiar dacă e plecat în misiune. Și la fel cu copiii lor, cărora nu trebuie doar să le ceară să-l urmeze și să-l susțină, ci trebuie și el să se aplece asupra nevoilor, necesităților lor și să-i susțină, să-i înțeleagă și pe ei, să le fie aproape când au nevoie. Pentru că - îmi place să spun și acest lucru - preoteasa este primul credincios din parohie de care trebuie să se ocupe preotul. Preoteasa și copiii lui sunt primii parohieni de mântuirea cărora trebuie să se intereseze. Dacă el nu se interesează de mântuirea acestora, este falsă premisa că l-ar preocupa mântuirea celorlalți, este o înșelare de sine, în cele din urmă. Dacă însă acționează în felul acesta, având în vedere destinul veșnic al celor de lângă el, atunci își face credibilă misiunea și cu referire la cei de mai departe.

Mă gândesc însă și la greutățile preoților, la situația logistică a parohiilor din diaspora... Faptul că sunt înființate de la zero, într-un pământ străin, pune serios la încercare exercițiul credinței și al nădejzii... Cum ar trebui să se raporteze preotul și familia lui la acest mare necunoscut pe care îl are în față?

Foarte greu de spus, pentru că și provocările sunt diferite, în cele din urmă, de la om la om. Poate că am putea să spunem care sunt câteva din aceste provocări, cum zic, cu diferențe de la parohie la parohie, de la comunitate la comunitate. Pentru că una este o parohie urbană, unde mulți din membrii parohiei sunt intelectuali, și alta este

o parohie într-un orașel mai mic sau una rurală, unde parohienii sunt oameni care muncesc din greu, cum ar fi în agricultură, în abatoare, construcții etc. Pastorația lor este diferită.

Primul lucru pe care trebuie să îl aibă în vedere un preot când vine aici este posibilitatea existenței lui împreună cu familia. După aceea este faptul de a cunoaște sau de a învăța limba germană, atât el, cât și preoteasa. Dacă ei spun că „lasă că merge și fără”, merge o vreme oarecum, însă nu pe timp îndelungat, pentru că apare complexul de inferioritate pe care va căuta să-l camufleze, și atunci omul preferă să se izoleze de ceilalți și să se afirme unilateral, egocentric și de multe ori defăimător cu referire la ceilalți, existând chiar posibilitatea aceasta a căderii în diferite teorii ale conspirației și așa mai departe, că tu ești singurul care ai adevărul și ceilalți, pe care nu îi înțelegi, sunt toți în rătăcire. Nu merge! După aceea, trebuie să-și pună problema viitorului lui și al copiilor lui, dacă se poate împăca cu ideea că aceștia, încet, încet, o să iubească probabil mai mult spațiul de aici și faptul de a locui aici și că o să capete niște caracteristici identitare poate mai pregnant spre lumea germană decât spre cea românească. Apoi, trebuie să aibă în vedere complexitatea pastorației aici, cu oameni care vin din România, din toate zonele țării, și ei cu propriile lor probleme și complexe de inferioritate sau de superioritate și care, neînțelegând ceva, mai degrabă te acuză decât vor să înțeleagă de ce ai făcut o acțiune, o slujbă într-un anumit fel. Iar pentru ca să poți să gestionezi situația trebuie să ai o pregătire teologică și, aș zice, duhovnicească, o așezare cât mai bună, pentru că altfel e greu să faci față, mai ales dacă ai o fire un pic mai năvalnică, să spunem, și care nu rabdă ușor anumite critici; atunci e foarte greu de gestionat relația cu credincioșii foarte diferiți. Din păcate, o caracteristică a românilor este și aceasta, că sunt foarte repede dispuși să vadă negativ ceea ce este uneori doar diferit; pentru că este diferit, că este altfel decât știu, încep să defăimeze, să critice și, în cele din urmă, ajung să se dezbină. Deci preotul trebuie să facă și efortul de a fi un factor al unității și, peste slujirea lui din biserică, să își asume și slujirea catehetică referitoare la educația copiilor. Iar aici, în diaspora, este necesară și o slujire a comunității în sensul că noi suntem atât parohii ortodoxe, cât și comunități românești. Este un dat al existenței

în diasporă care nu poate fi contestat. Și eu mi-am pus problema asta adeseori, pentru că și eu aș înclina mai mult spre parohie ortodoxă, dar mi-am dat seama în timp că noi trebuie să ne ocupăm de toți semenii, așa cum se ocupă Dumnezeu de noi. Și asta m-a liniștit mult sufletește. Pentru că atunci când viețuim la mănăstire aveam o altă perspectivă: cine nu vrea să se dea după rânduiala duhovnicească și pastorală pe care o aveam noi era liber să nu mai vină. Dar aici nu putem pune problema în felul acesta, ci trebuie să vedem cum putem să îi apropiem pe toți. În România, omul putea să meargă la altă biserică sau mănăstire sau unde dorea. Mănăstirea avea rânduiala ei și era bine că era așa. Dar aici situația este altfel și trebuie să ne străduim să îi ajutăm și pe cei care au o înțelegere mai restrânsă a realităților din Biserică, să fie și ei acolo, să îi ajutăm și să îi stimulăm, eventual, să facă mai mult, așa cum și noi așteptăm de la Dumnezeu ca El să fie îngăduitor cu neștiințele și cu neputințele noastre și să ne ajute stimulând binele din noi, ajutându-ne, nu pedepsindu-ne. Cred că și noi tot așa trebuie să îi ajutăm pe ceilalți, și să nu le impunem ceea ce nu pot face ei la un moment

dat. Avem foarte des situația că oameni nu foarte îmbisericiți ne contactează în vederea unui botez, ei ne spun că vor un botez pentru un copil, iar noi le punem în atenție, foarte corect, faptul că trebuie să aibă o legătură vie cu Biserica, cu Dumnezeu ca persoană, să participe la slujbele Bisericii, să se roage, să postească, să se depărteze de păcate și patimi, și suntem nemulțumiți că ei nu acceptă. Cei mai mulți din aceștia au convingerea că e foarte bine ceea ce fac sau le place să aibă convingerea asta, pentru că își dau seama că nu e chiar bine totul, dar nu vor să accepte ce le spunem noi, pentru că asta ar însemna să facă mai mult. Și ne nemulțumim reciproc. De aceea trebuie să avem și înțelepciunea de a înțelege cât pot cei care ne vin în față și de a-i apropia pe măsura înțelegerii și posibilităților lor, fără să ne supărăm reciproc. Este foarte complicat.

A fi ortodox înseamnă a căuta un răspuns la situațiile pe care le întâmpinăm în fiecare zi și în fiecare ceas. Răspunsul de astăzi s-ar putea să fie un pic diferit față de cel de ieri, într-o situație asemănătoare. Viața în Ortodoxie, în credință, este o viață trăită ca răspuns la chemarea pe care ți-o

Sfânta Liturghie oficiată de Preasfințitul Părinte Sofian la Centrul Bisericesc din München

adresează Dumnezeu, la provocările pe care ți le aduce viața continuu.

Având la bază toate aceste premise ale unei parohii păstorite în diaspora, la ce repere duhovnicești alegă un preot pentru a-și găsi mereu puterea de a reuși? Mă gândesc că poate cel mai bine ar fi să vă întreb ce v-a ajutat pe dumneavoastră în toți acești ani când ați pornit o misiune a înființării Așezământului de la München, dar în același timp și a păstoririi credincioșilor?

Ai pus problema foarte frumos cu cele două mențiuni, surprinzând două aspecte foarte diferite. Când ai început întrebarea, m-am gândit automat la părintele Teofil, care a însemnat în viața mea mult mai mult decât pot eu să-mi dau seama. El a fost un om mare, așa cum afirmam și în interviul trecut, un titan al spiritului, și exemplul său, modul absolut serios și consecvent de abordare a situațiilor m-a ajutat și mă ajută în continuare. De la el am învățat că tu trebuie să îți faci partea ta și Dumnezeu cu siguranță și-o face pe a Lui. Dar ai pus și problema Centrului Bisericesc. Aici m-a ajutat și exemplul Sfântului Vasile cel Mare. Eu am făcut studiile de master și doctorat pe teme în legătură cu Sfântul Vasile. El a avut o acțiune foarte diversificată din punct de vedere teologic, pastoral, ecumenic, liturgic, omiletic și caritativ. Sf. Vasile a construit în apropiere de orașul Cezarea Capadociei, în care își avea episcopia, o instituție caritativă, care cuprindea și biserică, și instituții de cazare a celor nevoiași, dar și a trecătorilor și a clerului care venea acolo. Deci un așezământ foarte larg, care era numit, în vremea respectivă, „cetatea de lângă cetate”. Și toți au rămas uimiți de ceea ce realizase, iar mie mi-a dat convingerea că se poate. Și, când am început să mă gândesc la construcția Centrului, nu mi-am pus problema neapărat cât este de mare și cât costă, ci mi-am pus problema ce trebuie făcut. Și cu gândul acesta am planificat și cu arhitectii, „hai să vedem ce este de făcut”, iar resursele sau modul de realizare le vom căuta pe parcurs. Dar dacă ne blocăm sau ne autolimităm că nu putem face, atunci nu vom avea șanse să facem ceva. Deci Sfântul Vasile a fost pentru mine un model care mi-a dat încredere. Și pentru preoți cred că rămân și exemplele de oameni duhovnicești din vremea noastră, care ne sunt foarte

necesare și ne arată cum poate fi trăită credința aștăzi, dar în același timp și exemplul Sfinților Părinți, înaintașii noștri, care au făcut lucruri importante, mărețe, din care ne putem inspira prin studiul vieții lor, așa cum zice și Sf. Ap. Pavel: „Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu; priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința” (Evrei 13, 7).

Mă gândesc la preoții noștri din diaspora și la situația parohiilor pe care am descris-o mai devreme, care te face mai degrabă să te simți adesea mai mult un pelerin decât acasă... Ce se întâmplă cu preoții care vor ieși la pensie în diaspora și cu familiile lor?

Referitor la slujirea aici, este o chestiune grea și pentru că nu ai biserica de acasă, nu ai poate nici un alt spațiu pentru alte activități, nu ai un spațiu liturgic familiar, de multe ori sunt situații în care biserica e rotundă, alte situații în care masa Altarului e lipită de perete sau e în mijlocul bisericii, tot felul de anomalii față de situația din mediul ortodox de acasă. Preotul, care de cele mai multe ori slujește în spații catolice sau evanghelice puse la dispoziție, trebuie să vină dimineața cu o oră sau două înainte ca să-și amenajeze tot spațiul liturgic, să pună icoane, chiar Sfântă Masă, tot ce îi trebuie și, după Sfânta Liturghie, să stea iarăși, de multe ori împreună cu familia și cu unul sau doi credincioși ca să lase totul în ordine, cum fusese înainte de a veni la slujbă. După aceea, slujești cu foarte mulți oameni care nici ei nu sunt foarte bine introduși în toate realitățile acestea și pe care trebuie să îi formezi, iar dacă tu ești un preot începător, este cu atât mai greu, deoarece nici tu nu știi bine ce și cum ai de făcut acolo și atunci toate acestea sunt niște provocări cărora nu este ușor să le răspunzi. De aceea, cred că sunt foarte necesare împreună-slujirile și faptul că părinții parohi, pe lângă practica liturgică mai lungă sau mai scurtă pe care o fac, să vină cât mai des la centrele eparhiale de la noi sau la mănăstiri în țară, sau la alte biserici, să slujească cât mai mult în spații ortodoxe consacrate, să înțeleagă cât mai bine Liturghia și spațiul ortodox, ca să fie ei mai întâi formați de duhul ortodox pe care să îl transmită și celorlalți.

Pe de altă parte, avem chestiunea slujirii de o viață aici, respectiv a posibilităților pe care le poți

Preasfințitul Părinte Sofian împreună cu membrii ATORG – Münster 2023

avea în partea ultimă a vieții. Mulți preoți slujesc, cum am spus, din entuziasm, din credință. Adică nu privesc foarte mult la veniturile lor aici, într-o lume care este foarte mercantilă. Dar noi trebuie să avem în vedere să îi facem atenți, eventual să constituim și anumite cadre prin care să poată fi susținuți, atât ei cât și familiile lor, eventual anumite preotese rămase văduve. Cum zic, să avem anumite fonduri și cadre ca să putem susține acești oameni. Pentru că în momentul în care tu, ca instituție, îi ceri lui să se dăruiască pentru instituție și pentru oameni, trebuie să te străduiești și să constitui cadrul care să îl ajute să poată să se dăruiască și să îi implice și pe oameni să se dăruiască și ei pentru el când va fi necesar, dacă va fi necesar lucrul acesta. Acestea sunt chestiuni practice care vor trebui rezolvate cu timpul. Să se constituie anumite fonduri, să se construiască poate anumite case ale clerului în care să poată locui. Trebuie găsite soluții pentru că altfel, dacă niște preoți care s-au dăruit în slujire ajung la bătrânețe și vor constata că ei sunt lăsați singuri de către instituția pe care au slujit-o, respectiv de oamenii Bisericii, asta ar produce foarte multă decepție și, în cele din urmă, necredință.

Este foarte importantă această concluzie între preot și instituție în vederea susținerii reciproce și a împlinirii binelui comun...

Da, preoții în general au așteptări de la colaborarea instituției cu ei, sunt formați așa din țară, într-un spirit de izolare. Părintele Patriarh chiar face adesea o afirmație: „autocefalia este dreptul fiecărei țări ortodoxe de a suferi singură, fără a fi ajutată”. La fel e și cu „autocefalia” preotească; cei mai mulți vor să-și păstreze doar ceea ce au, li se pare că dacă ar colabora cu instituția ar pierde. Sf. Vasile cel Mare spunea însă foarte frumos că dacă binele general suferă, suferă și cel particular. Că dacă ne străduim pentru binele general al instituției și avem o instituție serioasă, funcțională, organizată, atunci tuturor ne va merge mai bine. Dar instituția asta trebuie văzută ca fiind a noastră, ca fiind noi înșine, exact așa cum vorbim despre Biserică ca Trup al lui Hristos, format din toți credincioșii care participă sau nu la el. Mitropolia e formată din toate parohiile reprezentate de toți preoții, care, dacă stau în expectativă sau sunt reticenți la orice inițiativă de colaborare venită din partea Mitropoliei, nu permit Mitropoliei să se dezvolte. Deci faptul de a avea o instituție bine organizată înseamnă și necesitatea ca din ea să facă parte oameni disciplinați și doritori de a susține instituția pe care o formează. Este foarte complicat acest raport; trebuie ca și vârful instituției, și baza să privească cu dragoste asupra nevoilor celuilalt, nu numai la ale sale, considerând că celălalt este dator spre el, ci că datoria este reciprocă.

În contextul împlinirii a 30 de ani de la înființarea Mitropoliei Germaniei, aș dori să vă întreb cum vedeți dezvoltarea Mitropoliei în următorii 30 de ani care ne stau înaintea?

Nu aș putea să spun prea bine cum o văd, deoarece sunt multe necunoscute la mijloc. În acești 30 de ani care au trecut vedeți că au venit încoace foarte mulți români. Nu îmi dau seama cât va mai dura fluxul acesta de români care vin spre Austria și Germania; probabil că în câțiva ani se cam epuizează resursele. Deci ne putem aștepta ca, în curând, spre parohiile noastre să nu mai vină așa de mulți români din alte părți, și atunci vom rămâne mai mult cu propriile forțe, respectiv cu oamenii existenți deja în parohii, din care unii vor pleca înapoi în Țară sau în alte părți; vom avea, de asemenea, tinerii care se nasc și cresc aici. Și observăm că din aproximativ 20 de copii pe care îi botezăm, la adolescență dacă mai rămân, în medie, unu-doi care să vină la biserică. Deci nu știu câți oameni o să avem în biserică în 30 de ani și atunci cred că ar trebui să ne străduim în primul rând să fim cât mai bine organizați. Într-o țară așa de bine pusă la punct și organizată cum este Germania, nu avem șanse de supraviețuire dacă nu ne organizăm și noi mai bine.

După aceea, o văd cu acțiuni mult mai bine coordonate și gândite pentru tineri, pentru copii, pentru că va trebui, cum zic, urmare a faptului că vor veni tot mai puțini din România, sa ne bazăm tot mai mult pe resursele proprii, pe ce facem noi aici și, dacă nu ne organizăm atent, nu va merge bine. De asemenea, ce văd foarte important este necesitatea colaborării între preoți. Eu am un concept pe care l-am format ca „bună vecinătate între preoți”, pentru că dacă ei nu sunt aduși în situația de a lucra cu bucurie împreună, ci mai degrabă se sabotează unii pe alții, atunci credința credincioșilor va avea de suferit și inclusiv noi ca Biserică, ca instituție. Deci trebuie să ne organizăm din multe puncte de vedere ca să putem să fim cu adevărat pregătiți să întâmpinăm viitorul, pentru că dacă până acum am beneficiat de entuziasmul începutului și al întemeierii de parohii, de acum va urma, cu siguranță, un stadiu de verificare și de reorânduire a lucrurilor, astfel încât ele să corespundă necesităților, în care să fim mai bine organizați corespunzător și realităților țării în care trăim, iar

asta implică și faptul ca slujitorii preoți și nu numai să își schimbe un mod de gândire românesc bazat pe principii ca „lasă că merge și așa” sau „lasă că suntem noi mai deștepți și îi fentăm”, „lasă că ne descurcăm noi”, pentru că așa nu vor mai putea înainta lucrurile, ci vom întâmpina probleme. Spune un proverb: „Cel care nu se gândește la viitor va avea curând probleme”.

Spuneți la un moment dat că una dintre calitățile sfințeniei este că ea nu se manifestă într-un mod evident. Pe lângă dezvoltarea și evoluția noastră organizatorică și instituțională care se vede, cea sufletească primează și rămâne constant un deziderat. Ce să avem în vedere pentru o viață creștină cât mai autentică?

Să încercăm să ținem seama de Dumnezeu în tot ceea ce facem. Dumnezeu este Tatăl nostru, Creatorul nostru, al tuturor, și ținta noastră finală. Să ieșim din tiparul acesta de gândire că „toți sunt importanți, dar eu sunt mai important decât ceilalți”. Cred că asta este capital, pentru că tiparul acesta de gândire și de simțire de fapt ne duce la un comportament individualist și egocentric, care la un moment dat se vede și care face să rămânem blocați într-o neputință de a depăși propriile cadre instituționale sau tipare de funcționare parohială.

Nouă ne lipsește, în general, un entuziasm al mântuirii în Biserică. Nu trăim o emulație care să fie contagioasă spre ceilalți, ci trăim mai mult în virtutea unei inerții ortodoxe transmisă din generație în generație. Ori cred că trebuie să facem efortul să ne depășim fiecare în chestiunea asta. Părintele Serafim Popescu de la Mănăstirea Sâmbăta, care este propus spre canonizare în anul 2025, avea o vorbă: „să te depășești și să te dăruiești”, foarte importantă, pe care părintele Teofil a interpretat-o să te depășești în credință și să te dăruiești prin iubire. Dacă facem așa, bineînțeles că asta determină în continuare credință și dragoste în jurul nostru. Să ne ajute Dumnezeu să trăim cu nădejdea mântuirii în Iisus Hristos, să fim lucrători ai comuniunii veșnice cu Dumnezeu și atunci toate ale noastre vor primi o altă profunzime și un alt chip. Să ne dea Dumnezeu bucuria mântuirii pe care să o putem împărtăși cât mai multora!

Die Rumänische Orthodoxe Metropole für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa feiert dieses Jahr ihr 30jähriges Bestehen: Realitäten und Perspektiven – Teil II

Interview mit dem Hochgeweihten Vater Sofian von Kronstadt, Weihbischof der Rumänischen Orthodoxen Diözese für Deutschland, Österreich und Luxemburg

Interview geführt von Alexandra Ștefan

Hochgeweihter Vater, am Ende des ersten Teils dieses Interviews, das im Jahre 2023 veröffentlicht wurde, sprachen wir über das orthodoxe geistliche Leben in Deutschland, im Vergleich zu den in Rumänien bekannten Verhältnissen. Was steht auf der Visitenkarte der rumänischen Orthodoxie? Welche sind die dazugehörigen Besonderheiten?

Ein jedes orthodoxes Volk ist durch sein eigenes Ethos gekennzeichnet. Diese Gesinnung

beeinflusst den Geist der Orthodoxie des jeweiligen Lebensraumes, in unserem Fall des deutschsprachigen Teils Europas. Die heilige Liturgie wird hier in Deutschland in der russischen, griechischen oder rumänischen orthodoxen Kirche unterschiedlich erlebt. Ein Jeder von uns hat seine eigene Art, die Heilige Liturgie – und im Allgemeinen den Glauben – zu empfinden und zu erleben. Der Akademiker Ioan-Aurel Pop betont ganz besonders unsere Einzigartigkeit: Das rumänische Volk hat lateinische Vorfahren und

Sequenz aus der feierlichen Liturgie – Feier des hl. Serafim von Sarow, 2. Januar 2023 (Metropolitan Kathedrale von Nürnberg)

den orthodoxen Glauben. Deshalb unterscheiden wir uns auch vom „griechischen Rationalismus“ wie von der russischen Mystik. Wir sind eher ausgeglichener, uns ist eine gewisse Demut eigen. Es ist sehr wichtig, dass wir diese Eigenheit gut verstehen, damit diese Demut sich nicht in eine Art Minderwertigkeitskomplex verwandelt. Davon sind nämlich hier zahlreiche Rumänen betroffen. Wir sollen den wahren Wert der Demut erkennen, die in unserer Seele heranwächst und uns befähigt unsere Beziehungen zu den Mitmenschen in authentischer Demut und Würde zu gestalten. Viele Rumänen kommen nach Deutschland und sind von der vorgefundenen materiellen Zivilisation fasziniert, ja sogar überwältigt. Sie meinen, sie besäßen keine eigenen Werte, als ob es Werte nur in der materiellen Ordnung geben würde. So kommt auch die Fähigkeit abhandeln, diese Werte realistisch zu erkennen und zu beurteilen. Andererseits ist es aber auch für den orthodoxen Rumänen – der seine eigene Bestimmung, seine eigene Identität erkannt hat – charakteristisch, ein loyaler und opferbereiter Botschafter seines Glaubens und dessen Werte zu werden. Deshalb ist es umso wichtiger, dass wir Kleriker es als unsere Pflicht betrachten, auf diese Besonderheiten, auf die Werte der rumänischen Spiritualität hinzuweisen. Die Harmonie, Ausgewogenheit, Demut, Schönheit unseres Bezugs zur Umwelt, die seelische Wärme können nicht mit Geld erworben werden, wie es heute so oft der Fall ist. Die rumänischen Christen in der Diaspora sind ganz besonders dazu aufgefordert, ihre eigene Identität zu entdecken, zu erkunden und bewusst anzunehmen. Erst nachdem dieser erste Schritt geschafft ist, ist man auch in der Lage, die eigenen Werte zu schätzen, zu fördern und sie weiter zu verbreiten. Manchmal vergehen viele Jahre, bis wir den Wert unserer besonderen Eigenheiten richtig begreifen. Wir verzeichnen größere oder kleinere materielle Erfolge, dann stellen wir aber fest, dass wir dadurch nicht die wahre Erfüllung finden. Viel wichtiger ist die seelische Gemeinschaft mit den Mitmenschen, die Verbundenheit mit Gott und den Nächsten.

Soeben sprachen Sie über die guten Eigenheiten der orthodoxen Rumänen und erwähnten in besonderer Weise die Demut. Auf welche

Art und Weise könnte diese Demut noch genauer erläutert werden?

Indem man nicht über sich selbst denkt, man sei der Mittelpunkt der Welt. Die Demut, würde ich sagen, liegt in der Natur unserer Existenz. In ihrer Beziehung zum Kind ist eine Mutter demütig. Auch eine Ehefrau in ihrer Beziehung zu ihrem Ehemann ist demütig – wie auch der Ehemann in seiner Beziehung zur Ehefrau, die er liebt. Menschen, die lieben, sind in jeder Lebenslage demütig, die wahre Liebe ist die Quelle der Demut, sie möchte sich nicht hervortun oder dem Geliebten gegenüber behaupten, sie möchte einfach nur lieben, zum Wohle und zur Entfaltung des Geliebten. Eine richtige Einordnung und Beurteilung der Wirklichkeiten und der Identitäten ist eine weitere Äußerungsform der Demut. Ein Vater und ehemaliger Abt des Klosters Sâmbăta äußerte sich folgendermaßen: „Der Demütige kennt und ehrt seinen Platz!“ ... Ich vertrete die Meinung, die Demut eines Volkes setzt voraus, dass sich niemand auf Kosten des Anderen behaupten sollte. Jeder ist dazu bereit – im Zusammenleben mit den Anderen – seine Identität anzunehmen. Durch ein Leben in wunderbarer Schönheit kommen alle guten Gaben Gottes richtig zur Geltung, als Beitrag zum allgemeinen Gemeinwohl. Denn jedes Volk verfügt über die von Gott erhaltenen Talente, die zum Wohle aller reiche Frucht bringen. Von Bedeutung ist auch die Tatsache, dass das rumänische Volk diese Form der Demut während der zwei Jahrtausende seiner Entstehung erworben hat. Dabei spielten die wechselseitigen Beziehungen mit der Herrschaft der Nachbarn eine wichtige Rolle. Man war immer daran interessiert, ein „Modus vivendi“ zu finden...

Wie wunderbar! Unser rumänisches Volk gehört seit seiner Entstehung zum Christentum, die Orthodoxie definiert unser Ethos, unsere Wertvorstellungen. Auch deshalb ist eine Loslösung vom Geburtsort, vom Ort der Abstammung nicht leicht. Doch wie gelingt es dann den rumänisch-orthodoxen Christen, sich im deutschsprachigen Raum einzuleben?

Dafür findet Jeder seinen eigenen Weg. Wir stellen fest: In einzelnen Kirchengemeinden, in ver-

schiedenen Städten wird der Glaube unterschiedlich gelebt, aber es gibt natürlich auch allgemeingültige Zusammenhänge. Die Rumänen sind nachgiebig, sie sind sich manchmal nicht ihrer eigenen Identität sehr bewusst und sind sehr anpassungsfähig. Es besteht die Gefahr – falls es vor Ort keine gut begründete orthodoxe Gemeinde gibt – dass viele Rumänen oder die hier lebenden Kinder ihre Identität verlieren. Um hier entgegenzusteuern ist es notwendig, die eigenen Werte zu kennen und zu pflegen. Im Unterschied zu anderen Völkern, dank der natürlichen, existenziellen Demut unseres Volkes öffnen wir uns den Anderen gegenüber, die wir als unsere Mitmenschen betrachten. Diese Koexistenz ist auch ein Merkmal, das uns eigen ist, die Demut bewahrt uns vor Übertreibungen, vor dem Komplex der Selbstzufriedenheit und vor jeder Überheblichkeit den Anderen gegenüber.

Eine weitere Besonderheit unserer Gemeinschaften ist die Bereitschaft zur freiwilligen Arbeit, im Glauben, ohne jegliche finanzielle Vergütung. Unsere Landleute sind noch immer bereit, mit Begeisterung viel Gutes zu tun! Viele Gläubige verrichten gerne, sowohl in den Pfarreien als auch in der Metropole, Dienste zum Wohle ihrer Mitmenschen. Die seelsorgliche Tätigkeit der Priester wird weitestgehend auf freiwilliger Basis durchgeführt, ebenfalls die Dienste der Priesterfrauen, der Pfarrgemeinderäte, der Katecheten und der weiteren Helfer. Unsere freiwilligen Dienste bedeuten ein *sich selbst schenken* zum Wohle aller. Es ist ganz wichtig, diese Haltung zu definieren und zu fördern. Leider muss an dieser Stelle auch erwähnt werden, dass es während des Umbruchs, der Anpassung, auch vorkommt, dass Rumänen sich einander ausnützen und vom Kummer und Leid des Anderen profitieren. Etliche Mitglieder unserer Gemeinden befinden sich in einer schwierigen Phase ihres Lebens, an einem Anfang, der ihnen neue Möglichkeiten eröffnet. Die Pfarrgemeinde ist dafür eine zusätzliche Gewähr, während dieser Etappe des Lebens hilfsbereiten Rumänen zu begegnen. Alles geschieht mit Herzlichkeit und seelischer Wärme; nicht zuletzt loben wir das hauswirtschaftliche und kulinarische freiwillige Engagement, zum Beispiel anlässlich der von den Pfarreien organisierten Agapen.

Die Rumänen suchen noch – größtenteils – die Nähe zueinander. Sie freuen sich über zusammen-

verbrachte Stunden, über Gemeinsamkeiten, auch außerhalb der Pfarrgemeinde. Man freut sich über neue Beziehungen und manch' eine Sehnsucht geht in Erfüllung, auch wenn man von der alten Heimat weit entfernt ist...

Gehört der Dialog der rumänisch-orthodoxen Christen aus Deutschland mit den anderen christlichen Konfessionen auch zum naturgemäßen Zusammenleben, von dem sie sprachen?

Selbstverständlich, ausgehend im praktischen Handeln, nicht im Theoretisieren. Es ist bekannt, dass Papst Johannes Paul VI die grundlegende Verbindung des Dialogs der Liebe mit dem Dialog der Wahrheit betonte. Wenn wir nur auf den Dialog der Wahrheit bestehen, ohne zuerst den Dialog der Liebe zu praktizieren, bleibt der ganze Eifer wirkungslos. Es ist nicht zu übersehen: jede Kirche hat sich auf ihre eigene Theologie festgelegt. Ohne den Dialog der Liebe stehen sich die jeweiligen theologischen Positionen fast unversöhnlich gegenüber. Doch gerade dieser Dialog bietet verschiedene Möglichkeiten, zueinander Kontakt aufzunehmen und die Nähe des Anderen zu suchen. Vielleicht hilft zum besseren Verständnis der Vergleich mit den Sorgen einer Mutter, die erfahren hat, dass ihr Sohn sündigt und deshalb alles tun wird, um ihn zu retten. Sie kommt also zum Priester und bittet diesen: „Vater, nehmt ihn auf, helfen Sie ihm, irgendwie...“ – Sie ist sich der Sünde bewusst, sucht aber einen Weg der Errettung. Ähnlich geschieht es auch im Falle des Dialogs der Kirchen, ausgehend vom Dialog der Liebe. Die Kirchen Deutschlands unterstützen und praktizieren diesen Dialog, es werden uns Räumlichkeiten zur Verfügung gestellt, wir haben die Möglichkeit dort Gottesdienste zu feiern oder andere Aktivitäten auszuüben. Auch wir sollten unser Entgegenkommen bewusst danach ausrichten und die uns in christlichem Geist angebotenen Möglichkeiten entsprechend würdigen. Und in diesem Geist führen wir auch weiterhin den Dialog mit den christlichen Kirchen. Unser Herr Jesus Christus erteilte uns das Gebot: „...Alle sollen eins sein...“ (Joh 17, 21). Es ist unser Auftrag, das Hauptanliegen unseres Auftrags. Aufgrund unserer Geschichte und Identität verfügen wir in dieser Hinsicht über besondere Voraussetzungen. Vor allem in Sieben-

Seine Königliche Hoheit Herzog Franz von Bayern auf Besuch im Kirchenzentrum von München (links); rechts die Frau Konsulin Janette Carabaşu und in der Mitte Weihbischof Sofian von Kronstadt

bürgen, in der Dobrudscha und im Banat fand eine Koexistenz der Rumänen mit anderen Konfessionen, Ethnien und sogar anderen Religionen statt. Unsere Haltung diesen Mitmenschen gegenüber ist von großer Bedeutung: Wir alle sind Söhne des Einen Gottes, der für die Erlösung aller gestorben ist. Wir sollen keinesfalls in einer ausschließenden Selbstzufriedenheit verharren sondern Wege finden, die andere Menschen näher an die Orthodoxie heranführen, auch wenn dafür vielleicht das richtige Verständnis (noch) fehlt. Wir stellen fest, es ist sehr leicht die Anderen mit der „Wahrheit“ zu überrollen, gleichzeitig aber sehr schwer, diese Wahrheit den Anderen sinngemäß, in einer verständlichen und attraktiven Art und Weise, zu übermitteln. Nichts ist einfacher als die Anderen zu verurteilen! Wir sollen die passenden Möglichkeiten finden, sie in die Lage zu versetzen, nicht nur die theoretischen Glaubenswahrheiten, sondern auch die orthodoxe Lebensart zu verstehen. Das kann geschehen, indem das Leben im orthodoxen Glauben, das orthodoxe Ethos auch in unserer Lebensart zum Ausdruck kommt. Doch

manchmal übertreffen uns in dieser Hinsicht die heterodoxen Christen, wenn diese uns aus Überzeugung und Nächstenliebe Möglichkeiten anbieten, die wir ihnen oder anderen Christen – zu Hause – in der Not nicht anbieten würden.

Hochgeweihter Vater, anhand eines Beispiels erwähnten Sie dass die Mutter alles tun würde um ihre Kinder zu retten. In diesem Sinne denken wir auch an die Zukunft unserer Kirche – sowohl im Ausland als auch in Rumänien. Die Kirche beruht auf unserer christlichen Jugend und wir sollten uns die Frage stellen: Inwiefern tragen wir Sorge um diese Jugendlichen und wie können wir ihnen helfen, ihr Leben in der Kirchengemeinschaft zu gestalten?

Ja, ich finde das Beispiel der Mutter zutreffend. Für die Zukunft der Kirche, die Zugehörigkeit der Jugend zum Glauben und zur Kirche ist unser Verhältnis zur Jugend von kapitaler Bedeutung. Für eine Mutter ist es doch das Natürlichste, ihr Kind zu lieben, sich zu bemühen, es zu verstehen und in Liebe zu begleiten. Es ist dabei ganz wichtig, dass wir uns in die Lage des Kindes versetzen. Ich erinnere mich daran, dass Vater Teofil Pârăian uns den Ratschlag gab, ein Gespräch mit dem Kind immer auf Augenhöhe zu führen, im eigentlichen wie auch im übertragenen Sinn. Dazu sollte man sich zum Kind niederbeugen oder es auf die Arme nehmen! – Du kannst nicht von einem Kind verlangen, mit dir Schritt zu halten; du musst deine Schritte an die des Kindes angleichen und versuchen ihm zu helfen. Dazu solltest du dich niederbeugen, zur Natürlichkeit der Gemeinschaft und der unverfälschten Liebe. Du liebst dein Kind, du möchtest mit ihm Zeit verbringen, aktiv sein. Das bedeutet nicht nur mit dem Kind in die Kirche zu gehen und es – aus der Rolle des Vorgesetzten – zu belehren, sondern auch das Kind anzuleiten, eine Rolle in der Kirche einzunehmen, etwas dafür zu tun, ein Teil, ein Glied der Kirche zu sein. Aus diesem Grund bekommen in unserer Kirche auch die Mädchen verschiedene Aufgaben: Sie halten zeitweise während des Gottesdienstes den Bischofstab, tragen das Vortragekreuz während der Prozession vor dem Geistlichen, backen zusammen mit ihren Müttern das Rundbrot (prescura), das während

des Gottesdienstes gesegnet wird, oder sind am kirchlichen Verkaufstand tätig. In diesem Sinne sollten wir mehr Möglichkeiten suchen, unsere Kinder in die sakralen Handlungen einzubinden. Sie werden erkennen, diese Handlungen finden nicht nur für die Kinder, sondern auch mit den Kindern statt. Wenn die Kinder verstehen, was während des Gottesdienstes stattfindet, werden sie sich nicht langweilen. Während der Katechese soll zwischendurch auch Unterhaltsames, wie z.B. Spiele, eingeplant werden. Auch eine Mutter verhält sich so, sie befindet sich nicht in der Rolle der Vorgesetzten. Sie nimmt mit ihrer ganzen Natürlichkeit, Hingabe und Freude am Spiel des Kindes teil – als wäre auch sie noch ein Kind – und befindet sich in Gemeinschaft mit dem Kind. Wenn wir diesen Weg befolgen, finden wir mit Sicherheit den Zugang zum Herzen des Kindes. Einerseits sollen wir den Kindern in Liebe begegnen, andererseits sollen wir selbst ein beispielhaftes Leben in Edelmut und Schönheit führen. Ich möchte folgendes festhalten: In der heutigen Zeit können wir die Kinder und Jugendlichen nicht mehr dazu zwingen, in die Kirche zu kommen; in der Vergangenheit wurden sie manchmal mit Gewalt hierhergebracht. Durch aus dem Glauben wachsende Liebe und Edelmut sollten wir sie dazu erziehen und befähigen, denn die Harmonie der drei Elemente: Glaube, Liebe und Edelmut, zieht die Kinder an. Dort wo diese Elemente auffindbar sind verweilen Kinder gerne.

Das Leben im Glauben in der Familie des Priesters ist ein bedeutendes Vorbild für die ganze Pfarrgemeinschaft, vor allem für die Jugend.

So ist es. Ein Priester ist vielen Herausforderungen ausgesetzt, er muss also selbst seinen Weg finden, den Glauben zusammen mit der Ehefrau und der Familie auf natürliche Art zu leben. Dafür soll er zu jeder Zeit bereit sein! Er soll selbst prüfen, um festzustellen, ob er die Tätigkeit nur aufgrund seiner Ausbildung ausübt, weil die Dinge so (und nicht anders) gemacht werden müssen, oder ob die Ausübung seines Amtes die seelische Reifung, den Sinn und die Erfüllung des Lebens darstellen. Es ist ein bedeutender Unterschied, ob das Gebet des Priesters dessen geistige Nahrung ist,

oder ob dieser nur als Angestellter der Institution Kirche betet. Sein Handeln soll von ausgleichender Schönheit und innerer Überzeugung geprägt sein. Nur so wird es ihm möglich sein, die frohe Botschaft auch der Gemeinde zu vermitteln. Es besteht aber auch die Gefahr, dass der Familie des Priesters zu viel abverlangt wird. Und das kann geschehen, obwohl der Priester aus ganzer Überzeugung handelt... Es könnte sein dass die Kinder eine Zeit lang mithalten, doch später, wenn sich eine Möglichkeit ergibt, werden sie erwidern: „... Ich will nicht mehr, ich kann nicht mehr!... Den anderen Kindern werden Freiheiten gewährt, ich aber habe keine Freiheiten!... Ich möchte so sein wie sie!...“ Es ist offensichtlich, man muss ausgleichend handeln, man soll ein Gleichgewicht anstreben und immer alles aus Überzeugung tun. Denn wenn die Überzeugung fehlt, kann man sich auch nicht weiterentwickeln.

Herausforderungen und Schwierigkeiten bestehen auch darin, dass der Priester sich gleichzeitig sowohl den Gläubigen seiner Pfarrei als auch seiner Familie zuwendet. Dieser übermittelt er den Glauben und sorgt für sie liebevoll. Der Priester darf aber nicht vergessen, auch die Priesterfrau will geliebt werden, obwohl er sich manchmal auf einer geistlichen Reise befindet. Ähnlich geschieht es auch mit den Kindern. Es reicht nicht zu fordern, dass diese folgsam seien, der Priester soll sich auch für deren Sorgen und Nöte interessieren, sie unterstützen, verstehen, ihnen beistehen. Ich sage gerne, die Priesterfrau ist die erste Gläubige der Pfarrei, für die der Priester Sorge trägt. Die ersten Mitglieder der Pfarrgemeinde sind für den Priester die Priesterfrau und die Kinder. Ein Pfarrer der sich nicht für die Erlösung, für das Seelenheil seiner Familie interessiert, kann nicht behaupten, dass ihm das Seelenheil der restlichen Gemeinde wichtig wäre. Er würde sich selbst belügen. Wenn ihm aber das ewige Leben seiner eigenen Familie wichtig ist, wird auch die geistliche Tätigkeit in seiner Pfarrgemeinde glaubwürdig.

Ich denke auch an weitere Schwierigkeiten der Priester, an logistische Probleme der Pfarreien in der Diaspora... Die Gründung einer Pfarrei auf fremdem Boden bedeutet „bei null anzufangen“. Dadurch wird der Glaube, die Hoffnung auf eine harte Probe gestellt... Wie

sollten sich der Priester und seine Familie, angesichts dieser, teils unbekannt, Herausforderungen, verhalten?

Diese Frage ist schwer zu beantworten, denn die Herausforderungen sind mannigfaltig. Wir werden einige dieser Probleme erwähnen, die aber von Pfarrei zu Pfarrei, von Gemeinde zu Gemeinde Unterschiede aufweisen. In den Pfarreien der größeren Städte sind viele der Gemeindemitglieder Intellektuelle. In kleineren Städten oder auf dem Lande sind in unseren Gemeinden auch Mitglieder die schwere körperliche Arbeit leisten, wie z.B. in der Landwirtschaft, in Schlachthäusern oder an Baustellen. Demzufolge gibt es dann auch Unterschiede in der Seelsorge.

Ein Priester, der in dieses Land kommt, soll zuerst dafür sorgen, dass er hier zusammen mit seiner Familie wohnen und leben kann. Weiterhin ist es von besonderer Bedeutung, dass er und auch die Priesterfrau die deutsche Sprache sprechen oder erlernen. So mancher äußert sich diesbezüglich: „...Lass' nur, es geht auch so!“ ...Tatsächlich „geht es“ eine Zeit lang, doch nicht allzu lang... Man wird versuchen, den aufkeimenden Minderwertigkeitskomplex zu unterdrücken, man wird es vorziehen, sich von den „Anderen“ zu isolieren, sich einseitig, egozentrisch und verachtend den Anderen gegenüber zu verhalten. Es besteht sogar die Gefahr, gewissen Verschwörungstheorien zu verfallen und zu behaupten, man wäre der einzige, der die Wahrheit kennt (der die Wahrheit „gepachtet“ hat) und die Anderen, die man ja gar nicht versteht, befänden sich alle auf einem Irrweg. Weiterhin soll sich der Priester Gedanken machen über die Zukunft seiner Kinder. Er soll auch die Wahrscheinlichkeit berücksichtigen, dass die Kinder mit der Zeit den hiesigen Lebensraum mehr lieben als den Lebensraum der „alten Heimat“, dass sie gewisse spezifische Eigenschaften erlangen, die sie eher zur deutschen als zur rumänischen Bevölkerung hinführen. Ganz wichtig für den rumänisch – orthodoxen Priester in der Diaspora ist auch die Erkenntnis der Komplexität der von ihm ausgeübten pastoralen Betreuung. Rumänische orthodoxe Einwanderer kommen aus unterschiedlichen Teilen Rumäniens, manchmal mit ihren Minderwertigkeits- oder Überheblichkeitskomplexen. Manchmal fehlt es ihnen an Ver-

ständnis, sie verurteilen den Priester, wenn dieser den Gottesdienst oder auch andere Aktivitäten auf eine vermeintlich besondere Art durchführt. Damit der Priester einer solchen Herausforderung gewachsen sei, benötigt er eine gute theologische und seelsorgerische Ausbildung, als auch eine ausreichende Praxis. Sonst wird es schwer, diesen Anforderungen gerecht zu werden. Wenn man dann auch noch ein ungestümes Temperament hat und nicht bereit ist, geduldig auch Kritik anzunehmen, wird es sehr schwer die unterschiedlichen Gläubigen zu betreuen. Für die Rumänen ist es auch charakteristisch: Sie sehen sehr schnell das Schlechte, obwohl die Dinge vielleicht ja nur verschieden sind. Und man beginnt zu kritisieren, zu verleumden und letztendlich sich zu entzweien. Der Priester muss sich aber bemühen, ein Garant der Einheit zu sein. Nach den Gottesdiensten gehört auch die Katechese zur Erziehung der Kinder zu den Aufgaben des Priesters.

In der Diaspora muss man berücksichtigen, dass wir sowohl in orthodoxen Pfarreien als auch in rumänischen Gemeinschaften dienen. Über diese unbestreitbare Tatsache habe ich in der Vergangenheit oft nachgedacht. Früher bevorzugte auch ich den Standpunkt einer orthodoxen Pfarrei. Später erkannte ich aber, dass wir uns um *alle* Mitmenschen kümmern müssen, so wie auch Gott für uns alle sorgt. Dieser Gedanke verschaffte mir die notwendige innere Ruhe. Als ich noch im Kloster lebte, vertrat ich eine andere Perspektive: Wenn jemand unsere geistig-seelsorgerische Praxis nicht befolgen wollte, hatte er doch die Freiheit, sich eine andere Gemeinschaft zu suchen. Hier in der Diaspora können wir aber nicht nach dieser Ansicht verfahren; hier müssen alle von uns einbezogen werden. In Rumänien hatte ein jeder die Möglichkeit eine andere Kirche oder ein anderes Kloster aufzusuchen. Jedes Kloster befolgte seine kirchliche Ordnung und das war gut so. Doch hier müssen wir auch andere Verhältnisse berücksichtigen, wir müssen uns bemühen, auch jenen zu helfen, die für die kirchlichen Gegebenheiten ein etwas geringeres Verständnis aufbringen. Wir müssen alle anspornen, sich stärker zu engagieren. Gott ist nachsichtig mit unserer Unkenntnis und unseren eigenen Schwächen. Gott bestraft uns nicht, Er hilft uns, Er fördert in uns das Gute. Und so sollen auch wir den Anderen helfen und von

Der Klerus der Rumänisch-Orthodoxen Erzdiözese Deutschland, Österreich und Luxemburg – Benediktinerkloster „St. Mauritius“ und „St. Nikolaus“ in Niederaltaich, Deutschland – 2023

niemandem etwas einfordern, wozu wir selbst zurzeit noch nicht in der Lage sind. Oft kommt es vor, dass Gläubige, die aber nicht regelmäßige Kirchgänger sind, uns wegen einer Taufe ansprechen, das heißt, die Taufe ihres Kindes wünschen. Es ist dann richtig darauf hinzuweisen, man erwartet, der oder die Getaufte soll eine lebendige Bindung mit Gott in Person und mit der Kirche eingehen, an den Gottesdiensten teilnehmen, beten und fasten, der Sünde und den ungunstigen Leidenschaften entsagen. Eine solche neue Ausrichtung im Leben wird manchmal aber leider nicht akzeptiert, denn man ist von Selbstzufriedenheit erfüllt. Obwohl man feststellt, dass im Leben nicht alles gut geht, werden unsere Ratschläge nicht angenommen, man vermeidet dadurch zusätzliche Anstrengungen, man möchte eher die vorhandene Lebenseinstellung beibehalten. Das Ergebnis ist oft eine gewisse Unzufriedenheit auf beiden Seiten. Wir stellen fest, zu diesem wichtigen Unterfangen benötigt man viel Weisheit. Wir sollen die Menschen an uns heranführen, gleichzeitig aber auch ihr Verständnis, ihre Möglichkeiten berücksichtigen und uns dabei gegenseitig nicht noch mehr Kummer bereiten. Komplizierte Aufgaben stehen uns bevor!

Das Leben als orthodoxer Christ bedeutet, sich täglich, ja stündlich, auf die besonderen Lebenslagen einzustellen. Die Lösungen von heute, in derselben Lebenslage, können sich von den gestrigen Antworten durchaus unterscheiden. Das orthodo-

xe Leben ist unsere gläubige Antwort auf den Ruf Gottes, die Antwort auf die täglichen Herausforderungen des Lebens.

Wir sprachen über die Voraussetzungen unter denen der Priester und Seelsorger seine Gemeinde betreut. Woher bezieht der Priester seinerseits seine geistigen Ressourcen, aus denen er seine erfolgsversprechende Kraft schöpft? In all' den Jahren waren Sie mit der Gründung des Kirchenzentrums München beauftragt, gleichzeitig bewältigten Sie aber auch die Seelsorge der Gläubigen. Woher wurde Ihnen in dieser Zeit Hilfe zuteil?

Du hast sehr treffsicher diese beiden Facetten meiner mehrschichtigen Tätigkeit zur Sprache gebracht. Schon zu Beginn deiner Frage schweiften meine Gedanken zu Vater Teofil, der für mich, in meinem Leben, viel mehr bedeutet als mir eigentlich bewusst werden konnte. Und wie ich schon im vorherigen Interview erwähnte: Er war ein großartiger Mensch, ein Titan des Geistes. Sein beispielhaftes, absolut ernstes und konsequentes Herangehen an die unterschiedlichen Konstellationen hat mir sehr geholfen und hilft mir auch noch heute. Von ihm habe ich gelernt: meinen Beitrag zu leisten in der Gewissheit, Gott wird seinen Teil hinzufügen. Du erwähntest das Kirchenzentrum; dabei half mir das Beispiel des heiligen Basilius des Großen. Mein Master Studium und

meine Doktorarbeit umfassten Themen bezüglich des heiligen Basilius. Seine von ihm ausgeübte vielseitige Tätigkeit war theologisch, pastoral, ökumenisch, liturgisch, homiletisch und karitativ. Sein Bischofsitz befand sich in Caesarea in Kapadokien. Die karitative Einrichtung, die sich in der Nähe der Stadt befand, umfasste eine Kirche, Unterkünfte für die Armen und Reisenden, sowie für Kleriker, die sich auf der Durchreise befanden. Dieses umfassende, vielseitige Zentrum wurde zur damaligen Zeit „die Stadt außerhalb der Stadt“ genannt und viele waren erstaunt über diese Leistung. Demzufolge wurde auch ich in meiner Überzeugung bestärkt: Der Bau des Kirchenzentrums ist möglich! Ich begann mir über den Bau Gedanken zu machen, mein erster Gedanke galt dem notwendigen Ergebnis, nicht unbedingt der Größe oder den Kosten. Davon ausgehend wurden danach die entsprechenden Architektenpläne ausgearbeitet. Und in diesem Sinne galt am Anfang der Aufruf: „Schau'n wir mal...und packen wir's an!“, um erst danach die Ressourcen und die Realisierung festzulegen. Denn wenn wir uns schon am Anfang Grenzen setzen und uns vielleicht selbst einreden, dass wir es gar nicht schaffen, werden wir zu guter Letzt auch nicht imstande sein, etwas zu tun. Der heilige Basilius war also für mich ein leuchtendes Beispiel, das mich mit Vertrauen erfüllte. Auch die Priester sollten den geistlichen Menschen unserer Zeit folgen, Vorbildern, die wir benötigen und die uns vorzeigen wie der Glaube heute gelebt werden kann. Wir folgen auch dem Beispiel der Kirchenväter, die unsere geistigen Vorfahren sind. Das Studium ihrer Lehre, ihres Lebens ist für uns eine wertvolle Inspirationsquelle. Schon der Apostel Paulus sagt: „Gedenkt eurer Vorsteher, die euch das Wort Gottes verkündet haben! Betrachtet den Ertrag ihres Lebenswandels! Ahmt ihren Glauben nach! (Hebr 13, 7).“

Ich denke an das soeben beschriebene Befinden unserer Priester in der Diaspora; manchmal fühlt sich der Priester wie auf einer Pilgerschaft und nicht zu Hause... Was geschieht aber mit den Priestern im Ruhestand? Wie ergeht es ihren Familien?

Oft ist es schwierig, die Heilige Messe zu zelebrieren ohne der „Kirche von zu Hause“ nahe zu

sein. Manchmal verfügt man nicht über einen zusätzlichen Raum für andere Aktivitäten, oder der liturgische Raum ist ungewohnt, nicht familiär. Oft ist die Kirche rund, der Altartisch befindet sich in der Mitte der Kirche oder an der Wand, es gibt also oft Abweichungen von der „orthodoxen Normalität“ von zu Hause. Der Priester zelebriert den orthodoxen Gottesdienst in katholischen oder evangelischen Kirchen, die der rumänischen Gemeinde zur Verfügung gestellt wurden. Am Morgen kommt er schon ein bis zwei Stunden früher, um den liturgischen Raum für den orthodoxen Gottesdienst herzurichten. Er stellt dann die Ikonen, die notwendigen sakralen Gegenstände und manchmal auch den Altartisch auf. Nach dem Gottesdienst bleibt er länger dort, oft zusammen mit seiner Familie und einem bis zwei Gläubigen, um „aufzuräumen“ und den Raum so zu hinterlassen, wie dieser vorgefunden wurde.

Die seelsorgerische Betreuung der hiesigen Gläubigen ist manchmal schwierig; viele von ihnen sind mit den Realitäten nicht vertraut und benötigen wichtige Anleitungen. Es ist nicht leicht für einen Pfarrer, der sich am Anfang seiner Tätigkeit befindet und der manchmal selbst noch nicht so richtig weiß, was er zu tun hat. Das sind alles schwer zu bewältigende Herausforderungen. Es ist auch wichtig, dass sich die Priester, unabhängig davon ob sie über eine kurze oder längere liturgische Praxis verfügen, so oft wie möglich am Sitz der Eparchie einfänden, Kirchen, Klöster, also geweihte liturgische orthodoxe Räume besuchen, damit das Verständnis der orthodoxen Liturgie und des orthodoxen liturgischen Raums wächst, sich der orthodoxe Geist weiterentwickelt und dann auf die Gläubigen übertragen werden kann.

Weiterhin stellen wir uns auch die Frage, was geschieht nach einem lebenslangen Dienst, welche sind die Möglichkeiten, den letzten Teil des Lebens abzusichern. Ich erwähnte schon, etliche Priester dienen, im Glauben, aus Enthusiasmus. Sie leben hier in einer merkantilen Welt, schenken aber ihrem hiesigen Einkommen keine besondere Aufmerksamkeit. Deshalb sollten wir sie darauf hinweisen: Wir müssen auch die Rahmenbedingungen schaffen, damit der Priester, als auch dessen Familie und möglicherweise verwitwete Priesterfrauen, unterstützt werden. Wir benötigen finanzielle Mittel und Rahmenbedingungen,

damit es möglich wird, diese Menschen notfalls zu unterstützen. Die Institution Kirche fordert vom Priester Opferbereitschaft für die Kirche und für die Menschen, gleichzeitig muss man sich aber auch bemühen die Voraussetzungen dieser Hilfe zu schaffen, damit die Priester mit Hingabe für die Gläubigen da sind. Dann sind auch die Gläubigen zu einem Opfer bereit, falls es notwendig sein sollte. Diese praktischen Dinge müssen mit Bedacht und Umsicht angegangen werden. Es sollen finanzielle Mittel bereitgestellt und möglicherweise Unterkünfte für die Kleriker gebaut werden. Es müssen Lösungen gefunden werden, denn falls Priester, die ihr Leben lang aufopferungsvoll gedient haben, im Alter feststellen, dass sie von der Amtskirche oder von den Gläubigen, denen sie gedient haben, alleine gelassen werden, würde das zu einer schweren Enttäuschung oder letztendlich sogar zum Abfall vom Glauben führen.

Die Zusammenarbeit zwischen dem Priester und der Amtskirche ist besonders wichtig, zur gegenseitigen Unterstützung und zum Erreichen des gemeinsamen Wohls...

Ja, die Priester haben im Allgemeinen hohe Erwartungen an die Zusammenarbeit mit der Amtskirche. Das ist auch die Folge einer – in einem Geist der Isolation – in der alten Heimat

stattgefundenen Entwicklung. In dieser Hinsicht drückt sich Seine Heiligkeit Vater Daniel oft folgendermaßen aus: „Die Autokephalie ist eigentlich das Recht eines jeden orthodoxen Landes, allein und ohne Hilfe zu leiden“. Auf ähnliche Weise erleben wir auch die „Autokephalie der Priester“. Die meisten von ihnen sind der Meinung, eine allzu enge Zusammenarbeit mit der Institution Kirche wäre ein Verlust und deshalb möchten sie ihren „Besitz“ bewahren. Schon Basilius der Große pflegte aber zu sagen: „Wenn das allgemeine Gut leidet, so leidet auch das Individuelle.“ Denn wenn wir uns redlich bemühen und uns für das allgemeine Wohl einer Kirche einsetzen, die solide ist und gut organisiert funktioniert, wird für uns alles gut gehen. Es ist aber ganz wichtig, dass wir die Institution Kirche als unser Eigentum betrachten, denn Wir sind Kirche. Die Kirche ist der Leib Christi, gebildet von allen Gläubigen, die sich – vielleicht auch nicht – zur Kirche bekennen. Die Metropolie umfasst alle Pfarreien, die von den Priestern vertreten werden. Wenn diese nun bei jeder Initiative zur Zusammenarbeit seitens der Metropolie zögerlich oder sogar abweisend sind, wird eine weitere Entwicklung kaum möglich sein. Eine gut organisierte Institution Kirche setzt disziplinierte Teilnehmer voraus, die ihren Beitrag beim Aufbau der Institution Kirche geleistet haben und diese nun unterstützen. Das Verhältnis ist kompliziert; die

Das Kirchenzentrum in München. Vogelperspektive.

Leitung der Institution und die Basis müssen liebevoll aufeinander zugehen und die Sorgen des Anderen erkennen. Der Blick soll nicht nur auf die eigenen Bedürfnisse oder auf die Hilfe durch den Anderen ausgerichtet sein. Vielmehr beruhen die Verpflichtungen auf Gegenseitigkeit.

Anlässlich des 30jährigen Bestehens der Rumänischen Orthodoxen Metropolie möchte ich Sie fragen: Wie sehen Sie die Entwicklung der Metropolie in den nächsten 30 Jahren?

Das ist schwer vorzusagen, denn es gibt viele Unbekannte, die unsere Zukunft beeinflussen. Während der letzten 30 Jahre kamen zahlreiche Rumänen nach Deutschland. Es ist schwer vorzusehen, wie lang dieser Strom von rumänischen Einwanderern, die nach Deutschland und Österreich kommen, fortbestehen wird. Wahrscheinlich werden diese Ressourcen in ein paar Jahren erschöpft sein, wir sollten uns darauf einstellen, dass dieser Zufluss abnehmen wird. Wir werden dann auf die bestehenden, eigenen Kräfte angewiesen sein, von denen wieder ein Teil nach Rumänien zurückkehrt oder in andere Länder zieht. Die hier geborenen und aufgewachsenen Kinder und Jugendlichen kommen noch dazu. Wir stellen fest dass von 20 Kindern, die von uns getauft wurden, in ihrer Jugendzeit noch etwa ein bis zwei in die Kirche kommen. Wir können also nicht genau voraussagen, wie viel Kirchgänger es in 30 Jahren geben wird. Deutschland ist ein gut organisiertes Land mit geordneten Strukturen; falls auch wir uns besser organisieren, wahren wir mit Sicherheit die Chance zum Überleben. In Zukunft sollten auch die Aktivitäten mit den Kindern und Jugendlichen ausgeweitet werden. Wir sollten uns besser organisieren und – falls in Zukunft weniger Einwanderer aus Rumänien kommen – unsere eigenen Möglichkeiten besser nutzen. Aus meiner Sicht ist auch die Zusammenarbeit der Priester sehr wichtig. Dafür habe ich ein Konzept erstellt und dieses „Die gute Nachbarschaft der Priester“ genannt. Falls die Priester aber nicht mit Freude zusammenarbeiten, wenn sie sich gegenseitig sabotieren, leidet der Glaube der Gemeindemitglieder als auch die Kirche als Institution darunter. Bisher kamen uns auch die Pfarreiengründungen und der anfängliche Enthusiasmus zugute. In Zukunft

aber müssen wir uns besser organisieren und an den Realitäten des Landes, in dem wir leben, orientieren. Es folgt nun eine Zeit der Überprüfung und an unseren Notwendigkeiten ausgerichteten Umgestaltung. Das alles schließt natürlich auch ein dass die dienenden Priester ihre „rumänische Denkungsweise“ ändern und nicht nur nach dem Prinzip handeln: „...Lass nur, das geht auch so...“, oder „...Lass nur, wir sind schlauer und überlisten sie...“ oder „...Lass nur, wir kommen schon irgendwie über die Runden...“, denn auf diese Art können sich die Dinge nicht zum Guten weiterentwickeln. In diesem Sinne erinnern wir uns auch an den Aphorismus: „Wer nicht an die Zukunft denkt, der wird bald große Sorgen haben.“

Sie erwähnten, eine der besonderen Vorzüge der Heiligkeit ist ihre deutlich erkennbare Offenkundigkeit. Unsere organisatorische und geistige Entfaltung hat Vorrang und bleibt für uns weiterhin unser wichtiges Anliegen, im Hinblick auf unser wahrhaft christliches Leben. Worauf richtet sich hier ganz besonders unsere Aufmerksamkeit?

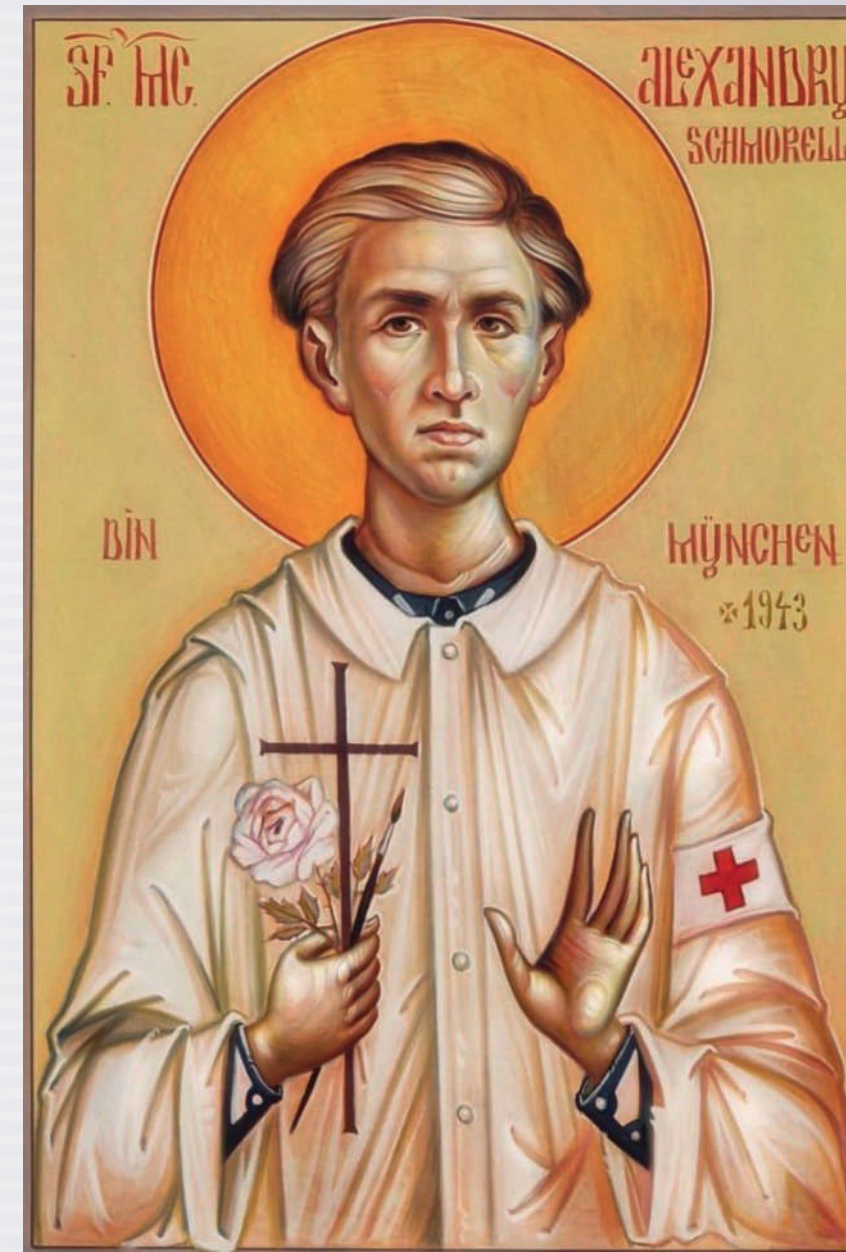
Bei allen unseren Werken sollen wir Gott mit einbeziehen. Er ist unser aller Vater, unser Schöpfer, Er ist das Ziel am Ende unseres irdischen Daseins. Der Standpunkt: „...Alle sind wichtig, aber ich bin wichtiger als alle Anderen...“ muss für alle Zeit überwunden werden. Das ist von großer Bedeutung, denn diese Art zu denken und zu fühlen wird zu einem individualistischen und egozentrischen Verhalten führen. Diese Einstellung wird dann für alle sichtbar, wir erstarren in der Unfähigkeit gegebenenfalls die eigenen institutionellen Grenzen oder die den Pfarreien auferlegten Anordnungen und Regeln zu überwinden.

Im Allgemeinen fehlt uns auch die Freude an der Erlösung, derer wir durch die Kirche teilhaft werden. Wir sind nicht von ansteckendem Eifer erfüllt und leben von Generation zu Generation sozusagen in einer „orthodoxen Trägheit“. Wir müssen uns vor Begeisterung selbst übertreffen! Vater Serafim Popescu vom Kloster Sâmbăta, der für das Jahr 2025 zur Heiligsprechung vorgeschlagen ist, pflegte zu sagen: „Du sollst dich selbst überwinden, und dich selbst hingeben.“ Später wurden diese Worte von Vater Teofil aufs Neue gedeutet:

„Du sollst dich im Glauben überwinden und dich in Liebe opfern.“ Wenn wir so handeln, werden auch in unserem Umfeld der Glaube und die Liebe wachsen. Möge uns Gott helfen, in Hoffnung auf die Erlösung in Jesus Christus zu leben, als Arbeiter in einer immerwährenden Gemeinschaft mit Gott.

Dann gewinnt unser Wesen an Tiefe und erlangt ein neues Antlitz. Mögen wir mit Gottes Hilfe die Freude der Erlösung finden, damit durch uns recht viele Mitmenschen dieser Freude teilhaft werden.

Übersetzung ins Deutsche: Günter Pflanzler

Ikone des Hl. Märtyrers Alexander Schmorell von München, bemalt in den Werkstätten „Hl. Theofana Basarab“ des Münchener Kirchenzentrums

Mărturii ale credincioșilor despre apropierea de Dumnezeu în diaspora – Un interviu și o mărturie

Este bine-cunoscut faptul că drumul vieții fiecăruia dintre noi este unic, așa cum și descoperirea lui Dumnezeu este o experiență unică și personală, pe care fiecare o experimentează într-un mod aparte. Pentru românii care trăiesc în afara granițelor țării, credința joacă un rol fundamental în regăsirea sentimentului de Acasă, deși sunt nevoiți să trăiască „departe de casă”. Credința are rolul primordial de a lega sufletele oamenilor de dorul esențial după care tânjesc: dorul după Dumnezeu. Acest dor umple fiecare gol din interior cu sens și bucurie. Câteva mărturii impresionante despre felul în care l-au întâlnit pe Dumnezeu în diaspora ne oferă în continuare Prof. Mihaela Toader (sub forma unui interviu) și Dr. Mihaela-Simona Ichim (sub forma unei mărturii).

1. Mihaela Toader – „Departe de acasă, dar aproape de Dumnezeu”

Doamna Prof. Mihaela Toader, o profesoară cu experiență vastă didactică și pedagogică la catedrele de geografie, fizică și limba engleză în Statele Unite ale Americii și România, a avut bunăvoința să răspundă la întrebările interviului redacției Revistei Deisis. Cei trei copii ai dumneaei, Iustin, Alexandra și Sofia, sunt elevi eminenți, care participă și la orele de religie ortodoxă în școlile din Salzburg și se implică cu dăruire în activitățile parohiale alături de părinții lor.

Dna. Prof. Mihaela Toader

Redacția: Doamna Prof. Mihaela Toader, a contribuit venirea dumneavoastră în străinătate la apropierea de Dumnezeu?

În urmă cu 10 ani, am publicat în revista Familia Ortodoxă un articol care s-a intitulat „Întâlnirea care mi-a schimbat viața”. Acolo am povestit cum, aflându-mă pe patul unui spital de urgență din SUA (țară în care mă aflam deja de câțiva ani la vremea respectivă) și așteptând rezultatele unor analize foarte importante, salvarea mi-a venit de la crucifixul de pe peretele din dreapta mea, asupra căruia mi s-a oprit privirea în încercarea disperată de a găsi răspunsul problemelor și frământărilor mele. Aveam să aflu că în acea zi era și Sfânta Sărbătoare a Izvorului Tămăduirii, fapt pe care nu l-am considerat o simplă coincidență, la fel cum nici ceea ce s-a întâmplat a doua zi nu a fost o coincidență. O doamnă mai în vârstă, după ce ni s-au întâlnit privirile într-un supermarket, a venit în parcare către mașina noastră și i-a spus soțului: „Spune-i că Dumnezeu o iubește!”. Dumnezeu a trimis pe cineva să îmi transmită prin viu grai că nu mă abandonează și nu mă părăsește, ci că mă iubește. Așa mi-a fost rânduit să Îl descopăr pe Dumnezeu departe de țară, de casă, de familie, pe un fond de disperare și confuzie, ca să nu spun chiar de rătăcire, în Săptămâna Luminaată, vineri, 16 aprilie 2004.

Redacția: În ce mod v-a marcat venirea în diaspora modul de trăire a credinței?

Perioada care a urmat a fost una plină de căutări și revelații, dar și de mari provocări, deoarece, locuind în SUA, cea mai apropiată biserică ortodoxă se afla la o distanță de aproximativ 4 ore de mers cu mașina. Abia atunci am început să apreciez cu adevărat existența bisericilor, să particip la sfintele slujbe ori de câte ori aveam posibilitatea, să mă rog și să trăiesc rugăciunea, să Îl simt pe Dumnezeu aproape de mine și să mă las în voia Lui.

Redacția: Cum ați descoperit comunitatea parohială din care faceți parte acum?

Școala duminicală la parohia din Salzburg

În 2017, prin voia lui Dumnezeu, ne-am mutat în Salzburg. Primul lucru pe care l-am făcut când am aflat despre această nouă plecare a fost să caut online dacă există și unde există cea mai apropiată biserică ortodoxă. Astfel, am descoperit că Parohia Română Ortodoxă din Salzburg, cu hramul Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil, al căror nume îl port (un alt fapt pe care nu l-aș pune pe seama unei simple întâmplări), se afla la doar 20 de minute de mers pe jos de locuința noastră.

Redacția: Cum ați fost primită de membrii comunității?

Am pășit cu sfială în curtea bisericii în acea dimineață frumoasă de august, iar înainte de căldura cu care ne-au întâmpinat membrii parohiei, primirea ne-a fost făcută de mulțimea florilor din Grădina Maicii Domnului, emblema unei comunități atât de frumoase, păstorită cu multă dragoste și dăruire de Preotul Paroh Dr. Dumitru Viezuianu. Îmi aduc aminte de parcă ar fi fost ieri de cuvintele unei doamne dragi din comunitate, atunci când am admirat primirea care ne-a fost făcută: „Așa este la noi. Și totul se datorează părintelui și doamnei preotese. Au grijă de oameni precum cloșca de puiei ei.” Din experiență, știam că în biserică din diasporă suntem departe de casă, dar aproape de Dumnezeu. La biserică din Salzburg, acel „departe de casă” s-a relativizat. Inimile deschise, seninătatea, susținerea reciprocă și bucuria de a fi împreună

sunt doar câteva dintre elementele care au contribuit la formarea primei impresii care avea să se consolideze pe parcursul următorilor 6 ani.

Redacția: Care sunt cele mai mari daruri sau bucurii de care ați avut parte după apropierea de Dumnezeu?

Faptul că cei trei copii ai mei s-au născut și au crescut în biserică, împărtășindu-se de mici la fiecare Sfântă Liturghie la care am participat împreună cu regularitate, constituie una dintre cele mai mari bucurii pe care le-am avut după apropierea de Dumnezeu. Ei nu trebuie să Îl descopere pe Dumnezeu, deja trăiesc aproape de Dumnezeu în spiritul valorilor creștin-ortodoxe și sunt conștienți că lor le revine sarcina de a transmite mai departe nu doar credința noastră sfântă, ci și tradițiile românești.

Redacția: Ce activități educative, culturale-spirituale desfășurați cu copiii și tinerii comunității parohiale din Salzburg?

Atât prin prisma profesiei, cât și a calității de mamă, lucrul cu copiii a stat dintotdeauna în centrul preocupărilor mele. La Parohia Română Ortodoxă din Salzburg, sub coordonarea doamnei învățătoare Eugenia Viezuianu, alături de un grup de cadre didactice, am oportunitatea de a desfășura împreună cu copiii și tinerii din comunitate acti-

vități adaptate pe categorii de vârstă, ținând cont de succesiunea sărbătorilor religioase de-a lungul întregului an. Gama de activități este foarte variată, începând de la desen/pictură de icoane, colaje de icoane, origami și modelaj, încondeiere de ouă, până la programe artistice cu recital de poezie pe teme religioase și rugăciuni, interpretare de cântece și pricesne, precum și dansuri populare tradiționale românești. Îi mulțumesc Bunului Dumnezeu pentru tot ce mi-a adus în viață după ce m-am apropiat de El și pentru însăși viața!

2. Mihaela-Simona Ichim – „Simțeam un dor, fără să-l pot defini...”

Dr. Mihaela-Simona Ichim a urmat Facultatea de Medicină Generală la Universitatea de Medicină și Farmacie „Gr. T. Popa” din Iași până în 2003. A început cariera medicală în Bârlad, ca medic generalist, după care a devenit rezident de Medicină de Familie. În 2008, a continuat cu rezidențiatul în Chirurgie Generală la Spitalul Universitar „Sf. Spiridon” din Iași, finalizând ultimul an în Germania. A devenit medic specialist de chirurgie generală în 2014 și, din 2015, lucrează la Klinikum Coburg. Alături de soțul ei, Mir-

Dna. Dr. Mihaela Ichim

cea-Paraschiv, și de cele două fiice, Codrina-Elena și Maria-Anghelina, se bucură de legătura atât de strânsă pe care o au cu Biserica, dorind să aducă în acest sens următoarea mărturie:

Mă numesc Mihaela, am 46 de ani și mărturisesc că cea mai mare parte din acești ani am petrecut-o fără să știu cât de mult mă iubește Dumnezeu.

Am fost binecuvântată cu doi părinți minunați, oameni simpli, muncitori, pe atunci într-o fabrică de rulmenți, pentru care nașterea mea a însemnat cel mai mare dar de la Dumnezeu, fiind singurul lor copil, venit târziu în viața lor și cu multe riscuri. Am crescut înconjurată de cea mai mare și mai frumoasă dragoste părintească ce poate exista. Am avut o viață liniștită, nu în lux, dar cu strictul necesar, fără boli grave, necazuri, greutăți extreme, cu care se luptă zi de zi atât de mulți oameni. M-am căsătorit, am adus pe lume două minuni de fetițe, am studiat medicina și am devenit, în final, medic chirurg. M-am considerat întotdeauna o femeie împlinită din toate punctele de vedere.

Și totuși...

Am venit în Germania în 2013, deoarece mi-am dorit să pot oferi copiilor mei o viață decentă, măcar așa cum am avut eu copil fiind. Financiar vorbind, nu prea mai reușeam să ne descurcăm, datoriile creșteau, iar profesional vorbind, în România aveam prea puține șanse de a găsi un loc de muncă după terminarea rezidențiatului, cu atât mai mult cu cât îmi doream să fac chirurgie de performanță (transplant de organe).

În primele șase luni în Germania am fost singură, familia a rămas în țară. Totul nou și necunoscut, printre străini... nu mi-a fost ușor, dar căile mi se tot deschideau la fiecare pas, așa cum mi s-a deschis, parcă, întreaga viață. Am locuit la o familie de localnici, oameni minunați, care mi-au desființat pentru totdeauna ideea preconcepută că „nemții sunt reci”. Cu fiecare zi simțeam, însă, tot mai mult că îmi lipsește „ceva”. Nu știam ce, simțeam un dor, fără să-l pot defini, și era altceva decât dorul de familie sau de țară! Gazdele mele erau catolici și, când ne așezam la masă, spuneau o rugăciune, așa cum se obișnuiește la ei, ținându-se de mâini; încă de la început m-au întrebat dacă vreau să particip și eu. Am acceptat. Simțeam că le datorez acest respect pentru ospitalitatea, susținerea și chiar, deja,

prietenia lor. Am observat că „dorul” meu creștea în timpul rugăciunilor. M-au întrebat ce religie am și cum e „la noi”, cum ne rugăm, cum sunt slujbele. Am căutat în amintirile mele... dar am găsit puțin, foarte puțin de spus.

Am fost botezată ortodox, la trei luni de la naștere, dar din copilăria mea îmi amintesc că se mergea la biserică doar atunci când era o nuntă sau o înmormântare... așa erau vremurile. Se poate să mă fi rugat acasă, dar nu îmi mai amintesc. Primul care mi-a trezit interesul către Dumnezeu a fost soțul meu, care, ca prieten, îmi dădea întâlnire... la biserică. Acolo l-am cunoscut pe părintele lui duhovnic, care a devenit și al meu, pentru o scurtă perioadă de timp. Scurtă, pentru că Dumnezeu a hotărât să-l ia la el și așa s-a închis și sufletul meu, înainte de a primi mai mult din Cuvântul Adevărului. În toți anii care au urmat, sufletul meu a rămas cu ușile închise în această privință, în ciuda eforturilor soțului meu de a le redeschide. Recunoșteam existența lui Dumnezeu, puterea și influența Lui în viața omului, dar nimic mai mult. La Sfintele Slujbe mergeam doar sporadic, pentru scurt timp, după ce-mi terminam treburile la spital, doar pentru a-mi recupera familia (aflată acolo de la începutul slujbei). Replica atât de des întâlnită „cred în Dumnezeu așa cum simt eu, înlăuntrul meu, nu trebuie să merg la biserică pentru asta” era și replica mea.

Acestea erau amintirile mele, de aceea, de câte ori gazdele mele mă întrebau despre credința mea, îmi dădeau lacrimile și nu puteam vorbi. Îmi era dor de ceea ce, altădată, refuzasem să văd, deși se găsea în fața mea. Sufletul meu tânjea după ceva ce nu cunoscusem cu adevărat mai deloc, prin alegerea mea. Am început să mă rog tot mai des, așa stângaci, cu cuvintele mele, mai mult să vorbesc cu Dumnezeu. Îl întrebam ce se întâmplă cu mine, ce-mi lipsește și unde, cum să caut să potolesc acest dor. Am căutat pe internet numele unui preot ortodox român în apropiere și l-am găsit pe al părintelui Ionuț Păun, care slujea pe atunci într-o capelă din Erlangen. I-am scris un e-mail în care m-am prezentat și l-am rugat să mă ajute să înțeleg.

Gazdele mele, însă, au înțeles altfel lacrimile mele; au înțeles că mi-e dor de ceea ce am iubit și am lăsat în biserică din România. Așa că s-au pus pe căutat și într-o zi mi-au arătat într-un ziar regional un anunț mititel despre organizarea în Bam-

berg, o dată pe lună, a unei Sfinte Liturghii ortodoxe în limba română. Nu am ajuns la prima slujbă, dar dragii de ei s-au îngrijit să mă aducă personal la biserică la slujba din următoarea lună.

Așa am ajuns la Biserica din Bamberg în ziua de 7 aprilie 2013. Era acolo doar o mână de oameni. Era atât de frig în biserică, încât se vedeau aburi plutind în aer la fiecare expirație. Am tremurat și am plâns toată slujba, dar nu de frig... simțeam o emoție deosebită, ca o împlinire a dorului aceluia neînțeles, o bucurie pe care nu mi-am putut-o imagina niciodată înainte. Nu mi-a fost nici frig, nici rău, nu m-au durut picioarele, nici spatetele, nu aveam lucruri importante de rezolvat (scuzele mele, obișnuite în România, de a nu sta la slujbă cu familia mea). Nu am înțeles mai nimic din Sfânta Liturghie, doar Tatăl nostru (cum aș fi putut să înțeleg?!), dar... era așa de bine acolo, mă simțeam acasă, așa cum nu m-am simțit niciodată niciunde. La sfârșit, a venit părintele să-mi vorbească (eram o „față nouă” printre credincioșii pe care îi cunoștea) și nu mare ne-a fost mirarea să descoperim că el era părintele căruia îi scrisesem e-mailul, iar eu eram doamna doctor căreia nu apucase să-i răspundă la e-mail.

Din acea zi, ușile sufletului meu au început să se deschidă. Pas cu pas, prin rugăciunile și sub îndrumarea Părintelui Ionuț, care a devenit părintele meu duhovnic, am învățat să mă rog, să mă spovedesc, să îmi pun întrebări, să caut tot mai mult să înțeleg Cuvântul lui Dumnezeu în cărți, în predici, în Sfânta Liturghie. Am început să Îi simt prezența lui Dumnezeu în toate laturile vieții mele, să Îl găsesc în sufletul meu, să vorbesc cu El, să Îi cer și să Îi simt ajutorul în timpul operațiilor, al gărzilor dificile. Tot atunci l-am cunoscut și pe Sf. Arhiepiscop și chirurg Luca al Crimeei, care a devenit sfântul meu de suflet, tovarăș și prieten nelipsit în viața mea profesională și nu numai.

După câteva luni, mi s-au alăturat soțul meu și fetele noastre. Am cunoscut împreună aici o altă Familie, prin părinte și prin prietenii de la biserică, căreia ne-am alăturat cu bucurie. La început chiar așa erau salvați cu toții în agenda noastră telefonică – Maria Biserică, Ion Biserică... Am petrecut momente atât de frumoase împreună, la biserică și în afara ei! Ne-am rugat împreună, ne-am bucurat împreună la sărbători, la nunți, la botezuri, ne-am întristat împreună la necazuri, am plâns împreună

Dna. Dr. Mihalea Ichim cu familia

când unii dintre noi au plecat la Domnul, am învățat împreună să căutăm să creștem sufletește.

Iată cum a rânduit Dumnezeu, în mare Lui dragoste pentru mine, să mă trimită la sute de kilometri de casă ca să-l găsesc pe părintele care să-mi deschidă sufletul spre „ACASĂ”. 36 de ani am trăit frumos, dar cu un gol în sufletul meu, fără ca măcar să realizez aceasta. Aici am înțeles ce înseamnă să trăiești cu sufletul întreg. Viața își urmează cursul, cu suișurile și coborâșurile ei. Așa se cuvine! De mine depinde să-mi continui lupta de a-mi păstra sufletul întreg! Crucea, crucile mele, dar și orice bucurie le port, însă, altfel acum, mai conștientă. Nu am ajuns să fac chirurgie de performanță, nu mi-a fost dat, dar

am descoperit multe alte moduri în care pot ajuta oamenii, trupește și sufletește, chiar dacă aceasta înseamnă „doar” să le ascult durerea, să le zâmbesc sau să le cânt „Apărătoare Doamnă”. Ceea ce am găsit aici, în Germania, este Darul lui Dumnezeu pentru mine, un om care L-a refuzat jumătate din viață. Pentru aceasta nu există destule cuvinte prin care să Îi pot mulțumi!

Am găsit într-o rugăciune câteva cuvinte care explică, mai bine decât tot ceea ce am scris până acum, ce am trăit și trăiesc eu de când am venit aici: „Îndulcitu-m-ai cu dorul Tău, Hristoase, și m-ai schimbat cu dumnezeiasca Ta dragoste.” (Rugăciune înainte de Sf. Împărtășanie).

Slavă Bunului Dumnezeu pentru toate!

Zeugnisse der Gläubigen aus der Diaspora darüber, Gott näherzukommen – ein Interview und ein Zeugnis

Bekanntlich ist jeder Lebensweg einzigartig, wie auch die Gotterkenntnis eine einzigartige und persönliche Erfahrung ist, die jeder Mensch anders erfährt. Für die Rumänen, die außerhalb Rumäniens leben, spielt der Glaube eine fundamentale Rolle in der Wiederentdeckung des Heimat-Gefühls, obwohl sie „weit von Zuhause“ leben müssen. Der Glaube verbindet die Seele des Menschen mit der essenziellen Sehnsucht seines Herzens: Der nach Gott. Diese Sehnsucht erfüllt jede innere Leere mit Sinn und Freude. Ein paar ergreifende Zeugnisse über die Weise, wie sie in der Diaspora Gott begegnet sind, bieten uns Prof. Mihaela Toader (im Interview) und Dr. Mihaela-Simona Ichim (im Zeugnis).

1. Mihaela Toader – „Weit von zuhause, aber nahe an Gott“

Frau Mihaela Toader, Eine Professorin mit umfangreicher didaktischer und pädagogischer Erfahrung am Lehrstuhl für Geografie, Physik und Englisch in den USA und in Rumänien, war so freundlich, die

Fragen der Redaktion der Zeitschrift „Deisis“ zu beantworten. Ihre drei Kinder, Iustin, Alexandra und Sofia, sind glänzende Schüler, die am orthodoxen Religionsunterricht in Schulen in Salzburg teilnehmen und sich zusammen mit ihren Eltern in den kircheneigentlichen Aktivitäten engagieren.

Redaktion: Frau Professorin Mihaela Toader, hat ihre Auswanderung dazu beigetragen, Gott näher zu kommen?

Vor zehn Jahren hatte ich in der Zeitschrift „Die Orthodoxe Familie“ einen Artikel mit dem Titel „Eine Begegnung, die mein Leben verändert hat“ publiziert. Dort beschrieb ich, wie ich im Bett eines Notfallkrankenhauses in den USA (wo ich seit ein paar Jahren lebte) lag und auf die Ergebnisse sehr wichtiger Untersuchungen wartete. Die Rettung kam vom Kruzifix an der Wand, das ich ansah, während ich verzweifelt versuchte, eine Antwort auf meine Probleme und Ängste zu finden. Ich erfuhr, dass gerade der Feiertag „Lebenspendende Quelle“ war. Das schien mir kein Zufall

Dr. Mihaela Toader zusammen mit der Familie

zu sein, genauso wie die Geschehnisse am nächsten Tag kein Zufall waren. Nach einem Blickkontakt mit einer älteren Frau im Supermarkt kam sie auf dem Parkplatz zu unserem Auto und sprach meinen Mann an: „Sagen sie ihrer Frau, dass Gott sie liebt!“. Gott hatte jemanden geschickt, der mir persönlich durch die Stimme dieser Frau vermittelte, dass Er mich nicht verlässt, sondern mich liebt. So sollte ich damals Gott erfahren, weit weg von zuhause, von der Heimat, von der Familie, auf Grund von Verzweiflung und Verstörung, wenn nicht sogar Verwirrung, in der Lichtwoche nach Ostern, 16. April 2004.

Redaktion: Wie hat die Diaspora die Art und Weise beeinflusst, Ihren Glauben zu leben?

Die Zeit danach war gekennzeichnet von Suchen, wie von Offenbarungen, aber auch von großen Herausforderungen. Denn in den USA lebend war für mich die nächste orthodoxe Kirche circa vier Autostunden weit entfernt. Damals erst fing

ich an zu schätzen, dass es Kirchen gibt. Ich begann, so oft wie möglich an der göttlichen Liturgie teilzunehmen, zu beten und das Gebet zu leben, mich Gott nahe zu fühlen und mich Gott und seinem Willen anzuvertrauen.

Redaktion: Wie haben Sie die Kirchengemeinde entdeckt, der Sie heute angehören?

Im Jahr 2017, mit dem Willen Gottes, zogen wir nach Salzburg um. Als feststand, dass wir dort hin ziehen werden, suchte ich als erstes online, ob und wo es die nächste rumänisch-orthodoxe Kirche gibt. So entdeckte ich die Rumänische Orthodoxe Kirchengemeinde in Salzburg mit dem Patrozinium „Die Heiligen Erzengel Michael und Gabriel“, deren Name ich trage (ich betrachte das nicht als zufällig) und die sich nahe, nur 20 Minuten zu Fuß, von unserer Wohnung befand.

Redaktion: Wie wurden Sie von den Kirchenmitgliedern empfangen?

Sonntagsschule in der Pfarrei in Salzburg

An einem schönen Morgen im August traten wir schüchtern in den Kirchenhof. Noch ehe wir die Wärme der Gemeinde fühlen konnten, wurden wir von den vielen Blumen im Garten der Gottesmutter empfangen. Sie waren wie ein Abbild dieser schönen Gemeinschaft, in die wir kamen. Die Gemeinde wird mit viel Liebe und Selbstlosigkeit vom Gemeindepfarrer Dr. Dumitru Viezuanu betreut und geführt. Ich erinnere mich, als sei es gestern gewesen, an die Worte einer lieben Frau aus der Gemeinde, als ich mich berührt zeigte, wie wir empfangen wurden: „So ist es bei uns. Und alles dank unseres Priesters und seiner Ehefrau. Sie sorgen sich um die Menschen wie eine Henne um ihre Küken“. Aus Erfahrung wusste ich, dass wir in der Diaspora weit weg von zuhause sind, aber in der Kirche nahe an Gott. In Salzburg ist jenes „weit von zuhause“ relativ geworden. Offene Herzen, Freundlichkeit, gegenseitige Unterstützung und die Freude, das Zusammensein: Das sind nur einige der Gründe, die den ersten guten Eindruck ausmachten. Dieser Eindruck bestätigte und verfestigte sich in den nächsten sechs Jahren.

Redaktion: Welche sind die größten Freuden oder Gaben, die Sie durch die Nähe Gottes erhalten haben?

Eine der größten Freuden nach der Annäherung an Gott war die Tatsache, dass meine drei Kinder von Geburt an in der Kirche aufwuchsen, regelmäßig an der Göttlichen Liturgie teilnahmen und jedes Mal die Heilige Eucharistie empfangen. Sie müssen nicht erst Gott entdecken, weil sie in Gottesnähe den Geist der christlichen Werte und Tugenden leben und es ist ihnen bewusst, dass es ihre Aufgabe ist, nicht nur unseren heiligen Glauben, sondern auch die rumänischen Traditionen weiterzugeben.

Redaktion: Welche erzieherische und kulturell-spirituelle Aktivitäten pflegen Sie mit den Kindern und Jugendlichen der Kirchengemeinde Salzburg?

Die Arbeit mit Kindern stand für mich, beruflich wie auch als Mutter, im Zentrum meines Engagements. Ich habe bei der rumänisch-orthodoxen Kirchengemeinde Salzburg die Möglichkeit, unter

der Leitung der Lehrerin Fr. Eugenia Viezuanu und zusammen mit einer Lehrergruppe, mit Kindern und Jugendlichen Aktivitäten entsprechend ihres Alters durchzuführen. Im Laufe des Jahres und der kirchlichen Feste organisieren wir Aktionen wie beispielsweise: Zeichnen oder Malen von Ikonen, Origami und Modellieren, Bemalen von Ostereiern bis hin zu künstlerischen Programmen wie zum Beispiel: Vortragen von religiösen Gedichten und Gebeten, Singen von kirchlichen und nicht kirchlichen Liedern sowie das Lernen und gemeinsame Tanzen von traditionellen rumänischen Volkstänzen. Ich danke dem lieben Gott für alles, was Er mir gegeben hat im Leben, nachdem ich Ihm nähergekommen bin und ich danke IHM für das Leben selbst!

2. Mihaela-Simona Ichim – „Ich fühlte eine Sehnsucht, ohne sie benennen zu können...“

Dr. Mihaela-Simona Ichim – sie studierte Medizin an der Fakultät für Medizin und Pharmazie „Gh. T. Popa“ in Jassy bis 2003. Sie fing ihr Berufsleben als Allgemeinärztin in Barlad an und wurde dann Assistenzärztin in der Familienmedizin. Im Jahr 2008 war sie Assistenzärztin in der Allgemeinchirurgie der Uniklinik „Hl. Spiridon“ in Jassy, das letzte Jahr der Spezialisierung verbrachte sie in Deutschland. Im Jahr 2014 wurde sie Fachärztin für Allgemeinchirurgie und seit 2015 arbeitet sie im Klinikum Coburg. Zusammen mit ihrem Ehemann Mircea-Paraschiv und ihren zwei Töchtern, Codrina-Elena und Maria-Angelina, freut sie sich über die sehr enge Beziehung zur Kirche. Deshalb möchte sie folgendes Zeugnis ablegen:

Ich heiße Mihaela, bin 46 Jahre alt und möchte bekennen, dass ich den größten Teil meines Lebens verbracht habe, ohne zu wissen, wie groß Gottes Liebe für mich ist.

Ich bin mit wunderbaren Eltern gesegnet, einfache Menschen, damals Arbeitende in einer Kugellagerfabrik. Meine Geburt bedeutete für sie das größte Gottesgeschenk. Ich war ihr einziges Kind, spät in ihr Leben kommend und mit vielen Risiken verbunden. Ich bin aufgewachsen umgeben von der größten und schönsten Elternliebe, die es auf dieser Welt geben kann. Ich hatte ein ruhiges Leben, ohne Luxus, aber mit allem Notwendigen,

ohne schwere Krankheiten oder schlimme Schicksalsschläge, womit heutzutage viele Menschen zu kämpfen haben. Ich heiratete, brachte zwei wunderbare Töchter zur Welt, studierte Medizin und zum Schluss wurde ich Chirurgin. Ich habe mich immer auf allen Ebenen als eine zufriedene Frau gefühlt.

Und trotzdem....

Ich kam 2013 nach Deutschland, weil ich meinen Kindern ein anständiges Leben bieten wollte, zumindest so, wie ich es als Kind hatte. Finanziell kamen wir nicht mehr zurecht, die Schulden wurden immer größer und beruflich gab es in Rumänien sehr wenige Chancen, einen Arbeitsplatz als Fachärztin zu finden, insbesondere, weil ich in der Chirurgie für Organtransplantation tätig sein wollte.

Die ersten sechs Monate war ich allein in Deutschland, meine Familie blieb in Rumänien. Alles war neu und unbekannt und ich zwischen lauter Fremden. Es war nicht leicht, aber vor mir öffneten sich die Türen bei jedem Schritt, so wie immer, mein ganzes Leben lang. Ich wohnte bei einer einheimischen Familie, wunderbare Menschen, die mich dazu brachten, mich von meinem Vorurteil, dass „die Deutschen kalt sind“ für immer zu verabschieden. Mit jedem Tag aber fühlte ich, dass mir „etwas“ fehlt. Ich wusste nicht was, fühlte eine Sehnsucht, ohne sie benennen zu können. Es war etwas anderes als die Sehnsucht nach Familie oder Heimat! Meine Gastgeber waren römisch-katholisch und vor dem Essen beteten sie, sich an den Händen haltend, so wie es der Brauch bei ihnen ist; Von Anfang an hatten sie mich gefragt, ob ich auch teilnehmen möchte. Ich nahm es an. Ich hatte das Gefühl, dass ich ihnen diesen Respekt schuldig bin, für ihre Gastfreundschaft, Unterstützung und sogar ihre Freundschaft. Ich bemerkte, dass meine „Sehnsucht“ während der Gebete wuchs. Sie fragten mich, was für eine Religion ich habe und wie es „bei uns“ ist, wie wir beten, wie unsere Gottesdienste sind. Ich suchte in meiner Erinnerung... fand aber wenig, sehr wenig, was ich sagen konnte.

Ich wurde im Alter von drei Monaten rumänisch-orthodox getauft und aus der Kindheit erinnere ich mich, dass wir nur bei Hochzeiten oder Beerdigungen in die Kirche gingen. So waren die Zeiten damals. Es ist möglich, dass ich zuhause betete, aber ich erinnere mich nicht. Der erste

Mensch, der mein Interesse an Gott weckte, war mein Ehemann, der unsere Treffen in der Kirche festlegte. Dort lernte ich seinen Beichtvater kennen, der für eine kurze Zeit auch mein Beichtvater wurde. Doch nur für kurze Zeit, weil der Beichtvater bald seine letzte Reise zu Gott antrat und verstarb. Meine Seele verschloss sich, bevor ich viel von der Wahrheit Gottes wahrnahm. Die Jahre danach blieben die Türen meiner Seele in dieser Hinsicht verschlossen, trotz aller Bemühungen meines Ehemanns. Ich glaubte an Gott, an seine Kraft und seine Wirkung im Leben der Menschen, aber nicht mehr. Sporadisch nahm ich an den Heiligen Gottesdiensten teil, aber nur für kurze Zeit, nach der Krankenhausarbeit, und nur, um meine Familie abzuholen (die seit Anfang des Gottesdienstes in der Kirche war). Der so oft gehörte Spruch „ich glaube an Gott, so wie ich es fühle, in meinem Inneren, dafür muss ich nicht in die Kirche gehen“ war auch mein Spruch.

Dies waren meine Erinnerungen, darum brach ich jedes Mal, wenn meine Gastgeber nach meiner Religion fragten, in Tränen aus und konnte nicht mehr sprechen. Ich hatte Sehnsucht nach dem, was ich früher zu sehen ablehnte, obwohl es sich vor meinen Augen befand. Meine Seele sehnte sich nach etwas, das sie nie richtig kennenlernen konnte, weil ich es so gewählt hatte. Ich fing an, immer öfter zu beten, eigentlich mehr mit Gott zu sprechen, ungelinkt, mit meinen Worten. Ich fragte Ihn, was mit mir passiert, was und wo es mir fehlt, wie ich diese Sehnsucht stillen soll. Ich suchte im Internet einen rumänisch-orthodoxen Priester in der Nähe und ich fand den Namen des Priesters Ionut Paun, der damals in einer Kapelle in Erlangen diente. Ich schrieb ihm eine E-Mail, erklärte ihm meine Situation und bat ihn mir zu helfen, um zu verstehen, was mit mir passiert. Meine Gastgeber verstanden meine Tränen aber als Sehnsucht nach dem, was ich in Rumänien geliebt und in der Kirche zurückgelassen hatte. Sie fingen an zu suchen und eines Tages kamen sie mit einer kleinen Anzeige in einer regionalen Zeitung, dass es eine Göttliche Liturgie gebe, einmal im Monat, in rumänischer Sprache in Bamberg. Ich konnte nicht zum ersten Gottesdienst gehen, aber meine Gastgeber sorgten persönlich dafür, dass ich zum zweiten Gottesdienst kam.

So kam ich am 07. April 2013 zur Kirche in Bamberg. Nur eine Handvoll Menschen war dort.

Dr. Mihaela-Simona Ichim zusammen mit der Familie von Pfarrer Ionuț Păun

Es war so kalt in der Kirche, dass beim Atmen ein Nebelschleier vor dem Gesicht entstand. Ich zitterte und weinte den ganzen Gottesdienst, aber nicht wegen der Kälte ....ich fühlte eine starke Ergriffenheit, wie eine Erfüllung meiner von mir unverständenen Sehnsucht, eine Freude, die ich mir vorher nicht vorstellen konnte. Es war mir nicht kalt, auch nicht schlecht, meine Beine schmerzten nicht, auch mein Rücken nicht, ich hatte keine wichtigen Dinge zu erledigen (meine üblichen Ausreden in Rumänien, um nicht mit meiner Familie am Gottesdienst teilzunehmen). Ich verstand fast nichts von der Göttlichen Liturgie, nur „Vater Unser“ (wie sollte ich verstehen?!), aber ...es war so gut dort, ich fühlte mich zuhause, so wie ich mich nirgendwo und nie gefühlt habe. Am Ende kam der Priester zu mir, um mich zu begrüßen (ich war ein „neues Gesicht“ zwischen den ihm bekannten Gläubigen) und nicht gering war unser Erstaunen, als wir feststellten, dass er der Priester war, dem ich die E-Mail ge-

schrieben hatte, und ich die Frau Doktor, der er noch nicht geantwortet hatte.

Seit jenem Tag fingen die Türen meiner Seele an, sich zu öffnen. Schrittweise und mit den Gebeten und unter der Anleitung von Vater Ionut, der mein Beichtvater wurde, lernte ich zu beten, zu beichten, nach Selbsterkenntnis zu streben, versuchte das Wort Gottes in Büchern, Predigten und der Göttlichen Liturgie besser zu verstehen. Ich fing an, die Präsenz Gottes in allen Bereichen meines Lebens zu fühlen, Gott in meiner Seele zu finden, mit ihm zu sprechen, seine Hilfe zu erbitten und sie während der Operationen und der schwierigen Nachtdienste zu spüren. In derselben Zeit hatte ich auch den Hl. Erzbischof und Chirurg Lukas von der Krim kennengelernt, der mein persönlicher Schutzheiliger wurde, Kamerad und Freund, immer anwesend in meinem beruflichen und familialen Leben.

Nach ein paar Monaten kamen mein Ehemann und unsere Töchter nach. Wir lernten

hier durch unseren Priester und die Freunde aus der Kirche eine andere Familie kennen: denn das ist unsere Kirche, und wir sind gerne ein Teil von ihr. Am Anfang speicherten wir die neuen Freunde im Telefon sogar als „Maria Kirche“ oder „Johannes Kirche“ ein. Wir hatten so schöne Momente zusammen verbracht, in- und auch außerhalb der Kirche! Wir beteten zusammen, wir feierten zusammen bei Hochzeiten und Taufen, wir litten zusammen bei Krankheit oder Schmerz, wir trauerten zusammen, als manche von uns nach Hause zu Gott gingen, wir lernten, zusammen zu suchen, wie wir seelisch wachsen können.

In seiner großen Liebe hatte Gott bestimmt, mich hunderte von Kilometer von zuhause wegzuschicken, um den Priester zu finden, der meine Seele für „ZUHAUSE“ öffnen soll. 36 Jahre hatte ich schön gelebt, aber mit einer Leere in meiner Seele, ohne mir dessen bewusst zu sein. Hier verstand ich, was es bedeutet, mit der ganzen Seele zu leben. Das Leben folgt seinem Lauf, mit Höhen und Tiefen. So gehört es sich! Von mir hängt es

ab, ob ich meinen Kampf, meine Seele zu retten, fortsetze! Das Kreuz, mein Kummer, aber auch jede Freude trage ich jetzt anders, viel bewusster. Ich hatte nicht erreicht, Chirurgie auf höchstem Level zu praktizieren, es sollte nicht sein, aber ich fand viele andere Möglichkeiten, den Menschen körperlich und seelisch zu helfen, auch wenn das bedeutet, „nur“ ihrem Schmerz zuhören, ihnen zuzulächeln oder ihnen das Lied „Beschützerin Frau“ vorzusingen. Ich, ein Mensch, der Gott ein halbes Leben abgelehnt hat, fand hier in Deutschland das Geschenk Gottes für mich. Dafür gibt es nicht genügend Worte, um Ihm zu danken!

In einem Gebet fand ich ein paar Worte, die besser als alles, was ich bis jetzt geschrieben habe, erklären, was ich erlebte, und was ich weiter lebe, seit ich hier ankam: „Ergriffen hast Du mich mit Sehnen nach Dir, Christus und verwandelt durch Deine göttliche Liebe“ (Gebet vor der Heiligen Kommunion).

Ehre sei dem guten Gott für alles!

Übersetzung ins Deutsche: Dorica Roth

Der Altar im Kreuzsaal des Kirchenzentrums in München

Trăirea Dumnezeieștii Liturghii în diaspora între iubirea Domnului și mulțumirea omului

Pr. Prof. Dr. Daniel Benga

Sfântul Pavel spune despre Hristos că toate cele văzute și nevăzute, cele din ceruri și cele de pe pământ „s-au făcut prin El și pentru El” și „toate prin El sunt așezate”, căci „El este capul trupului, al Bisericii” (Col 1, 16–18). Toate cele trei unități fundamentale ale anului bisericesc ortodox – ziua liturgică, săptămâna liturgică și anul liturgic – recapitulează și actualizează în Biserică taina mântuirii lumii și a omului în Hristos. Ziua liturgică începe cu Vecernia și se încheie cu Sf. Liturghie, recapitulând istoria lumii de la creare până la mântuire, creștinul pregustând în fiecare zi din misterul cerului nou și al pământului nou. Săptămâna liturgică începe duminică, cu Sf. Liturghie a învierii, pentru ca să continue luna cu pomenirea îngerilor, să treacă prin Cruce vinerea și, pomenindu-i pe cei adormiți sâmbăta, să ne conducă din nou spre Înviere. Anul bisericesc rememorează, de asemenea, toată viața lui Hristos de la Naștere, prin Botez, până la Cruce, Înviere și Înălțare la ceruri. Toate cele trei cicluri liturgice ajută creștinul, căruia îi este dăruit totul în Hristos, să se apropie de El și chiar să se unească cu El, până ajunge să rostească, asemeni Sfântului Apostol Pavel: „M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine” (Gal. 2, 20).

Cea mai profundă și deplină întâlnire și unire cu Hristos cel Înviat are loc în Sfânta Liturghie, prin primirea Sfinteii Împărtășanii, după cum confirmă Sfântul Nicolae Cabasila:

„Sfânta Împărtășanie este Taina cea mai mare, pentru că mai încolo de ea nu se mai poate merge, nici nu se mai poate adăuga ceva. Căci, de regulă, după o treaptă vine a doua, după aceasta a treia și apoi tot așa până la cea din urmă. După Sfânta Împărtășanie însă nu mai este loc unde să pășești, de aceea trebuie să te oprești aici și să te gândești cum să faci ca să poți păstra până la sfârșit comoara pe care ai dobândit-o” (Sf. Nicolae Cabasila, Despre viața în Hristos, Cartea a IV-a).

Sărbătorind în acest an 30 de ani de la întemeierea Mitropoliei Ortodoxe Române a Germaniei,

Europei Centrale și de Nord, încerc să evidențiez în textul de față modul în care Dumnezeiasca Liturghie este trăită astăzi de cei peste șase milioane de români, organizați în aproximativ 900 de parohii și cinci eparhii în țările Europei Centrale, de Nord, de Vest și de Sud. Mai întâi, doresc să subliniez că toate comunitățile ortodoxe din întreaga lume, nu doar cele românești, celebrează aceeași Sfântă Liturghie. Cu toate acestea, există diferențe legate de modul și locul în care aceasta este celebrată, de modul de participare al credincioșilor la slujbă, de unele aspecte particulare neprecizate întotdeauna în cărțile de slujbă.

Credincioșii români care participă la Sf. Liturghie în diaspora remarcă imediat o diferență majoră față de comunitățile ortodoxe din țară. Datorită faptului că slujbele sunt săvârșite în proporție covârșitoare în locașuri de cult catolice sau protestante, participanții au posibilitatea să vadă tot ceea ce se întâmplă în Sfântul Altar: proscomidia

Pr. Prof. Dr. Daniel Benga – Profesor de Liturgică, Patrologie și Istoria Bisericii Vechi la Departamentul de Teologie Ortodoxă al Universității Ludwig-Maximilian din München

sau pregătirea Sfintelor Daruri, căderea Sf. Mese și a Darurilor, metaniile și plecaciunile preoților, sărutarea păcii dintre clerici, invocarea Sfântului Duh la epicleză, unirea Sfintelor Daruri înainte de Împărtășanie, însăși împărtășania preoților, precum și ducerea finală a Sfintelor Daruri rămase la proscomidiar și căderea acestora. Inspirat de studiile și slujirea liturgică la Institutul de Teologie Ortodoxă Sfântul Serghie din Paris, precum și de unii părinți duhovnicești, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Serafim, după începerea slujirii ca întâistătător al Mitropoliei Germaniei, Europei Centrale și de Nord în 1994, a dublat această deschidere arhitectonică a locașului de cult, care permite vederea ritualurilor liturgice din Sfântul Altar, cu o deschidere liturgică marcată de câteva elemente centrale: rostirea unor rugăciuni ale Sfintei Liturghii cu voce tare, inclusiv Anaforaua (rugăciunea centrală, în cadrul căreia are loc prefacerea cinstitelor daruri în Trupul și Sângele lui Hristos), reintroducerea sărutării păcii și în rândul credincioșilor, precum și deasa împărtășanie, în mod special a copiilor, care au o viață curată înaintea lui Dumnezeu. Aceste elemente au fost preluate treptat în toate eparhiile și parohiile diasporei românești din Europa, constituind astăzi un mod de a fi și a sluji al ierarhilor, preoților și credincioșilor români.

În cele ce urmează, doresc să analizez importanța acestui mod de slujire asupra vieții duhovnicești a parohiilor. Înainte de revenirea în diaspora am avut ocazia să vizitez și să slujesc în multe parohii românești din Austria, Italia, Germania, Spania sau Franța. Constatarea cu care reveneam în țară era mereu aceeași, anume îmi păreau mai vii decât comunitățile din România, iar acest lucru se datora deseori împărtășirii, care aduce cu sine mai multă atenție la modul de viață, o mai puternică comuniune între credincioșii care se împărtășesc din același potir în fiecare duminică și mai multă bucurie duhovnicească. Plecând de la această constatare, doresc să arăt mai jos ce câștigă sinaxa liturgică formată din clerici și credincioși prin rostirea cu voce tare a Anaforalei și prin continua sau deasa împărtășire cu Sfintele Taine.

Cele mai profunde elemente teologice și duhovnicești ale Dumnezeieștii Liturghii sunt cuprinse în mod special în rugăciunile acesteia. Istoria mântuirii în Hristos este descrisă în Anaforaua

liturgică, de asemenea mulțumirea adusă de noi, oamenii, lui Dumnezeu pentru crearea lumii și a omului, dar și pentru mântuirea acestora, este exprimată în rugăciunile centrale ale Liturghiei. Intercesiunea noastră pentru întreaga Biserică este cuprinsă tot în rugăciunile liturgice, roadele Sfintei Împărtășanii în viața creștinilor, dar și invocarea Sfântului Duh sunt exprimate tot sub formă de rugăciune. Dacă am încerca să sintetizăm întreaga Liturghie în câteva cuvinte, atunci am putea spune că ea este dăruirea iubitoare a Fiului lui Dumnezeu pentru noi, oamenii, la care noi răspundem cu laudă și mulțumire. În Anaforaua Liturghiei Sfântului Ioan Gură de Aur îi mulțumim lui Dumnezeu pentru aducerea lumii din neființă la ființă, pentru mântuirea adusă de Hristos, iar după cântarea „Sfânt, Sfânt, Sfânt”, preotul spune: „Că Tu ai iubit lumea Ta atât de mult, încât pe Unul-Născut Fiul Tău L-ai dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică”. Aceasta este taina fundamentală care întemeiază Liturghia ca actualizare zilnică a istoriei iubirii lui Dumnezeu pentru noi, oamenii, și participarea noastră directă la aceasta. Mai departe se istorisește despre jertfa lui Hristos și Cina cea de Taină, unde a întemeiat Sf. Liturghie. Invocarea Sfântului Duh prefacă darurile de pâine și vin în Cinstitul Trup și Cinstitul Sânge al Domnului, cu care apoi ne împărtășim. Cu alte cuvinte, comunitatea adunată în rugăciune îi răspunde iubirii fără de margini a Domnului mulțumindu-i pentru toate cele dăruite omului. În prima parte a Anaforalei, preotul mulțumește lui Dumnezeu pentru mântuirea dăruită în Hristos, pentru că Domnul binevoiește să primească din mâini omește Liturghia, dar și „pentru toate pe care le știm și pe care nu le știm, pentru binefacerile Tale arătate și nearătate, ce ni s-au făcut nouă”. Toate aceste elemente centrale ale Sfintei Liturghii, dacă sunt rostite doar în taină în Sfântul Altar, rămân neauzite și netrăite de credincioși în toată profunzimea și adâncimea lor duhovnicească și mântuitoare.

Anaforaua a fost rostită sau citită cu voce tare în primele cinci veacuri creștine, până când, treptat, s-a ajuns la rostirea ei tainic în Altar. Sfântul Împărat Justinian (527–565) a fost nevoit să reacționeze împotriva acestei noi practici prin Novela 137 din 26.03.565, în care cerea preoților din întregul Imperiu Bizantin citirea Anaforalei cu voce tare, pentru ca evlavia credincioșilor să nu aibă de

Bucuria de a sluji lui Dumnezeu în Sfânta Liturghie

suferit. Motivele afundării Anaforalei liturgice în tăcere sunt încă disputate și astăzi în cercetarea liturgică, neputând fi descrise aici. Două întrebări sunt însă importante. Există vreun motiv pentru care credincioșii nu ar fi îndreptățiți să audă rugăciunea Anaforalei? Eu nu cunosc niciunul. O a doua întrebare ar fi: ce se pierde când Anaforaua nu este auzită de credincioși? Aceștia sunt lipsiți atât de întreaga actualizare a istoriei mântuirii ca iubire jertfelnică a lui Hristos pentru noi, cât și de participarea la mulțumirea adusă pentru aceasta Domnului. Simplu spus, iubirea Domnului pentru ei nu o aud pomenită, iar mulțumirea lor pentru toate cele dăruite de Domnul nu este exprimată. Se ajunge astfel la o situație în care credincioșii participă alături de diacon la rostirea cererilor ecteniilor, la care răspund cu „Doamne, miluiește” și „Dă, Doamne”, aflându-se doar în ipostaza de a cere ceva de la Dumnezeu, însă nu și în cea de aducători de mulțumire alături de preotul slujitor.

Cu toții știm că nu Dumnezeu are nevoie să audă aceste rugăciuni, deoarece El știe cel mai bine ce a făcut pentru noi, ci noi toți, cler și popor, avem nevoie să le auzim, pentru a înțelege în mod tot mai profund cum ne-a iubit și ce a făcut El pentru noi în stare de rugăciune și doxologie. Acest lucru este evident la săvârșirea altor Sfinte Taine, precum Botezul, Cununia, Sfântul Maslu

etc., ale căror rugăciuni sunt în totalitate rostite cu voce tare. Rugăciunile rostite în cadrul acestora de către preot cu voce tare, în numele poporului, descriu ce a făcut Dumnezeu pentru noi, iar apoi cuprind rugămintea către Domnul să facă vii și active gesturile Sale mântuitoare față de toți cei prezenți. Aplicat la Sfânta Liturghie, am putea spune că, atunci când îi auzi rugăciunile, înțelegi că ești iubit cu iubire dumnezeiască veșnică, care trece dincolo de moarte. Aceasta conduce automat la recunoștință pentru această iubire și pentru toate binefacerile dumnezeiești „arătate și nearătate”, iar viața unui om mulțumitor și recunoscător lui Dumnezeu capătă o împlinire duhovnicească și o bucurie nebănuite. Chiar alte științe umaniste au arătat că cei mai fericiți oameni de pe pământ sunt cei ce se simt iubiți și sunt recunoscători pentru viața lor. Sfânta Liturghie, așa cum este săvârșită azi în comunitățile românești din Europa, aduce, prin aducerea aminte de iubirea Domnului și exprimarea expresă a mulțumirii omului, bucurie și veselie în inimile participanților.

Pe lângă auzirea rugăciunilor rostite de preot, împărtășirea continuă sau neîntreruptă cu Trupul și Sângele lui Hristos ajută omul enorm în urcușul său duhovnicesc spre Dumnezeu. Această împărtășire deasă, cum mai este numită, a fost o constantă în viața creștinilor primelor secole, care se

împărtășeau toți la Sf. Liturghie. Cel care nu se împărtășea era excepția, iar cei ce se împărtășeau formau regula. Această practică a slăbit de-a lungul secolelor, oamenii pierzând, pe de o parte, râvna pregătirii pentru Împărtășanie, iar pe de altă parte, temându-se să nu primească Sfintele Taine cu nevrednicie. Cine este însă vrednic să Îl primească pe Dumnezeu în lăuntru său? Suntem vrednici o dată, de două ori sau de patru ori pe an, pentru că am ținut câteva zile de post și am spus o rugăciune în plus? Oare nu ar trebui să fim mereu treji și în stare de rugăciune? Sfântul Ioan Casian spunea, într-una din convorbirile sale duhovnicești, că acela care crede că este vrednic să se împărtășească chiar și o singură dată este mai departe de Dumnezeu decât cel care își cunoaște păcatele și neputințele, dar merge cu sinceritate, pocăință și încredere la Hristos. Pentru a ieși din ecuația aproape fără ieșire „vrednicie-nevrednicie”, se poate pune o altă întrebare: Ce mă oprește pe mine să mă împărtășesc cu Trupul și Sângele lui Hristos, conștient fiind de păcătoșenia mea? În mare, singurele lucruri opritoare sunt păcatele de moarte (apostazia, uciderea, avortul, desfrânarea, ura aproape-lui etc.). Dacă Domnul ne ajută să nu trăim în ele, atunci, cu spovedanie și binecuvântarea duhovnicului, ne-am putea apropia mai des de Tainele lui Hristos. Astfel, dorința de a-L primi prin Sfânta

Împărtășanie în trupul, inima și sufletul nostru este cea care ar trebui să determine mersul nostru la Sfânta Liturghie și Împărtășirea. În rugăciunile pregătitoare pentru împărtășire mărturisim chiar și după spovedanie că suntem păcătoși și nevrednici, iar textele Sfintelor Liturghii ale Sfinților Ioan Hrisostom și Vasile cel Mare ne transmit că Împărtășania însăși o primim „spre iertarea păcatelor și spre viața veșnică”. Sf. Nicodim Aghioritul a arătat în scrierile sale că Sfânta Împărtășanie o primește și trăiește fiecare creștin după starea sa duhovnicească. Celor ce luptă cu păcatele le este întărire spre biruința lor, celor care sunt pe primele trepte ale virtuții le este ajutor spre a urca pe următoarele, iar celor înaintați în viața duhovnicească spre mai mare lumină și bucurie. Astfel, Hristos se coboară la nivelul duhovnicesc al fiecăruia și merge pe drumul mântuirii împreună cu el, cu condiția ca omul să fie mereu în stare de trezvie și de luptă cu propriile păcate.

Cum a fost însă posibil ca în diaspora comunitățile învățate în mod tradițional cu împărtășania rară să fie determinate spre împărtășire neîntreruptă cu Sfintele Taine? Pronia divină a lucrat o înnoire prin sufletele curate ale copiilor. Cele două elemente centrale care țineau și țin până azi credincioșii adulți departe de Împărtășanie luni de zile între marile posturi sunt indisponibilita-

În Sfânta Liturghie, Hristos este prezent în chip nevăzut

tea de a face efortul pregătirii pentru primirea acesteia și conștiința nevredniciei. Înaltpreasfințitul Mitropolit Serafim s-a inspirat din chemarea Mântuitorului „Lăsați copiii și nu-i opriți să vină la Mine, că a unora ca aceștia este împărăția cerurilor” (Mt 19, 14), deoarece aceștia împlinesc ambele criterii prin nevinovăția lor. Copiii au devenit astfel „înaintemergători” ai părinților pe drumul apropierii de Hristos cel euharistic. De-a împărtășire a copiilor a avut efect direct asupra părinților și a întregii familii, conducând, în cele din urmă, la mai deasă împărtășire a întregii familii. Părinții se străduiau să ajungă la fiecare Sf. Liturghie, pentru a-i împărtăși pe copii, iar prin aceasta s-a ajuns la situația paradoxală în care copiii îi aduceau pe părinți la biserică. Aflați în atmosfera liturgică marcată de deasă împărtășanie a copiilor, părinții au început încet, încet să se împărtășească mai des și ei la îndemnul ierarhilor și al preoților, care primesc Sfintele Taine la fiecare Sfânta Liturghie.

Înainte de a ajunge la finalul acestui text, doresc să menționez și practica sărutului păcii între credincioși, reînviată și practică în diaspora în ultimele trei decenii. Aceasta constituia un element central al Sfintei Liturghii în primele veacuri, fiind restrânsă în Bizanț doar la clericul din Sfântul Altar. Motivele acestei evoluții nu au fost până azi deplin clarificate. Discutând de-a lungul anilor cu mulți preoți din țară despre acest gest liturgic fundamental de comuniune și iubire între cei adunați în sinaxa liturgică, cei mai mulți mi-au spus că nu sunt de acord cu sărutul păcii între credincioși, pentru că ar provoca dezordine și gălăgie în biserică. O doamnă din Germania m-a întrebat odată de ce ortodocșii au împrumutat această practică de la catolici. I-am răspuns că ritualul este din Noul Testament și în vremea Sf. Ioan Gură de Aur, după cum ne atestă omiliile acestuia, era practicat între toți credincioșii care participau la Sfânta Liturghie. Adesea, stăm în biserică fără să cunoaștem persoanele care se roagă lângă noi și împreună cu noi. Sărutarea păcii arată o deschidere către vecinii noștri din biserică, ducând la intrarea directă în relație cu aceștia, căci toți formăm trupul lui Hristos. Ritualul este practicat azi în diaspora în felul următor: preotul iese în fața ușilor altarului și spune poporului „Hristos în mijlocul nostru”, iar acesta răspunde

într-un glas: „Este și va fi”, preotul confirmând „Totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilor”. Credincioșii se întorc apoi unii către alții și își dau mâinile, se salută sau îmbrățișează reciproc vreme de câteva secunde, pentru ca apoi să rostească în comuniune cu toți cei prezenți și cu clerul din Sfântul Altar Simbolul Credinței. Singurul lucru care poarte ar trebui aici îmbunătățit ar fi acela de a schimba strângerea de mână cu o sărutare sau îmbrățișare. Tradiția veche bizantină și cea ortodoxă nu cunosc strângerea de mână, ci sărutarea păcii sau a iertării, așa cum ne-o dăruim unii altora la vecernia din duminica înainte să înceapă postul mare, numită și „Vecernia iertării”.

Închei aceste gânduri despre iubire și mulțumiri în Sfânta Liturghie spunând că Biserica este cel mai frumos gând de iubire al lui Dumnezeu pentru lume și oameni, deoarece ea este laboratorul învierii noastre, locul în care patimile sunt arse și neputințele vindecate, iar sufletele sunt spre cer ridicate. Sfânta Liturghie este inima acestui laborator, în care Sfântul Duh transformă din interior viața noastră amestecată cu moartea într-o viață amestecată cu veșnicia, după cum spunea teologul francez Olivier Clement. Dacă așteptăm să fim „vrednici” sau „fără de păcat” pentru a primi Sfânta Împărtășanie, cred că suntem în înșelare și ne lipsim de cel mai mare dar pe care omul îl poate primi pe pământ, unirea cu Hristos, cel care se dăruiește nouă la masa euharistică ca băutură și mâncare. Această experiență este descrisă în mod minunat de Sfântul Nicolae Cabasila:

„Fiindcă îndată după împărtășanie trupul, sufletul și toate puterile noastre se înduhovnesc, atunci însemnează că trup se unește cu trup, sânge cu sânge și suflet cu suflet. Urmarea este că binele biruiește răul tot mai cu tărie, iar cele dumnezeiești stăpânesc peste cele omenești sau, cum spune Sf. Pavel când vorbește despre înviere: «moartea este înghițită de viață», iar mai departe: «de acum nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește întru mine». O! Ce taină copleșitoare! Cugetul lui Hristos se face una cu cugetul nostru, voia Lui, una cu voia noastră, trupul și sângele Lui, una cu trupul și sângele nostru! Și atunci cât de puternic trebuie să fie cugetul nostru, când e stăpânit de cugetul lui Dumnezeu, cât de dârăză voința noastră, dacă însuși Domnul o mână și cât de înflăcărat curajul nostru, când focul însuși se revărsă peste el!” (Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, Cartea a IV-a).

Die Göttliche Liturgie in der Diaspora zwischen der Liebe Gottes und der Dankbarkeit des Menschen

Pr. Prof. Dr. Daniel Benga

Der Heilige Apostel Paulus sagt, dass alles im Himmel und auf Erden, das Sichtbare und das Unsichtbare durch Christus und „auf ihn hin erschaffen“ ist. „In ihm hat alles Bestand“, denn „er ist das Haupt, der Leib aber ist die Kirche“ (vgl. Kol 1, 16–18). Alle drei grundlegenden Einheiten des orthodoxen Kirchenjahres – der liturgische Tag, die liturgische Woche und das liturgische Jahr – rekapitulieren und vergegenwärtigen in der Kirche das Mysterium der Erlösung der Welt und des Menschen in Christus. Der liturgische Tag beginnt mit der Vesper und endet mit der Göttlichen Liturgie und rekapituliert die Geschichte der Welt von der Schöpfung bis zur Erlösung hin, wobei der Christ jeden Tag einen Vorgeschmack des neuen Himmels und der neuen Erde erhält. Die liturgische Woche beginnt am Sonntag mit der Auferstehungsliturgie, gedenkt am Montag der Engel, geht durch das Kreuz am Freitag und indem sie am Samstag der Verstorbenen gedenkt, führt sie uns wiederum zur Auferstehung. Das Kirchenjahr vergegenwärtigt desgleichen das gesamte Leben Christi von seiner Geburt über die Taufe bis zu Kreuz, Auferstehung und Himmelfahrt. Diese drei li-

Pfr. Prof. Dr. Daniel Benga

turgischen Zyklen helfen dem Christen, der in Christus alles erhalten hat, sich ihm zu nähern und sich sogar mit ihm zu vereinen, bis er mit dem Apostel Paulus sagen kann: „Ich bin mit Christus gekreuzigt worden; und nicht mehr ich lebe, sondern Christus lebt in mir“ (Gal 2, 20).

Die tiefste und vollständigste Begegnung und Vereinigung mit dem auferstandenen Christus findet in der Liturgie durch den Empfang der Heiligen Kommunion statt, wie der Heilige Nikolaus Kabasilas bestätigt:

„Darum auch ist dies [der Empfang der Heiligen Kommunion] das abschließende Mysterium, denn darüber hinaus kann man nicht mehr weiter vordringen, kann nichts mehr hinzukommen. Das erste [Mysterium] verlangt offenbar das mittlere und das mittlere das letzte. Nach der Eucharistie aber bleibt uns nichts mehr, dem wir nachzugehen hätten, als nur: dort stehenzubleiben und zu suchen und zu schauen, wie man den Schatz bis ans Ende bewahren kann“ (Nikolaus Kabasilas, Das Buch vom Leben in Christus, Buch IV).

Da wir 2024 das dreißigjährige Jubiläum der Gründung der Rumänisch-Orthodoxen Metropolie von Deutschland, Mittel- und Nordeuropa feiern, möchte ich in diesem Text beleuchten, wie die Göttliche Liturgie heutzutage von den mehr als sechs Millionen Rumänen gefeiert wird, die in etwa 900 Gemeinden und fünf Diözesen in den Ländern Mittel-, Nord-, West- und Südeuropas organisiert sind. Zunächst einmal möchte ich darauf hinweisen, dass alle orthodoxen Gemeinden auf der ganzen Welt, nicht nur die rumänischen, dieselbe Göttliche Liturgie feiern. Es gibt jedoch Unterschiede in Bezug auf die Art und Weise und den Ort, an dem sie gefeiert wird, auf die Art und Weise, in der die Gläubigen an ihr teilnehmen, sowie auf einige besondere Aspekte, die in den liturgischen Büchern nicht immer präzisiert werden.

Rumänische Gläubige, die in der Diaspora an einer Liturgie teilnehmen, bemerken sofort einen großen Unterschied zu den orthodoxen Gemeinden in Rumänien. Da die meisten Gottesdienste in rö-

misch-katholischen oder protestantischen Gotteshäusern ohne Ikonostasis gefeiert werden, haben die Teilnehmer freie Sicht in den Altarraum hinein und die Möglichkeit, alles zu sehen, was am Heiligen Altar geschieht: die Proskomidie bzw. die Zubereitung der darzubringenden Gaben, die Beweihräucherung des Altares und der Heiligen Gaben, die wiederholten Metanien und die Verbeugungen der Geistlichen, der Friedenskuss unter den Priestern, die Anrufung des Heiligen Geistes bei der Epiklese, die Zusammenführung der Heiligen Gaben vor der Kommunion, die Kommunion der Geistlichen selbst sowie die abschließende Verbringung des Heiligen Kelches auf den Rüsttisch und seine finale Beweihräucherung. Inspiriert durch sein Studium und das liturgische Leben am St. Sergius-Institut für Orthodoxe Theologie in Paris sowie durch einige geistliche Väter duplizierte Seine Eminenz Metropolitan Serafim nach seinem Amtsantritt als Primas der Metropolie von Deutschland, Zentral- und Nordeuropa im Jahr 1994 diese architektonische Öffnung des Gotteshauses, die die liturgischen Riten am Heiligen Altar sichtbar werden lässt, mit einer liturgischen Erneuerung, die durch einige zentrale Elemente gekennzeichnet ist: Das laute Rezitieren einiger Priester-Gebete, darunter die Anaphora (das zentrale Gebet, in dem die Umwandlung der Heiligen Gaben in den wahrhaftigen Leib und das Blut Christi stattfindet), die Wiedereinführung des Friedenskusses auch unter den Gläubigen und die Heilige Kommunion, insbesondere für Kinder, die ein reines Leben vor Gott haben. Diese Elemente wurden nach und nach in allen Diözesen und Pfarreien der rumänischen Diaspora in Europa übernommen und bilden heute eine Lebens- und Dienstform der rumänischen Hierarchen, Priester und Gläubigen.

Im Folgenden möchte ich die Bedeutung dieser Art der Feier des Gottesdienstes für das geistliche Leben der Kirchengemeinden analysieren. Bevor ich in die Diaspora zurückkehrte, hatte ich die Gelegenheit, viele rumänische Gemeinden in Österreich, Italien, Deutschland, Spanien und Frankreich zu besuchen und dort zu zelebrieren. Ich kehrte immer mit der gleichen Beobachtung zurück: sie schienen lebendiger zu sein als die rumänischen Gemeinden von zuhause, und das lag meiner Meinung nach am viel häufigeren Kommunionempfang, zum Teil an jedem Sonntag. Dies

richtet mehr Aufmerksamkeit auf die eigene Lebensweise, stärkt die Gemeinschaft zwischen den Gläubigen und bringt mehr geistliche Freude mit sich. Ausgehend von dieser Beobachtung möchte ich im Folgenden zeigen, was die liturgische Zusammenkunft von Klerus und Gläubigen durch das laute Sprechen der Anaphora und durch den häufigen Kommunionempfang gewinnt.

Die tiefsten theologischen und spirituellen Elemente der Göttlichen Liturgie sind vor allem in ihren Gebeten enthalten. Die Heilsgeschichte in Christus wird in der liturgischen Anaphora beschrieben, ebenso wird der Dank von uns Menschen an Gott für die Erschaffung der Welt und des Menschen und für ihr Heil in den zentralen Gebeten der Liturgie ausgedrückt. Unsere Fürbitte für die ganze Kirche ist ebenfalls in den liturgischen Gebeten enthalten, die Früchte des Kommunionempfanges im Leben der Kommunikanten und die Anrufung des Heiligen Geistes kommen ebenfalls im Gebet zum Ausdruck. Wenn wir versuchen würden, die ganze Liturgie in wenigen Worten zusammenzufassen, dann könnten wir sagen, dass sie die liebevolle Hingabe des Sohnes Gottes für uns Menschen ist, auf das wir mit Lob und Dank antworten. In der Anaphora der Chrysostomus-Liturgie danken wir Gott dafür, dass er die Welt aus dem Nichtsein ins Dasein gebracht hat, für das in Christus geschenkte Heil und nach dem Sanctus („Heilig, heilig, heilig“) sagt der Priester: „Denn Du hast die Welt so sehr geliebt, dass Du Deinen eingeborenen Sohn dahingabst, damit jeder, der an ihn glaubt, nicht verloren gehe, sondern das ewige Leben habe“. Dies ist das grundlegende Mysterium, das die Liturgie als tägliche Vergegenwärtigung der Geschichte der Liebe Gottes zu uns Menschen macht und unsere unmittelbare Teilhabe an ihr begründet. Weiter wird die Geschichte der Selbstaufopferung Christi und des letzten Abendmahls erzählt, wo er eigentlich die Göttliche Liturgie begründet hat. Die Anrufung des Heiligen Geistes verwandelt die Gaben von Brot und Wein in den Heiligen Leib und das Heilige Blut des Herrn, an denen wir dann teilhaben. Mit anderen Worten: Die im Gebet versammelte Gemeinde antwortet auf die endlose Liebe des Herrn, indem sie ihm für alles dankt, was er den Menschen gegeben hat. Im ersten Teil der Anaphora dankt der Priester Gott für das in Christus geschenkte Heil, für die Bereitschaft des Herrn, die Liturgie aus

Die Zelebration der Heiligen Liturgie durch die drei Bischöfe der Metropolie für Deutschland, Zentral- und Nordeuropa – von links nach rechts: SE Bischof Macarie, SE Erzbischof und Metropolit Serafim und SE Bischof Sofian von Kronstadt

Menschenhand zu empfangen, aber auch „für alle uns erwiesenen bekannten und unbekannt, offenkundigen und verborgenen Wohltaten“. All diese zentralen Elemente der Göttlichen Liturgie bleiben, wenn sie nur in der Stille des heiligen Altars ausgesprochen werden, in ihrer ganzen geistlichen und heilbringenden Tiefe und Ausführlichkeit von den Gläubigen ungehört und unerfahren.

In den ersten fünf christlichen Jahrhunderten wurde die Anaphora laut gesprochen, bis sie nach und nach schweigend im Altarraum verlesen wurde. Der heilige Kaiser Justinian (527–565) sah sich gezwungen, mit seiner Novelle 137 vom 26.03.565 gegen diese neue Praxis vorzugehen. Darin verlangte er, dass die Priester im gesamten byzantinischen Reich die Anaphora laut lesen sollten, damit die Frömmigkeit der Gläubigen nicht leide. Die Gründe für das Verstummen der liturgischen Anaphora sind in der Liturgieforschung bis heute umstritten und können hier nicht dargestellt werden. Zwei Fragen sind jedoch wichtig. Gibt es einen Grund, warum die Gläubigen nicht das Recht haben sollten, das Gebet der Anaphora zu hören? Mir ist keiner bekannt. Eine zweite Frage wäre: Was geht verloren, wenn die Anaphora von den Gläubigen nicht gehört wird? Sie verpassen sowohl die vollständige Vergegenwärtigung und Beschreibung der Heilsgeschichte als

aufopfernde Liebe Christi für uns Menschen, als auch die Teilnahme an dem dem Herrn entgegengebrachten Dank. Einfach ausgedrückt: Sie hören nichts über die Liebe des Herrn zu ihnen und ihr Dank für alles, was der Herr ihnen gegeben hat, wird nicht zum Ausdruck gebracht. Dies führt zu einer Situation, in der die Gläubigen mit dem Diakon an der Rezitation der Fürbitten teilnehmen, auf die sie mit Herr, erbarme dich und Gib, o Herr antworten. Damit sind sie nur erbittende Menschen vor dem Herrn, aber nicht Dankende neben dem zelebrierenden Priester.

Wir alle wissen, dass Gott diese Gebete nicht benötigt, denn er weiß am besten, was er für uns getan hat, aber wir, die Kleriker und Laien, sollen sie hören, um in einem immer tieferen betenden und doxologischen Zustand zu verstehen, wie sehr er uns liebt und was er für uns getan hat und tut. Diese Tatsache tritt bei der Feier anderer heiliger Mysterien deutlich hervor, wie der Taufe, der Krönung, der Krankensalbung usw., deren sämtliche Gebete laut gesprochen werden. In all diesen Gebeten, die der Priester im Namen des Volkes laut spricht, wird beschrieben, was Gott für uns getan hat, und es wird die Bitte an den Herrn formuliert, seine rettenden Taten für alle Anwesenden wiederum lebendig und aktuell zu machen. Übertragen auf die Göttliche Liturgie könnte man sagen, dass wer ihre Gebete hört, versteht,

dass er mit ewiger Göttlicher Liebe geliebt wird, die über den Tod hinausgeht. Dies führt automatisch zur Dankbarkeit für diese Liebe und alle „offenkundigen und verborgenen“ Wohltaten Gottes. Das Leben eines dankbaren Menschen gegenüber Gott kennzeichnet sich durch unaussprechliche Freude und geistliche Erfüllung. Auch andere Humanwissenschaften haben gezeigt, dass die glücklichsten Menschen auf Erden diejenigen sind, die sich geliebt fühlen und dankbar für ihr Leben sind. Die Göttliche Liturgie, wie sie heute in den rumänischen Gemeinden in Europa gefeiert wird, bringt durch die Vergegenwärtigung der Liebe Gottes und den speziellen Ausdruck der Dankbarkeit des Menschen Freude und Frohsinn in die Herzen der Teilnehmer.

Neben dem Hören der Gebete des Priesters hilft die ständige, ununterbrochene Teilnahme am Leib und Blut Christi jedem Menschen enorm auf dem Weg des geistlichen Aufstiegs zu Gott. Dieser häufige Kommunionempfang, wie er genannt wird, war eine Konstante im Leben der Christen der ersten Jahrhunderte, die alle die Heilige Kommunion bei jeder Liturgie empfangen. Der Nichtkommunikant war die Ausnahme, der Kommunionempfänger dagegen die Regel. Diese Praxis schwächte sich im Laufe der Jahrhunderte ab, da die Menschen sowohl den Eifer bei der Vorbereitung auf die Kommunion als auch die Angst vor dem unwürdigen Empfang der Sakramente verloren. Aber wer kann jemals würdig sein, Gott den Höchsten zu empfangen? Sind wir einmal, zweimal oder viermal im Jahr würdig, weil wir ein paar Tage gefastet und ein zusätzliches Gebet gesprochen haben? Müssten wir nicht immer wach und im Gebet sein? Macht es uns denn würdiger, wenn wir die Heilige Kommunion nicht empfangen?

Der Heilige Johannes Cassian sagte in einem seiner geistlichen Gespräche, dass derjenige, der sich für würdig hält, auch nur einmal die Kommunion zu empfangen, weiter von Gott entfernt ist als derjenige, der seine Sünden und seine Schwächen kennt, aber mit Aufrichtigkeit, Reue und Vertrauen zu Christus geht. Um aus der fast aussichtslosen „würdig-unwürdig“ Gleichung herauszukommen, kann eine andere Frage gestellt werden: Was hält mich davon ab, im Wissen um meine Sündhaftigkeit am Leib und Blut Christi teilzuhaben? Im Großen und Ganzen sind es nur die Todsünden (Apostasie, Mord, Abtreibung, Unzucht, Hass auf den

Nächsten usw.), die mich davon abhalten. Wenn der Herr uns hilft, nicht in diese Sünden zu fallen, dann können wir uns mit der Beichte und dem Segen des Beichtvaters öfter den Mysterien Christi nähern. Der Wunsch, Ihn durch die Heilige Kommunion in unseren Leib, unser Herz und unsere Seele aufzunehmen, sollte unsere Teilnahme an der Kommunion bestimmen. In den Vorbereitungsgebeten für die Kommunion bekennen wir auch nach der Beichte, dass wir Sünder und unwürdig sind, und die Texte der Liturgien der Heiligen Johannes Chrysostomus und Basilius des Großen bezeugen, dass wir die Kommunion selbst „zur Vergebung der Sünden und zum ewigen Leben“ empfangen. Der Heilige Nikodemus Aghiorites hat in seinen Schriften gezeigt, dass die Heilige Kommunion von jedem Christen je nach seinem geistlichen Zustand empfangen und erlebt wird. Für diejenigen, die mit den Sünden kämpfen, ist sie eine Stärkung auf dem Weg zum Sieg über die Sünden; für diejenigen, die auf den ersten Stufen der Tugenden stehen, ist sie eine Hilfe, um die nächste Stufe zu erklimmen; und für diejenigen, die im geistlichen Leben fortgeschritten sind, ist sie ein Stärkungsmittel zu größerem Licht und größerer Freude. So steigt Christus auf die geistige Ebene eines jeden herab und geht mit ihm den Weg des Heils, vorausgesetzt, dass der Mensch sich immer in einem Zustand des Erwachens und des Kampfes mit den eigenen Sünden befindet.

Doch wie war es möglich, dass in der Diaspora Gemeinden, die traditionell die seltene Kommunion praktizierten, zu einer ununterbrochenen Teilnahme an den Mysterien bewegt wurden? Die Göttliche Vorsehung hat durch die reinen Seelen der Kinder eine Erneuerung gewirkt. Die beiden zentralen Elemente, die die erwachsenen Gläubigen monatelang zwischen den großen Fasten von der Kommunion fernhielten und immer noch fernhalten, sind die mangelnde Bereitschaft, sich auf den Empfang vorzubereiten, und das Bewusstsein der Unwürdigkeit. Seine Eminenz Metropolit Seraphim ließ sich von der Aufforderung des Erlösers inspirieren: „Lasst die Kinder und hindert sie nicht daran, zu mir zu kommen, denn ihnen gehört das Himmelreich“ (Mt 19, 14), denn die Kinder erfüllen beide Kriterien durch ihre Unschuld. Die Kinder wurden so zu „Vorläufern“ ihrer Eltern auf dem Weg zum eucharistischen Christus. Der sonntägliche Kommunionempfang der Kinder hat eine direkte Wirkung auf die Eltern und

die ganze Familie gehabt und hat schließlich zur häufigeren Kommunionteilnahme der gesamten Familie geführt. Die Eltern bemühten sich, zu jeder Liturgie zu kommen, damit ihre Kinder die Kommunion empfangen, was zu der paradoxen Situation führte, dass die Kinder ihre Eltern so zu sagen sonntäglich in die Kirche brachten. In der liturgischen Atmosphäre, die von der häufigen Kommunion der Kinder geprägt war, begannen die Eltern selbst auf die Ermutigung der Hierarchen und Priester, die bei jeder Liturgie kommunizieren, sich Schritt für Schritt häufiger der Kommunion zu nähern.

Bevor ich zum Ende dieses Textes komme, möchte ich noch auf die Praxis des Friedenskusses zwischen den Gläubigen eingehen, die in den letzten drei Jahrzehnten in der Diaspora wiederbelebt wurde und bis heute praktiziert wird. In den ersten Jahrhunderten war dies ein zentrales Element der Göttlichen Liturgie, wurde in Byzanz aber auf die Kleriker im Altarraum beschränkt. Die Gründe für diese Entwicklung sind bis heute nicht vollständig geklärt. Als ich im Laufe der Jahre mit vielen Priestern aus Rumänien über diese grundlegende liturgische Geste der Gemeinschaft und Liebe zwischen den in der liturgischen Synaxis Versammelten sprach, sagten mir die meisten von ihnen, dass sie mit dem Friedenskuss zwischen den Gläubigen nicht einverstanden seien, weil er Unordnung und Lärm in der Kirche verursachen würde. Eine Dame aus Deutschland fragte mich einmal, warum die Orthodoxen diesen Brauch von den römischen Katholiken übernommen haben. Ich antwortete, dass der Ritus aus dem Neuen Testament stammt und zur Zeit des heiligen Johannes Chrysostomus, wie seine Predigten bezeugen, von allen Liturgieteilnehmern praktiziert wurde. Wir sitzen oft in der Kirche, ohne die Menschen zu kennen, die neben uns und mit uns beten. Der Friedenskuss zeigt eine Offenheit gegenüber unseren Nachbarn in der Kirche, die dazu führt, dass wir direkt mit ihnen in Beziehung treten, denn wir alle bilden den Leib Christi. Das Ritual wird heute in der Diaspora folgendermaßen praktiziert: Der Priester tritt vor die Altartüren und sagt zu den Menschen: „Christus in unserer Mitte“, und sie antworten mit einer Stimme: „Er ist und wird sein“, worauf der Priester bestätigt: „Jetzt und immerdar und von Ewigkeit zu Ewigkeit“. Dann wenden sich die Gläubigen einander zu und geben sich die Hand, grüßen oder umarmen sich einige Sekunden lang und sprechen dann das Glau-

benssymbol in Gemeinschaft mit allen Anwesenden und mit dem Klerus aus dem Altarraum. Das Einzige, was hier verbessert werden könnte, wäre, den Händedruck durch einen Kuss oder eine Umarmung zu ersetzen. Die alte byzantinische und orthodoxe Tradition kennt den Händedruck nicht, sondern nur den Friedenskuss bzw. den Vergebungskuss, wie wir ihn uns bei der Vesper am Sonntag vor Beginn der Großen Fastenzeit, auch „Vesper der Vergebung“ genannt, geben.

Ich schließe diese Gedanken über Liebe und Danksagung in der Liturgie mit der Feststellung, dass die Kirche der schönste Liebesgedanke Gottes für die Welt und die Menschen ist, denn sie ist das Laboratorium unserer Auferstehung, der Ort, an dem Laster verbrannt, Gebrechen geheilt und die Seelen zum Himmel emporgehoben werden. Die Göttliche Liturgie ist das Herz dieses Labors, in dem der Heilige Geist unser mit dem Tod vermisches Leben von innen heraus in ein mit der Ewigkeit vermisches Leben verwandelt, wie der französische Theologe Olivier Clement sagte. Wenn wir erwarten, dass wir „würdig“ oder „sündlos“ werden, um die Heilige Kommunion zu empfangen, dann glaube ich, dass wir uns selbst betrügen und uns des größten Geschenks berauben, das der Mensch auf Erden empfangen kann: der Vereinigung mit Christus, der sich uns am eucharistischen Tisch als Speise und Trank schenkt. Diese Erfahrung wird vom heiligen Nikolaus Kabasilas sehr schön beschrieben:

„Seele, Leib und alle Kräfte werden sogleich pneumatisch, weil Seele mit Seele, Leib mit Leib und Blut mit Blut sich mischt. Und was folgt daraus? Das Bessere ist stärker als das Geringere, und das Göttliche überwältigt das Menschliche, wie Paulus es von der Auferstehung sagt: ‚Das Sterbliche wird verschlungen vom Leben‘ usw. (2 Kor 5, 4), und: «Also lebe nicht mehr ich, vielmehr Christus lebt in mir»“ (Gal 2, 20).

„O welche Größe der Mysterien! Was ist doch das: Christi Geist mischt sich mit unserem Geist, sein Wille mit unserem Willen, Leib verschmilzt mit Leib und Blut mit Blut! Wie einzigartig unser Geist, wenn der göttliche Geist (in ihm) herrscht, unser Wille, wenn der selige Wille ihn überwindet, dieser Erdklumpen, wenn jenes Feuer Sieger ist!“ (Nikolaus Kabasilas, *Das Buch vom Leben in Christus*, Buch IV).

Übersetzung durch den Autor